

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק ל"ב

הַכְּתָבַת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֵר"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מִתִּיבְתָא הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ - חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

42nd st. 1129

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסָדוֹת 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת 'יִשְׁמַח צְדִיק - קֵהֶלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֵרָא"ש זְצוּק"ל - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655
דְּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי: info@breslevcity.co.il
אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: www.breslevcity.co.il

* * *

לְהַזְמִינַת סֵפֶר זֶה וְהַפְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:
'בְּרֶסֶלֶב סְנַטְר' - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קִדְשָׁה וְיוֹדְאִיקָה
הַגָּדוֹל בְּצֶפוֹן
04-6650050

תִּכְן הָעֵינִינִים

- טו..... **הַקְדָּמָה**
- זי..... **ד' קיד.** האם בחור יכול ללמד בספרי הקבלה?
- ד' קטו.** שמעתי שיש ענין לביקש מהנשמות בבית העלמין שיודיעו לאבי שבאתי לפקד את קברו. האם זה נכון?..... **כ.**
- ד' קטז.** בעלי מחשיב את עצמו לחסיד ברסלב, אבל בכל מה שקשור לשלום בית הוא ממש לא בסדר..... **כב.**
- ד' קיז.** היכן עדיף להיות בליל הסדר: במשפחתי המסורתית או במשפחה חרדית שהזמנתי אליה?..... **כו.**
- ד' קיח.** האם מתר ללמד את פרוש הרלב"ג על התורה?..... **כז.**
- ד' קיט.** מה פשר המשפט "גזרת נחש לטותא דרבנן" המוכא בהסכמות על ספר לקוטי מוהר"ן?..... **כח.**
- ד' קכ.** כל נקיון הבית לפסח מוטל עלי, ואני מרגיש חסר אנרגיה לעשות זאת..... **כט.**
- ד' קכא.** החלום שלי הוא לנסע לצינון של רבי נחמן מברסלב. האם אזכה להגשים את חלומי?..... **לב.**
- ד' קכב.** האם זה נכון שמניתם ממשיך וממלא מקום שימשיך את דרככם אחרי מאה ועשרים שנה?..... **לג.**
- ד' קכג.** משפחתי מחמירה בחמרות רבות בפסח. האם עלי ללכת בענין זה במסרת אבותי?..... **לט.**

- ד' קכד.** האם יש חסרון בקבלת עצה מיועצים מקצועיים חלוניים
בתחום העסקי או הרפואי?.....מא
- ד' קכה.** רבנו אמר שגדר מועיל לאמונת חכמים. באיזה נדר
מדבר? והאם זה לא סותר את ההלכה?.....מב
- ד' קכו.** אשתי חלמה חלום מזעזע הקשור לפנות. האם יש לנו
מפה לחשש?.....מג
- ד' קכז.** אני בסוף הכל בת שש עשרה, אף כפר מעכשו ענין
השדוכים מטריד אותי!.....מה
- ד' קכח.** מאז שנולדה לנו תיניקת, בתנו הגדולה התחילה להקרית.
מה עושים?.....מו
- ד' קכט.** גליתי שאביו של בן זוגי הוא גוי. האם יש בעיה להתחתן
אתו?.....מח
- ד' קל.** האם כדאי לי לחגג את ליל הסדר בביתי או במקום אחר
שכלו קדשה?.....מט
- ד' קלא.** טוב לי בדירה שלי, אף ההורים שלי לוחצים שאעבר
לדירה אחרת. מה עלי לעשות?.....נא
- ד' קלב.** רבנו אמר שמיי שייבוא אליו בראש השנה, חנכה ושבעות
ינצל מעולם התהו. האם זה עדין תקף?.....נב
- ד' קלג.** למה לא מקבלים בשמים את התפלות שלי?.....נו
- ד' קלד.** יש לנו בן חולה, והמצב המתוח גרם לנו לחסר שלום בית
ולהפרד. איך מחזירים את השלום?.....נט
- ד' קלה.** בזמן האחרון אני לא מרצת בתפלה ואין לי חשק
להתפלל. מה עושים?.....סו

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

ה

- ד' קלו.** רַבְנוּ הַבְּטִיחַ שְׂיִלְד שְׂיִבּוֹא לְצִיּוּנוּ לְפָנַי גִּיל שְׁבַע יְהִיָּה שְׂמוֹר
מִן הַחֲטָא. הָאֵם יֵשׁ הַבְּטָחָה דוֹמָה גַּם לְבָנוֹת?.....סג
- ד' קלז.** אָף אֶחָד לֹא מִבֵּין אוֹתִי אוּ מִתְעַנֵּן בִּי, וְאַנִּי הוֹלֵךְ מִיָּאֵשׁ
וּמִמְרָר בְּלִי טַפַּת חַיּוֹת וְשִׁמְחָה.....סו
- ד' קלח.** לָמָּה אֲנַחְנוּ לֹא זֹכִים לִילְדִים מְצַלְחִים כְּמוֹ בְּמִשְׁפּוּחַת
אַחֵרוֹת?.....סו
- ד' קלט.** מֵאִזְ שְׂאֲנִי בְּחוּר יֵשׁ לִי תַאֲוָה רַק לְגַבְרִים. אִיךָ יוֹצֵאִים מִזֶּה?.....עא
- ד' קמ.** קָרָאתִי בְּכַתְּבָה שְׁפָרְסָמָה הַשְּׂבוּעַ שְׂמוֹנִיתָם יוֹרֵשׁ. הָאֵם זֶה
נְכוּן? וּמָה נַעֲשֶׂה בְּלַעֲדֵיכֶם?.....עג
- ד' קמא.** אֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בַּקְּבֻלוֹת שְׂאֲנִי מִקְּבֵל עַל
עֲצָמַי. מָה הָעֲצָה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד?.....עה
- ד' קמב.** שְׂמַעְתִּי עַל הַתְּלִמִּיד הַיְקָר שְׁלָכֶם שְׂנַפְטָר. מָה אָנוּ יְכוּלִים
לְלַמֵּד מִזֶּה?.....עז
- ד' קמג.** מֵאִזְ שְׂאֲנִי זֹכֵר אֶת עֲצָמַי אֲנִי בְּעַצְבוֹת וְכָל הַזְּמַן לְחוּץ.
לָמָּה זֶה?.....פ
- ד' קמד.** בְּגַלְל דַּחֲקַת הַפְּרָנְסָה נֶאֱלָצְתִּי לְהַשְׁכִּיר חֶדֶר בְּבֵית לְבַחוּר
רוֹק. מָה דַּעַת הַצְּדִיק בְּעֵינָיו?.....פג
- ד' קמה.** אֲנִי מְרַגֵּיֶשׁה שֶׁהַגּוֹרֵל שׁוֹלֵט עָלַי וְאֵין לִי מִזָּל. הָאֵם יֵשׁ
מִשְׁהוּ שְׂאֲנִי יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת כְּדִי לְשַׁנּוֹת אֶת מִזְלִי?.....פד
- ד' קמו.** לְמִרוֹת שֵׁישׁ בֵּינִי בֵּינֵי בְּעָלִי אֲהַבָּה, אֲנַחְנוּ לֹא מִסְתַּדְרִים
אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי. לָמָּה?.....פז
- ד' קמז.** הַתְּגַרְשָׁתִּי מִבְּעָלִי בַּעֲצַת רַב, וּמֵאִזְ אֵינִי מוֹצֵאת שְׁלוֹהַּ
וְזוּגִיּוֹת תְּקִינָה.....פט

- ד' קמח.** הַבַּת שְׁלִי הוֹדִיעָה לִי שֶׁהִיא מְאֵהֶבֶת בְּבַחֲרוּרָה. מַה עָלַי לַעֲשׂוֹת?.....צא
- ד' קמט.** אֲנִי מְשַׁדֵּךְ עִם בַּחֲרוּרָה אֲךָ לֹא מְרַגֵּשׁ שׁוּם מְשִׁיכָה אֵלָיָה. הָאֵם לְהִתְעַלֵּם מִהֲרַגְשֵׁת לְבִי?.....צב
- ד' קנ.** הָאֵם זֶה מְשֻׁנָּה אִם תּוֹלִים אֶת הַקָּמַע שְׁלַכְּם עַל הַצְּאֵר אִו מְנִיחִים אוֹתוֹ בְּכִיס?.....צד
- ד' קנא.** הֵייתִי בְּמַעְרַכֶּת יְחֹסִים עִם בְּחֹר וְהוּא עָזַב אוֹתִי בְּלִי שׁוּם סֹבֵה. הָאֵם הוּא יָשׁוּב אֵלָי?.....צה
- ד' קנב.** אֲנִי אֲמוּרָה לְטוֹס לְאוֹמֵן, אֲךָ מִפְּחָדְתָּ בְּגַלֵּל הַמַּצָּב הַבְּטוּחֹנִי בְּאוֹקְרַאִינָה. הָאֵם לְדַחוֹת אֶת הַטִּיֶּסָה?.....צו
- ד' קנג.** אֲנִי נִכְשָׁל הַרְבֵּה בְּפָגַם הַבְּרִית. כִּיֶּצֵד אוֹכֵל לְתֵקֵן אֶת זֶה וּלְבַטֵּל אֶת הַמְּקַטְרִגִים שֶׁבְּרַאתִי?.....צז
- ד' קנד.** אֲנִי בִישָׁנִית מְאֹד וְזֶה נוֹרָא מִפְּרִיעַ לִי. כִּיֶּצֵד אוֹכֵל לְתֵקֵן אֶת זֶה?.....צט
- ד' קנה.** כְּתוּב שֶׁהַתּוֹרָה מְצִילָה אֶת הָאָדָם וְשׁוֹמֶרֶת עָלָיו. הָאֵם זֶה רַק בְּזִמְנֵן שֶׁהוּא עוֹסֵק בֶּה מְמַשׁ אוֹ כָּל הַזְּמַן?.....ק
- ד' קנו.** חֲזַרְתִּי מֵהַדוּ, וּמֵאָז אֲנִי מְבַלְבֵּלֵת וְלֹא יוֹדַעַת מַה לַעֲשׂוֹת עִם עַצְמִי.....קא
- ד' קנז.** אֲנִי רוֹצֵה שֶׁהַבֵּית שֶׁאֶקִים יִהְיֶה מְשֻׁתֵּת עַל יְסוּדוֹת חֲסִידוֹת בְּרֶסֶלֶב. אֵיךְ זֹכִים לְזֶה?.....קג
- ד' קנח.** עֲדִין לֹא מְצַאתִי אֶת בֶּן זֹוִיג, וְכִמְעַט שֶׁנִּפְלַתִי לִיאֹשׁ גְּמוּר.....קד
- ד' קנט.** אֲנִי מְלֹא בְּרַגְשׁוֹת אֲשֶׁמָּה וּבְעַצְבוֹת. אֵיךְ מְשִׁתְּחַרְרִים מִהַעֵל הַמַּעִיק הַזֶּה?.....קז
- ד' קס.** אֵיךְ זֹכִים לִישׁוּב וְצִלִּילוֹת הַדַּעַת בְּזִמְנֵן הַתְּפִלָּה?.....קט

- ד' קסא.** לְצַעְרֵי הָרֵב, בְּהִיּוֹתִי בֶן תְּשֻׁעַ עֲשָׂרָה חֲטָאֵתִי עִם גּוֹיָה. הָאֵם
אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת זֶה?..... קיב
- ד' קסב.** הָאֵם יֵשׁ בְּעֵינַי לְכַתֵּב צְוָאָה בְּזִמְנֵי שְׁהֲאָדַם בְּרִיא אוֹ שְׂזָה
פּוֹתַח פֶּה לְשִׁטּוֹן?..... קטו
- ד' קסג.** הָאֵם יֵשׁ יִסוּד לְמִנְהַג שְׂכַאֲשֶׁר קוֹנִים אוֹ מְקַבְּלִים נְעִלִים
מִמִּישֵׁהוּ צְרִיכִים לְתַת לוֹ שְׂקֵל?..... קיז
- ד' קסד.** אֵינִי לָנוּ מְזַל בְּבֵית שְׁלָנוּ. הָאֵם כְּדַאי לָנוּ לַעֲשׂוֹת 'טְהוּר' לְבֵית?.. קיח
- ד' קסה.** כּוֹאֵב לִי מְאֹד שֶׁהִגְרוּשׁ שְׁלִי לֹא מְשַׁלֵּם לִי דְמֵי מְזוֹנוֹת וְלֹא
בָּא לְרֹאוֹת אֶת הַבָּנוֹת. אֵיךְ מִתְמוּדְדִים?..... קכ
- ד' קסו.** הָאֵם יֵשׁ מְצִיאוֹת כְּזוֹ שֶׁשׁוֹלְחִים שְׂאֵלָה לְצַדִּיק, וְלִמְרוֹת
שֶׁהוּא לֹא עָנָה הַדְּבָרִים מִסִּתְדָרִים מְאֲלִיהֶם?..... קכא
- ד' קסז.** כְּבֶר שָׁנָה אֵינִי לִי עֲבוּדָה וְעִבְרַתִּי מְשֻׁבֵּר בְּזוּגִיּוֹת. מֵה
יְהִיָּה אֵתִי?..... קכג
- ד' קסת.** הָאֵם זֶה נִכּוֹן שֶׁרְבִי נִחְמַן אֶסֶר לְלַמֵּד שְׁפּוֹת זָרוֹת?..... קכו
- ד' קסט.** לְאַחֲרוֹנָה אֲנִי מְרַגְּשָׁה בּוֹדְדָה וְתַקּוּעָה בְּחַיֵּי הָאִישִׁיִּים.
מֵה לַעֲשׂוֹת?..... קכח
- ד' קע.** כְּבֶר כַּמָּה פְּעָמִים אֶבְדָּה לִי טְבַעַת הַנְּשׂוּאִין. הָאֵם עָלִי
לְקַנּוֹת טְבַעַת נְשׂוּאִין חֲדָשָׁה בְּכָל פְּעַם?..... קכט
- ד' קעא.** בְּכָל פְּעַם יֵשׁ לִי קִשְׂיִים אַחֲרַיִם לְהִתְקַבֵּל לְלִמּוּדִים שְׂאֲנִי
רוֹצֵה. מֵה עוֹשִׂים?..... קלא
- ד' קעב.** יֵשׁ לִי אַרְבַּע בָּנוֹת שֶׁהִגִּיעוּ לְפָרְקוֹן, אֲרֵךְ אֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְשַׁדֵּךְ
אוֹתָן. מֵה הַסָּבָה לְעִכּוּב?..... קלה
- ד' קעג.** הָאֵם אֶפְשָׁר לְלַמֵּד בְּסִפֵּר 'מוֹרָה נְבוֹכִים'? וּמֵאִיזָה גִיל
אֶפְשָׁר לְהִתְחִיל לְלַמֵּד הַבְּלָה?..... קלו

- ד' קעד.** האם מתר להתבודד עם מוזיקה ברקע?.....קלט
- ד' קעה.** איך אדם יכול לדעת שהוא אוהב במדרגת הפרישות של 'עונת תלמידי חכמים'?.....קמ
- ד' קעו.** בתי בת השנתיים וחצי מאד מפנמת וסגורה. איך אני יכולה לעזר לה להפתח חברתית?.....קמא
- ד' קעז.** מי יסד את סדר 'דרך היומי ירושלמי'? ובאיזה פרוש על הירושלמי אתם ממליצים ללמד?.....קמב
- ד' קעה.** בתי נשואה עשרה חודשים, וכל הזמן יש ריבים וכעס בינה לבין בעלה. מה אפשר לעשות?.....קמד
- ד' קעט.** מאז שגיליתי שאחת מקרובות משפחתי נמשכת לבנות, אני מנסה לנתק אתה את הקשר ללא הצלחה......קמו
- ד' קפ.** בעלי מעשן חשיש ולא מוכן להפסיק. מה אני יכולה לעשות?.....קמח
- ד' קפא.** יש לנו שני ילדים חולים, וילד אחר שהסתבר עם החק. האם תוכלו לחזק אותנו?.....קנ
- ד' קפב.** כל השתדלות שאני עושה כדי למצא את בן זוגי ולהתחתן - עולים בתהו. מה אני יכולה לעשות?.....קנב
- ד' קפג.** אשתי חושבת שהיא שמנה והיא פשוט מרעיבה את עצמה. איך אני יכול לעזר לה?.....קנה
- ד' קפד.** בעלי מתעלל בי נפשית ואני לא יכולה לסבל את המצב יותר. האם יש פתרון אחר חוץ מגרושין?.....קנו
- ד' קפה.** בעלי רודה בנו ומטיל פחד ואימה על כל בני הבית. מה עלי לעשות?.....קנח

- ד' קפו.** מה הדרך הנכונה לשאת בעל צרכי הצבור אך לא להפגע
מזה באופן אישי?..... קס
- ד' קפז.** אני רואה שכלם חיים בשלילה ורק אני סובל. למה זה ככה?..... קסג
- ד' קפח.** אני סובל מחלומות מפחידים. מה עלי לעשות כדי
שהם יפסיקו?..... קסה
- ד' קפט.** שמעתי מאחד מרבני ברסלב שלמוד בגרסא נוגד את
דעת רבנו. האם זה נכון?..... קסז
- ד' קצ.** האם צריכים לבקש מהשם יתברך גם דברים שגורמים
נקשים מאד להשגה?..... קעד
- ד' קצא.** אשתי לא מסכימה שאטום לארץ ישראל כדי להיות בל"ג
בעמר במירון. מה אעשה?..... קעז
- ד' קצב.** האם כשאומרים תקון חצות צריכים לשבת דוקא על
הרצפה?..... קפא
- ד' קצג.** אנו גרים אצל הורי כבר שלש שנים, ולא נראה שבקרוב
נוכל לעבר לדירה משלנו. מה אפשר לעשות?..... קפג
- ד' קצד.** אני ובעלי החלטנו שאנו רוצים להתיעץ עם יועץ זוגי. על
מי כבוד הרב ממליץ?..... קפה
- ד' קצה.** הגעתי לגיל שלשים וחמש, אך עדין לא התחתנתי כי אני
מחפש בחורה שמורה..... קפז
- ד' קצו.** חבר המליץ לי להפסיק ללמד בגרסא ולהתחיל ללמד
בעימן, ומאז אין לי חשק לפתח ספר..... קפט
- ד' קצז.** מישהו בקש ממני שאלמד אתו בחברותא, אך אינני רוצה.
כיצד עלי לנהג?..... קצא

- ד' קצח.** לְקַרְבָּה שָׁלַנּוּ יֵשׁ בֶּן זֹג, אִךְ אֵינָם נְשׂוּאִים, וְלֹא־חֲרוּבָה נֹלְדָה לָהֶם תִּינִיקָת. כִּי־צַד עָלִינוּ לְהִתְנַהֵג אִתָּם?.....קצב
- ד' קצט.** הָאֵם אֶפְשָׁר לְשַׁלֵּב בֵּין דְּרָךְ הַמוֹסָר לְדְרָךְ הַחֲסִידוּת?.....קצג
- ד' ר.** אֲנִי נְשׂוּאָה אַרְבַּע שָׁנִים וְעֵדִין אֵין לָנוּ יְלָדִים. מָה עָלֵי לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְהַפְקֹד?.....קצה
- ד' רא.** בְּעוֹד חֹדֶשׁ אֲנִי עוֹמְדָת לְלֶדֶת בֵּת. הָאֵם אֲנִי יְכוּלָה לְסַפֵּר לַמְשֻׁפָּחָה אֵיךְ הַחֲלָטְנוּ לְקַרְא לָהּ?.....קצו
- ד' רב.** רַבְּנוּ אָמַר שֶׁזֶּוּ מַעֲלָה גְדוּלָה לְהַבִּיא אֶת הַיָּלֵד לְצִיּוּנוּ לִפְנֵי גִיל שְׁבַע. הָאֵם זֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת דּוֹקָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה?.....קצח
- ד' רג.** בְּגַלּל מַצְבָּנוּ הַכֹּלְכָלִי אֲנַחְנוּ לֹא מַצְלִיחִים לְחַתֵּן אֶת הַבָּנוֹת שָׁלָנוּ. מָה עוֹשִׂים?.....קצט
- ד' רד.** נִמְאָס לִי לְחִיּוֹת בַּעֲצָבוֹת, אֲבָל אֲנִי לֹא מַצְלִיחָה לְהִשְׁתַּחֲרַר מִזֶּה. מָה הָעֵצָה?.....רא
- ד' רה.** בְּעָלֵי מְאֹד מְתַסְכָּל מְזֵה שָׂאִין לוֹ עֲבוּדָה וְאֲנִי הַמְּפָרְנֶסֶת הַיְחִידָה כָּרְגַע.....רג
- ד' רו.** אֲנִי רוֹצָה לְנָסֵעַ לְנַפֵּשׁ בְּמִיָּאָמִי, אֲבָל בְּעָלֵי מִתְנַגֵּד כִּי לְטַעֲנָתוֹ יֵשׁ שָׁם הַרְבֵּה פְּרִיצוֹת. מָה דַּעַתְכֶם?.....רו
- ד' רז.** הַתְּאַלְמַנְתִּי וְאֲנִי חֵי לְבַד, וְלִצְעָרִי הֲרַב אִךְ אֶחָד מִיְלָדֵי לֹא מִתְעַנֵּין בִּי.....רז
- ד' רח.** קֶשֶׁה לִי מְאֹד לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּעֵינַי. מָה הָעֵצָה?.....ריא
- ד' רט.** הָאֵם מְתָר לְכַהֲנִים לְהַכְנִס לַמַּעֲרַת הַמַּכְפָּלָה בְּחִבּוּרָן?.....ריד
- ד' רי.** הַמְּנִיעָה הַיְחִידָה שָׁלָנוּ לְעֵבֵר לִיבְנָאֵל הִיא הָעֲבוּדָה שֶׁל בְּעָלֵי. מָה אִתָּם מְמַלִּיצִים לָנוּ לַעֲשׂוֹת?.....רטו

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

יא

- ד' ריא.** נִפְצַעְתִּי בְּעִבּוּדָה, וְאֵינִי חוֹשֵׁשׁ לְהִגִּישׁ תְּבִיעָה שְׂמָא יִתְחִילוּ לְהִתְנַכֵּל אֵלַי. מָה דַעְתְּכֶם?.....רטז
- ד' ריב.** אֲנַחְנוּ מִשְׁפָּחָה לִיטְאִית שְׂלֵאֲחֲרוּנָה הִתְקַרְבָה לְבְרִסְלָב. אֵיךְ מוֹנְעִים קוֹנְפְּלִיקָט מֵהִילְדִים?.....ריח
- ד' ריג.** אֲנַחְנוּ גְרִים אֶצֶל הַהוֹרִים שֶׁל בְּעָלֵי וְסוֹבְלִים מְאֹד מִחֲמִי. כִּיצַד עָלִינוּ לְהִתְנַהֵג אִתּוֹ מִצַּד כְּבוֹד הוֹרִים?.....רכ
- ד' ריד.** הָאֵם לְאָדָם שְׁנוּפֵל לְדַכְּאוֹן אִם אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ מוֹזִיקָה מִתָּר לְשִׁמְעַ מוֹזִיקָה בִּימֵי סְפִירַת הָעֵמֶר?.....רכב
- ד' רטו.** מְדוּעַ יֵשׁ מַחְלֶקֶת אֶצֶל הַחֲסִידִים וְאֶצֶל הַלִּיטְאִים, וְלֵאחֲרוֹנָה גַם בֵּין הַסְּפָרְדִים?.....רכד
- ד' רטז.** אֲנוּ רוֹצִים לְעֵבֶר לְמָקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ רַב וְדָרָךְ חַיִּים בְּרוּרָה. מָה צָרִיךְ לְבַדֵּק בְּמָקוֹם לְפָנַי שְׁעוֹבְרִים לְשֵׁם?.....רכח
- ד' ריז.** בְּעָלֵי לֹא מוֹכֵן לְהִתְנַתֵּק מֵאִמָּא שְׁלוֹ, וְתִמִּיד הִיא בְּמָקוֹם הָרֵאשׁוֹן אֶצְלוֹ. מָה עוֹשִׂים?.....רל
- ד' ריח.** כְּתַבְתֶּם שְׁגָם בְּדוֹרְנוּ שִׁיךְ לְהִתְנוּדוֹת לְפָנַי תִּלְמִיד חֶכֶם. הַכִּיצַד, הֲרֵי רַבֵּי נִתֵן לֹא נִהַג כָּךְ?.....רלב
- ד' ריט.** מְדוּעַ אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ חֲסִידֵי בְרִסְלָב חוֹבְשִׁים בְּשַׁבַּת כֶּפֶה לְבִנְיָה?.....רלד
- ד' רכ.** לֵאחֲרוֹנָה אֵינִי נִפְגָּשֵׁת בְּמִקְרָה עִם אֲנָשִׁים מְעַבְרֵי וְעוֹלִים בִּי זְכָרוֹנוֹת שְׁלִילִיִּים. אֵיךְ מִתְנַהֲגִים בְּמִקְרָה כָּזֶה?.....רלו
- ד' רכא.** הַמְשַׁדֵּךְ שְׁלִי לֹא מוֹכֵן לְנִתֵק קֶשֶׁר שֵׁישׁ לוֹ עִם יְדִידָה מִהָעֵבֶר. מָה דַעְתְּכֶם?.....רלז
- ד' רכב.** גְּלִיתִי שְׁגִיסֵי חֵי עִם גָּבֵר. הָאֵם כְּדַאי לִי לְדַבֵּר עִם אִשְׁתִּי וְאִתּוֹ עַל זֶה?.....רמ

- ד' רג.** בְּנוֹסֶף לְמַצֵּב הַכֹּלְכָלִי הַקָּשָׁה, לְאַחֲרוֹנָה צְצוֹת לָנוּ הוֹצָאוֹת
נוֹסְפוֹת בְּלִיתֵי צְפוּיּוֹת. מָה עוֹשִׂים?.....רמא
- ד' רכז.** אֲנִי עוֹמֵד לְהִתְחַתֵּן בְּעוֹד חֹדֶשׁ. הָאֵם שִׁיף שְׁאַנִּי וְאַשְׁתִּי
נֹסֵעַ לְאוּמָן אַחֲרֵי הַשָּׁבַע בְּרָכוֹת?.....רמד
- ד' רכה.** שְׁלֹשָׁה מֵילֵדֵי סוּבְלִים מִבְּעֵיּוֹת עוֹר שְׁלֹא עוֹבְרוֹת. אֲנִי, תָּן
לָנוּ עֶצֶה!.....רמו
- ד' רכו.** מִדּוּעַ יִשְׁנֵם חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב שְׁלֹא מְסַדְּרִים אֶת הַפְּאוֹת?
וְהָאֵם יֵשׁ בְּעֵינָהּ לְהַנִּיחַ אֶת הַפְּאוֹת מְאַחֲרֵי הָאֶזֶן?.....רמז
- ד' רכז.** הָאֵם יֵשׁ סְפָרִים יְסוּדִיִּים שְׁלֹא מְסַפִּיק לְלַמֵּד אוֹתָם
פְּעַם אַחַת?.....רמט
- ד' רכת.** נוֹלְדָה לָנוּ בֵּת, וְאַנְחֵנוּ רוֹצִים לְתֵת לָהּ אֶת הַשֵּׁם 'שִׁילַת'.
מָה דַעְתְּכֶם עַל הַשֵּׁם הַזֶּה?.....רנב
- ד' רכט.** אֵיךְ קָמִים מִנִּפְּלֵה רוֹחֲנִית וּמְקַבְּלִים שׁוֹב אֶת הַחֶשֶׁק
לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם?.....רנג
- ד' רל.** אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׁעוֹמְדִים לְפִטֵר אוֹתִי מִהָעִבּוּדָה, וְזֶה גוֹרֵם לִי
דְּאָגוֹת רַבּוֹת.....רנו
- ד' רלא.** כִּיצַד נִתֵּן לְזִכּוֹת לְמִדְרַגַּת הָאֵמֶת וּלְדַבֵּר רַק אֵמֶת?.....רנח
- ד' רלב.** רִבְנוּ אֶמֶר שֶׁעַל יְדֵי תְּפִלָּה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ מַעֲלִים אֶת
הַנִּיצוּצוֹת. מָה הַכּוֹנֵה?.....רס
- ד' רלג.** נִקְרָאתִי עַל שֵׁם סְבִתִּי שְׁנַפְטָרָה בְּגִיל צְעִיר. הָאֵם עָלִי
לְשִׁנוֹת אוֹ לְהוֹסִיף שֵׁם?.....רסב
- ד' רלד.** אֲנוּ שׁוֹקְלִים לְהַקִּים אֶתֶר אֵינְטֵרְנֵט כְּדֵי לְמַכֵּר אֶת הַמוּצָרִים
שֶׁלָּנוּ. מָה דַעְתְּכֶם?.....רסג

- ד' רלה.** קוֹרְאִים לִי 'קֹאֲרִין', וְשָׁנֵי רַבָּנִים אָמְרוּ לִי שֶׁעָלִי לְשִׁנּוֹת אֶת שְׁמִי. הָאֵם הֵם צוֹדְקִים? ..... רסה
- ד' רלו.** אֲשֶׁתִּי מוֹנֵעַת מִמְּנֵי הַרְבֵּה פְּעָמִים לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת? ..... רסז
- ד' רלז.** מָה דַּעֲתֶכֶם לְגַבֵּי תְּזוּנָה טְבַעוּנִית וְתְּזוּנָה צְמֹחֹנִית? ..... רסח
- ד' רלת.** הַחֲתָן שְׁלִי מִבְּקָשׁ שְׂאֵהִיָּה עָרַב עֲבוּרוֹ. הָאֵם לְהִסְכִּים? ..... רעא
- ד' רלט.** רַבְּנוּ אָמַר שֶׁכַּאֲשֶׁר אָדָם מֵתְקַרֵּב לְקִדְשָׁהּ יְכוּלָה לְהִיּוֹת לוֹ נִפְיָלָה שֶׁהִיא "טוֹבָה גְּדוּלָה". לְמָה הַכְּוִנָּה? ..... רעב
- ד' רמ.** הָאֵם מִתֵּר לִי לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית מִדְרָשׁ שֶׁבּוֹ אוֹסְרִים לְהִכְנִיס אֶת סִפְרֵיכֶם? ..... רעד
- ד' רמא.** אִיךָ אוֹכֵל לְהִגֵּן עַל בְּנוֹתַי שֶׁלֹּא יִסְטוּ בְּבִגְרוּתָן מִהַדְרָךְ הַטּוֹבָה וְהִישָׁרָה? ..... רעז
- ד' רמב.** אֲנִי מִבְּלַבֵּל מְאֹד בְּעֵינַי קִדְשֵׁת הַזְּאוּג, וְזֶה גוֹרֵם לִי עֲצָבוֹת גְּדוּלָה. .... רעט
- ד' רמג.** הָאֵם אֲנִי צְרִיכָה לְשִׁתֵּף אֶת בְּעָלִי וּלְסַפֵּר לוֹ שֶׁמִּישָׁהוּ מְנַסֶּה לְהִתְחִיל אִתִּי? ..... רפ
- ד' רמד.** מֵאֵז חֲתַנְתִּי גִלַּחְתִּי אֶת שַׁעְרוֹת רֵאשִׁי, אֵךְ לֹא חֲרוּנָה יֵשׁ לִי מִלְחָמָה בְּעֵינַי. אִיךָ מִתְּמוּדְדִים? ..... רפב
- ד' רמה.** כִּיצַד עָלִי לְנַהֵג כְּדֵי לְזַכּוֹת לְהַסְנוֹת בֵּין תַּלְמִידֵי 'הֵיכַל הַקִּדְשׁ' הָאֲמִתִּיִּים? ..... רפד
- ד' רמו.** יֵשׁ לִי חִלְקַת הָעֵצָה בְּעֵינַי הַשְּׂדוּךְ שְׁלִי. אִיךָ אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת שְׁלֵם עִם הַחֲלָטָה? ..... רפה
- ד' רמז.** אִיךָ מִתְּמוּדְדִים וּמְנַצְחִים בְּמִלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁל תְּאוֹת נְאוּף? ..... רפו

- ד' רמת. האם גם נערה בת שבע עשרה יכולה ללמד ולהבין את הלוקוטי מוהר"ן?..... רפח
- ד' רמט. איך אפשר לזכות לסדר יום ולשמירת הזמן?..... רפט
- ד' רב. אמא שלי מתיסרת כבר כמה שנים, וכל הברכות והפדיונות לא עזרו. מה אפשר לעשות?..... רצ
- ד' רנא. התחתנו לפני כחדש. מהן ההנהגות החשובות לבניית בית על אדני התורה והחסידות?..... רצב
- ד' רנב. איך זוכים להתחזק ולהתגבר על הכל ולהיות בשמחה תמיד?..... רצד
- ד' רנג. איך מקימים בדורנו את הפסוק "חושף שבטו שונא בנו"?..... רצה
- ד' רנד. האם כדאי לי להכניס עוד שתף לעסק, או להשאיר לבד ולהמשיך לעבד קשה מאד?..... רצט
- ד' רנה. יש בכתיי ילד שמתעסק מינית עם ילדים אחרים. כיצד עלי לפעל בנדון?..... ש
- ד' רנו. אני נמצאת בתקופה לחוצה מאד ומנסה להרגיע את עצמי. איך עושים את זה?..... שא
- ד' רנז. אשתי הודיעה לי חד משמעית שהיא לא מסכימה שאסע השנה לאומן. מה אני יכול לעשות?..... שג

-
- תפלה למעברת..... מד
- תפלה לזוג לבחורה..... נפ
- תפלה ללידה קלה..... קצז
- תפלה לשמחה..... רב
- תקון הכללי..... שיג

הַקְדָּמָה

הספר הזה הוא החלק השלושים ושנים בסדרת 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב', ובו מופיעות שאלות ותשובות בנושאים שונים ומגוונים, הנותנות מענה לתהיות וספקות של מתקרבים חדשים לדרך של חסידות ברסלב, וכן לתלמידים ותיקים, אשר מעונינים לדעת את דעתו של רבנו הקדוש, רבי נחמן מברסלב זי"ע, ואת הדרך שלמד אותנו.

השאלות, שהגיעו מכל רחבי העולם, נשלחו ללשכת כבוד קדשת מוהרא"ש זצוק"ל - הצדיק מיבנאל, אשר השיב עליהן באפן אישי. התשובות אוצרות בתוכן עצות נוראות ונפלאות בעבודת השם יתברך, איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר על כל אחד ואחד, מקטן ועד גדול, ברוחניות ובגשמיות, ואיך להתמודד עם כל בעיות החיים בזה העולם.

מאמצים גדולים נעשו על מנת להגיש לקוראים את הספר באפן מהדר ואיכותי, ובלבנו תקוה, שכל מי שיקרא בספר הזה, יהנה ויחיה את עצמו מאד, וימצא תשובה גם לשאלותיו הפרטיות, כי למרות שהמכתבים נכתבו באפן אישי לשואל, מיעדים הם לכל אדם מישראל.

על-ידי שאתה נוטל עצת מהרב, על-
ידי-זה תזכה לישועה.

(ספר המדות, אות עצת, סימן ה')

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על-ידי
אמת... ואי-אפשר לבוא לאמת אלא
על-ידי התקרבות לצדיקים, וילך
בדרך עצתם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')

שאלות ותשובות בַּחֲסִידוֹת בְּרֵסְלָב

ד' קיד.

האם בחור יכול ללמד בספרי הקבלה?

שאלה:

מאת נתנאל: שלום לכבוד הצדיק מוה"רא"ש שליט"א. אני בחור בן עשרים ושלש, וקרוב לשלש שנים בתשובה. כשנה לאחר שחזרתי בתשובה התחלתי לעסוק בספרי קבלה וחסידות, אבל אני רואה שיש התנגדות גדולה לכך מאד מצד כל מיני רבנים. מה דעת הצדיק בענין למוד הקבלה לבחור? חשוב לי להדגיש שאני מאד משתדל ללמוד בטהרת הנפש, וכמוכן שאינני לומד בספרי האריז"ל אלא בספרים כגון דעת תבונות של הרמח"ל וכדומה, וכל מטרת הלמוד שלי זה בשביל להכיר את הנהגת השם יתברך יותר ולקיים למעשה מה שהפעל שם טוב אומר שהאדם לא נברא אלא לגלות מלכותו. תודה רבה, ושבוע טוב ומברך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אחרי, ט' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית לחזור בתשובה שלמה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לה) במקום שבעלי תשובה עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ורבנו ז"ל למד אותנו שצריכים לעשות תמיד תשובה על תשובה (עין לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ו), ואין לומר שכבר זכיתי לשוב בתשובה שלמה, כי אפלו גדולי ומבחי

הצדיקים עושים תשובה על תשובה, פן גשמו את השגת האלקות שזכו להרגיש עד עכשו.

בענין למוד ספרי קבלה וכו', מה טוב ומה נעים שקדם תלמד הרבה את ספרי רבנו ז"ל ובפרט את ה"לקוטי הלכות", שכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות תפלין הלכה ה' אות ל"ח) כי על פי הדברים האלה (הינו על פי דברי רבנו ז"ל) והיוצא בהם המבארים בדברינו, תוכל לעשות להך דרך להבין מעט מזער בדרכי הקבלה של הזהר הקדוש והאריז"ל להוציא מהם דרכים ועצות למעשה. על פי הקדמות נוראות ועצות אמתיות של דברי תורתו של רבנו ז"ל, שכל תורה ותורה וכל מעשה ומעשה היא פותחת שערים רבים של השגת אלקות, שעל ידי זה יכולים להבין גם כל דרכי הקבלה. אם תזכה לשקד על תורתו הקדושה יום יום בשקידה רבה; עין שם.

עליך לדעת שרבנו ז"ל אמר שכל בר ישראל יכול להגיע לכל המדרגות שבפעולם אם הוא רק ירצה, והאריך בזה מוהרנ"ת ז"ל וכתב (לקוטי הלכות ברפת השחר הלכה ג' אות ו') ענין זה בעצמו מה שרוב בני אדם טועים בעצמם וסוברים שנפשם אינה קדושה משרשה, וקשה להם לשוב להשם יתברך ולהיות איש צדיק, או איש כשר באמת, כמו שאר הצדיקים והכשרים, כמו שמרגלא בפומא דאינשי לומר כששומעין שמספרין מאיזה צדיק או איש כשר וירא באמת, ומתחיל להתעורר בהם הרהור תשובה להתחיל גם כן להתקרב להשם יתברך, כי כל ישראל מלאים מחשבות של תשובה והתקרבות להשם יתברך תמיד, אך אחר כך תכף אומרים, מי יכול להתדמות אליו לזה האיש הצדיק וכו'. כי היה נשמה קדושה מנעוריו, כי כך הרגלו עצמם לומר שצדקת הצדיקים והכשרים הוא מצד הנשמה הקדושה שיש להם מתולדתם.

ובאמת אמר רבנו ז"ל בפרוש שאינו כן. וזה עקר החסרון של העולם שאומרים כן. ומחמת זה אינם מתעוררים ומתגברים להשוות עצמן לצדיקים, אבל באמת אינו כן, כי עקר צדקת הצדיק והכשר

הוא רק על ידי התגברותו והתחזקותו ויגיעתו וטרחתו בעבודת השם שיגיע וטרח כל כך ימים ושנים הרבה ולא הניח עצמו לפל בשום אופן בעולם. והרבה בתפלה ותחנונים עד שזכה למה שזכה, כל אחד ואחד כפי ערכו אשריהם ואשרי חלקם, וכל אדם יכול להיות כמותם, כי הבחירה חפשית לכל, וכתר שם טוב מונח, ומי שרוצה זוכה בו, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ע"ב) כתר כהנה זכה אהרן ונטלו, כתר מלכות זכה דוד ונטלו, כתר שם טוב מונח וכל הרוצה זוכה בו.

ובאמת זה הענין בעצמו שבני האדם טועים בעצמם וסוכרים שנפשם אינה יקרה וקדושה. ומחמת זה אינם מתגברים לעשות כמעשה הצדיקים, כל זה נמשך מסוד היכלי התמורות, שמשם באים אלו המחשבות על האדם כאלו הוא כבר לא שווה לשום דבר, והוא לא יכול להגיע לשום מדרגה בעולם, כי צריכים להיות צדיק מלדה וכו', ואם לא אבד מנוס ממנו, זה בעצמו הטעות הגדולה שמכניס הסמך-ף-מ"ם בלבותם של בני אדם, ועל ידי זה הם מתרשלים מלהתקרב אל הקדוש ברוך הוא, ומניחים את הכל, ובאמת הכל בא מהיכלי התמורות, ואשרי מי שזוכה להחזיק מעמד ולא להתבלבל משום דבר, והוא מתחיל בכל פעם התחלה חדשה, אזי גם הוא יכול לזכות להגיע לכל המדרגות שזכו אליהם הצדיקים, כי הם היו עקשנים גדולים מאד, ולא הניחו את עצמם לפל, על ידי זה זכו למה שזכו, ולכן גם אתה יכול לזכות להגיע לכל המדרגות אם רק תחזיק מעמד ולא תשבר משום דבר.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתזכה להתעלות בעליה אחר עליה, ויאיר עליך מלך הכבוד בעצמו.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קטו.

**שְׁמַעְתִּי שִׁישׁ עֵינַי לְבַקֵּשׁ מִהַנְּשֻׁמוֹת בְּבֵית הָעֵלְמִין
שִׁיּוּדִיעוּ לְאָבִי שְׁבָאֲתִי לְפָקֵד אֶת קְבֹרוֹ. הָאֵם זֶה נְכוּן?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מִתְנַאֲלִ: שְׁלוֹם לְצַדִּיק.

שְׁמַעְתִּי שִׁישׁ דְּבוּר מִרְבְּנוֹ ז"ל שֶׁלִּפְנֵי שְׁהוֹלְכִים לְבֵית הָעֵלְמִין
יֵשׁ עֵינַי לְתֵת צְדָקָה וְלִהְגִיד כְּנֶסֶח הַזֶּה: "הַנְּשֻׁמָּה הָרִאשׁוֹנָה
שֶׁתִּקְרָא לְפָלוּגֵי בֶן אֱלֻמוֹנֵי - הַצְּדָקָה הַזֹּאת תִּהְיֶה לְעֹלָמֵי
נִשְׁמָתָה", וְאִזּוּ הִיא מִיַּד קוֹרֵאת לְנִפְטָר שִׁיגִיעַ אֶל הַקְּבֹר שָׁלוּ.

א. הִיכֵן זֶה מוֹפִיעַ בְּסִפְרֵי רַבְנֵנוֹ ז"ל?

ב. הָאֵם אֲנִי יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה גַם כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לְבֵית הָעֵלְמִין
לְאָבִי זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָּה?

ג. הָאֵם זֶה לֹא נִקְרָא "דוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים"?

תּוֹדָה רַבָּה, בְּבִרְכַּת אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים, אָמֵן.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר אַחֲרֵי, ט' נִסָּן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל מִתְנַאֲלֵי נְרוֹ יֶאֱיֵר

לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְנֵנוֹ ז"ל אָמַר לְבִתּוֹ אֲדָל (שיחות ה"ר"ן סימן קנ"ו) שְׁטוֹב כְּשֶׁבָאִים
עַל קְבֹרֵי אָבוֹת לומר לְהַמְתִּים הַשׁוֹכְנִים סְבִיב סְבִיב לְקַבֵּר אָבִיהֶם
וְאִמָּם וְכִיּוֹצֵא שְׁבָאִים אֵלָיו, לְבַקֵּשׁ מֵהֶם שִׁיּוּדִיעוּ לוֹ שְׁבָא בָּנָם אוֹ
בָּתָם אֵלָיו. כִּי בּוֹדָאֵי לֹא כָּל הַמֵּתִים נִסְתַּלְקִים מִמְּקוֹם קְבוּרָתָם לְמִקּוֹם
שֶׁנִּטְרָדִים, כִּי הַרְבֵּה שְׂרוּיִים עַל קְבָרָם. עַל כֵּן טוֹב לְהוֹדִיעַם כִּדֵּי שֶׁהֵם
יּוֹדִיעוּ לְאָבִיהֶם וְכוּ'; וְכֵן אָמַר רַבְנֵנוֹ ז"ל שֶׁיִּנְדְּבוּ פְּרוּטָה לְהַנְּשֻׁמָּה הַזֹּאת
שֶׁתִּלְךָ רִאשׁוֹנָה וְתוֹדִיעַ לְנִשְׁמַת אָבִיו אוֹ אִמּוֹ שֶׁנִּפְטְרוּ שֶׁהוֹלֵךְ לְבַקְרָם,
שֶׁבָנָם בָּא לְבַקְרָם, וְאִזּוּ אָמַר רַבְנֵנוֹ ז"ל שֶׁאֵינְךָ לְתֹאֵר וְאֵינְךָ לְשַׁעַר כְּמָה

מאות ואֲלֵפִים מֵתִים רְצִים לְהוֹדִיעַ, כִּי רוֹצִים לְזָכוֹת בִּפְרוּטָה לְצַדֵּקָה שֶׁנִּתְּנוּ לְזָכוֹת הַנְּשָׂמָה, כִּי שָׁמָּה זֶה עֲנִין אַחַר לְגַמְרֵי וְכוּ', וְכָל פְּרוּטָה שֶׁרַק מִנְדִּבִּים לְאִיזָה נִפְטָר שִׁוְדִיעַ לְאַבּוֹ אוֹ לְאִמּוֹ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְבַקֵּר אוֹתָם, הֵם רוֹצִים מְאֹד לְהִתְאַחֵז בִּפְרוּטָה הַזֹּאת וְכוּ'.

וְכֵן נוֹהֲגִים, וּמוֹבָא דְבַר זֶה בְּכַמָּה וְכַמָּה סְפָרִים, וְזֶה מִנְהַג עֲתִיק, וְחֵס וְשָׁלוֹם לְקֹרָא אֶת זֶה דוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, אֲדַרְבָּה עוֹסְקִים לְזָכוֹתָם שֶׁל הַנְּשָׂמוֹת וְכוּ', כִּי שָׁמָּה זֶה עֲנִין אַחַר לְגַמְרֵי, כָּל מִצְוָה שֶׁרַק עוֹשִׂים לְזָכוֹת אִיזָה נְשָׂמָה, זֶה מְאֹד מְאֹד יָקָר לְמַעֲלָה וְכוּ' וְכוּ'.

מָה אָמַר לָךְ הַחֲכָם מִכָּל אָדָם אָמַר (קִהְלַת ד' ב') "טוֹב לְלַכֵּת אֶל בֵּית אָבִל מִלַּכֵּת אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה בְּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם וְהֵחִי יִתֵּן אֶל לְבוֹ", אִף אַחַד לֹא שָׁם לֵב אֶת יִקְרַת הַזְּמַן, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאָדָם חֵי הוּא יָכוֹל בְּכָל רֵגַע וּבְכָל דְּקָה וּבְכָל שְׁנֵיהֶם לְקַיֵּם מִצְוֹת רַבּוֹת, אֲבָל אַחַר כֵּן כְּשֶׁנִּפְטָר כָּבֵד מְאַחַר, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (שִׁבְתָּ ל.) לְעוֹלָם יַעֲסֹק אָדָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת קוֹדֵם שְׂמִינּוֹת שְׂכִינּוֹן שְׂמַת בְּטֵל מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת וְאִין לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂבַח בּוֹ, וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מֵאִי דְכָתִיב (תְּהִלִּים פ"ח ו') "בְּמֵתִים חִפְשִׁי" כִּינּוֹן שְׂמַת אָדָם נַעֲשֶׂה חִפְשִׁי מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת; וְלָכֵן כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חֵי רְאוּי לוֹ לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, וְלִקְיֵם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְרַק זֶה מָה שְׂיִלָּךְ לְפָנָיו, וְכֵן יִרְבֶּה בְּשִׂיחָה וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂזֶה מָה שֶׁשׁוֹמֵר אוֹתוֹ, וְכֵן יִזְכֶּה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא מִשְׁנֵה גְמָרָא וְכוּ', שֶׁרַק זֶה הוֹלֵךְ לְפָנָיו, כְּמֵאֲמַר הַתַּנָּא הַקְדוּשׁ (אֲבוֹת פָּרָק ו') לְפִי שֶׁבִשְׂעַת פְּטִירְתוֹ שֶׁל אָדָם. אִין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת. אֲלֵא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד; שְׁנֵאֲמַר (מְשִׁלִּי ו') "בְּהִתְהַלְכְּךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשִׂכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תְּשִׁיחֶךָ", וְאָמַרְנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סוֹטָה כ"א.) "בְּהִתְהַלְכְּךָ תִּנְחָה אֶתְךָ" בְּעוֹלָם הַזֶּה, "בְּשִׂכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ" בְּקֶבֶר, וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תְּשִׁיחֶךָ" לְעוֹלָם הַבָּא.

וְלָכֵן כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חֵי הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת שֶׁשׁ וְשִׂמַח עַל נַעַם חֲלָקוֹ שֶׁנִּבְרָא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָשָׂנוּ גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, אֲשֶׁר כָּל

דְּקָה וְדָקָה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב מְזֵה וְשֵׁשׁ וְשִׁמְחָה עִם זֶה, הוּא מְקַיֵּם מִצְוֹת
 עֲשֵׂה שֶׁל יַחֲדוּ הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שָׁמוֹ, וְעַל יְדֵי תַקְפָּה הָאֲמוּנָה שֵׁישׁ לוֹ בּו
 יִתְבָּרֵךְ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ
 ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת אֲמוּנָה סִימָן ל"ג) עַל יְדֵי אֲמוּנָה יִמְחַל לָךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ.

אֲשָׁרֵי וְאֲשָׁרֵי מִי שֵׁישׁ לוֹ שֶׁכֵּל כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַי וְזוֹכֵה לַעֲשׂוֹת
 הַרְבֵּה מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, שָׁזֶה מְאֹד מְאֹד יִקָּר לְמַעֲלָה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג כְּפֶשֶׁר וְשִׁמְחָה...

ד' קטז.

**בְּעָלֵי מַחְשִׁיב אֶת עֲצוּמוֹ לַחֲסִיד בְּרַסְלָב, אֲבָל בְּכָל מֵה
 שֶׁקָּשׁוּר לְשָׁלוֹם בֵּית הוּא מְפָשׁ לֹא בְּסֹדֵר**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מַרְבֵּ: בְּעָלֵי מַחְשִׁיב אֶת עֲצוּמוֹ לַחֲסִיד בְּרַסְלָב, וּבִאֲמַת
 הוּא מִתְפַּלֵּל בְּאֲרִיכוּת וְלוֹמֵד תּוֹרָה, אֲבָל בְּעֵינֵי שְׁלוֹם בֵּית הוּא
 מִתְנַהֵג מְפָשׁ לֹא טוֹב - יְכוּלִים לַעֲבֹר שְׁבוּעוֹת שֶׁהוּא לֹא מְדַבֵּר
 אִתִּי, כָּל הַזְּמַן יֵשׁ לוֹ הַעֲרוֹת וְטַעֲנוֹת עַל כָּל דְּבַר קָטָן, וְהַגְרוּעַ
 מְכַל מִבְּחִינַתִּי זֶה שֶׁבְּכָל מֵה שֶׁקָּשׁוּר אֵלַי אוֹ אֶל הַיְלָדִים הוּא
 קֹמֵץ גָּדוֹל וְכוּעַס עָלַי שֶׁאֲנִי מַעֲזֶה לְבַקֵּשׁ...

אֲנִי אוֹבְדֵת עֲצוֹת וְלֹא יוֹדַעַת מֵה לַעֲשׂוֹת, וְלִכֵּן אֲנִי פּוֹנֶה אֶל
 הַצַּדִּיק בְּבִקְשָׁה מַעֲמֵק הַלֵּב שֶׁתְּכַתְּבוּ לוֹ מִכְתָּב, וְאוּלַי זֶה יַעֲזֹר
 כִּי רַק אַתֶּם מְצַלִּיחִים לְהַשְׁפִּיעַ עָלַי. תּוֹדָה רַבָּה וְחַג שְׂמֵחָ.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אהרי, ט' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חנן נרו יאיר

מה אמר לך צר לי מאד לכתב לך את השורות האלו, שמספרים לי איך אתה מתנהג עם אשתך, פשוט אתה מתאכזר אליה, ולא עוזר לה כלום, ולכן באתי בשורותים אלו להזהירך ולבקש אותך, זכר גם זכר מה שרבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו. כי אמר הלא הנשים הם סובלות צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקדם, ולכבדם.

וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט.) 'אוקירו לגשייכו כי היכי דתתעתרו', [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (יבמות ס"ג.) 'דיינו שמגדלות את בנינו ומצלת אותנו מן החטא', ולכן צריכים לכבד וליקר אותם מאד מאד, וזה יסוד גדול בחסידות ברסלב, שהבעל מכרח לעזר לאשתו, ואם הוא רוצה להיות מקרב אל רבנו ז"ל ולצית אותו, עליו הדבר הראשון לעזר לאשתו בכל המובנים, כי רבנו ז"ל הקפיד על דברים אלו מאד מאד, על אלו שמשפילים את נשותיהם, ומי שהיה לו סכסוך עם אשתו, רבנו ז"ל לא רצה לקבל אותו לגמרי, ולא רצה אפלו לראות אותו, וידוע הספור שהיה בשבועות או בחנכה, שאמר רבנו ז"ל בעת שהיה יושב על השלחן עם אנ"ש: 'ווער האט דאס אין זיך אזא עזות, צו האבן ביי מיין טיש א הרהור רחמנא ליצלן, איך מיין ניט טשערינער, ניט ברסלבי, ניט טעפליקער', [מי יש לו את העזות שהיה לו הרהור רע בשלחני, איני מתכונן על אנשי שלומנו מעיר טשערין, ולא מעיר ברסלב, ולא מעיר טעפליק], וטיראוויצער לא הזכיר, והבינו אנשי שלומנו מי הוא האיש הזה, כי היה שם אחד מטיראוויצע שלא היה לו שלום בית כשתי שנים, ותכף קם רבנו ז"ל מן השלחן ונכנס

לחדרו, והאיש הזה שלא היה לו שלום בית עמד על הפתח ובכה הרבה מאד, וגם אנשי שלומנו בקשו מרבנו ז"ל בעדו, עד שהבטיח שיחזור לביתו וישלים מיד עם אשתו, ואז יצא רבנו ז"ל מחדרו, והמשיך את סדר הנהגתו בשלחנו הטאהור, רואים מכל זה איך שרבנו ז"ל הקפיד על שלום בית, ואם לא היה שלום בית לא רצה לשבת אפלו באותו שלחן איפה שהאדם הזה יושב.

ולכן אני מאד מבקש אותך אחרי שראית נסים ונפלאות שעשה עמך הקדוש ברוך הוא, עד שהתחנת, וקבלת אשה יוצאת מן הכלל כליל המעלות, אבל אתה מתאכזר נגדה באכזריות גדולה, אתה נעלם רב היום ורב הלילה מהבית, ולא עוזר לה עם הילדים, ועל כלם אתה מקמץ ממנה ואתה לא נותן לה אפלו פרוטה אחת על צרכי הבית וכו', וכן כשהיא רוצה לקנות משהו לילדים, אני לא יודע מאיפה לקחת את הדרכים האלו? זה פשוט רשעות ואכזריות גדולה מאד מאד, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (כתובות נ.) על הפסוק (תהלים ק"ו ג) "אשרי שמרי משפט עשה צדקה בכל עת", וכי אפשר לעשות צדקה בכל עת? דרשו רבותינו שביבנה ואמרי לה רבי אליעזר זה הזן בניו ובנותיו כשהן קטנים; הרי שלך לפניך שהצדקה הראשונה צריכים לתת לאשה ולילדים, ולבסוף אתה מתאכזר נגדה, ולכן אני מאד מאד מבקש אותך תראה לשנות את כל הגישה שלך, כי אחרת יהיה פה גרושין בלי שום ספק, כמה אתה חושב שאשתך יכולה לסבל?

אני מאד מאד מתפלא עליך, היית זרוק לכל הרוחות וכו', ועד שהחזרתי אותך בתשובה וכו', ועד שחתנתי אותך וכו', בשעה שאף אחד לא רצה להסתפל עליך לרבות המשפחה שלך וכו', ולבסוף אתה כל כך מתאכזר לאשתך בצורה אימה וכו', אתה צריך מאד להתביש, ובפרט בעניני קמצנות שאתה קמצן גדול מאד מאד, ולא נותן לאשתך כלום, ויודע מה שמוכא (תקוני זהר בהקדמה ב) קמצן נבל בממוניה נבל שמיה, דלאו איהו נדיב ולאו איהו מזרעא דאבהן

דאָתמַר עַל־יְהוָה (תהלים מ"ז י') "נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ", דְּהָא קַמְצָן אִיהוּ עֲנֵי הַדַּעַת, בְּתַר דְּלָא עֶבֶיד טִיבּוֹ לְמֵאֲרֵי תוֹרָה לְמַהוּי מַחֲזִיק בִּידֵיִהוּ, [מִי שֶׁהוּא קַמְצָן עִם כֶּסֶף, בְּזֵה הוּא מֵרָאָה שֶׁשָּׂמוּ הוּא נָבֵל, וְאִינוּ מְזַרְע אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁהֵם הָיוּ נְדִיבִים, וּמִי שֶׁהוּא קַמְצָן מֵרָאָה לְדַעַת שְׂאִין לוֹ שֶׁכֵּל, וּבִפְרָט שְׂלָא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת טוֹב עִם אֱלוֹ שְׁלוֹמֵיִם תוֹרָה, וְיִהְיֶה מַחֲזִיק בִּידֵם].

וְיִדוּעַ מַה שְּׂאֵמַר הָרַב הַקְּדוֹשׁ הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיזֶעֱנֶסֶק זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ (נַעַם אֱלִימֶלֶךְ - פְּרִשְׁתַּת מַקֵּץ) עַל הַפְּסוּק "וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ לְקַמְצִים" רַמְזוֹ שֶׁצָּרִיף הָאָדָם לְהִזְהַר מְאֹד מִמַּדּוֹת קַמְצָנוּת וְכִלּוּת, כְּמוֹ דְּאִיתָא בְּסִפּוּר הַיִּשָּׁר לְרַבְנּוּ תָם, אִם יִהְיֶה אָדָם כִּילִי הֵינּוּ קַמְצָן אֵין זֹאת הַמַּדָּה הָרַעָה לְבִדְדָה בּוֹ, רַק אַחֲרַת מְלַבֵּד אֱלֹהִים, וְזֹאת עֲלֵתָה עַל בְּלָנָה, וְסוּף דְּבָרָיו עַל כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְכִילִי לְהִיּוֹת עוֹבֵד הַשָּׁם, עֵין שֶׁם דְּבָרָיו הַמְּתוּקִים הָאֲמִתִּיִּם בְּאֶרֶץ, וְזֵהוּ "וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ" וְגו', דְּהֵינּוּ יוֹסֵף הָיָה מִתְקַן אֶת הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַ שְׁנֵי שִׁבְעַ אֶת מַדּוֹת הַקַּמְצָנוּת שֶׁבָהֶם וְזֵהוּ "לְקַמְצִים", כִּי אֵין לָךְ אָדָם נְמַלֵּט מִמַּדָּה זוֹ, אִם לֹא כֵּלּוֹ יֵשׁ בּוֹ מַקְצָתוֹ, וְיֵשׁ אֲשֶׁר בָּהֶם אֶפְלוּ קִצָּת מַקְצָת מֵהַקַּמְצָנוּת, וְצָרִיף הָאָדָם לְהִסִּיר עֲצָמוֹ מִמַּדָּה רַעָה זוֹ, עֵין שָׁם.

וְלִכֵּן אֲנִי בָּא וּמִתְרָה בָּךְ, אִם אַתָּה לֹא תַחֲזוֹר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְתַשְׁנֶה אֶת הַגִּישָׁה שְׁלֵמָה נֶגְדַּת אֲשֶׁתָּךְ, הַהֲכָרַח יִהְיֶה שִׁיחָה גַט, וְתַגְרָם צַעַר וּבּוֹשָׁה לַעֲצָמָךְ וְלְכֹל הַמְשַׁפְּחָה, וְכַמוֹכֵן גַּם אֵלֵי שְׁמִסְרֵתִי אֶת נַפְשִׁי בְּשִׁבְלֶךָ.

אֲנִי מְאֹד מְקוּהָ לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַדְּבוּרִים הָאֵלוֹ יִכְנָסוּ בְּתוֹךְ לְבָבִי.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ חַג פֶּשַׁר וְשִׁמְחָה...

ד' קיז.

היכן עדיף להיות בליל הסדר: במשפחתי המסורתית או במשפחה חרדית שהזמנתי אליה?

שאלה:

מאת אביבית: לרב היקר מוה"רא"ש שליט"א, שלום רב, תודה רבה ופסח שמח.

אני מבית שומר מסורת, ואני ואחותי חזרנו בתשובה ברוך השם, אני רוקה והיא נשואה עם ילדים. השנה היא ומשפחתה עושים את הסדר אצל הורי, ולהורי חשוב שאשאר אתם אף אני בבית שומרים כשרות והוא נקי מחמץ.

לעמית זאת, הזמנתי לעשות את הסדר אצל משפחה חרדית, וכשהורי שמעו זאת הם אמרו שאעשה מה שטוב לי, אך גלו לי שיהיה להם צער אם לא אהיה אתם. האם כדאי להשאיר עם משפחתי במצב כזה או שכדאי לחוות את הפסח במקום חרדי יותר? תודה רבה וכל טוב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אחר, ט' ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל אביבית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שמצות כבוד אב ואם אין למעלה מזה, וחכמינו הקדושים אמרו (תנא דבי אליהו רבה פרשה כ"ו) כל העולם כולו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות כבוד את אביך ואת אמך; ואמרו (קידושין ל:) שלשה שתפין הן באדם, הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבודוני;

רואים מזה אם מכבדים אבא ואמא בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא, ולכן לדעתי את צריכה ללכת אל ההורים שזה יותר חשוב מהכל, ואני מבטיח לך שבזכות כבוד אב ואם תזכי למצא את בן זוגך מה שיותר מהר.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קיח.

האם מתר ללמד את פרוש הרלב"ג על התורה?

שאלה:

מאת דן: שלום לכבוד הצדיק ה'קה. בהיותי לומד במקוון להכשרת מורים בירושלים, אחד הפרצים אמר בשם רבנים חשובים וידועים שלא טוב ללמד את פרוש הרלב"ג על התנ"ך מחמת שקשה לרדת לסוף דעתו ועלולים להגיע לשבוסים באמונה או בהשקפה התורנית. מה דעתו של הרב בנושא זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אהרי, ט' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד לא ללמד את פרוש הרלב"ג על התנ"ך, (עין חיי מוהר"ן סימן ת"י) שאמר רבנו ז"ל ספרי הרלב"ג שמפרסם לכל מה שכתוב בו הוא כנגד התורה הקדושה, שחייב אדם לקרע כששומע חס ושלום דבור אחד מדברים כאלה; עין שם.

ואין כאן המקום להעתיק לך דברים חמורים מאד מאד שכתב,

כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ד) שאסור לחזור על דברי אפיקורסות אפלו שהוא לא אוחו מזוה וכו', עיין שם.

ולכן מי שמתרחק מהפרוש הזה מה טוב ומה נעים, וישאר חזק באמונה הקדושה בו יתברך, ובקבלה האמתית שקבלנו מחכמינו הקדושים התנאים והאמוראים, כי ידוע שפרושו הוא נגד דברי חכמינו הקדושים, אלא בנויים על פי הקדמות של אריסטו היוני ימח שמו וימח זכרו, ושאר האפיקורסים המפרסמים שהיו קצתם קדם חכמי התלמוד וקצתם בימיהם, אשר כל פונת בעלי המשנה והגמרא הקדושים שאסרו ללמד ספרי חכמה יונית היה על ספרים הללו של אלו האפיקורסים שכלם היו אז אצל היונים, וכל מקום שהזכירו חכמינו הקדושים אפיקורס, כונתם על מי שנמשך לדרכיהם ולסברותיהם [עיין כל זה ויותר מזוה באריכות בספר חיי מוהר"ן סימן ת"י].

הקדוש ברוך הוא ישמר אותנו מכל מיני דעות נפסדות, שהם נגד האמונה הקדושה וכו', ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לה חג פשוט ושמח...

ד' קיט.

מה פשוט המשפט "גזרת נחש לטותא דרבנן" המובא בהסכמות על ספר לקוטי מוהר"ן?

שאלה:

מאת איתמר: לכבוד הצדיק מוהר"א ש שליט"א, שלום.
בהסכמות של ספר לקוטי מוהר"ן מובא שיש "גזרת נחש לטותא דרבנן" על המדפיסים במשך עשר שנים מיום גמר ההדפסה, ולא כל כף ברור מה ענינה של הקללה ועל מי היא חלה. האם תוכלו להסביר זאת?

אנו מתפללים לרפואה שלמה לכבוד הצדיק ואריכות ימים
בטוב ובנעימים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אחרי, ט' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל איתמר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לפני מאתיים שנה כמעט בכל ההסכמות שהדפסו בספרים
מוכא הלשון הזה או כעין זה, שעשו שנים מהדפסת הספר אסור לגע
בזה, ואף אחד לא יהיין להדפיס את זה וכו' וכו', וכתבו לשונות מאד
מאד חמורות, והטעם הוא פשוט כי אז ידוע שלהוציא ספר לאור
עולם עלה הון עתק וכו', וקרה לא פעם אחת שבאו רמאים וצבועים
והחליפו את השער של הספר, וכתבו שם מחבר אחר, ומכרו את זה
לרבים, וכבר לא מדברים שעשו הפסד לבעל המחבר כספית, אלא
גם העלימו את שם המחבר האמת, ולכן כתבו לשונות כאלו חריפים
מאד על מי שיהיין להדפיס במשך עשר שנים וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנקבל את חג הפסח בשמחה עצומה.

המאחל לך חג פשר ושמח...

ד' קכ.

**כל נקיון הבית לפסח מוטל עלי, ואני מרגיש חסר
אנרגיה לעשות זאת**

שאלה:

סאת גולן: למוהרא"ש שלום רב, ותודה על החזקים
הנהדרים.

השנה קשה לי לנקות לפסח, עדין לא התחלתי לנקות ואני מרגיש חסר אנרגיות. אני גר עם הורי החלונים ואני היחיד שמנקה בבית, וגם קשה לי למצא זמן לנקות בגלל עסוקים שונים.

קשה לי גם בגלל שצפיתי שאתחלתן השנה וכבר אחגג את הפסח בבית שלי, אף זה לא קרה, וכבר שנה אין לי שום הצעות. קשה לי עם זה מאד ואני מרגיש שקשה לי להיות בצורה כזאת. אשמח לחזק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אחרי, ט' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גולן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאד מאד מבקש אותך שתעבד על נקדת השמחה להיות בשמחה, כי כל הצרות והמרירות והיאוש והדכאון שנקנס בך זה רק מחמת חסרון השמחה, ולכן תעשה כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה, כי הסמ"ך-מ"ם עובד על כל אדם כל כך חזק להפילו בעצבות ובמרירות ובדכאון וכו', רק על ידי הדמיונות שמכניס בו וכו' וכו', כל אחד כפי בחינתו וענינו, ולכן אתה מכרח לעשות כל מיני פעולות שבעולם רק להיות בשמחה, והרגע שתהיה בשמחה, זה ירחיב לך את הדעת לגמרי, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק ב' סימן י') מה שבני אדם רחוקים מהקדוש ברוך הוא, זה מחמת חסרון ישוב הדעת, ולמה אין ישוב הדעת? כי חסר מהשמחה, ולכן תמסר את נפשך להיות בשמחה ואז תזכה לגדלות המחין וכבר לא יחסר לך שום דבר.

בענין מציאת הזיווג וכו', זה תלוי בך וכו', כי לא חסר בנות שמחפשות בנים להתחתן, אלא הבעיה שלא מוצאים בת זוג וכו', מפני שנקנס בבחור איזה ישות וגאווה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים

(יבמות ג.ס.) נחית דרגא נסיב איתתא, אתה צריך לרדת מדרגה ואז תמצא את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחור הוא גאותן וכו', ולא מתאים לו לקחת את זו או את זו וכו', אני הכי חכם והכי יפה וכו', אקח את זו? או אני הכי חכם והכי יפה והכי משפיל וכו', אקח את זו? והוא מסתובב ומחפש את הבת זוג שלו כפי הדמיון שנכנס בו כאלו מי יודע מה הוא? והוא רוצה שיבוא אליו זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפש וכו', ומסתובב ויוצא לפגישות פן ואולי אמצא את בחירת לבבי שתבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחור מחכה עד שיולד זוג כזה, ובין כך הוא לא קולט שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", עד שתופס את עצמו רואה שהוא כבר בגיל שלשים, מה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות ג.ס.) נחית דרגא נסיב איתתא, תרד מדרגה ואל תחזיק מעצמך כל כך גדול וכו', ואז תמצא בקלות בת זוג שתתאים לך.

ולכן הדבר הראשון תקח את עצמך בידיך ותהיה רק שש ושמת עם כל הטוב שבך שזכית לחזור בתשובה שלמה, וכן אתה יכול לקיים עכשו מצות כבוד אב ואם לעזר להורים לנקות את הבית, ולהכין הכל על פשרות הפסח, ובזה ראוי לך לשמת מאד מאד, והדבר השני אל תהיה בררן, ואז תמצא את בת זוגך ותבשר לי בקרוב בשורות משמחות.

המאחל לך חג פשוט ושמת...

ד' קכא.

**החלום שלי הוא לנסע לציונו של רבי נחמן מברסלב.
האם אזכה להגשים את חלומי?**

שאלה:

מאת נורית: שלום רב.

יישר כח על פְּעֵלְכֶם ועל זכוי הרבים. מי יתן והקדוש ברוך הוא יאיר דרככם באשר תלכו ותעשו אמן ואמן.
אני אלמנת צה"ל מזה עשרים וחמש שנה, גדלתי שלשה ילדים לבד ונאלצתי להתמודד עם בעיות רבות. החלום שלי הוא להגיע למקום ציונו של הרבי נחמן מברסלב זכר צדיק לברכה. האם אזכה להגשים את חלומי?
בנוסף, בקרוב אני אמורה לעבר נתוח בו יבצעו שני ניתוחים בבת אחת ואני זקוקה לתפלות ועזרה מהקדוש ברוך הוא ושתבח שמו לעד ומהרבי. אשמח לקבל תשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אחרי, ט' ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל נורית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חזקי ואמצי מאד ושום דבר בעולם שלא יוכל לשבר אותך, כי הקדוש ברוך הוא אבי יתומים, והוא יתברך עזר לך לגדל את הילדים לבד, ולכן ראוי לך להתחזק ביתר שאת ביתר עז, ושום דבר בעולם שלא יוכל לשבר אותך, והקדוש ברוך הוא ישלח לך רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד.

בענין לנסע אל ציון רבנו ז"ל עכשו נשקט כבר המצב שמה ויכולים לנסע אל ציון רבנו ז"ל וזה דבר גדול מאד מאד, כי שם תפעלי ישועות גדולות, וכן רפואות והצלחות, כי רבנו ז"ל הבטיח גדלות

ונצורות מי שיבוא אל ציונו הקדוש, ויבקש ממנו כל מה שיצטרך יתן לו, כמוכבא (שיחות הר"ן סימן קנ"ו) שאמר לבתו אדל שהצדיק אחר הסתלקותו הוא בקברו כמו שהולך בחדר אחר, וכשעומדים על הפתח ומתפללים, הוא שומע את כל מה שמבקשים ממנו.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קכב.

**האם זה נכון שמנייתם ממשיך וממלא מקום שימשיך
את דרככם אחרי מאה ועשרים שנה?**

שאלה:

מאת חיים: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום רב ואחולי רפואה שלמה.

שמעתי בזעזוע גדול את דבריכם בבקור האחרון בארץ ישראל - שאתם מרגישים שהגיע קצכם חס וחלילה, ומאז יש לי צער גדול, כי כל החיות שלי ועבודת השם שלי וגם השלום בית שלי זה רק בזכות הספרים והדבורים שלכם, ומה אעשה ומה יעשו כל בית ישראל בלעדיכם חס וחלילה? ולא זאת בלבד, היום פרסם שמנייתם ממשיך וממלא מקום שימשיך את דרככם אחרי מאה ועשרים שנה, מה שנותן משנה תקף לדבריכם. האם זה נכון או שזו סתם שמועה ועורבא פרח?

המאחל לכם בריאות איתנה ואריכות ימים, ועוד שנים רבות נעימות וטובות. הקטן שבתלמידים, חיים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה לא צריך להצטער ולא להתבלבל משום דבר, כי אנחנו חונקנו מרבנו ז"ל לזכר את תכליתנו הנצחית, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן נ"ד) צריכים לשמר מאד את הזכרון שלא יפל לשכחה, ועקר הזכרון הוא לזכר תמיד בעלמא דאתי, שלא יהיה בדעתו חס ושלום שאין עולם אלא אחד; ולכן צריכים לזכר תמיד את יום המיתה ולהיות מוכנים לזה, ומי ששם את היום האחרון לפני עיניו, הוא כבר לא רץ - לא אחר כבוד המדמה, ולא אחר כסף וכו' וכו', ולא בחנם שהחכם מפל אדם אמר (קהלת ד' ב') "טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (מועד קטן כ"ח:): דברים של מיתה דיספד דיספדוניה דיקבר יקברוניה דיטען יטענוניה וכו'; הינו שאדם צריך תמיד להתבונן היטב איך תהיה המיתה שלו איך יספידו אותו ואיך יקברו אותו וכו' וכו'. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ק"צ) שכמה פעמים ציר לעצמו עניני מיתה כאלו הוא מת ממש עד שהרגיש טעם מיתה ממש. וכתב מוהר"ן ז"ל גם אני שמעתי שאמר שבימי נעוריו היה מציר לעצמו מיתתו ואיך יבכו עליו וכו', וציר לעצמו היטב כל עניני מיתה, ואמר שהוא מלאכה לציר לעצמו זאת היטב; עין שם.

ולכן, לדעתי מי שמכניס בדעתו מחשבות אלו בכל יום ויום, הוא כבר לא חושב לא מכבוד וכו' ולא מכסף וכו' ולא מפרסום וכו', ואמר רבי אברהם בן רבי נחמן טולטשינער זכרונו לברכה (ספר "כוכבי אור" חלק ששון ושמחה) שכך היה מנהג אנשי שלומנו מעולם - לחשב על היום האחרון ועל השעה האחרונה ועל הרגע האחרון של יציאת הנשמה, ואמר שרק אלו נחשבים לאנשי שלומנו האמתיים, כי כל

זמן שאדם לא חושב מהרגע האחרון איך שתצא נשמתו וכו', ואיך יוליכו אותו לקבורה וכו', ואיך יקברו אותו וכו', ומה יהיה אתו אחר כך וכו' - עדין חי בדמיון מאד גדול, ומסכן האדם הזה שלא חושב מתכליתו הנצחית, לו נכנסות מחשבות של ישות וגאות וכו', ורץ אחר הכבוד, ולהשיג מה שיותר כסף וכו'. [ועין שם איזה תפלות הוא רשם לעצמו כדי להזכיר את הרגע האחרון של האדם בזה העולם].

ולכן, אל תכנס בלחץ, אני חי עם מחשבה זו כבר למעלה מששים וחמש שנה, עוד קדם שהתקרבותי אל רבנו ז"ל, ומאז שזכיתי להתקרב אל רבנו ז"ל זה לי קרוב לששים שנה לא משו הרגעים האלו מעיני ומלכבי וכו'. ולכן אתה לא צריך לפחד, כי ראוי לנו להזכיר לעצמנו את היום האחרון, ואז כבר לא רוצים שום מציאות בזה העולם.

דוד המלך אומר (תהלים מ"א ו) "אויבי יאמרו רע לי מתי ימות ואבד שמו", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (מכות י) אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם! שמעתי בני אדם שהיו אומרים מתי ימות זקן זה ויבוא שלמה בנו ויבנה בית הבחירה ונעלה לרגל, ושמחתי. אמר לו הקדוש ברוך הוא: "כי טוב יום בחצריך מאלף" - טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה לפני מאלף עולות שעתיד שלמה בנו להקריב לפני על גבי המזבח; כי לדוד המלך היו המון שונאים, וכלם חכו וצפו שימות וכו', ואף על פי כן אמר לו הקדוש ברוך הוא חשוב לי כל יום ויום שאתה לומד תורה ומלמד לאחרים תורה.

וידוע שכל השונאים של דוד מתו והתפגרו קדם, כגון דואג ואחיתפל וכו', ולכן אל תכנס כל כך בלחץ ממה שדברתי, כי דבר אחד אתה צריך להבין - אני יעבר את כל שונאי שמצפים למיתתי, הם כלם ימותו ויתפגרו לפני שהם חושבים וכו', ולכן אין לך מה לפחד מאלו שמתים להיות היורש שלי וכו'.

תהלה לאל התקרבתי אל רבנו ז"ל בגיל חמש עשרה וחצי, ושיקדתי בשקידה והתמדה עצומה בספרי רבנו ז"ל שנים על גבי שנים, ואף אחד לא ידע ממני, עד שבשנת תשכ"ד פתאום התחילו לבוא אלי בחורים ואברכים, ומאז ועד עתה זה חמשים שנה שאני מתכתב עם בחורים ואברכים וכו' וכו', ומחזקם ומעודדם ומשמחם, וכן זכיתי להדפיס כמה וכמה פעמים את כל ספרי רבנו ז"ל ולהפיצם בכל העולם כלו, ופרסמתי את רבנו ז"ל בכל העולם כלו בצורה כזו שאי אפשר לתאר ולשער כלל כידוע ליודעים, ותהלה לאל אני כלום אלא שמש אצל רבנו ז"ל, ואצל רבנו ז"ל אנחנו יודעים שאין שום תחליף, ובפרוש אמר שאני רוצה להשאיר ביניכם, וכן היה עם מוהרנ"ת ז"ל שאין לו שום תחליף, והאריך בשיחה ארקה (לקוטי הלכות שלוחין הלכה ה') שהצדיק נמצא בתוך הספרים שלו, ועלינו לחפש את הרוח הקדוש שלו בספרי הקדושים כי שם נמצא אותו, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ב) שבתוך הספר של הצדיק שם נמצאים פניו שכלו ונשמתו, ולכן כמו שרבנו ז"ל נמצא בספריו, וכן מוהרנ"ת ז"ל נמצא בספריו, כן אני נמצא בתוך ספרי שו"ת "אשר בנחל", שכבר נדפסו עד עכשו למעלה משלשים אלה מכתבים עד שנת תש"ס, ומשם ועד עכשו יש עוד כארבעים אלה מכתבים שגם כן ידפסו, וכל מכתב ומכתב שכתבתי - שם אני נמצא, וכוונתי היא לכל אחד ואחד.

מלבד זאת, זכני הקדוש ברוך הוא עם פרוש גדול - "שפת הנחל" על כל הלכותי מוהר"ן, וכן "נהרי אפרסמון" על כל הספורי מעשיות, וכן "באורי המדות" על ספר המדות, ומלבד זאת יש לי שלשה ספרים גדולים על התורה - "זאת התורה", "אהבת התורה" ו"ברפת התורה", וחוץ מלמעלה מאלף וחמש מאות קנטרסים שכבר נדפסו בסדרת "אוצר הקנטרסים", ועוד הרבה ספרים, כגון "פעלת הצדיק" תולדות רבנו ז"ל, וכן "שמירת הזמן", "ארך אפים", "מקור השמחה", הגדה של פסח עם פרוש "אור זרוע", וספר "גנזי המלך" - פרוש על מגלת אסתר, מלבד עוד עשרות ספרים על התורה ועל

המועדים ועל אגדות חז"ל ועל תרי"ג מצוות ועל חמש מגלות וכו' וכו' שנמצאים בכתב יד.

ולכן אל תכנס כל כך בלחץ, תהלה לאל נשאת ממני ירשה מאד מאד גדולה - ספרי קדש ששם מבארת דעת רבנו ז"ל בבאור נפלא מאד, עד שקטני ערך ורחוקים גם כן יכולים להבין סודות התורה, ולכן תמצא אותי אם תרצה לחפש אחרי רק בתוך ספרי שנדפסו עד עכשו, ועוד ידפסו בעזרתו יתברך שמו.

ולכן כל אלו שמתמרים להגיד שאני מניתי אותם ליורשים וכו' - הכל צחוק מכאיב, אחר יגיעה וטרחה של קרוב לששים שנה שיגעתי וטרחתי תהלה לאל בספרי רבנו ז"ל וכו', אזי כמה אברכים פגומים וכו' ששקועים בנאוף וכו' ומחפשים כבוד ושם וכסף וכו' מתמרים כל אחד שהוא יהיה היורש שלי? זה מצחיק מאד.

ידוע ומפורסם מה שסבלתי כל ימי חיי עניות ודחקות שאי אפשר להסביר - לא בעל פה ומכל שכן לא בכתב, ואף על פי כן הדפסתי את ספרי רבנו ז"ל, והקמתי כבר שלשה דורות של מדפיסים שהדפיסו את ספרי רבנו ז"ל, ואת גדל המחלקת שהיתה עלי כל ימי חיי זה אי אפשר אפלו להסביר, ומכל שכן מה שעבר עלי ביבנאל מקום שהעבירו שם על הדת שתי עדות - התימנים והתוניסאים, ודיקא שם הקמתי ישוב וקבוץ של למעלה מארבע מאות וחמשים משפחות יראים ושלמים, וגנים, ותלמוד תורה ובית ספר, ושיבה קטנה ושיבה גדולה, וסמינר לבנות, ושני כוללים וכו' וכו', ועוד רשת של צדקה וחסד - זה החדוש הכי גדול, והסמ"ך-מ"ם שש ושמח לקראת ההודעה שהוא שמע עלי שמצבי החמירה... אך כבר הקדימו חכמינו הקדושים וספרו לנו (דברים רבה פרשה י"א סימן י') מלאך סמאל הרשע ראש כל השטנים הוא, בכל שעה היה מספר מיתתו של משה, ואומר מתי יגיע הקץ או הרגע שבו ימות משה, שארד ואטול נשמתו הימנו, ועליו אמר דוד (תהלים ל"ז) "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו" - אין לך רשע בכל השטנים כלן כסמאל, ואין

לך צדיק בכל הנביאים כמשה, שנאמר (דברים ל"ד י) "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו הוי"ה פנים אל פנים". משל למה הדבר דומה? לאדם שנודמן לסעודת חתן וכלה, והיה אותו האיש מצפה ואומר מתי יגיע שמחתכם ואשמחה בה? כך היה סמאל הרשע מצפה נשמתו של משה, ואומר מתי יהיה מיכאל בוכה ואני ממלא פי שחוק, עד שאמר לו מיכאל: מה רשע אני בוכה ואתה משחק (מייכה ז) "אל תשמחי איבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך הוי"ה אור לי"; עין שם. ובדיוק כך יתקיים גם אצלי - שהסמ"ך-מ"ם הרשע וכל שונאי המחכים למיתתי, יהיו בטוחים שהם ימותו ויתפגרו לפני, ואין להם מה לשמח כמו שאמר המלאך מיכאל וכו'.

על כל פנים, רואים איך שתאות נאוף יכולה להעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"א) גאות ונאוף תלויים זה בזה, כי מי שהוא בעל גאונה בידוע שהוא נואף וכו', וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ו) דזה הוא כלל גדול, שאי אפשר לשום אדם להשיג ולתפס בדבורו של הצדיק, אם לא שתקן תחלה אות ברית קדש כראוי, ואזי יכול להבין ולתפס דבורו של הצדיק. דאיתא בזהר (משפטים ק"י) 'סלוקא דיסודא עד אבא ואמא' - שהם בחינת חכמה ובינה, שהם י"ה, שהם מחין. נמצא כשתקן אות ברית קדש כראוי אזי המחין שלו בשלמות ויכול להבין דבורו של הצדיק. כפי התקון של כל אחד, כך הוא השגתו; עין שם.

ולכן אל תפנס בלחץ ואל תפחד, אני משאיר המון ספרים תחתי ושם תמצא אותי, ואתה לא צריך להתבלבל משום ברירה שבועולם, אין לי מה להניח ירשה, כי מה אני ומה חיי, ואין לי מה להעביר אלא את דברי רבנו ז"ל, כמו שאמר בפרוש (ספר המדות אות גאון סימן ט"ו) אין להתגאות בהשגות גדולות או במעשים טובים, כי הכל על ידי הצדיק שבדור, והוא אצל הצדיק כעט אצל סופר; ותהלה לאל את זה קימתי בתכלית השלמות - זכיתי לשמש את רבנו ז"ל ברבים במשך חמשים שנה, וגיליתי ופרסמתי את דעת רבנו ז"ל בכל העולם

בלו, ולא בחנם שהסמ"ך-מ"ם רוצה לבלע אותי, ולכן על כל אלו שמחכים על מיתתי נאמר (מיכה ז') "אל תשמחי איבתי לי כי נפלותי קמתי כי אשב בחשך הוי"ה אור לי".

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קכג.

משפחתי מחמירה בחמרות רבות בפסח. האם עלי ללכת בענין זה במסרת אבותי?

שאלה:

מאת שלמה: שלום לכבוד הצדיק היקר
ידוע שרבנו ז"ל הקפיד מאד להתרחק מחמרות יתרות, ואפלו בפסח. ברצוני לשאל: ישנן משפחות רבות בחוג החסידי ממונו אני בא שנוהגים בחמרות יתרות בפסח, כגון:
א. להמנע מאכילת מוצרי חלב בפסח, ב. לא להשתמש באבקת קפה, ג. לא לשתות משקאות ממתקים המיצרים במפעלים, ד. לא לאכל שוקולד, ה. לא להשתמש בקמח תפוחי אדמה, ו. לא לפזר פורי מצה על השלחן כדי שלא יגיעו לידי מצה שרפיה, ז. לא למרח ממרח שוקולד או ממרחים אחרים גם מהטעם הנ"ל.

במשפחתנו ובעוד משפחות רבות בקהלה קבלו על עצמם את ההנהגות וההרחקות האלו, אך ההנהגות האלו מכבידות עלי ופוגמות בשמחת החג שלי. האם עלי לקיים כמנהג אבותי או שעלי להתרחק מחמרות אלו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שלמה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה שרבונו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ד) שלא להחמיר חמרות יתרות, כי על אלו המדקדקים ומחמירים בחמרות יתרות נאמר (ויקרא י"ח) "וחי בהם" ודרשו על זה חכמינו הקדושים (יומא פ"ח): ולא שימות בהם כי אין בהם שום חיות כלל, והם תמיד במרה שחורה; וכן אמר (שיחות הר"ן סימן רל"ה) שגם בעניני פסח אין להחמיר חמרות יתרות מאד, כי זה מביא לאדם עצבות ומרה שחורה וכו', אתה צריך לדעת שכל זה סובב על חמרות קיצוניות לגמרי וכו', כי באמת מנהג אבותינו בידינו שפן מחמירים על הרבה דברים, כגון בעניני קטניות ששיף גם לעדות המזרח שבווע אחד יכולים לעצור את עצמו ולא לאכל מיני קטניות וכו', ושאר הדברים מוצרי חלב או אבקת קפה, או ממרחים של שוקולד וכדומה וכו', ושאר דברים פאלו וכו', יש היום הכשרים הכי טובים על ידי בד"ץ העדה החרדית, ובד"ץ התאחדות הרבנים, ובד"ץ בית יוסף, ובד"ץ הרב לאנדא, ובד"ץ בעלזא, ועוד של רבנים מפרסמים ליראי השם שיכולים לסמך עליהם, ולכן לא על זה התפונ רבנו ז"ל, אלא על דרך קיצונית שבני אדם הולכים בחמרות יתרות שאין להם שחר.

עם כל זאת אסור ללעג על שום מנהג ממנהג ישראל, שכל אחד יחזיק כמנהג אבותיו, ואסור ללעג על אף אחד.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קכד.

**האם יש חסרון בקבלת עצה מיועצים מקצועיים
חלוניים בתחום העסקי או הרפואי?**

שאלה:

סאת דן: לכבוד הצדיק היקר אשר מאיר את עינינו בעבודת השם.

בלקוטי מוהר"ן בתורה ז' מבאר שאם מקבלים עצה מאדם רשע העצה הזו מטילה באדם זהמא. האם הדברים אמורים גם לגבי התיעצות עם יועצים מקצועיים חלוניים בתחום העסקי, הארגוני או הרפואי? אודה לרב על תשובתו.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי צריכים לשמע עצה רק מיראי השם וחושבי שמו גם בעניני גשמיות וגם בעניני רפואה, כי יראי השם וחושבי שמו כל מהלך מחשבתם היא על פי התורה, ולכן עצתם היא עצת אמת זרע אמת כלו קדש, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ז') ולכן צריכים לקבל ולשמע רק אל עצות הצדיקים האמתיים שדבוקים בו יתברך, ובודאי צריכים לשמר מכל מיני שקרנים רמאים צ'בועים שלטובת עצמם הם דורשים, וזה שיף לכל דבר, הן בעסקים, והן ברפואה וכו', כי צדיקים אמתיים הדבוקים בו יתברך נותנים לה עצה אמיתית על פי התורה אל איזה רופא לגשת וכו', ולכן מעלת האדם המקבל את עצותיו של הצדיק אין למעלה מזה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות עצה סימן ה') על ידי שאתה נוטל עצה מהרב, על ידי זה תזכה לישועה.

המאחל לה חג כשר ושמח...

ד' קכה.

רבנו אומר שגנדר מועיל לאמונת חכמים. באיזה נדר מדבר? והאם זה לא סותר את ההלכה?

שאלה:

מאת אהד: שלום וברכה!

רציתי לשאל לגבי תורה נ"ז, שם מדבר על נדר שהוא מועיל לאמונת חכמים:

א. על איזה נדר מדבר רבי נחמן: האם הוא מדבר על כל נדר או דוקא על נדרים של מצוות ושאפשר לקיים מידי?
 ב. ואם הוא מדבר על סוג נדר כזה שאפשר לקיימו מידי, הרי השלחן ערוך ועוד רבים פוסקים שאין לנדר ואפילו לצדקה שאפשר לתת מידי! רציתי לדעת כיצד הדברים מתישבים וכיצד יש לקיים למעשה את העצה הזו?
 תודה רבה על הכל וחסג שמח לכל עם ישראל

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אהד גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בנדאי אדם צריך מאד מאד לשמר לא לנדר נדרים שזה עוון חמור מאד, כמאמר ז"ל (שבת ל"ב:) תניא רבי נתן אומר בעון נדרים מתה אשה של אדם, שנאמר (משלי כ"ב כ"ז) "אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתידך", רבי אומר בעון נדרים בנים מתים כשהן קטנים, שנאמר (קהלת ה' ה') "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצף האלקים על קולך ויחבל את מעשה ידיך", איזה הן מעשה ידיו של אדם, הוי אומר בניו ובנותיו של אדם; ואמרו חכמינו הקדושים (נדרים ע"ז) כל הנודר אף

על פי שהוא מקימו נקרא חוטא; ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לנדר נדר כי זה עוון חמור מאד מאד.

ומה שרובנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ז) ולהקים את האמונה הנפולה הוא על ידי נדר שידר איזה נדר ויקים מיד, כי על ידי הנדר ישוב לאמונת חכמים, פרש מוהר"ן ז"ל הינו שיקבל על עצמו איזה פרישות וקבלה טובה, ועל ידי זה יזכה לאמונת חכמים, יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד נזכה לצית את חכמי הדור, ולשמר מאד מאד לא להפר את פיהם, ועל ידי אמונת חכמים זוכה לאמונה בהקדוש ברוך הוא, כמאמרם ז"ל (מכילתא בשלח) על הפסוק (שמות י"ד) "ויאמינו בהויה ובמשה עבדו" אם במשה האמינו קל וחסר בהויה? בא זה ללמדך שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאלו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם; ולכן אם אדם אין לו אמונת חכמים סימן שאין לו גם אמונה בהקדוש ברוך הוא.

המאחל לך חג כשר ושמח...

ד' קכו.

**אשתי חלמה חלום מזעזע הקשור למות. האם יש לנו
ממה לחשש?**

שאלה:

מאת שי: שלום רב.

ברצוני לבקש מהצדיק עצה וברכה: אשתי נמצאת כרגע בהריון, ואמש היא חלמה חלום מרתיע, ובו היא מרגישה כאבים עזים בגב וקול שמדבר אליה ואומר לה להמשיך ולבוא לשעורים במדרשה כי אחרת יתקצרו ימיה חס וחלילה לחדש ימים. האם יש ממה לחשש? ומה עלינו לעשות? אבא עזרתכם!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות חלום סימן א') לחלום רע תאמר בבקר והחלומות שוא ידברו, ולכן אין לכם מה לדאג כלל, רק לשמר מאד מאד ולהקפיד מהיום והלאה לקרא קריאת שמע שעל המטה שעל ידי זה לא יהיו לה שום חלומות רעים, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות גאון סימן י"ט) מבהילין את האדם בחלומות, כדי להסיר ממנו גאון שקועה, שהוא מכסה ממנו, שאינו מכיר בה; וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות חלום סימן ד') על ידי דבור רע על איזה צדיק מת מראין לו חלומות מבהילין.

אל תדאגו כלל כי רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות עצבות סימן ל') העצב על חלום רע מבטל את החלום שלא יתקיים.

הקדוש ברוך הוא יעזר שאשתך תעבר את ההריון בקלות ותוליד בקלות, ואין לה מה לפחד כלל, רק שתהיה רגילה לומר בכל יום שמות הצדיקים שמאד מסגל ללדה קלה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק חלק ב' סימן כ') על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית כלומר לשנות הטבע; ולכן טוב שתאמר בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שהיא יודעת בעל פה כגון אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פייגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו', ועוד כל מיני שמות של צדיקים שהיא רק זוכרת תהיה רגילה לומר את זה מדי פעם, ואחר כך תאמר את התפלה הזאת, ותראה שתוליד בקלות:

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם

שְהִיָּה לָהֶם בְּשִׁבְלָהּ, שְׁתַּעֲזֹר לִי לְהוֹלִיד בְּקָלוֹת וְלֹד בְּרִיא בְּחוּשָׁיו
 וּבְאִיבָרָיו, וְאֶזְכֶּה לְעֵבֵר אֶת הַהֲרִיזוֹן בְּקָלוֹת, וְתִסִּיר מִמֶּנִּי כָּל מִינֵי
 עֵיץ הָרַע שֶׁלֹּא יִפְגַּע בִּי מִשׁוֹם אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֶזְכֶּה לְהוֹלִיד
 בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים וְקִיָּמִים שִׁיעֲשׂוּ אֶת רְצוֹנָהּ, וְאֶזְכֶּה לְהִיּוֹת בְּרִיאָה
 כָּל יְמֵי חַיֵּי, וְלַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנֶיהָ, יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן
 לְבִי לְפָנֶיהָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי אֲמֵן בֶּן יְהִי רְצוֹן.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׁאֲנִי
 מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה
 תִּשְׁכַּח וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חַג כֶּשֶׁר וְשִׂמְחָה...

ד' קכז.

**אֲנִי בְּסוֹף הַכֹּל בֵּת שֵׁשׁ עָשָׂרָה, אֵךְ כֶּבֶר מַעֲכָשׁוּ עֵינַי
 הַשְּׂדוּכִים מְטָרִיד אוֹתִי**

שְׂאֵלָה:

- מֵאת נְעָמִי:** אֲנִי בְּסוֹף הַכֹּל בֵּת שֵׁשׁ עָשָׂרָה, אֵךְ כֶּבֶר אֲנִי חוֹשֶׁבֶת
 מָה יִקְרָה כְּשֶׁאֲגִיעַ לְגִיל הַשְּׂדוּכִים, וַיֵּשׁ לִי כֶּפֶה שְׂאֵלוֹת:
 א. אֵיךְ יוֹדְעִים כְּשֶׁנִּפְגָּשִׁים עִם בַּחֹר שֶׁהוּא בְּאֵמֶת הַזֶּה אֵשְׁלִי?
 ב. אֲנִי רוֹצֶה בַּחֹר יִרְא שְׂמִיִם שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה. אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְדַעַת
 אִם הַבַּחֹר הוּא בְּאֵמֶת יִרְא שְׂמִיִם, אוֹלֵי הוּא מְרַפָּה וְהוּא רַק
 נִרְאָה בַּחֹר יְשִׁיבָה?
 ג. בְּדַרְךָ כָּלֵל כְּשֶׁמִּתְפַּלְלִים עַל הַזֶּה, אוֹמְרִים "שְׂאֲזַכֶּה לְזַהֵג
 בְּעַתּוֹ וּבְזַמְנוֹ". מָה הַכּוֹנֵה?
 ד. כֶּבֶר עֲכָשׁוּ אֲנִי בְּלַחֲץ מִתְקוּפֹת הַשְּׂדוּכִים. אֵיךְ אֶפְשֶׁר
 לְהַרְגֵעַ וּלְהַכְנִס לְתַקוּפֹת הַשְּׂדוּכִים בְּרַגַע וּבְשִׁלוֹהָ?

ה. מה אעשה אם חס וחלילה לא אקבל הצעות ואשאר רוקה
עד גיל מבגר?

אשמח אם תוכל לענות לי, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל נעמי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את לא צריכה לבלבל את עצמך משום בלבול שבכולם, רק
לבקש מהקדוש ברוך הוא בכל יום שתזכרי לזווג מן השמים לפי
שרש נשמתך, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, ואת
צריכה רק לבקש מהקדוש ברוך הוא שיזמין לך בחור ירא שמים
וטוב לב, ובעל מדות טובות, והקדוש ברוך הוא יזמין לך את מה
שאת מבקשת, רק לא לדאג כלל, כי תפלה זה הצנור להמשיך לעצמו
כל הישועות.

המאחל לך חג כשר ושמח...

ד' קכח.

**מאז שנולדה לנו תינקת, בתנו הגדולה התחילה
להקריח. מה עושים?**

שאלה:

מאת סמדר: שלום כבוד הרב.

אני מבקשת עצה וברכה לרפואה שלמה עבור בתי בת השש:
לפני חדש וקצת ילדתי בת בשעה טובה ומצלחת, וביום שבו
חזרתי מבית היולדות גליתי שלבת הגדולה יש קרחות בראש,

זאת אומרת כמה מוקדים בראש ללא שער, וזה נראה לא טוב ומדאיג.

היינו אצל רופאי עור והבנו שמדבר במשהו שנקרא 'אלופסיה אראטה' - זהו מצב של התקרחות השער שנובעת כנראה ממתח או טראומה, והרפואה לא ממש יודעת איך לטפל בזה. קבלנו משחה למריחה על הקרחות שיש בה הרבה סטרואידים.

אנא ברך את בתי שבגזרת השם יצמחו לה שערות איפה שגשרו לה ושתפסיק לה הנשירה של השער, וגם שתהיה יותר רגועה, כי מאז הלדה של התינוקת היא נהיתה סוערת ונראה שהנפש שלה לא רגועה. אני דואגת לילדה ולא יודעת מה לעשות, ברך אותה בבקשה לרפואה שלמה במהרה. תודה לרב, בשורות טובות, חג כשר ושמח ואריכות ימים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל סמדר תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי לבדק את המזוזות בתוך הבית אם הם כשרות, כי כל הבעיות שקורה בבית זה מתחיל כשאין המזוזות כשרות, וכן לשמר שבת ואז השבת תשמר עליכם, והקדוש ברוך הוא ישלח לבת שלך רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד, ואין לך מה לדאג.

המאחל לך חג כשר ושמח...

ד' קכט.

גליתי שאביו של בן זוגי הוא גוי. האם יש בעיה להתחתן איתו?

שאלה:

מאת בת חן: שלום לכבוד הצדיק, ואשמח אם תוכל להשיב לשאלתי ולעזר לי.

אני נמצאת כרגע בשדוך מתקדם עם בחור חוזר בתשובה שמאד עובד על עצמו ועל מדותיו. יש לו רב צמוד, הוא בעל מדות טובות, לא כעסן, נדיב לב, הוא קובע עתים לתורה ושואף להקים בית קדוש.

הוא רוצה להתחתן איתי, ובגדול אני מרגישה בפנים שאני מוכנה לבנות איתו בית, אף עולים בי חששות משום שהוא חי עם אמו היהודיה, ומגיל ארבע הוא לא היה עם אביו שלאחר ברור גליתי שהוא אינו יהודי. האם יש בעיה כלשהי בזה?

בנוסף, אני חוששת משום שבעברו החלוני הוא הסתובב בחברה מפקפקת. אמנם היום הוא מנתק מהם לחלוטין אף אני מבלבלת וחוששת שזה יהיה בעיה בהמשך. מה דעתכם בעניין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל בת חן תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תמיד בשדוך אם יש משיכה אחד לשני, וכן רואים שיש מדות טובות, אזי פדאי ללקת על זה, וכמוכן תמיד פדאי לברר על הרקע וכו', ועל העבר וכו', ולא להכנס בלחץ.

ראי להתפלל להקדוש ברוך הוא שיזמין לך בן זוג לפי שרש

נשמתך, ומה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, ולכן אל תתיאשי ואל תכנסי בלחץ, רק להתפלל להקדוש ברוך הוא ותראי שהכל יסתדר על צד הכי טוב.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קל.

האם כדאי לי לחגג את ליל הסדר בביתי או במקום אחר שכלו קדשה?

שאלה:

מאת גלה: שלום וברכות לרב היקר מוה"ר א"ש השם ישמרהו ויחיהו.

אני בחורה ורקוה בת שלשים וחוזרת בתשובה, חלק ממשפחתי חזרה בתשובה והיתר עדין לא. האמת היא שאנחנו רגילים לחגג את ליל הסדר ביחד, וזה יראה להם מוזר אם אני לא אהיה, אף מבחינתי אולי עדיף שאחגג את החג במקום אחר שכלו קדשה כדי שאזכה יותר לאור של החג הקדוש הזה. מה דעתכם בענין? תודה רבה על הכל וכן על הפענה דרך האתר.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל גלה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

דעי לך שמצות כבוד אב ואם זה מהמצוות הכי חמורות, ולכן לדעתי כדאי לך לחגג את ליל הסדר עם המשפחה, ובזה תגמי נחת רוח גדולה להורים, שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה

פְּרָשָׁה כ"ו) כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ מֵהָאָדָם רַק שִׂיכְבֵּד אָב וְאָם; וְאָמְרוּ (פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי) חֲמוּרָה שְׁבַח־מִוְרוֹת כְּבֵד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ; וְאָמְרוּ (קִידוּשֵׁין ל:): שְׁלֹשָׁה שְׁתַּפִּין הֵן בְּאָדָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָבִיו וְאִמוֹ, בְּזִמְן שְׂאָדָם מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמוֹ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאִלוֹ דְרַתִּי בִּינֵיהֶם וְכַבְדוּנִי; רוֹאִים מִזֶּה אִם מְכַבְּדִים אָבָא וְאִמָּא בְּזֶה מְכַבְּדִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אודות מציאת הזווג, עליך לזכר מאחר שהגעית כבר לגיל שלשים תזכרי מה שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא, את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזווג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאותנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה? או אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפלת וכו', אקח את זה? והיא מסתובבת ומחפשת את הבן זוג שלה כפי הדמיון שנכנס בה כאלו מי יודע מה היא? והיא רוצה שיבוא אליה זווג שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפשת וכו', ומסתובבת ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחורה מחכה עד שיוולד בן זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", עד שתופסת את עצמה רואה שהיא כבר בגיל שלשים, מה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עציה (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא, תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל כך גדלה וכו', ואז תמצאי בקלות בן זוג שיתאים לך.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך חג פשו ושמח...

ד' קלא.

**טוב לי בדירה שלי, אך ההורים שלי לוחצים שאעבר
לדירה אחרת. מה עלי לעשות?**

שאלה:

מצאת אלמוג: אני נשואה וגרה בירושלים בדירה קטנה מאד. עדין אין לי ילדים, וההורים שלי לוחצים עלי לעבר דירה כדי שאולי מזלי ישתנה בזכות המעבר לדירה אחרת ואכנס להריון, אך אני אישית מאד אוהבת את הדירה הנוכחית ומצליחה לחסך כסף מהצד בגלל השכירות הזולה שלה. מה עלי לעשות? בבקשה תעזר לי, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל אלמוג תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי לא להפגס בלחץ, הקדוש ברוך הוא יעזר לך שיעוד תכנסי בהריון ואין לך מה לדאג, ומכל שכן לא לדחק את השעה, כי על פי רב תקף ומיד כשמתחננים אם לא נכנסים בהריון כבר מתחילים לדאג וכבר מתחילים בטפולים וכו', שזה רק מזיק יותר ממה שעוזר וכו' וכן אל תכנסי בלחץ ועדין את יכולה להשאיר בדירה הזו ולחסך כסף, ולבסוף תהיה לכם דירה משלכם, ומשנה מקום משנה מזל, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קלב.

רבנו אמר שמי שיבוא אליו בראש השנה, חנכה ושבעות ינצל מעולם התהו. האם זה עדין תקף?

שאלה:

מאת רז: שלום לכבוד הצדיק מוה"רא"ש. אני מאחל לכבודו ארץ ימים ושנים, המון בריאות ונחת, ושימשיך להשקות אותנו מפי הנחל נובע מקור חכמה. קראתי שרבנו אמר שמי שיבוא אליו על שבת חנכה, ראש השנה ושבעות ינצל מעולם התהו, אך כשדברתי עם חבר שלי הוא אמר לי בשמכם שזה היה שייך רק בחיי רבנו וכיום זה לא שייך. האם זה נכון? יש לציין שאני רוק וחסכתי כסף בצד, כך שיש לי אפשרות לנסע לציין של רבנו בשלשת הזמנים האלו.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אחרי, י' ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רז גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בחיים חיותו של רבנו ז"ל בעולם הזה הקפיד על אנשי שלומנו לבוא אליו בשלשת הזמנים שבת חנכה, שבעות, וראש השנה, וכך נהגו אנשי שלומנו, אבל לפני הסתלקותו לעילא ולעילא הוא דחק מאד מאד שכל אחד מאנשי שלומנו שמאמין בו, שיבוא אליו על ראש השנה, וההקפדה הייתה העקר על ראש השנה, שבפרוש אמר (חיי מוה"ר"ן סימן ת"ג) הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרבים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה, והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר אל

משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש ומי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח) "אכלו משמנים ושתו ממתקים וגו' כי חדות הוי"ה היא מעזכם" וזה נאמר על ראש השנה, ואמר (חיי מוהר"ן סימן ת"ה) הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה, לא מבעיא אתם כלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם פלו תלוי בראש השנה שלי; ואמר רבנו ז"ל לענין ראש השנה שלו (חיי מוהר"ן סימן ת"ו) שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר שיהיה להם תקון בשום אופן, אף על פי כן בראש השנה יכולין אפלו הם לקבל תקון. אף על פי שבכל השנה אפלו הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם יכולים לקבל תקונים. כי אמר שיהא עושה בראש השנה ענינים ותקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות.

וידוע אצלנו הספור שהרב הקדוש רבי אהרן הרב מברסלב זכותו יגן עלינו, לא היה יכול להיות אצלו בראש השנה האחרונה תקע"א וכו', (עין חיי מוהר"ן סימן ת"ו) ענה רבנו ז"ל ואמר אז בקול חזק מעמק הלב, מה אמר לכם אין דבר גדול מזה, הינו מלהיות אצלו על ראש השנה. ואמר בזו הלשון בקול זיע סגיא "ווי אזוי זאל איך אייך זאגיין, קייין גרעסערס דער פון איז ניט פאר האנדיין. איי אנדערע גוטע יודין זאגיין ניט אזוי, איז נאך אקשיא" [מה אמר לכם אין דבר גדול מזה, ואם צדיקים אחרים אינם אומרים כך אז עוד קשיא] (פלומר הלא בלא זה כבר מקשין עליו קשיות הרבה, ויהיה קשה עוד קשיא זאת גם כן מה שהקפיד כל כך להיות אצלו על ראש השנה דיקא).

וכתב מוהר"ן ז"ל (שם) ומכלל דבריו הקדושים שדבר אז עמנו למדנו כמה דברים. למדנו עוד הפעם עצם גדל החיוב להיות אצלו על ראש השנה. כי אף על פי שידענו זאת מכבר, אף על פי כן מרבו

דְּבָרָיו הַקְדוּשִׁים אֶז בְּזָה, וּמִתְנוּעוֹתָיו הַנוֹרְאוֹת אֶז, הַבִּינּוּ עֵצֶם הַחַיּוּב יוֹתֵר וְיוֹתֵר, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְבָאֵר זֹאת בְּכֹתֵב.

וְגַם אֶז לְמִדְנּוּ שְׂרָצוֹנוּ חֲזֵק לְהִיּוֹת אֶצְלוֹ בְּאוֹמֵן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה תְּמִיד לְאַחַר הַסֵּתְלָקוֹתוֹ, וְשֵׂאִין דְּבַר גְּדוֹל מִזֶּה.

וְגַם לְמִדְנּוּ כַּמָּה צְרִיכִין לְחֲזֵק לְשִׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת מִדְּבַר שְׁבִקְדוּשָׁה, בְּפֶרֶט הַמְּנִיעוֹת מִלְּהִיּוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁצְרִיכִים לְשִׁבֵּר בְּיוֹתֵר וּלְהִיּוֹת דִּיקָא עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַד שְׂאֶפְלוּ אִם הוּא ז"ל בְּעֵצְמוֹ מְצוּה וּמִסְכָּים לְבִלִּי לְהִיּוֹת אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, חֲלִילָה לְהַסְתַּכֵּל עַל זֶה, וְצְרִיכִין לְהִזְהַר מְאֹד לְבִלִּי לְשָׂאֵל אוֹתוֹ שׁוּם שְׂאֵלָה עַל זֶה, כִּי הוּא יֵשִׁיב בְּוַדָּאֵי לְבִלִּי לְהִיּוֹת אֶצְלוֹ, וְאֵף עַל פִּי כֵן בְּנִקְדַּת הָאֱמֶת לְאִמְתּוֹ צְרִיכִין לְהִיּוֹת דִּיקָא [וְכֵן הוּא נוֹהֵג לְדוֹרוֹת].

וְעַנֵּין זֶה נוֹגֵעַ לָמָּה שְׂאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִכּוֹת י'): 'בְּדַרְךְ שְׂאָדָם רוּצָה לִילֵךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ' כְּמוֹ שְׂפָרֵשׁ רַש"י. וְהוּא מְדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים עַל פְּסוּק (בְּמִדְבַר כ"ב) "לֵךְ עִם הָאֲנָשִׁים", וְכֵן בְּשִׁלּוּחַ מְרַגְלִים שֶׁהַכֹּרֵחַ מְשִׁיב רֵבֵנוּ בְּעֵצְמוֹ לְשִׁלְחָם, אֵף עַל פִּי שְׂבִאֲמַת רְצוֹנוֹ לֹא הָיָה כָּלֵל בְּזָה. וְעַנֵּין זֶה רְאִינוּ מִרְבְּנוּ ז"ל כַּמָּה פְּעָמִים, בְּפֶרֶט בְּעַנֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהָיוּ אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ לָהֶם מְנִיעוֹת מִלְּהִיּוֹת אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ בְּעֵצְמוֹ וְהֵשִׁיב לָהֶם שְׂלֵא יְהִי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהִתְחִילוּ לְהִתְעַקֵּשׁ, הֲלֹא שְׂמַעְנוּ מִכֶּם גְּדֹל הָאֲזִהְרָה לְהִיּוֹת אֶצְלָכֶם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעָשָׂה עֵצְמוֹ כְּמַקְפִּיד עֲלֵיהֶם וְגָעַר בָּהֶם שְׂלֵא יִדְבְּרוּ יוֹתֵר, וְכֵן עָשׂוּ וְלֹא בָּאוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְאֵף עַל פִּי כֵן אֲנַחְנוּ זְכִינוּ לְהִיּוֹת רְגִילִים לְעַמֵּד לְפָנָיו. וְשְׂמַעְנוּ וְהִבְנוּ בְּרָמְזוֹ וּבְפִירוּשׁ שְׂפִנְיָמִיּוֹת רְצוֹנוֹ אֵינוּ נוֹחָה בְּזָה כָּלֵל, רַק הוּא מְכַרְחַח לוֹמֵר לָהֶם כֶּף מִחֲמַת שְׂשׂוֹאֲלִים אוֹתוֹ עַל זֶה. וַיֵּשׁ בְּזָה הִרְבָּה לְסַפֵּר, [כַּמּוּבָא (שִׁיחוֹת הַר"ן רי"ד) כְּשֶׂאָדָם שׁוֹאֵל לְצַדִּיק אִם לַעֲשׂוֹת דְּבַר שֵׁשׁ בּוֹ מְסִירוֹת נִפְשׁ בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא רְאוּי לוֹ לְהֵשִׁיב וּלְצִוּוֹת עָלָיו שְׂלֵא לַעֲשׂוֹת. וְאֵף עַל פִּי כֵן הַשׁוֹאֵל אֵין צְרִיךְ לְקַיֵּם דְּבָרָיו, וְאָמַר אֶז רְבֵנוּ ז"ל כָּל מֵה שֶׁהַצַּדִּיק מְצוּה לַעֲשׂוֹת צְרִיךְ לְקַיֵּם, רַק כְּשֶׂמְצוּה שְׂלֵא לְסַע עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶצְלוֹ, זֶה אֵין צְרִיךְ לְקַיֵּם וְכוּ', עֵין שָׁם].

מכל זה אִנחנו רואים שְעָקַר הַהַקְפָּדָה הִיא אֲצֵל רַבְנוּ ז"ל שְנִבּוּאָה אֵלָיו גַּם אַחַר הַהִסְתַּלְקוּת שְלוֹ בְרַאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמָן, אֲפֵלוּ שְׁזָה מְגִיעַ לָנוּ בְּמִסִּירוֹת נַפֶּשׁ עַלִינוּ לְקַיִם אֶת דְּבָרָיו ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה.

וּבְעֵינַי שְׂאֵתָה כּוֹתֵב שְׂאֵתָה עֲדִין רִוֶק, יָדוּעַ שְׂרַבְנוּ ז"ל הַקְפִּיד מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מֵהָר וּבְגִיל צְעִיר, וְלֹא הִיָּה יְכוּל לְסַבֵּל רִוֶק, וְיָדוּעַ מֵה שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קִידוּשֵׁין כ"ט:) מְשִׁתַּבַּח לִיָּה רַב חֲסֵדָא לְרַב הוֹנָא בְּדַרְב הַמְנוּנָא דְאָדָם גְּדוּל הוּא. אָמַר לוֹ: כְּשִׁיבּוֹא לְיָדְךָ הִבִּיאֵהוּ לְיָדִי. כִּי אֵתָא, חֲזִייה דְלָא פָּרִיס סוּדְרָא, אָמַר לוֹ: מַאי טַעֲמָא לֹא פָּרִיסט סוּדְרָא? אָמַר לוֹ: דְלָא נְסִיבְנָא. אַהֲדַרְיִנְהוּ לְאִפִּיָּה מִיָּנִיָּה. אָמַר לוֹ: חֲזִי דְלָא חֲזִית לְהוּ לְאִפִּי עַד דְנִסְבַּת. רַב הוֹנָא לְטַעֲמִיָּה, דָּאֵמַר: בֵּין עֲשָׂרִים שָׁנָה וְלֹא נִשְׂא אִשָּׁה - כָּל יָמָיו בְּעִבְרָה. בְּעִבְרָה סְלָקָא דַּעֲתָךְ? אֵלָא אִימָא כָּל יָמָיו בְּהַרְהוּר עִבְרָה. אָמַר רַבָּא וְכֵן תְּנָא דְבִי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל: עַד עֲשָׂרִים שָׁנָה יוֹשֵׁב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְצַפֵּה לְאָדָם מִתִּי יִשְׂא אִשָּׁה, כִּיּוֹן שְׁהִגִּיעַ עֲשָׂרִים וְלֹא נִשְׂא - אוֹמַר תַּפַּח עֲצוּמוֹתָיו.

וְלִכֵּן אֵתָה צְרִיף לְדָאג עֲכָשׁוּ יוֹתֵר מֵהַכֵּל לְהִתְחַתֵּן וְלֹא לְהִיּוֹת בְּרָרָן, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יְבָמוֹת טג.) נְחִית דְרָגָא נְסִיב אִיתָתָא, אֵתָה צְרִיף לְרֵדֵת מְדַרְגָּה וְאֵז תַּמְצָא אֶת הַזּוּוּג שְׁלָךְ, כִּי בְּדַרְךָ כָּלֵל בְּחוּר הוּא גְּאוּתָן וְכוּ', וְלֹא מִתְאִים לוֹ לְקַחַת אֶת זוֹ אוֹ אֶת זוֹ וְכוּ', אֲנִי הִכִּי חָכָם וְהִכִּי יָפֵה וְכוּ', אֲקַח אֶת זוֹ? אוֹ אֲנִי הִכִּי חָכָם וְהִכִּי יָפֵה וְהִכִּי מִשְׁכִּיל וְכוּ', אֲקַח אֶת זוֹ? וְהוּא מְסַתּוּבֵב וּמְחַפֵּשׁ אֶת הַבַּת זוּג שְׁלוֹ כְּפִי הַדְּמִיוֹן שְׁנַכְנַס בּוֹ כְּאֵלוֹ מִי יוֹדַע מֵה הוּא? וְהוּא רוֹצֵה שְׁיִבּוֹא אֵלָיו זוּוּג כְּזֶה שְׁעַדִּין לֹא נִבְרָא וְכוּ', וְעַל יָדֵי זֶה מְחַפֵּשׁ וְכוּ', וּמְסַתּוּבֵב וְיוֹצֵא לְפַגְיִשׁוֹת פֶּן וְאוּלֵי אֲמַצָּא אֶת בַּחֲרִית לְבָבִי שְׁתִּבּוֹא אֵלַי עַל סוּס לְבָן עִם שָׂקִים מְלֵאִים כֶּסֶף וְכוּ', וּבְשִׁבְלֵי זֶה הַבְּחוּר מְחַכֵּה עַד שְׁיִוָּלַד זוּוּג כְּזֶה, וּבֵינן כֶּךָ הוּא לֹא קוֹלֵט שְׁהִזְמֵן לֹא מְחַכֵּה, כְּמֵאֵמֶר הַחֲכָם "הִזְהַר מִן הַזְּמֵן כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד", עַד שְׁתּוֹפֵס

את עצמו רואה שהוא כבר בגיל שלשים, מה עושים עכשיו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עציה (יבמות סג). נחית דרגא נסיב איתתא, תרד מדרגה ואל תחזיק מעצמך כל כך גדול וכו', ואז תמצא בקלות בת זוג מה שיתאים לך.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלילח.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קלג.

למה לא מקבלים בשמים את התפלות שלי?

שאלה:

מאת אברהם: לכבוד הרב שליט"א, שלום וחסד שמת. אני מתפלל כבר הרבה מאד זמן על כמה דברים, אך אני לא רואה שום תוצאות מהתפלות שלי ונפילתי בחלישות הדעת. למה לא מקבלים בשמים את התפלות שלי? אשמח מאד אם כבודו יענה לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, אתה לא יכול לתאר ולשער מה זו תפלה וכו', כי כל תפלה, כל תחנה וכל בקשה עושים רעש בשמים, ואם אדם היה יודע מה נעשה למעלה מתפלותיו וצעקותיו שמתפלל וצועק להקדוש ברוך הוא - לא היה מפסיק, אלא הסמך-מ"ם יודע את

מעלת תפלות ישראל, ולכן הוא מכניס באדם כל מיני חלישות הדעת וספקות באמונה, עד שנדמה לו שהתפלות שלו לא מתקבלות ולא עושות שום פעלה.

ובכבר ספר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רל"ב) שגבור אחד חגר מתניו לכבש חומה חזקה, ואחר כך כשבא אל השער היה ארוג על השער מטוה מקורי עכביש שסתם השער. וכי יש שטות מזה שיהיה חוזר ממלחמתו מחמת הסתימה של הקורי עכביש! (והנמשל מוכן). ואחר כך אמר רבנו ז"ל: העקר הוא הדבור. שעל ידי הדבור יכולין לכבש הכל ולנצח כל המלחמות. ואמר: אף על פי שיכולין להתבודד במחשבה, אבל העקר הוא הדבור. ומבאר הנמשל ממילא - לענין מה שקשה על האדם לדבר לפני השם יתברך או לפני הצדיקים האמתיים מה שבלבו, וכל זה מחמת בושה וכבודת שלו שאין לו עזות דקדשה, בודאי הוא שטות גדול. כי הלא הוא רוצה לכבש בדבורו מלחמה חזקה שהוא מלחמת היצר, ועכשו כשהוא סמוך לדבר, ולכבש ולשבר חומות ולפתח שערים על ידי הדבור, ובשביל מניעה קלה מחלישות דעתו וכיוצא, ימנע חס ושלום מלדבר! כי הלא המניעה הזאת נחשבת לסתימה של קורי עכביש כנגד החומות שרוצה לשבר בדבורו.

זכר כלל זה, מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות לב:): אם ראיה אדם שהתפלל ולא נענה - יחזר ויתפלל, שנאמר (תהלים כ"ז י"ד) "קנה אל הוי"ה חזק ויאמץ לבך וקנה אל הוי"ה", כי בודאי אם מתעקשים אצלו יתברך פעם אחר פעם ולא מתעייפים בתפלה אזי רואים ישועות גדולות, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא יכול לפעל. ואמרו חכמינו הקדושים (יבמות ס"ה) אמר רבי יצחק: מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים. אמר רבי יצחק: למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר? מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום, כך תפלתן של צדיקים מהפכת מדותיו של הקדוש ברוך הוא ממדת רגזנות למדת רחמנות.

אבל עליך לדעת שבכל תפלה, בכל תחנה ובכל בקשה צריכים המון סבלנות לחכות עד שיבנה לעצמו כלים, שהקדוש ברוך הוא ישפיע עליו כל מיני השפעות טובות, כי התפלה היא הפלי לקבל בו את כל השפע, וככל שאדם מרבה בתפלה בעקשנות גדולה מאד, ולא מאבד את הסבלנות, הוא יראה לבסוף ישועות ונסים נגלים ממשי, כי אי אפשר להסביר מה זו תפלה, וחכמינו הקדושים אמרו (ויקרא רבה פרשה ל' סימן ג) בדורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא לא כהן ולא אנרים ותמים ואין להם אלא תפלה זו בלבד, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אל תבזה את תפלתם. (תהלים ק"ב) "תכתב זאת לדור אחרון" - מכאן שהקדוש ברוך הוא מקבל השבים, ו"עם נברא יהלל יה" - שהקדוש ברוך הוא בורא אותן בריה חדשה.

ולכן תצית את רבנו ז"ל ותמשיך להתפלל ולהתבודד בכל יום אליו יתברך, וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב שתראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא, כי התפלה משדדת את הטבע, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ר"ג) הטבע מחייב כף והתפלה משנה את הטבע, ומוהר"נ ז"ל אמר: על תפלה נאמר (איוב כ"ח ז) "נתיב לא ידעו עיט ולא שזפתו עין איה", שאדם לא יכול לתאר לאיפה הולכים תפלותיו, כי זה נתיב לא ידעו עיט וכו', איה איפה התפלות שלו הולכות למעלה למעלה, כי אם אדם היה יודע איפה התפלות שלו עולות למעלה ומעלה ואיך שעושות רעש גדול בשמים, אזי לא היה מפסיק מלהתפלל אל הקדוש ברוך הוא, ועקר התפלה - צריכים לסלק את הדעת ואת השכל לגמרי, ולהאמין שכל תפלה, כל תחנה וכל בקשה נשמע ונתקבלת בשמים.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך להמשיך בעבודה הקדושה הזו של תפלה בעקשנות גדולה מאד מאד, ואז תראה ישועות גדולות שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך חג פשו ושמח...

ד' קלד.

יש לנו בן חולה, והמצב המתוח גרם לנו לחסר שלום בית ולהפרד. איך מחזירים את השלום?

שאלה:

מאת גידי: לכבוד הצדיק מיבנאל. אני ואשתי נשואים כבר שש עשרה שנה, ויש לנו שני בנים. הבן הראשון, שהיום הוא בן אחת עשרה נולד עם מום, אינו מתפקד ושוהה במוסד. המצב בבית ובפרט בגלל הבן קשה מאד, וכבר שש שנים אני ואשתי פרודים אחד מהשניה. אשתי לא מעניינת בשלום בית ורוצה גט, וכל המשפחה שלה נמצאים בצד שלה ומחזקים אותה להתגרש ממני. מה אפשר לעשות כדי להחזיר את השלום לבית?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גידי נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך להבין שהכאב שלך זה אותו כאב של אשתך וכו', ואולי הכאב שלה יותר חזק מהכאב שלך, כי סוף כל סוף היא אמא וסחבה אותו בבטן תשעה חודשים ועברה צער לדה וצער גדול וכו' וכפי שאני מבין את הבעיה, אתה יורד על אשתך ומאשים אותה שהיא חייבת בכל הצרות וכו' וכו', ולכן לא בחנם שהיא עזבה אותך ורוצה להתגרש, כי אף בריה שבעולם לא מוכנה לקבל בקרת וכו', ובפרט בקרת שלילית, וכן להכניס בה רגשי אשמה וכו'.

ולכן אני לא יודע למה אתה צריך להיות אכזר כזה לרדת על אשתך ולהשפיל אותה בכל פעם, ולבזות אותה, ולקלל את ההורים

שְׁלֵה וְכוּ', אַתָּה מֵתֹאכָזֵר עֲלֶיךָ בְּצוּרָה אֵימָה וְכוּ', וְעַכְשָׁיו אֲשָׁאֵל אוֹתָךְ אֵיךְ הִיא יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת אִתָּךְ שְׁלוֹם בֵּית? סוּף כָּל סוּף הֵבֵן נִמְצָא בְּמוֹסֵד, וְאֲנִי מִבֵּין מָאֵד מָאֵד אֵת הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה שֵׁישׁ לָכֶם, כִּי אֵין עוֹד צָרָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה בְּעוֹלָם מִצָּעֵר כְּזֶה כְּשֵׁישׁ לְאָדָם בֶּן וּבַת חוֹלִים, כִּי אֵת הַיִּסּוּרִים הָאֵלוּ אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר לְשׁוֹם בֶּן אָדָם שֶׁלֹּא עָבַר אֵת זֶה וְכוּ', עַד כְּדֵי כֶּף שְׁאֵמֵר הַחֲזוֹן אִישׁ זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ שְׁמִי שֵׁישׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ בֶּן אוֹ בַת עִם מַחֲלַת נֶפֶשׁ וְכוּ' אוֹ תִסְמַנְתְּ דָּאוֹן וְכוּ', רְאוּי לְקוֹם לְפָנָיו כְּמוֹ שְׁקָמִים לְפָנָי אִישׁ מִבְּגָר אוֹ לְתַלְמִיד חָכֵם, כִּי הַצָּעֵר וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים הַהוֹרִים עִם יְלָדִים כְּאֵלוֹ זֶה בְּלִתי אֶפְשָׁרִי לְהַסְבִּיר בְּשֶׁכֶל אָנוּשִׁי, וְזֶה הַצָּעֵר הֵכִי גְדוֹל שָׂרָק יְכוּל לְהִיּוֹת, שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְרַפְּאוֹת וְכוּ'.

וְלָכֵן אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ מְכַרְחִים לְהַתְחַזֵּק בְּהַתְחַזְּקוֹת עֲצוּמָה, וְאַף שְׁזֶה מָאֵד מָאֵד קֶשֶׁה, כִּי סוּף כָּל סוּף יֵשׁ הַרְבֵּה דְבָרִים שְׁאָדָם לֹא יוֹדֵעַ עַל מֵה זֶה בָּא לוֹ וְכוּ', וְלָכֵן בְּמִקּוֹם שְׁתַּחֲזֵק וְתַעֲזוֹדֵד וְתִשְׁמַח אֵת אֲשֶׁתְּךָ, וְתִנָּחֵם אוֹתָהּ וְכוּ' וְכוּ', אַתָּה עוֹד יוֹרֵד עֲלֶיךָ וּמְכַנִּס בָּהּ רִגְשֵׁי אֲשָׁמָה כְּאֵלוֹ הִיא חֲזִיבַת בְּכָל הַצָּרוֹת הָאֵלוֹ וְכוּ', וְאֵיפֹה אַתָּה הֵייתָ? וְלָכֵן אִם תִּפְּיֵס אֵת אֲשֶׁתְּךָ, וְתִבִּין אוֹתָהּ שְׁגַם הַצָּעֵר שְׁלֵה זֶה צָעֵר בְּדִיוֹק כְּמוֹ הַצָּעֵר שֶׁלְּךָ וְאוּלַי יוֹתֵר - אֲזַי שֶׁיְךָ לַעֲשׂוֹת בֵּינֵיכֶם שְׁלוֹם בֵּית, אֲבָל אִם אַתָּה רַק תִּתְּאָכָזֵר עַל אֲשֶׁתְּךָ וְתִרְצֶה לְלַמֵּד אוֹתָהּ אֵיךְ מְגִדִּילִים אֵת הַיְלָדִים בְּשִׁעָה שְׁשֻׁנִּיכֶם נִמְצָאִים בְּצָרָה גְּדוֹלָה מָאֵד, אֲזַי חֲבַל מָאֵד וְאַף פְּעַם לֹא יִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּית וְכוּ' וְכוּ', וְלָכֵן אֲנִי מָאֵד מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ שְׁתִּרְאֶה לְשִׁנוֹת אֵת כָּל הַגִּישָׁה שֶׁלְּךָ נִגְדַת אֲשֶׁתְּךָ, וְתִדוֹן אוֹתָהּ לְכַף זְכוּת, וְתִמִּיד תִּפְּיֵס אוֹתָהּ וְתִדְבֵּר עַל לְבָהּ דְבָרֵי נְחוּמִים, וְאֲזַי שֶׁיְךָ לַעֲשׂוֹת בֵּינֵיכֶם שְׁלוֹם בֵּית.

וְהִנֵּה בְּעֵנֵין הַיִּסּוּרִים שְׁאַתֶּם עוֹבְרִים, עֲלֵיכֶם לִזְכֹּר מֵה שְׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִכְּלִטָּא יִתְרוֹ) הַיִּסּוּרִין מְרָצִים יוֹתֵר מִן הַקְּרִבְנוֹת, שְׁהַקְּרִבְנוֹת בְּמִמוֹן וְהַיִּסּוּרִין בְּגוֹף; וְאֵמְרוּ (סְפָרִי וְאַתְחַנֵּן) יִהְיֶה אָדָם שֶׁמַּח בַּיִסּוּרִין יוֹתֵר מִן הַטּוֹבָה, שְׁאֵלוֹ אָדָם בְּטוֹבָה אֵין נִמְחַל לוֹ עוֹוֹן שְׁבִידוֹ,

וּבִיסוּרֵינִי נִמְחַל לוֹ; בּוֹדָאֵי מִי שֵׁישׁ לוֹ חוֹלָה כְּזֶה בַתּוֹךְ בֵּיתוֹ אֶת פְּנֵי הַגִּיחָנִם הוּא כְּכֹר לֹא יֵרָאֶה, כִּי יֵשׁ לוֹ אֶת הַגִּיחָנִם בְּזֶה הָעוֹלָם רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְּן, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (יִלְקוּט אֵיב רַמְזוֹ תַתְק"ח) אֵיב, אֲלוּלָא לֹא קָרָא תְגַר כְּשָׁבָאוּ עָלָיו יְסוּרֵינִי, כְּשֵׁם שְׂאוּמְרִים עֲכָשׁוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, כִּף הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהֵי אֵיב וְכוּ'. אַבְל אֵיב לֹא יֵכַל לַעֲצֹר אֶת עֲצָמוֹ, וְהַצָּרֶךְ מֵרַב יְסוּרֵיוֹ לְדַבֵּר כְּלָפֵי מַעֲלָה וְכוּ' וְכוּ'. רוֹאִים מִזֶּה שְׁגָם עַל אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב עֲבָרוּ יְסוּרִים מְרִים וְקָשִׁים מְאֹד, וְעַקֵּר מַעֲלָתָם שֶׁלֹּא קָרָאוּ תְגַר כְּלָפֵי מַעֲלָה, אֲלֹא סָבְלוּ אֶת יְסוּרֵיהֶם בְּדַמְמָה, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה צ"ד סִימָן ה') אֵינִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵיחַד שְׁמוֹ עַל בְּרִיָּה כְּשֶׁהוּא חַי אֲלֹא עַל בַּעֲלֵי יְסוּרֵינִי; וְלָכֵן אֶסוּר לְשֹׂאֵל שׁוֹם קְשִׁוִּיּוֹת עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִדְעוֹת (תְּהִלִּים קמ"ה) "צַדִּיק הוֹי"ה בְּכָל דְרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו", וְכֵן (דְּבָרִים ל"ב) "הַצּוֹר תָּמִים פָּעֲלוּ כִּי כָל דְרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֲמוּנָה וְאֵינִי עוֹל צַדִּיק וְיִשָּׁר הוּא".

עַל צָרוֹת וְיְסוּרִים שְׂאָדָם סוֹבֵל וְכוּ' וְכוּ', צְרִיכִים לְסָבֵל וְלִשְׁתַּקֵּן עַל צָרוֹת וְלְסָבֵל וְלִשְׁתַּקֵּן וְכוּ', כְּמֵאמְרָם ז"ל (בְּרֵכוֹת ס"ב). קְבֵלָה דִּי־סוּרָא - שְׁתִּיקוּתָא; הַעֲצָה לְקַבֵּל אֶת הַיְסוּרִים - רַק לִשְׁתַּקֵּן וְלֹא לְהִתְלוֹנֵן חֵס וְשְׁלוֹם עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי מָה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים וּמְבִינִים וְכוּ', לְמָה זֶה בָּאָה עָלֵינוּ צָרָה כְּזוֹ, צְרִיכִים רַק לְזַכֵּר מַה שְׂאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנַחֲוּמָא כִּי תַצֵּא) צְרִיף הָאָדָם לְהִחְזִיק טוֹבָה לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזִמְנֵי שְׁהִי־סוּרֵינִי בְּאֵינִי עָלָיו, לְמָה? מִפְּנֵי שְׁהִי־סוּרֵינִי מוֹשְׁכִין אֶת הָאָדָם לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי כְּשֶׁאָדָם שְׁבוּר לְגַמְרֵי, אִזְ הוּא פּוֹנֵה רַק אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי) אֲשֶׁרִי אָדָם שֶׁנִּגְעוּ בּוֹ יְסוּרֵינִי וְכַבֵּשׁ רַחֲמָיו וְלֹא קָרָא תְגַר.

וְלָכֵן אִם תּוֹכַל לְקַיֵּם אֶת כָּל זֶה, אֲנִי מְבַטִּיחַ לָךְ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה, וְיִהְיֶה לָךְ שְׁלוֹם בֵּית אֲמִתִּי, וְהַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכֵּי טוֹב.

הַמֵּאחַל לָךְ חַג כְּשֶׁר וְשִׂמְחָה...

ד' קלה.

**בזמן האחרון אני לא מרפזת בתפלה ואין לי חשק
להתפלל. מה עושים?**

שאלה:

מאת רז שריה: שלום לכבוד הרב.
במשך פארבע שנים אני מתפללת בקביעות מנחה וערבית,
אך בזמן האחרון אני לא מרפזת בתפלה ולפעמים אין לי גם
רצון להתפלל. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום רב אל רז שריה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שאשה פטורה מלהתפלל את השלש תפלות,
ולכן את לא צריכה לבלבל את עצמך משום בלבול שבעולם.

אשה, כשקמה, היא צריכה לברך ברכות השחר, ולומר קריאת
שמע, ויותר מזה היא לא מחייבת, ולכן אסור לך להתבלבל כשאת לא
יכולה להתפלל את השלש תפלות. אשה מחייבת לברך ברכת המזון,
וכן קריאת שמע שעל המטה, וכמוכן את כל הברכות של ברכות
הנהנין, ויותר מזה אין לה מה להתבלבל.

אשרי האשה שזוכה לבקש בשפת האם שלה ממנו יתברך כל
מה שהיא צריכה, שזה התבודדות, וזה כן שיהא לאשה, וכן אשה
יכולה לומר בכל יום "יום תהלים", ולכן תראי לומר בכל יום "יום
תהלים", כי ספר התהלים נחלק לשבעה חלקים כמו ימי השבוע,
ומעלת אמירת תהלים זה אין לתאר ואין לשער כלל, כי זה ממשיך
לאדם כל מיני ישועות שבעולם, ואשרי האשה שזוכה לומר בכל יום

"יום תהלים", שנה לוקח בסך הכל בין עשרים דקות לחצי שעה, וכך תזכי לסיים את כל ספר התהלים בכל שבוע, ובזכות זה תראי נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קלו.

רבנו הבטיח שילד שיבוא לציונו לפני גיל שבע יהיה שמור מן החטא. האם יש הבטחה דומה גם לבנות?

שאלה:

מאת אסתי: שלום וברכה לכבוד מוה"ר א"ש שליט"א. השם יתברך יאריך ימיכם בטוב ובנעימים בחיי כל משפחתכם ובשמחת הלב. החזקים שלכם הם מים חיים לנפש עיפה בבחינת עמוד האש מנט, וגם עמוד הענן - בבחינת מונע ומגן ומאיר גם כן, ועל כך בודאי תברכו משמייא. ידוע שרבנו הבטיח שכל ילד שיהיה בקברו לפני גיל שבע - יזכה להיות טהור עד חתנתו, וברצוננו לשאל: האם התבטא רבנו ז"ל באפן דומה או אחר גם לגבי שמירת הבנות בבחינת חנוך מונע ושמירה מהבאות בדורנו זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום רב אל אסתי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הדגיש העקר על בן שישתדלו להביא אותו אל קברו לפני גיל שבע, ואז ילך עם בגד לכן נקי מחטאים וכו', ובודאי גם אז יש נסיונות קשים ומרים, וצריכים סיעתא דשמיא על זה, ומה שרבנו ז"ל הדגיש רק על בן וכו' זה כי אצלו שיך כל הענין של קרי וכו' מקרה לילה וכו' והוצאת זרע לבטלה וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזפה לגדל בנים ובנות קדושים וטהורים, ולחתן אותם בגיל צעיר שלא ידעו מה זה חטא, ועל זה צריכים הרבה הרבה רחמים לבקש ממנו יתברך, כי תפלת אבות על בנים מאד מועילה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה פרק י"ח) מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת - ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומתחנן ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר, כדי שלא יצא אחד מהן לידי עברה ולידי דבר מכער. מה היה עושה? בכל יום ויום היה מכניסן לבית פנימי, וישב ומשמרן בבית החיצון, ומתפלל ומשתטח ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר כדי שלא יהא אחד מהן בא לידי עברה ולידי דבר מכער. אמרו, לא יצאת אותה שנה ולא שנתה ולא שלשה, עד שבא עזרא והעלה את ישראל מבבל, והעלה אתו כהן עמקם. לא נכנס אתו כהן לבית עולמו, עד שראו כהנים גדולים ופרחי כהנה מבניו ומבני בניו עד חמשים שנה, ואחר כך נכנס אותו כהן לבית עולמו, ועליו הכתוב אומר (תהלים ל"ג) "בטח בהוי"ה ועשה טוב" וגו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתמיד תבקשי על הצלחת הילדים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קלו.

**אָף אַחַד לֹא מִבֵּין אוֹתִי אוֹ מִתְעַנֵּין בִּי, וְאֲנִי הוֹלֵךְ מִיֵּאֵשׁ
וּמִמְרָמֵר בְּלִי טַפַּת חַיִּית וְשִׁמְחָה**

שְׁאַלְהָ:

מֵאֵת אֱלִירֵן: לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלוֹם רַב.
יֵשׁ לִי הֶרְבֵּה קִשְׁיִים בְּחַיִּים, וְאֲנִי מְרַגֵּשׁ אֲבוּד וּמִסְבָּף מִכָּל
הַצְּדָדִים. אָף אַחַד לֹא מִבֵּין אוֹתִי אוֹ מִתְעַנֵּין בִּי, וְאֲנִי הוֹלֵךְ
מִיֵּאֵשׁ וּמִמְרָמֵר בְּלִי טַפַּת חַיִּית וְשִׁמְחָה. אֲנִי חֹזֵק אוֹתִי וּתְכַנֵּן
אוֹתִי אִיךָ לְצֵאת מֵהַחֲשָׁךְ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קִדְּם חַג הַפֶּסַח ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלִירֵן נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבָךְ.

מָה אִמַּר לָךְ, בְּזֵה הָעוֹלָם מְכַרְחִים לְהִתְחַזֵּק עִם כָּל הַכּוֹחוֹת, כִּי
עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד נְסִיווֹת קָשִׁים וּמְרִים וְכוּ' זֶה בְּכֹה וְכוּ' וְזֶה בְּכֹה
וְכוּ', וְאִין אָדָם שְׁלֹא יַעֲבְרוּ עָלָיו יְסוּרִים וּבִלְבוּלִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
מִחֲדָשׁ, וְעַל זֶה צְרִיכִים הֶרְבֵּה הִתְחַזְּקוֹת - לְהִתְחַזֵּק עִם כָּל הַכּוֹחוֹת
לֹא לְהִשְׁבֵּר מִשׁוֹם דְּבָר, וְעַקֵּר הִתְחַזְּקוֹת זֶה עַל יְדֵי אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה
- לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא נִמְצָא וְאִין בִּלְעָדִיו נִמְצָא, וְרַבְּנּוּ ז"ל כָּבַר
הַזֶּה יִרְנוּ מְאֹד מְאֹד (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן ל"ה וְסִימָן ר"כ) שֶׁקִּדְּם בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ
יִרְדוּ מִלְּמַעְלָה כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, וַיְהִיו נְסִיווֹת מְאֹד מְאֹד קָשִׁים
בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי הַנְּסִיווֹת יִהְיוּ מְאֹד מְאֹד חֲזָקִים, וַיִּקְּים מָה שֶׁאִמַּר
הַנְּבִיא (דְּנִיאל י"ב י') "יִתְבָּרְרוּ וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהַרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים
וְלֹא יִבְיָנוּ כָּל רְשָׁעִים וְהַמְּשִׁכִּלִים יִבְיָנוּ".

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עֵז בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרַךְ. שְׁזֵה הַיּוֹם עַקֵּר הַצֵּלַת הָאָדָם, וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי

הלכות נפילת אפים, הלכה ד', אות ד') מי שיש לו אמונה שלמה בהשם יתברך, בודאי ראוי לו לשמח תמיד בהשם יתברך. וזה הדבר אי אפשר לבאר בכתב, כי הוא לכל חד כפום מה דמשער בלביה, וכן לשמח בשמחת המצוות כמו שכתוב (תהלים י"ט) "פקודי ה' י"ה ישרים משמחי לב", כי בודאי אין שמחה בעולם כשמחה זו, כי את זה כל אדם יכול להבין, שבעולם הזה אין שום שמחה בעולם, כי מה יתרון לו לאדם וכו', וימינו כצל עובר וכו', ואחרית שמחה תוגה וכו'. ועל כן באמת המחקרים והכופרים הזדים והמינים, רחמנא ליצלן, אין להם שום שמחה אמיתית כלל, וכל ימיהם הם מלאים עצבות ויגון ואנחה, כי מאחר שכופרים בתורתו הקדושה ובעשית מצוותיו יתברך ובודים מלבם טעמים של הבל ושטות על עשית המצוות כאלו הם נימוסיות, חס ושלום, אם כן מהיכן יקבלו חיות ושמחה, ועל כן עקר הקטרוג וההתגרות של הסטרא אחרא שמתגרין בישראל, העקר הוא בשמחה של המצוות, כי על גוף המצוה הם יכולין לומר שהיא נימוסיות, חס ושלום, כשאר נימוסי העמים, חס ושלום, אך כשרואים שישארל שמחים כל כך בעשית המצוות ומוסרין נפשם עליהם, על זה הם מתקנאים ומתגררים בנו מאד, ועל כן עקר הכנעת הסטרא אחרא היא דיקא על ידי עשית המצוה בשמחה.

ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן א') כשאדם עושה מצוה בשמחה בידוע שלבו שלם עם אלקיו, ואצלו יתברך שרויה רק השמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א' ט"ז) "עז וחדוה במקמו", ומובא בזהר (מצוה קפ"ד): תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר, [בא וראה העולם הזה עומדת לקבל תמיד] והוא אקרי אבן טבא, [והיא נקראת אבן טוב כמו אבן מושכת שנקרא מגנט] ועלמא עלאה לא יהיב ליה אלא כגונא דאיהו קיימא, [והעולם הבא לא נותן אלא כמו שמכינים את עצמו מלמטה] אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, [אם נמצאים תמיד בפנים שמחים מלמטה] כדין הכי נהרין ליה מעליא, [כך מאירים לו מלמעלה אור זיו וחיות ודבקות וכו'] ואי איהו קיימא בעציבו, [אבל אם אדם עומד בעצבות ובמרה

שחורה] יִהְיֶינָה לִיה דִּינָא בְּקַבְלִיה. [אָזִי מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוּ דִּינִים] כְּגוֹנָא דָא (תהלים ק' ב') "עֲבְדוּ אֶת הוֹי"ה בְּשִׂמְחָה", חֲדוּה דְבַר נֶשׁ מְשִׁיךְ לְגַבְיָה חֲדוּה אַחְרָא עֲלָא, [השִׂמְחָה שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, מִמְשִׁיכָה עֲלָיו שִׂמְחָה מִהָעוֹלָם הַבָּא] הִכִּי נְמִי הָאִי עֲלָמָא תַתְּאָה, כְּגוֹנָא דָאִיהִי אַתְעֵרַת הִכִּי אִמְשִׁיךְ מִלְעֵילָא, [כִּךָ הוּא הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּפִי שְׂאָדָם מִתְנַהֵג בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּךָ מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוּ מִעוֹלָם הַבָּא].

וְלִכֵּן כְּשֶׂאָדָם רַק בְּשִׂמְחָה וּמְכָרִיחַ אֶת עֲצָמוּ כָּל הַכַּחוֹת לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, עַל יְדֵי זֶה הוּא מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוּ שִׂמְחָה מִהָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְלִכֵּן אַל תְּהִיָּה בְּטֹלָן, וְאַף שְׂאָנִי יוֹדֵעַ שְׁעוֹבֵר עֲלֵיךָ מַה שְׁעוֹבֵר צְרוֹת וְיִסּוּרִים מְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים, תִּשְׁתַּדַּל לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עִם כָּל הַכַּחוֹת, וְאִז תִּרְאֶה שְׁכַל מְזֻלָּךְ יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְהִלּוּאִי שֶׁתְּכַנִּיס אֶת הַדְּבוּרִים הָאֵלּוּ בְּלִבְךָ.

וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (שיחות הר"ן סימן רע"ג) טוֹב לְהָאָדָם לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמוּ שְׂיֻכַּל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוּ עִם אֵיזָה נְגוּן, כִּי נְגוּן הוּא דְבַר גְּדוֹל וְגַבּוּהַ מְאֹד מְאֹד, וְיֵשׁ לוֹ כַח גְּדוֹל לְעוֹרֵר וְלְהַמְשִׁיךְ אֶת לֵב הָאָדָם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ. וְאִפְלוּ מִי שְׂאִינוּ יָכוֹל לְנַגֵּן, אֵף עַל פִּי כֵן בְּבֵיתוֹ וּבֵינוּ לְבֵין עֲצָמוּ יוֹכַל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוּ בְּאֵיזָה נְגוּן כְּפִי שְׂיֻכַּל לְזַמֵּר אוֹתוֹ, כִּי מַעֲלַת הַנְּגוּן אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְתַאֵר כָּלֵל, וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (ספּוּרֵי מַעֲשִׂוֹת מַעֲשֵׂה י"ג מִיּוֹם ו') שְׁעָקֵר רְפוּאָת הַבַּת מְלָךְ שֶׁהִיא נִשְׁמַתוֹ שֶׁל הָאָדָם, שְׂיָרָה בַּהּ הַמְּלָךְ הָאֶכְזוֹר שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הַרַע עֲשָׂרָה מֵיָנִי חֲצִים שְׁכַל חֵץ הָיָה מְשׁוּחַ בְּעֲשָׂרָה מֵיָנִי חֲצִים וְכוּ', וְהַצְדִּיק הָאָמֵת שֶׁהוּא הַבְּעֻטְלִיר בְּלִי יָדִים מוֹצִיא אֶת הַחֲצִים הָאֶרְסִיִּים מִבַּת הַמְּלָךְ שֶׁהִיא נִשְׁמַת הָאָדָם עַל יְדֵי הָעֲשָׂרָה מֵיָנִי נְגִינָה שְׂמַנְגֵן לְפִנֵּיהֶ, וְלִכֵּן עָקֵר תְּקוּן הַבְּרִית זֶה רַק שִׂמְחָה, וְלְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמוּ עִם כָּל הַכַּחוֹת לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן קס"ט) כְּשֶׂאָדָם תְּמִיד שָׂשׁ וְשִׂמְחָה, עַל יְדֵי זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲצָמוּ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ מִפְּגַם הַבְּרִית, וְלִכֵּן אֲשַׁרִי הָאָדָם שְׁעוֹשֶׂה כָּל מֵיָנִי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלֹא מֵיָנִיחַ אֶת הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוֹת אֲצֻלוֹ כְּרַגַע, וְזֶה

עקר תקונו, ואף שזה בא לאדם יותר קשה מכל העבודות שבועולם וכו', עם כל זאת אי אפשר להתרפאות אלא על ידי שמחה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי הרופאים אומרים שכל המחלות והחלאים רעים שבאים לאדם זה רק מחמת חסרון השמחה, כי על ידי שמחה הוא נתרפא מהכל, ולכן תכריח את עצמך רק להיות בשמחה, וזה תקוונך הנצחי.

תאמין לי, אם תקים את כל זה אז תראה שכל החיים שלך יתהפכו לטובה, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך חג פשר ושמח...

ד' קלח.

**למה אנחנו לא זוכים לילדים מצלחים כמו
במשפחות אחרות?**

שאלה:

מאת רותי: לכבוד הצדיק מיבנאל, חג פשר ושמח.
אנחנו משפחה חרדית, וזכינו לחתן כבר שמה ילדים,
אבל כואב לנו מאד שהם לא הולכים בדרך שהיינו רוצים -
שהבנים יהיו תלמידי חכמים ויראי השם והבנות יהיו צנועות
כמו שרואים במשפחות אחרות, אבל אנחנו לא זוכים לכך
לצערנו הרב. מה הסבה שאנחנו לא זוכים לזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני ערב חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום רב אל רותי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לה, כדי לזכות לילדים טובים צריכים להשקיע בהם, כי כמו שדה - אם לא חורשים וזורעים ומשקים ומטפחים וכו' וכו' אזי יוצאים קוצים ודרדרים שמזיקים לבני אדם וכו' וכו', כמו כן הילדים - צריכים להשקיע בהם הרבה מאד מאד, וכולי האי ואולי וכו', והעקר הוא חנוך עצמי, כי אם הילדים רואים איך שהאבא מתנהג וכו' ואיך שהאמא מתנהגת וכו', אזי הם יכולים להיות דגמא חיה לילדיהם, מה שאין כן אם הילדים רואים בתכלית ההפך אזי בודאי יחקו את ההורים, כמאמרם ז"ל (ספ"ה ג"ו): שותא דינוקא בשוקא - או דאברה או דאימיה; מה שהתינוק מדבר בשוק את זה שמע או מהאבא או מהאמא, ואמרו (כתובות ס"ג.) הינו דאמרי אינשי רחילא בתר רחילא אזלא כעובדי אמה כף עובדי בתא; כמו שהאם מתנהגת כף הבת תתנהג, כי חנוך מתחיל בבית - ההורים צריכים להתנהג בדרך ארץ, ולא לבזות אחד את השני, ומפל שכן לא לנבל את הפה אחד על השני וכו' וכו', והבית צריך להיות בית רגוע, ואז גם הילדים ילכו בדרך זו וכו'.

ועל כלם אבא ואמא צריכים יומם ולילה להתפלל על הצלחת ילדיהם, כי תפלת ההורים על ילדיהם מאד מאד מקבלת בשמים, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרק י"ח) מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת - ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום היום היה מתפלל ומשתטח ומתחנן ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר, כדי שלא יצא אחד מהן לידי עברה ולידי דבר מכער. מה היה עושה? בכל יום ויום היה מכניסן לבית פנימי, וישב ומשמרן בבית החיצון, ומתפלל ומשתטח ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר כדי שלא יחא אחד מהן בא לידי עברה ולידי דבר מכער. אמרו, לא יצאת אותה שנה ולא שנתה ולא שלשה, עד שבא עזרא והעלה את ישראל מבבל, והעלה אתו כהן עמהם. לא נכנס אתו כהן לבית עולמו, עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהנה מבניו ומבני בניו עד חמשים שנה, ואחר כך נכנס אתו כהן לבית עולמו, ועליו הכתוב אומר (תהלים ל"ג) "בטח בהוי"ה ועשה טוב" וגו'.

שאלו את הגאון האלקי הבעל "חתם סופר" זכותו יגן עלינו
 איך זכה לבנים ובנות כל כך מצלחים? ענה ואמר: כל לילה בעת
 תקון חצות מלאתי את הכוס עם דמעות, והתפללתי על הצלחת ילדי,
 וכך זכיתי לזה.

וכן מספר מאחד מאנשי שלומנו שהיה לו עשרה ילדים, וכלם
 היו מצלחים ובעלי דרך ארץ גדול, ושאלו אותו אנשי שלומנו: איך
 זכית לילדים טובים כאלו? ענה ואמר: מה אתם חושבים שהם צמחו
 לי על העץ? כל לילה שפכתי דמעות להקדוש ברוך הוא, ומלאתי את
 הכפה שלי עם הדמעות, ואחר כך רחצתי את פני עם הדמעות וכו',
 עד שזכיתי לראות מהם מה שראיתי וכו'.

ידוע שפעם באה אמא אל החפץ חיים זכר צדיק לברכה ובקשה
 ברכה על ילדיה שיהיו תלמידי חכמים. ענה ואמר: עם ברכה אתם
 רוצים שהילדים יהיו תלמידי חכמים? צריכים להשקיע בהם, והעקר
 להתפלל הרבה להצלחת הילדים, וזה מועיל מאד מאד, כי תפלת
 האמא על ילדיה עושה רשם בשמים. והוציא מארון הספרים שלו
 ספר תהלים ישן נושן שהיו הדפים מנפחים עם המון כתמים וכו',
 וזה היה מרב הדמעות של האמא שלו שהתפללה עליו, והראה את
 זה לאשה ואמר לה: את רואה, זה התהלים של האמא שלי שהרבתה
 להתפלל עלי.

רואים מכל זה שעקר הצלחת הילדים זה רק על ידי תפלה,
 ולכן אשרי האשה שמתפללת על הצלחת ילדיה, ובודאי תפלת
 האבות על הבנים מועילה מאד מאד. ולכן אני מאד מבקש אותך -
 אל תפנסי בלחץ, ואל תהיי שבורה, אלא את ובעלך תתפללו בכל
 יום על הצלחת הילדים, וכן תשמרו ביניכם לא לריב ולא להתוכח,
 ואז תזכו לילדים טובים, וצריכים סיעתא דשמיא גדולה מאד לזכות
 לילדים מצלחים.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קלט.

**מָאז שְׁאֲנִי בְּחוֹר יֵשׁ לִי תַאֲוָה רַק לְגַבְרִים.
אֵיךְ יוֹצֵאִים מִזֶּה?**

שְׁאֵלָה:

מֵאת יְהוֹשֻׁעַ: לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלוֹם.

מָאז שְׁאֲנִי בְּחוֹר יֵשׁ לִי תַאֲוָה רַק לְגַבְרִים, וְאֶפְלוּ שְׁאֲנִי יוֹדַע
שְׁעַל פִּי הַתּוֹרָה זֶה אֶסוּר חֲמוּה, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהַתְגַּבֵּר עַל
הַתַּאֲוָה, וְכָבֵר נִכְשְׁלִיתִי בַחֲטָא הַזֶּה כַּמָּה פְּעָמִים. אֵיךְ יוֹצֵאִים
מִזֶּה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן קָדָם חַג הַפֶּסַח ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלִיתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְכַרַח לְהַגִּיד לָךְ שֶׁזֶה הַעֲוֹן הַכִּי חָמוּר שָׂרָק יָכוֹל לְהִיּוֹת
וְכוּ', וּבִפְרָט כְּשֶׁמְכַשִּׁיל קְטִינִים וְכוּ', זֶה פְּשוֹט רוֹצֵחַ, וּמַגִּיעַ לוֹ לְסָרְסוֹ
לְגַמְרֵי וְכוּ', וְאַחַר כֵּךְ שֵׁיכְנֵס לְבֵית סֵהַר לְכָל יְמֵי חַיָּיו, כִּי מִי שֶׁמְתַעַלְל
בְּקְטִינִים אֶסוּר לוֹ לְהִסְתּוֹבֵב חֲפָשִׁי וְכוּ', וְהַלּוֹאִי שֶׁהֵיטָה הוֹלֵךְ אֶל
רוֹפֵא שִׁיתֵן לָךְ תְּרוּפָה שֶׁל סְרוּס, כִּי אַתָּה פְּשוֹט מְסַכֵּן לְחַבְרָה וְכוּ',
וְדַע לָךְ שֶׁרַבְנֵנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת נְאוּף חֶלֶק ב' סִימָן ח') אֶסוּר לְלַמֵּד
זְכוּת עַל זֶה שֶׁעֹבֵר עַל מִשְׁכָּב זְכוּר; וְזֶה פְּשוֹטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, וְלֹא צְרִיכִים
שׁוּם פְּרוּשִׁים עַל זֶה, וְעַל פִּי הַתּוֹרָה הוּא חָיִב מִיתָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא
כ' י"ג) "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת זְכָר מִשְׁכַּבֵּי אִשָּׁה תוֹעֵבָה עֲשׂוֹ שְׁנֵיהֶם
מוֹת יוּמָתוּ דְמִיָּהֶם בָּם", וּבְזִמְנֵן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קֵיָם הָיוּ מְקַבְּלִים
עַל זֶה מִיתָה, עִם כָּל זֹאת מִי שֶׁעֹבֵר עַל זֶה, לֹא יִמְלֹט שְׁלֹא יִקְבַּל
אֶת עֲנָשׁוֹ אִם לֹא שֶׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כִּי כֵךְ אֲמָרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(פְּתוּבוֹת ל.) תְּנִי רַבִּי חַיִּיא: מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַף עַל פִּי שֶׁכָּטְלוּ

סנהדרין ארבע מיתות לא בטלו וכו', אלא דין ארבע מיתות לא בטלו. מי שנתחייב סקילה - או נופל מן הגג או חיה דורסתו, ומי שנתחייב שרפה - או נופל בדלקה או נחש מפישו, ומי שנתחייב הריגה - או נמסר למלכות או ליסטים באין עליו, ומי שנתחייב חנק - או טובע בנהר או מת בסרונוכי.

העולם זה לא הפקר, שומעים כל כך הרבה אסונות ותאונות דרכים וכו' וכו', והכל הוא בחשבון צדק, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות נאוף סימן ל"ג) מי שעובר על משכב זכור על ידי זה נתפס בתפיסה; וכל זה מדבר על מגול או שני מגולים וכו', שהם חייבים מיתה, ולא יועיל שום דבר, אין על זה שום למוד זכות, מפל שפן וכל שפן אם יש רשע מרשע שהתעלל מינית בקטינים, שלצערנו הרב לא חסרים מתעבים כאלו וכו', אותם צריכים פשוט לסרס וכו', ואחר כך שישבו בבית סהר כל ימי חייהם, כי קטין שעבר התעללות מינית וכו', זה נשאר אצלו כותם על כל החיים וכו', ואין על זה שום מחילה בעולם וכו', ולכן לא בחנם שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות נאוף חלק ב' סימן ח) אסור ללמד זכות על זה שעבר על משכב זכור; כי על התעללות מינית בקטינים, אין על זה שום למוד זכות, ואין לו שום תקנה רק סרוס ואחר כך שישב כל ימי חייו בבית סהר, כי הוא אמלל את הקטינים על כל החיים שלהם.

הקדוש ברוך הוא ישלח לך רפואה שלמה, כי זו מחלה כמו שאר המחלות רחמנא ליצולן.

המאחל לך תשובה שלמה...

ד' קמ.

קראתי בכתבה שפרסמה השבוע שמניתם יורש. האם זה נכון? ומה נעשה בלעדיכם?

שאלה:

סאת חיים אליהו: שלום לכבוד מורי ורבי שליט"א. קראתי בכתבה שפרסמה השבוע שמניתם יורש, ומאד מאד הזדעזעתי וזה כואב לי מאד. האם זה נכון? ואם כן חס וחלילה, מה נעשה בלעדיכם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים אליהו גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תהלה לאל אני חי, דבר אחד אני יכול להבטיח לך - שכל אלו שמצפים למיתתי וכו' הם ימותו קדם, כי ידוע מה שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה ב' סימן ט') בשביל ארבעה דברים מתו בני אהרן - א. דהיו שתויי יין וכו', ב. שהיו מחסרי בגדים וכו', ג. שעבדו בלי רחיצת ידים ורגלים, ד. שלא היו להם נשים. ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ג"ב). כבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהוא: אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור? אמר להן הקדוש ברוך הוא: הנראה מי קובר את מי; וכן הוא (ויקרא רבה פרשה כ') סימן י') מלמד שהיו משה ואהרן הולכין תחלה, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן, ואומרים מתי ב' זקנים הללו מתים ואנו נוהגין שררה על הצבור? רבי יודן בשם רבי איבו אמר: בפיהם אמרו זה לזה. רבי פנחס אמר: בלבם הרהרו. אמר רבי ברכיה: אמר להם הקדוש ברוך הוא (משלי כ"ז) "אל תתהלל ביום מחר", הרבה סייחין

מתו ונעשו עורתיהן שטוחין על גבי אמותיהן; הרי שלף לפניך, שמי שמצפה שרבו ימות וכו' הוא מת קדם במיתה משנה.

ובאמת מאיפה נכנסות לאדם מחשבות כאלו שרבו ימות והוא יקח את הממשלה? אלא יכולים ללמד את זה מנדב ואביהוא - קדם שותו יין וכו', כי כשאדם הוא שכור מגאון וגדלות, כמו שכתוב (ישעיה נ"א כ"א) "ושכרת ולא מייין", כי יש אחד שהוא שכור מגדלות וכו', וכן הוא נואף, כי מי שלא התחתן הוא פגום בברית, כמוכא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות יום הכפורים הלכה א' אות א') מי שאינו נשוי הוא פגום בברית, וכן אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה כ' סימן י') רבי לוי אמר שחצצים היו, הרבה נשים היו יושבות עגונות ממתנות להם, מה היו אומרים? אחי אבינו מלך, אחי אמנו נשיא, אבינו כהן גדול, ואנו שני סגני כהנה, אי זו אשה הוגנת לנו; כי מרב גאותם לא רצו להתחתן, אלא שיתנו להם איזו מיתוסת וכו', מכל זה רואים שכשנכנסת באדם ישות וגאות ונעשה שכור לגמרי וכו', סימן שהוא גם נואף, ומחכה על מות רבו וכו', ולכן לבסוף קלונו יתגלה בעולם וכו'.

ועל כן אל תדאג - גם אצל דוד המלך היה אותו דבר, כמו שצעק להקדוש ברוך הוא (תהלים מ"א ו') "אויבי יאמרו רע לי מתי ימות ואבד שמו", ולבסוף שונאיו דואג ואחיתפל מתו בחצי ימיהם, ואף שהיו מהסנהדרין.

הרי שלף לפניך שמי שמצפה שרבו ימות לבסוף הוא מת במיתה משנה, ולכן אתה לא צריך לדאג וכו', אנחנו כל החיים שלנו תלויים ועומדים רק בידי הקדוש ברוך הוא.

יעזר הקדוש ברוך הוא שימלא את ימינו ושנותינו בטוב ובנעימים.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קמא.

אני לא מצליח להחזיק מעמד בקבלות שאני מקבל על עצמי. מה העצה להחזיק מעמד?

שאלה:

סאת ירון: שלום לכבוד הצדיק הגדול. שום דבר שבקדשה לא הולך לי, תמיד אני מקבל עלי קבלות אף אני לא מצליח בהן ובכל פעם אני נופל שוב. מה העצה להחזיק מעמד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ירון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לה, כבר הקדים לנו רבנו ז"ל ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ח) כשאדם נכנס בעבודת השם יתברך, אזי הדרך שמראין לו היא התרחקות. ונדמה לו שמרחיקין אותו מלמעלה, ואין מניחין אותו כלל להכנס לעבודת השם יתברך, ובאמת כל ההתרחקות הוא רק כלו התקרבות. וצריך התחזקות גדול מאד מאד לבלי לפל בדעתו חס ושלום, כשרואה שעוברים כמה וכמה ימים ושנים, שהוא מתיגע ביגיעות גדולות בשביל עבודת השם יתברך, ועדין הוא רחוק מאד, ולא התחיל כלל להכנס לשערי הקדשה. כי רואה בעצמו שהוא מלא עדין עביות וגשמיות והרהורים ובלבולים גדולים, וכל מה שהוא רוצה לעשות בעבודת השם יתברך, איזה דבר שבקדשה אין מניחין אותו. ונדמה לו כאלו אין השם יתברך מסתכל עליו כלל, ואין רוצה כלל בעבודתו, מחמת שהוא רואה שהוא צועק בכל פעם ומתחנן ומתנפל לפניו יתברך שיעזרהו בעבודתו, ואף על פי כן עדין הוא רחוק מאד מאד. על כן נדמה לו כאלו אין השם יתברך מסתכל עליו

כָּלֵל וְאֵין פּוֹנֶה אֵלָיו כָּלֵל, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ אֵין רוֹצֶה בּוֹ כָּלֵל. הֵן עַל כָּל אֵלֶּה וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה צְרִיךְ הַתְּחִזְקוֹת גְּדוֹל, לְחִזֵּק עֲצָמוּ מְאֹד מְאֹד, וְלִבְלִי לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל זֶה כָּלֵל. כִּי בְּאִמַּת כָּל הַהִתְרַחֲקוֹת הוּא רַק כְּלוֹ הַתְּקַרְבוֹת, וְכָל זֶה עֵבֶר עַל כָּל הַצְּדִיקִים, כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְנוּ מִפִּיהֶם בְּפִרוּשׁ, שֶׁהִיא נִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ אֵין מִסְתַּכֵּל וּפּוֹנֶה אֵלֵיהֶם כָּלֵל, מִחֲמַת שָׂרְאוּ שְׁזֶה זְמַן רַב מְאֹד, שֶׁהֵם מְבַקְשִׁים וַיִּגְעִים וְעוֹשִׂים וְעוֹבְדִים עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַדִּין הֵם רְחוּקִים מְאֹד מְאֹד, וְאֵלוֹ לֹא הָיוּ מְחֻזְקִים עֲצָמָן מְאֹד לִבְלִי לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה, הָיוּ נִשְׁאָרִים בְּמִקּוֹמָם הָרְאוּשׁוֹן, וְלֹא הָיוּ זוֹכִים לָמָּה שְׁזָכוּ.

וְהַכָּלֵל אֶהוּבֵי אַחֵי חִזּוֹק וְאִמָּץ מְאֹד, וְאֶחָזוּ עֲצָמָךְ בְּכָל הַכּחוֹת לְהַשְׁאֵר קַיִם בְּעֲבוֹדָתָךְ, וְאֵל תְּחוּשׁ וְאֵל תִּסְתַּכֵּל כָּלֵל עַל כָּל אֵלוֹ הַיְרִירוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַחֲלִישוֹת הַדַּעַת שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ וְכוּ' וְכוּ', וְאִם אַתָּה רְחוּק מְאֹד מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְנִדְמָה לָךְ שְׂאֵתָה פּוֹגֵם בְּכָל שְׁעָה מִמֶּשׁ נִגְדוֹ יִתְבָּרֵךְ, עִם כָּל זֶה כִּנְגַד זֶה תַּדַּע, שְׂאִישׁ כְּזֶה שֶׁהוּא מְגַשֵּׁם כָּל כֶּה, עֲלָיו לְדַעַת אֲשֶׁר כָּל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁהוּא מִנְתַּק עֲצָמוֹ מְעַט מְעַט מִן גִּשְׁמִיּוֹתוֹ וּפּוֹנֶה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ הִיא גְּדוּלָּה וַיִּקְרָה מְאֹד מְאֹד. וְאֶפְלוּ נִקְדָּה קִטְנָה מְאֹד, שֶׁהוּא נֶעְתַּק מִגִּשְׁמִיּוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא רֵץ בָּזֶה כַּמָּה וְכַמָּה אֲלָפִים פְּרִסְאוֹת בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים.

וְלִכֵּן רְאֵה לְחִזּוֹק אֵת עֲצָמָךְ בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עֵז, וְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ, וְאַתָּה צְרִיךְ לְדַעַת שְׂמִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֶׁה, צְרִיךְ לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גְּדוֹל בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלִבְלִי לְהִנִּיחַ אֵת מִקּוֹמוֹ, דִּהְיִינוּ מְעַט מִקְצַת עֲבוֹדָתוֹ שֶׁהִתְחִיל, אִף אִם יַעֲבֵר עֲלָיו מֵה שִׁיעֵבֵר. וְזָכוּ דְבָר זֶה הֵיטֵב כִּי תִצְטַרֵּךְ לָזֶה מְאֹד, כִּי עַל כָּל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים עֵבֶר כָּל זֶה, וְיוֹתֵר מִזֶּה, נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים וְכוּ' וְכוּ', וְחֻזְקוֹ אֵת עֲצָמָם בְּכָל הַכּחוֹת וְכוּ', וְלֹא נִשְׁבְּרוּ מִשׁוּם דְּבָר, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לָמָּה שֶׁהָיוּ צְרִיכִים לְהִגִּיעַ וְכוּ', וְלִכֵּן אַתָּה צְרִיךְ לְדַעַת אֲשֶׁר צְרִיךְ עֵקֶשׁנוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת חִזּוֹק וְאִמָּץ, לְאַחֲזוֹ עֲצָמוֹ לְעַמֵּד עַל עַמְדוֹ, אִף אִם מִפִּילִין אוֹתוֹ חֵס וְשְׁלוֹם בְּכָל פַּעַם. כִּי

לפְעָמִים יֵשׁ שְׂמֵפִילִין אֶחָד מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כִּידוּעַ, אִף עַל פִּי כֵן עָלָיו לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ, לַעֲשׂוֹת מֵה שְׂיוֹכֵל בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל יִנִּיחַ עֲצָמוֹ לִפְלֵל לַגְּמָרִי חֵס וְשְׁלוֹם. כִּי כָל אֵלֹהֵי הַנְּפִילוֹת וְהִירִידוֹת וְהַבְּלוּלִים וְכִיּוֹצֵא בְּזֵה צְרִיכִים בְּהִכָּרַח לַעֲבֹר בָּהֶם קִדְּם שְׁנִכְנֹסִין בְּשַׁעֲרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְגַם הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים עָבְרוּ בְּכָל זֶה.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׂתַחֲזִיק מֵעַמֵּד וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְתַחֲיֶה אֶת עֲצָמָךְ עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה קִטְנָה שֵׁישׁ בָּךְ, כִּי הָעֶקֶר הִיא שִׂמְחָה - לְשִׂמְחָה אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נִקְדָּה טוֹבָה שֵׁישׁ בּוֹ, וְכֵן יִסְדֵּר לַעֲצָמוֹ שְׁעוּרִים קִטְנִים, וְיִהְיֶה חֲזוּק בָּהֶם מְאֹד מְאֹד, וְיִרְבֶּה בְּשִׂיחָה וּבַתְּפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל יִסְתַּכַּל עַל זֶה שְׁלֵא עוֹנִים לוֹ וְכוּ', כִּי כָּל דְּבוּר וְכָל תְּחִנָּה וְכָל בְּקָשָׁה שְׂמֵדְבֵר וּמִתְחַנֵּן וּמִבְּקָשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ עוֹשִׂים פְּעֻלוֹת גְּדוּלוֹת בְּשָׁמַיִם וְכוּ', אֲבָל לֹקַח זְמַן עַד שְׂזוּכִים לְרִאוֹת מֵה שְׂצָרִיכִים לְרִאוֹת וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בַּתְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּה בְּעֶדְךָ שְׂתִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאֵחַל לְךָ חַג כְּשֶׁר וְשִׂמְחָה...

ד' קמב.

**שְׂמַעְתִּי עַל הַתְּלִמִּיד הַיָּקָר שְׁלַכְּם שְׁנַפְטָר. מֵה אָנוּ
יְכוּלִים לְלַמֵּד מִזֶּה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת עַמְרָם: שְׁלוֹם רַב.

שְׂמַעְתִּי עַל הַתְּלִמִּיד הַיָּקָר שְׁלַכְּם שְׁנַפְטָר, וְהִרִי הַחֲסִידוֹת
מִדְּבַרְתָּ עַל כֶּף שְׁבָכָל דְּבַר שְׂאֲנוּ שׁוֹמְעִים אִו רֹאִים יֵשׁ

רמזים שהשם יתברך מנסה לומר לנו. מה אנו יכולים ללמוד
מהמקרה הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עמכם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה שיכולים ללמד מזה הוא להתעורר בתשובה שלמה, ולנסות למלאות כל יום עם טוב אמתי ונצחי - להקפיד ללכת בכל יום להתפלל במנין את השלש תפלות - שחרית מנחה ערבית, וכן להקפיד מאד לברך ברכת המזון בשמחה עצומה, וכן לקרא קריאת שמע שעל המטה מתוך הסדור בכונה גדולה, ולהתודות לפני השנה, כי אדם צריך לחזור בכל יום בתשובה שלמה, כמאמרם ז"ל (שבת קנ"ג.) רבי אליעזר אומר: שוב יום אחד לפני מיתתך. שאלו תלמידיו את רבי אליעזר: וכי אדם יודע איזהו יום ימות? אמר להן: וכל שכן! ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה; ולכן אשרי אדם ששם את תכליתו לפני עיניו בכל יום ויום, ויודע היטב וחוקק בלבו אשר אין לו רק היום הזה, וזה היום האחרון שלו, שאז ימצא פנאי ללמד בכל יום שעורים בסדרן - קצת מקרא, קצת משנה, קצת גמרא, קצת מדרש, קצת הלכה וכו', עד שיזכה לסיים את כל התורה בלה.

אדם צריך להתעורר בתשובה ולדעת שאנחנו נמצאים בידו יתברך, ואף אחד לא שם לב שאנחנו כמו דגים בים, וכמו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ט') "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפריים האחזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאם", וחכמינו הקדושים דרשו על זה (סנהדרין פ"א:) מאי דכתיב (קהלת ט') "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה"? מאי מצודה רעה? אמר ריש לקיש: חכה. ופרש רש"י: שהוא רע וחלש וקטן ואוחז בו דגים

גדולים פתאום ואינו רואה, ואינו דומה לנאחז ברשתות על ידי מארב ותחבולות; הינו אדם נמצא בתוך הים הסוער שבעולם הזה, וכמו דגים שנמצאים בתוך הים ובכל עת באים דיגים ומורידים רשתות לתוך המים ומוציאים משם דגים, כך הוא בעולם הזה - בכל פעם פתאום מוציאים כמה בני אדם מזה העולם וכו', ואף אחד לא לומד מוסר השכל מזה, שזה יכול לקרות גם לו יום אחד וכו', תמיד נדמה שרק לזולת זה קורה, אבל לי זה אף פעם לא יקרה וכו'.

כי באמת מי שזוכה לחשב מזה בכל יום, זה נקרא זכרון בעלמא דאתי, ואזי הוא זוכה לחטף בכל יום טוב אמתי ונצחי, ואין לו כבר זמן ופנאי לחשב מאחרים וכו', כי ימינו כצל עובר, ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה צ"ו סימן ב') כצל ימינו על הארץ ואין מקנה, והלואי כצלו של כתל או כצלו של אילן אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים ק"ד) כצל עובר. ואין מקנה - ואין מי שיקנה שלא ימות הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים.

ואת זה אנחנו צריכים ללמד מהמקרה שקרה לנו וכו', כי אדם צריך להתעורר בתשובה שלמה בכל יום, ולא להטעות את עצמו בשום פנים ואופן, וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) את זה תקבלו ממני שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד, אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, אלא הוא שש ושמת עם כל מצוה ומצוה שזוכה לקיים, כי באמת כל בר ישראל מלא מצוות כרמון, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רתנד" - מאי רתנד? אפלו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון, והעקר לשמת עם כל מצוה ומצוה, כי כשבר ישראל שמת עם כל מצוה ומצוה, אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן א') כשאדם עושה מצוה בשמחה בידוע שלבו שלם עם אלקיו.

ורואים שכל יהודי שחזק באמונה פשוטה בו יתברך מקיים בכל יום מאה מצוות, כמאמרם ז"ל (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ה') תני בשם רבי מאיר: אין לך אחד מישראל שאינו עושה מאה מצוות בכל יום

- קורא את שמע ומברך לפנייה ולאחריה, ואוכל את פתו ומברך לפנייה ולאחריה, ומתפלל שלשה פעמים של שמונה עשרה, וחוזר ועושה שאר מצוות ומברך עליהן. וכן היה רבי מאיר אומר: אין לך אדם בישראל שאין המצוות מקיפות אותו - תפלין בראשו ותפלין בזרועו, ומזוזה בפתחו, מילה בבשרו, ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו. הוא שדוד אמר (תהלים קי"ט) "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך". וכן הוא אומר (תהלים לד) "חנה מלאך הוי"ה סביב ליראיו ויחלצם"; ולמה אדם לא מרגיש את זה? מפני שאינו שש ושמח עם שמחת המצוות אשר זה העקר, כי בזה ששמח בקיום מצוותיו יתברך, הוא מגלה את טהר לבבו.

אשרי אדם ששש ושמח לעשות את רצונו יתברך, וכן מרבה לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, וכל מה שהוא צריך הוא רק מבקש ממנו יתברך, שרק זה מה שמלוה אותו עד הרגע האחרון, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרק ט"ו) לפי שכל המרבה שיחות ותפלות, הם המלוים אותו עד שיגיע לבית עולמו; אין עוד דבר שמלוה את האדם עד הרגע האחרון כמו השיחה בינו לבין קונו, אשרי לו.

המאחל לך חג פשר ושמח...

ד' קמג.

**מאז שאני זוכר את עצמי אני בעצבות וכל הזמן לחוץ.
למה זה?**

שאלה:

מאת גבי: שלום רב.

יש לי בעיה, מאז שאני זוכר את עצמי אני בעצבות, ואני לא זוכר רגע אחד של שמחה אמיתית שהייתה לי, ובנוסף לכל זה אני כל הזמן לחוץ, למה זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני ערב חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כשאדם חוטא בפגם הברית - הוצאת זרע לבטלה זה מכניס בו דכאון פנימי, והוא תמיד דואג, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות עצבות סימן א') מי שלא תקן חטאת נעורים על ידי זה באים לו דאגות; כי באמת חכמינו הקדושים אמרו (ברכות ו.) תניא אבא בנימין אומר: אלמלי נתנה רשות לעין לראות אין כל בריה יכולה לעמד מפני המזיקין. אמר אביי: אינהו נפישו מינן וקיימי עלן כי כסלא לאוגיא. אמר רב הונא: כל חד וחד מינן אלפא משמאליה ורבבא מימיניה.

ומה הם אלו הקלפות? אדם יכול להרגיש את זה עם המחשבות המבהלות והמבלבלות שלו וכו', וכן עם המרירות והעצבות והדכאון שמוסוכים אותו וכו', כי אדם שנמצא בדכאון ועצבות עמקה, וכן הוא מבהל ומבלבל, כל זה בא מרוחות וקלפות שהתלבשו בו וכו', ואף שאנשים צוחקים מזה ואומרים שאין דבר כזה שדים ורוחות וכו', עם כל זאת שיבחנו בעצמם מדוע פתאום הם מבהלים ומבלבלים וכו' ופתאום נכנסים בלחץ ובדכאון פנימי, ממה זה נובע? ובכל מקום שחכמינו הקדושים מזכירים "רוח רעה" - מפרש רש"י שרוצה להיות לבד בחשך וכו', או שנכנסות בו מחשבות של התאבדות וכו', או שמתחיל לרוץ ואינו יודע לאיפה הוא רץ וכו', וזו מציאות ועבדה קימת, ומאיפה זה בא? מהחטאים שאדם חוטא, ומזה באים כל הספקות והאי ודאות וכו', ומזה מרגישים מבהלים ומבלבלים וכו' ומלאים ספקות וכו', וזה מאד מאד מצער את האדם שנכנס בזה, וזו האמת הבוררה למי שמודה בדברי חכמינו הקדושים.

ולכן גלה לנו רבנו ז"ל שתקון לפגם הברית הוא להיות בשמחה

עצומה, ותקן את התקון הכללי לומר את העשרה מזמורי תהלים, שהם: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ, ובפרוש אמר שאמירת העשרה מזמורים האלו זה תקון גמור לפגם הברית, וזה מכניס באדם שמחה עצומה, ולכן אשרי מי שעושה לעצמו חק קבוע לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים.

ואמר רבנו ז"ל שזה באמת קל לומר עשרה מזמורי תהלים, אבל מחמת שאני גליתי את זה, הסמ"ך-מ"ם יניח את עצמו לארכו ולרחבו לא לתן לאדם לומר את זה עם כל מיני תואנות וכו', ולכן אשרי מי שזוכה לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הכללי, והוא תקון גמור לפגם הברית, ומכניס באדם שמחה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) כשבר ישראל שש ושמת, אז הקדוש ברוך הוא בעצמו שומר אותו מכל מיני פגמי הברית, והשמחה היא שמירה לאדם שלא יפשל עוד בשום חטא ועוון. ולכן צריכים להכריח את עצמו להיות בשמחה, כי שמחה זה דבר רוחני עצם עצמיות אלקותו יתברך, כי אצלו יתברך שורה רק השמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א' ט"ז) "עז וחדוה במקמו", ולכן כשבר ישראל שש ושמת - ידע שהוא נמצא אצלו יתברך, ולהפך כשאדם שרוי בעצבות ובמרירות ובדכאון - ידע שהוא נמצא במדור הקלפות וכו', וכו', ולכן הבחירה בידי האדם להכריח את עצמו להיות בשמחה, לשמת ולבדח את עצמו, ותכף ומיד כשבר ישראל בשמחה אזי יתפרדו כל פועלי און, ומתבטלים ממנו כל הקלפות והמשחיתים שהם השדים והרוחות שרוצים להתאחז בו, וקונה לעצמו את מדת הסבלנות, והוא אף פעם לא עצבני, והוא לא מוציא את העצבים שלו על הזולת.

אשרי מי שמצית את רבנו ז"ל שתמיד יהיה שש ושמת, שאז יזכה לתקון הברית בשלמות.

המאחל לך חג פשר ושמת...

ד' קמד.

**בגלל דחק הפרנסה נאלצתי להשכיר חדר בבית לבחור
רוק. מה דעת הצדיק בענין?**

שאלה:

מצאת דוד: שלום.

בגלל דחק הפרנסה נאלצתי להשכיר חדר בבית לבחור רוק,
אך מאז אני לא רגוע וחושש שיכול להוצר משהו בינו לבין
אשתי. מה דעת הצדיק בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני ערב חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שזה לא דבר פשוט בכלל, כי אסור יחוד
הוא מדאורייתא, ואסור להקל בזה בשום פנים ואופן, ואיך אדם מכניס
בדירה שלו בחור רוק? הרי הוא דומה כמי שמכניס גחלת אש לביתו
ורוצה שהילדים שלו לא יכוו וכו', ולכן אתה מכרח להפטר מהדיר
הזה מה שיותר מהר, כדי שלא יהיה מאחר וכו', אם זה כבר לא
מאחר וכו'.

אסור להביא את אשתו לשום נסיון, כי סוף כל סוף זה נסיון
גדול מאד להכניס בבית בחור רוק וכו', כאשר רב היום אתה לא
נמצא בבית וכן הילדים לא נמצאים בבית והם בבית ספר וכו',
איך אשתך לא תכשל? ולכן אתה אשם בזה, כי בשביל כמה מאות
שקלים אתה מכניס את אשתך בסכנה כזו וכו', וכבר אמר החכם מכל
אדם (משלי ו' כ"ז) "היחיתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה: אם
יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכנינה", ולכן ראה להפטר מהדיר

הזה מה שיותר מהר, כי אחרת מרה תהיה באחרונה וכו', ותצטרכו להתגרש וכו'.

וכאן המקום לעורר לכל אלו שתאות ממון בוערת בהם, ובשביל כסף סרוח הם מוכנים להפקיר את האשה וכו', ולהכניס אותה בנסיונות קשים ומרים מאד וכו' וכו', אשר בודאי היא לא תוכל להחזיק מעמד, ואותו דבר אסור להכניס אשה או רוקה בבית, כי אחר כך יש לבצל את הנסיון הזה, ולא כדאי להכנס בנסיונות קשים ומרים בשביל להרויח כמה מאות שקלים.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזקה להיות קדושים וטהורים כרצונו יתברך.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קמה.

אני מרגישה שהגורל שולט עלי ואין לי מזל. האם יש משהו שאני יכולה לעשות כדי לשנות את מזלי?

שאלה:

מאת כרמית: שלום רב.

אני בת שלשים וארבע, רוקה, ואני מרגישה שאין לי מזל בחיים - אין לי בן זוג, לא ילדים ולא עבודה. נולדתי בתאריך 01/10/1979, האם יכול להיות שכל זה בגלל שהגורל שולט עלי ואין לי מזל? האם יש משהו שאני יכולה לעשות כדי שיהיה מזל טוב? והאם כדאי לשנות את שמי? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני ערב חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום רב אל כרמית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שחכמינו הקדושים אמרו (שפת קני"ו) אין מזל לישראל, ופרשו הצדיקים שהאין סוף ברוך הוא זה המזל של עם ישראל, כי עם ישראל הם לא תחת הטבע והמקרה והמזל, ולכן אסור לה להגיד דבר כזה שאת נמצאת במצב כזה שהגורל שולט עליה, ואין לה מזל כלל וכו' וכו', אין דבר כזה, הקדוש ברוך הוא אב הרחמן ושומע תפלת כל פה, ומחכה לתפלות שלך שתתפללי על מציאת הזוג, ומה שתפלה פועלת שום דבר לא פועל, ולכן ראי להתפלל להקדוש ברוך הוא בכל יום את התפלה הזו, ולבקש ממנו יתברך שתזכי למצא את בן זוגך:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אף מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעכבה מציאת זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה - שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלך. וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זמר תקון י"ד) עם כל דא, דחזר בתשובה - חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלך, ולכן תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך ולגרם לה נחת רוח גדול מאד, ואזכה לחיים טובים ונעימים, מעתה ועד עולם, אמן סלה.

העקר, את צריכה לזכור מה שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות ג).

נחית דרגא נסיב איתתא; את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאונתנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', וחושבת לעצמה: "אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה?" או "אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפילה וכו', אקח את זה?" והיא מסתובבת ומחפשת את הבן זוג שלה כפי הדמיון שנכנס בה כאלו מי יודע מה היא, והיא רוצה שיבוא אליה זוג כזה שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפשת וכו' ומסתובבת ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחורה מחכה עד שיולד בן זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופסת את עצמה רואה שהיא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא - תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל כך גדלה וכו', ואז תמצאי בקלות בן זוג שיתאים לך.

תאמיני לי שלא חסרים שדוכים, אך כשמגיעים כבר לגיל שלשים ומעלה אז נעשים בררנים, הן הרוקים והן הרוקות, וזו הבעיה הרצינית שיש היום וכו', ולכן מסתובבים רוקים ורוקות לאלפי אלפים ולא מוצאים את עצמם, אך אם באמת היו חוזרים בתשובה ורוצים לקיים את רצונו יתברך, ולא להיות בררנים, אזי תכף ומיד היו מוצאים את הבן או הבת זוג ומתחתנים לשם שמים ומקימים בית נאמן בישראל.

המאחל לך חג פשוט ושמח...

ד' קמו.

**למרות שיש ביני לבין בעלי אהבה, אנחנו לא מסתדרים
אחד עם השני. למה?**

שאלה:

מאת רויטל: אני נשואה עם שלשה ילדים, ולמרות שאני ובעלי אוהבים אחד את השני אנחנו לא מפסיקים לריב, עד שאנחנו חושבים כבר על גרושין. מה אנחנו יכולים לעשות? ואיך זה שאף שיש בינינו אהבה, אנחנו לא מסתדרים אחד עם השני?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני ערב חג הפסח ה'תשע"ד.

שלום רב אל רויטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לכם, אתם שניכם מספנים ואין לכם דעת כלל, כי מצד אחד אתם אוהבים אחד את השני, ומצד שני אתם רבים אחד עם השני וכו' וכו', וכל זה בא רק מחמת שעמום, כי אם הייתם עסוקים - בעלך היה עובד, ואתה היית מוסרת את נפשך בשביל הילדים והנהגות הבית, אז הייתם שניכם עיפים וכו', ולא היה לכם פנאי להתוכח ולריב ביניכם.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות בנים סימן ע"ד) לפעמים מחמת אהבה גדולה שבין איש לאשתו אינה מולידה, ודבר זה שידך גם בענין המריבות, לפעמים מרב אהבה שיש בין הזוג, אזי אחד מקנא בשני וכו', וחושד בשני וכו', ועל ידי זה נעשות מריבות ורבים ביניהם, עד שנקנסים להם מחשבות של גרושין שזה טרוף הדעת להתגרש וכו'.

כל כך כואב לשמע שזוגות רבים ביניהם, מתוכחים יומם

וְלִילָהּ, וּמְמַרְרִים לְעַצְמָם אֶת חַיֵּיהֶם, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַסְּפוּר שְׁלוֹ וְכוּ', וְאָף אֶחָד לֹא שָׁם לֵב שְׁאַנְחָנוּ כְּמוֹ דָּגִים בַּיָּם, וּכְמוֹ שְׂאֵמֵר הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם (קֹהֶלֶת ט') "כִּי גַם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ כַּדָּגִים שְׁנֹאֲחִזִּים בַּמְצוּדָה רָעָה וְכַצְּפָרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּח כֶּהֱם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעַת רָעָה כְּשֶׁתְּפוּל עֲלֵיהֶם פְּתֹאֵם", וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים דְּרָשׁוּ עַל זֶה (סְנֵהֲדָרִין פ"א): מֵאֵי דְכָתִיב (קֹהֶלֶת ט') "כִּי גַם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ כַּדָּגִים שְׁנֹאֲחִזִּים בַּמְצוּדָה רָעָה"? מֵאֵי מְצוּדָה רָעָה? אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: חֲכָה. וּפְרַשׁ רִש"י: שֶׁהוּא רַע וְחֻלְשׁ וְקִטְן וְאוּחוֹ בּוֹ דָּגִים גְּדוּלִים פְּתֹאוֹם וְאִינוּ רוֹאֵה, וְאִינוּ דוֹמָה לְנֶאֱחָז בְּרִשְׁתוֹת עַל יְדֵי מְאָרֵב וְתַחבּוּלוֹת; הֵינּוּ אָדָם נִמְצָא בַּתוֹךְ הַיָּם הַסּוֹעֵר שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, וּכְמוֹ דָּגִים שְׁנִמְצָאִים בַּתוֹךְ הַיָּם וּבְכָל עֵת בְּאִים דְּיָגִים וּמוֹרִידִים רִשְׁתוֹת לְתוֹךְ הַיָּם וּמוֹצִיאִים מִשָּׁם דָּגִים, כִּף הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּכָל פַּעַם פְּתֹאוֹם מוֹצִיאִים כְּמָה בְּנֵי אָדָם מִזֶּה הָעוֹלָם וְכוּ', וְאָף אֶחָד לֹא לוֹמֵד מוֹסֵר הַשֶּׁפֶל מִזֶּה, שֶׁזֶה יָכוֹל לְקָרוֹת גַּם לוֹ יוֹם אֶחָד וְכוּ', תָּמִיד נִדְמָה שָׂרָק לְזוּלַת זֶה קוֹרֵה, אֲבָל לִי זֶה אָף פַּעַם לֹא יִקְרָה וְכוּ', וְלִכֵּן מִחֲמַת קִטְנוֹת הַדַּעַת וְהַמְחִין הָאֵלוֹ הָאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ רְבִים בִּינֵיהֶם, וְלֹא מִסְתַּדְרִים יַחַד, עַד שֶׁמִּתְגַּרְשִׁים, וְרַחֲמָנוּת גְּדוּלָה עַל הַיְלָדִים שֶׁהֵם נִשְׁאַרִים יְתוּמִים חַיִּים וְכוּ', וְהֵם צְרִיכִים לְסַבֵּל כָּל הַחַיִּים, כִּי אִם הַהוֹרִים מִתְגַּרְשִׁים אֲזִי נִשְׁאַרְתַּ צְלָקָת עַל הַיְלָדִים לְמִשָּׁךְ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם.

וְלִכֵּן אֲנִי מֵאֵד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם - תְּפַסְּקוּ לְרִיב כְּמוֹ יְלָדִים קִטְנִים, וְתַתְּחִילוּ לְחֻשׁב עַל תְּכַלִּיתְכֶם הַנְּצַחִית, וְאֲזִי הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְדַעוּ לָכֵם שֶׁזֶה לֹא צְחוּק, זוּגוֹת צְרִיכִים לְחִיוֹת בְּיַחַד בְּכַבּוּד וּבִהְבֵּנָה הַדְּדִית, כִּי (סוֹטָה יז.) אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן, וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרִכּוֹת פֶּרֶק ט' הִלְכָה ח') אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, אִי אֶפְשָׁר לְשִׁנִּיהֶן בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבְמִקּוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאָה שָׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שֶׁתִּהְיֶה בִּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְּדוּלָה מְאֹד, כִּי 'שְׁלוֹם' אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שִׁבְת' י.) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן אִם מְכַנְּסִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתוֹךְ הַבֵּית, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בֵּית, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתוֹךְ הַבֵּית.

הקדוש ברוך הוא יֵצוֹר שְׁהַדְּבוּרִים הָאֵלוּ יִכְנָסוּ בְּתוֹךְ לְבַבְכֶם
וְתִשְׁלִימוּ בֵּינֵיכֶם, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת תְּמִיד.

המאחל לך חג פֶּשַׁר וְשִׂמְחָה...

ד' קמז.

**הַתְּגַרְשָׁתִי מִבְּעָלִי בַעֲצַת רַב, וּמֵאֵז אֵינִי מוֹצֵאת שְׁלוֹה
וְזוּגִיּוֹת תְּקִינָה**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אֶפְרַת: שְׁלוֹם וְחַג שְׂמֵחַ.
חֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה לְפָנֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים, וְהִתְחַתַּנְתִּי עִם בְּעָלִי
שֶׁהָיָה הַחֵבֵר שְׁלִי בְּחִלּוּבֵיאוֹת. שָׁנֵינוּ חֲזַרְנוּ בְּתִשׁוּבָה בְּיַחַד,
הָיִינוּ נְשׂוּאִים שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְנוֹלַד לָנוּ יֶלֶד שֶׁעָכְשׁוּ הִגִּיעַ לְגִיל
חֲמֵשׁ. הָיוּ לָנוּ קִשְׁיִים בְּשְׁלוֹם בַּיִת, וְלֵאחֲרַי שֶׁהִתְיַעֲצַנו עִם רַב
שֶׁהִמְלִיץ לָנוּ לְהִתְגַּרֵּשׁ - הַתְּגַרְשָׁנוּ.
אֲחֵרֵי שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מֵאֵז שֶׁהִתְגַּרְשָׁנוּ הִתְחַתַּנְתִּי שׁוּב, אֶף
לְצַעֲרֵי רְאִיתִי שֶׁעֲשִׂיתִי טְעוֹת וְנִפְלֵתִי בְּפַח עִם אָדָם שֶׁהִתְעַלַּל
בִּי וּבִילָד נִפְשִׁית וּפִזִּית, וְלִכֵּן הַתְּגַרְשָׁתִי מִמֶּנּוּ תִּכְרַךְ וּמֵיֵד.
עָכְשׁוּ מִצִּיעִים לִי שׁוּב שְׂדוּקָה, וְאֵינִי כֹּבֵר לֹא יוֹדַעַת מֶה לַעֲשׂוֹת
עִם עֲצָמֵי. מֶה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי עָרֵב חַג הַפֶּסַח ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֶפְרַת תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מֶה אָמַר לָךְ, הֶחֱכַם מְכַל אָדָם אוֹמֵר (מִשְׁלֵי י"ט ג') "אוֹלֵת אָדָם
תִּסְלַף דְּרָכּוֹ וְעַל הַזְּוִיָּה יִזְעַף לְבוֹ"; הִרְבֵּה פְּעָמִים אָדָם עוֹשֶׂה בְּחַיִּים

טעיות וכו' ואחר כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא, אני מכרח להגיד לך שאת עשית את הטעות של חייך, וזה מאד מאד מצוי בין בעלי ובעלות תשובה שמסתובבים בחור ובחורה כמה שנים והם אוהבים אחד את השני, ולבסוף חוזרים בתשובה ומתחננים, ובא איזה שליח הסמ"ך-מ"ם ומסית אותם להתגרש וכו', ואין על זה שום הצדקה בשום פנים ואופן, ומי שמסית להתגרש ולשבר בית צריכים לברח ממנו כמו שבורחים מאש, והוא רב דסטרא אחרא בלי שום ספק כלל, ולצערנו הרב דבר זה קורה אצל הרבה בעלי תשובה שבתחלה היו שניהם רחוקים מהיהדות וגרו יחד וכו', ואחר כך חזרו בתשובה, ופתאום הרב דסטרא אחרא מפריד ביניהם וכו' ואוסר עליהם להתחתן - צריכים לדעת שזה הרב הוא רב דקלפה וצריכים להתרחק ממנו בתכלית הרחוק.

ראי איזו עולה עשו לך, שהתחתנת בתוך שלשה חדשים מאז שהתגרשת, שעל פי ההלכה אסור בשום פנים ואופן להתחתן כל כך מהר פן ואולי היא מעברת מהראשון וכו', ויש פה חשש ממזרות וכו', ואיך הרב דקלפה נתן לך לעשות דבר כזה? ועכשו נפלת בפח והתגרשת וכו', ועכשו את רוצה עוד פעם להתחתן וכו'. אני לא יודע מי הוא הרב דקלפה שלך שנותן לך עצות אחיתפל ומתעלל בך נפשית וכו' וכו'.

וכאן המקום לעורר כל בעל ובעלת תשובה - אם גרו יחד קדם וכו', ויש ביניהם אהבה גדולה מאד וכו', ושניהם חזרו בתשובה ורוצים להתחתן יחד, אזי צריכים להמשיך את חיייהם ואסור להפריד ביניהם, ומי שמשתדל להפריד ביניהם צריכים לדעת שזה רב דקלפה שליח הסמ"ך-מ"ם, וכל הענין שלו זה רק להפריד בין נשמות ישראל, ואין לי מה לומר לך, אלא להזהיר את כל אלו הבעלי והבעלות תשובה שישמרו מרב דקלפה, אשר רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ח') שיש דבר כזה רב של הקלפות רב רבא עשו וכו' וכו'.

הקדוש ברוך הוא ישמר אותנו מאלו הרע-בנים שלוחי הסמ"ך-

מ"ם שהם בעצמם לא מזמן חזרו בתשובה וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) ויש מנהיגים שנקראים בשם רבי, שלמודם מאלו המותרות, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, ומכל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים, והם נוטלים גדלה לעצמן להנהיג את העולם. צריך לראות שלא להסמיך אותם, שלא לתן להם תקף ועז, שלא יהיו מכנים בשם רבי. כי הם עצמן אינם חייבים כל כף, כי יש להם יצר הרע גדול להנהיג העולם. אך צריך לשמר מאד, שלא לתן להם תקף ועז, כי אלו הנותנים להם תקף ועז ונסמכים על ידם שיהיו נקראים בשם רבי, הם צתידין לתן דין וחשבון; ובפרט אחד שהיה בנוקבא דתהומא רבה שבצעמו עבר כל העברות שבתורה, שאכל טרפות ונבלות וכו', ואכל חמץ בפסח וכו', אכל ביום כפורים וכו', ועבר על כל העריות שבתורה וכו', אמת שהוא אומר שעכשו חזר בתשובה וכו', אבל איך הוא יכול להקרא 'רבי' ועוד להנהיג את אחרים? ולצערנו הרב יש הרבה כאלו שעדין הזהמא של העבר שלהם כרוכה אחריהם וכו', והישות והגאות דוחפים אותם להיות מנהיגים וכו' וכו', ומולכים שולל את אלו שהולכים אחריהם, וזה הנסיון הכי קשה לבעלי ולבעלות תשובה שלא יודעים להבחין מי רב דקדשה ומי רב דקלפה.

המאחל לך חג פשו ושמח...

ד' קמח.

**הבת שלי הודיעה לי שהיא מאהבת בבחורה.
מה עלי לעשות?**

שאלה:

מאת רונית: הבת שלי הודיעה לי שהיא מאהבת בבחורה. מה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל רונית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

היה כדאי מאד לקחת אותה לשיחה עם פסיכיאטר וכו', כי מלבד שזו תאווה גדולה מאד וכו' זה גם שגעון גדול וכו' ומחלה של הפרעה נפשית וכו', ולכן מה טוב ומה נעים שתלך לקבל טפול נפשי לפני שזה יהיה מאחר וכו'.

באמת זה נובע מחסרון בכתחון עצמי וכו', שזה בא לה מפתח מגבר וכו', ואת זה יכולים בקלות לרפא, כמובן עם רצון טוב של זאת שנפלה אל המחלה הזו שזה לגמרי הפרעה נפשית וכו', כי כל דבר שהוא נגד הטבע שברא הקדוש ברוך הוא, זה בכלל הפרעה נפשית.

הקדוש ברוך הוא ישלח לה רפואה שלמה מהשמים.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קמט.

**אני משדך עם בחורה אף לא מרגיש שום משיכה אליה.
האם להתעלם מהרגשת לבי?**

שאלה:

מאת דוד: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.

תודה רבה לכם על הכל, השם יברך אתכם בכל הברכות

האמורות בתורה!

אני בעל תשובה בן עשרים ושמונה, ונפגשתי עם בחורה

מספר פעמים למטרת שדוך. ברוך השם היא בחורה צנועה

וּחֲכֵמָה עִם יְרֵאת שָׁמַיִם וְרִצּוֹנוֹת קְדוּשִׁים, אֶךְ אֵינִי מְרַגֵּשׁ
שׁוּם מְשִׁיכָה אֵלָיָהּ. הָאֵם לִסְגֵר הַשְּׂדוּךְ וְלִהְתַּעַלֵּם מֵהַרְגָּשׁת
הַלֵּב אוֹ שִׁישׁ לְכַף חֲשִׁיבוֹת? בְּתוֹדָה מְרֵאשׁ.

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדְר קְדוּשִׁים, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל דּוֹד גֵּרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲתָה צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁמִּצַּד אֶחָד בְּעַל תְּשׁוּבָה זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד
מְאֹד, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ל"ד) בְּמָקוֹם שֶׁבְּעֲלֵי תְשׁוּבָה
עוֹמְדִים שָׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד, אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי קָשָׁה
לוֹ מְאֹד מְאֹד לְהַגְמִיל מֵהַעֲבֹר שְׁלוֹ וְכוּ', שֶׁהִיָּה מְזַהֵם בְּנֵאוּף וְכוּ'. אָדָם
צָרִיךְ לְהִתְחַתֵּן כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ, וְכֵדִי לְהַשְׁמֵר
מֵעֲבֻרוֹת חַמּוּרוֹת שֶׁל פְּגָם הַבְּרִית, וְכֵדִי לְהַבִּיא יְלָדִים לַעוֹלָם שֶׁזוֹ
הַמִּצְוָה הִרְאֵשׁוּנָה בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה - פָּרוּ וּרְבוּ, וְלִכְּן אִם אֲתָה בְּאֵמַת
חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה וְהִצִּיעוּ לָךְ שְׂדוּךְ טוֹב, וְאֲתָה מוֹדֶה שֶׁהִיא בַּחוּרָה
צְנוּעָה וּחֲכָמָה עִם יְרֵאת שָׁמַיִם, לָמָּה לֹא תִגְמַר אֶת הַשְּׂדוּךְ תַּכְּפֵךְ
וּמִיָּד וְתִתְחַתֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם? תְּמִיד הָאֲהָבָה וְהַמְשִׁיכָה בְּאִים אַחַר כָּךְ
וְכוּ', אֲבָל זֶה הַנְּסִיוֹן שֶׁל כָּל בְּעַל תְּשׁוּבָה שֶׁעֲבַר כָּבֵר בְּכָל הַטְּמָאוֹת
וְהַזְּהָמוֹת בְּעוֹלָם שֶׁל תְּאוֹת נֵאוּף וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְּן נַעֲשֶׂה בְּרִרְן, וְקָשָׁה
לוֹ מְאֹד לְהַחֲלִיט וְכוּ', כִּי הוּא תְּמִיד מַשׁוּה עִם הַעֲבֹר וְכוּ', וְלִכְּן אֶחָד
מֵהַכָּלִלִים שֶׁל בְּעַל תְּשׁוּבָה אֲמַתִּי שִׁיתְחַתֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם וְיִבְנֶה בְּיַחַד
עִם אֲשֶׁתוֹ בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל עַל פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וְעַל כֵּן לְדַעַתִּי רָאִה לְגַמֵּר אֶת הַשְּׂדוּךְ תַּכְּפֵךְ וּמִיָּד וּבְסִימָן טוֹב
וּבְמִזְל טוֹב תִּתְחַתֵּנוּ וְתִבְנוּ בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ קִיץ מְבָרֵךְ...

ד' קנ.

**האם זה משנה אם תולים את הקמע שלכם על הצואר
או מניחים אותו בכיס?**

שאלה:

מאת דן: שלום לכבוד הצדיק היקר. יהי רצון שיקים בכם הפסוק: "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו".
ראיתי שחלק מתלמידיכם נושאים את הקמע שלכם על הצואר, ויש תלמידים ששמים את הקמע בכיס החליפה. האם זה משנה היכן שמים את הקמע?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקמע הזה יש לו סגלה נפלאה מאד למי שנושא אותו, ובדרך כלל גבר שם את זה על צרור המפתחות שלו, ואשה נושאת את זה על הצואר שלה, ואשרי מי שהולך עם הקמע הזה, כי הוא יהיה שמור מכל רע.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קנא.

הייתי במערכת יחסים עם בחור והוא עזב אותי בלי שום סבה. האם הוא ישוב אלי?

שאלה:

סאת ליאת: שְׁלוֹם רב.

הייתי במערכת יחסים עם בחור והוא עזב אותי בלי שום סבה. האם הוא ישוב אלי? והאם יכול להיות שמישהי גרמה לנו שנפרד בעזרת כשופים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רב אל ליאת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לחיות עם המציאות המרה - היום יש בחורים או גברים שמנצלים את האשה ואחר כך מעיפים אותה וכו', והיא נכנסת בדכאון פנימי וכו' ונשברת לגמרי, כי היא חשבה שיהיה לה עתיד עמו וכו' וכו', ולכן אוי לאלו הבנות שמפקירות את עצמן לבחורים וכו', שמלבד שחיים בעוון וכו', עוד מכשילות אחרים וכו', ומה גם לבסוף הנואף יזרק אותה לכל הרוחות וכו', והבחורה תכנס בתוך עצמה בדכאון פנימי, ויהיה לה קשה מאד מאד לצאת מזה וכו' וכו'.

ועל כן אשרי הבנות ששומרות על עצמן עד החתונה ומתחתנות לשם שמים, והן בונות בתים נאמנים להקדוש ברוך הוא, אשריהן ואשרי חלקן.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קנב.

**אני אמורה לטוס לאומן, אך מפחדת בגלל המצב
הבטחוני באוקראינה. האם לדחות את הטיסה?**

שאלה:

מאת כנרת: שלום רב.

בעזרת השם בעוד כשבוע אני עתידה לטוס לאומן עם קבוצת בנות. הבנתי שכרגע המצב באוקראינה מאד מסכן, ויחד עם הרצון העז לטוס לשם, כך גם הפחד שלי להיות במקום שבו שוררת מלחמה בין גוים שונאי יהודים גובר. עדין לא בטלתי את הטיסה, אך אין לי משג מה עלי לעשות: האם לטוס לשם או לדחות את הטיסה לתקופה טובה יותר?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל כנרת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

באמת אין דבר יותר גדול וחשוב מלהיות אצל ציון רבנו ז"ל שהבטיח לנו הבטחה כזו - שמי שיבוא אל ציונו הקדוש ויתן פרוטה לצדקה ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים "תקוץ הכללי", אזי אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו יוציאו מהשאל תחתית ומתחתיו, ולכן אם יש לך כבר פרטיסים לנסע עם קבוצת בנות אל ציון רבנו ז"ל אל תבטלי את התכנית, אלא תכיני כבר מראש רכב שיקח אותך משדה התעופה עד אומן וחזרה, ושלוחי מצוה אינן נזוקין (פסחים ח), והקדוש ברוך הוא ישמר אתכן על הדרך לאומן ועל הדרך חזרה.

ובאמת להסתובב בשאר מקומות לא כדאי עכשו בגלל המצב

הבטחוני, כי בדרך כלל זה במזרח אוקראינה, אבל יחסית מקייב לאומן יכולים לנסע אם רק מכינים רכב שיודעים מי הנהג.

הקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קנג.

אני נכשל הרבה בפגם הנרית. כיצד אוכל לתקן את זה ולבטל את המקטרגים שבראתי?

שאלה:

מאת נעם: לכבוד הרב שלום.

אני נער בן ארבע עשרה, מתחזק ומתקרב לחסידות ברסלב. בזמן האחרון אני נכשל המון בהוצאת זרע לבטלה על ידי שאני רואה באינטרנט סרטונים לא צנועים וזה גורם לי להכשל.

כבוד הרב, איך אני יכול לתקן את זה ולבטל את כל המקטרגים שבראתי? ואיך אני יכול להפסיק לעשות את זה? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נעם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהחטא של הוצאת זרע לבטלה זה חטא מאד מאד חמור, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (נדה י"ג). אמר רבי יוחנן: כל המוציא שכבת זרע לבטלה חיב מיתה; ואמרו (שם)

רבי יצחק ורבי אמי אמרי: כאלו שופך דמים, שגאמר (ישעיה נ"ז ה) "הינחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת סעפי הסלעים" - אל תקרי שחטי אלא סחטי; ומלבד זאת זה מטמטם את המח ומעקם את הלב, ומכניס באדם קרירות באמונה בו יתברך, וכן מכניס בו דפאון פנימי שקשה לצאת מזה.

העצה להנצל מזה זה פשוט לא להסתכל בזבל ולכלוף וכו' וכו', אתה עדין בחור צעיר, ואם לא תפסיק עכשו, אזי ההרגל נעשה טבע ולא תוכל לצאת מזה, וחבל מאד מאד, ולכן תכף ומיד תרחיק ממך את כל הפלי משחית האלו הנקראים איפון, בלקברי, אפד, סמארטפון וכו' וכו', כי מי שנכנס בזה זה בדיוק כמו סמים, והרגע שנתפסים בזה קשה מאד מאד לצאת מזה.

ולכן הבחירה בידיך אם אתה רוצה להציל את עצמך, תפסיק תכף ומיד להסתכל בזבל ולכלוף שקוץ תעוב וערם, ואז תנצל מזה, כי (סנהדרין מה.) אין יצר הרע שולט אלא במי שעניו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העינים", ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרם לו מכשול כמו העינים", ולכן תקבל על עצמך פשוטו כמשמעו להפסיק להסתכל בזבל שמגרה את האדם לנאוף וכו'.

אבל אני מוכרח להגיד לך כי אם תמשיך בזה לא תוכל לצאת מזה אחר כך, וזה יביא אותך לכל המחלות והדכאונות וכו', ולכן יפה שעה אחת קדם להנצל מכל זה.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קנד.

אני ביִשְׁנֵית מְאֹד וְזֶה נוֹרָא מִפְּרִיעַ לִי. כִּיצַד אוֹכֵל לְתַקֵּן אֶת זֶה?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת חֲנִי: שְׁלוֹם כְּבוֹד הָרַב הַיְקָר! דְּבַר רֵאשׁוֹן, אֲנִי חִיַּבְתָּ לְהַגִּיד שְׁאֲנִי מְאֹד מִתְחַזְּקֶת מִלְקָרָא אֶת הַסְּפָרִים וְהַסְּפָרוֹנִים שֶׁהֵרַב כָּתַב, אֲנִי מִמֶּשׁ מִקְבֵּלֶת כּוֹחוֹת נְדָשִׁים בְּכָל פַּעַם שְׁאֲנִי קוֹרֵאת בָּהֶם, וְאֲנִי מְבָרְכֶת אוֹתָךְ הָרַב מִתּוֹךְ לְבָה שֶׁל בַּת מֶלֶךְ קִטְנָה שֶׁתִּזְכֶּה לְאֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים וְתִזְכֶּה לְבְרִיאוֹת אֵיתָנָה בְּמַהְרָה!
רְצִיתִי לְשָׂאֵל שְׁאֵלָה: כֵּלָם אוֹמְרִים עָלַי שְׁאֲנִי עֲנוּתְנִית וּבִישְׁנֵית, אָבֵל לִי הַבִּישְׁנוֹת הַזֹּאת מִמֶּשׁ מִפְּרִיעָה. הֲאֵם בִּישְׁנוֹת הַיָּא דְּבַר טוֹב אוֹ רַע? וְאִיךָ אֶפְשָׁר לְהַתְּפִיטֵר מִמּוֹנָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֹדֵר קְדוּשִׁים, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל חֲנִי תַחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

חֲקַמְיֵנו הַקְּדוּשִׁים אֲמָרוּ (יְכֻמוֹת ע"ט) שְׁלֹשָׁה סִימָנִים יֵשׁ בְּאֵמָה זוֹ - הַרְחַמְנִים וְהַבִּישְׁנִין וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים. רַחֲמָנִים דְּכָתִיב (דְּבָרִים י"ג י"ח) "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבֶּךָ", בִּישְׁנִין דְּכָתִיב (שְׁמוֹת כ' י"ז) "בְּעֵבֹר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם", גּוֹמְלֵי חֲסָדִים דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית י"ח י"ט) "לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ" וְגו', כָּל שֵׁשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה סִימָנִים הִלְלוּ רְאוּי לְהַדְבִּיק בְּאֵמָה זוֹ; וְלִכְּן אֶת צְרִיכָה לְהַתְּחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עַז וְלְהַמְשִׁיךְ בְּמִדָּה הַטּוֹבָה הַזֹּאת, וְלֹא לְהַתְּבַלְבֵּל מְאֹף אַחַת, הֵן אֶמֶת שְׂאֵת צְרִיכָה לְהִיּוֹת יוֹתֵר מְעַרְבֶת עִם חֲבֵרוֹת שְׁזֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד לֹא

להיות מבודדת מחברות, אלא תמיד להתחבר עם חברות טובות,
ויעזר הקדוש ברוך הוא שתצליחי בחייה.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קנה.

**כתוב שהתורה מצילה את האדם ושומרת עליו. האם זה
רק בזמן שהוא עוסק בה ממש או כל הזמן?**

שאלה:

סאת דניאל: שלום לרב היקר מוה"רא"ש שליט"א
רציתי לשאל שאלה בקשר ללמוד תורה: יש סגי'א בגמרא שם
נאמר שתורה מגנא ומצלא, ושאלו חז"ל: הרי דואג ואחיתפל
למדו תורה, ואיך חטאו? והשיב רבא: שתורה מצלת דוקא
כשלומד אותה, אך כשפפסיק מלמודה אינה מצלת מיצר
הרע, ולכן הם חטאו.
האם אכן נפסק כן לבסוף, כלומר שהתורה מצילה את
האדם רק בזמן שהוא עוסק בה ממש?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דניאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (שוחר טוב תהלים קי"ט) דואג ואחיתפל
כשלמדו את התורה, בשקר וברמיות למדוהו, ואמרו (שם תהלים מ"ט)
דואג ואחיתפל לפי שלא שמרו את התורה, נפלו מגדולתן וירדו
לגיהנום, ואף על פי שראשי סנהדריות היו, כי באמת כל תורתם
היתה מהשפה ולחוצץ, ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי פאה פרק א'

הלכה א' דואג ואחיתפל היו להוטים אחר לשון הרע, ובעלי מחלקת היו, ולכן כל תורתם היתה מהשפה ולחוצ, ולכן לא שמרה עליהם התורה, אבל כשבר ישראל לומד תורה לשם שמים, לשם אל עולם, ומדבק את עצמו בו יתברך, ואינו מחפש לקבר את אף אה, אדרבה, אזי התורה הקדושה שומרת אותו מכל רע, וזוכה להתעלות בתכלית העליה, כי התורה מנשאת ומגביהה את האדם ושומרת עליו.

ולכן אשרי מי שמתמיד בלמוד התורה הקדושה, שהתורה הקדושה תשמר אותו מכל רע, ויזכה לכל טוב אמתי ונצחי.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קנו.

חזרתי מהדו, ומאז אני מבלבלת ולא יודעת מה לעשות עם עצמי

שאלה:

מאת דניאל: לכבוד הרבי שלום.

חזרתי מהדו לפני כחדש, ומאז אני מבלבלת בכל המישורים ומרגישה שאף אחד לא מבין אותי. אני לא יודעת מה לחפש ומה לעשות - זוגיות, עבודה או משהו אחר... אשמח אם תעזר לי. תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל דניאל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן ה') העקר הוא אמונה,

וְצָרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעֵצְמוֹ אֵיךְ מִחֲזִיק בְּאִמוּנָה, כִּי יֵשׁ סוֹבְלֵי חֲלָאִים שְׁכָל הַמַּחְלוֹת וְהַחֲלָאִים רְעִים שְׁלֵהֶם זֶה רַק מִחֲמַת חֶסְרוֹן הָאִמוּנָה, וְלִכֵּן צָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ - תְּמִיד לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמוֹ אֲשֶׁר דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעֵצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְכַפֵּי שְׁמַתְחֻזִּיקִים בְּאִמוּנָה זוֹכִים לְרַפּוּאָה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת אִמוּנָה סִימָן ל"ג) עַל יְדֵי אִמוּנָה יִסְלַח לָךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ.

וְעַקֵּר הָאִמוּנָה מִתְבַּטָּאת עַל יְדֵי שְׁמַרְגְּלִים אֶת עֵצְמָם לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁפֶת הָאֵם שְׁלֵהֶם עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהָר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ב) וּבְאֵמֶת, אִם הִיָּה יוֹדֵעַ הָאָדָם יְדִיעָה בְּלֵב שְׁלֵם שְׁמָלָא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ (יִשְׁעִיָּה ו') וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְשׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה, בּוֹדָאֵי הִיָּה מִתְּפַלֵּל בְּהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוּלָּה, וְהִיָּה מְדַקְדָּק מְאֹד לְכוּן אֶת דְּבָרָיו, וּמִחֲמַת שְׂאִין לְכוּן אָדָם אִמוּנָה, בְּשִׁבִיל זֶה הוּא מִתְּרַשֵּׁל בְּעַבְדוּת הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת.

וְלִכֵּן מֵאַחַר שֶׁעָבַר עָלֶיךָ מָה שֶׁעָבַר בְּכָל זְמַן שֶׁהוֹתֵךְ בְּהִדּוֹ וְכוּ', עָקַר הַעֲצָה שֶׁתְּחַזְרִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְתִתְחַלֵּי לְשֹׁמֵר שְׁבֵת קָדֵשׁ, כִּי מִי שֶׁשׁוֹמֵר שְׁבֵת - הַשְּׁבֵת שׁוֹמֵרֶת עָלָיו, וְכֵן תְּרַגְּלִי אֶת עֵצְמֵךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁפֶת הָאֵם שְׁלֵךְ, וְתִבְקָשִׁי הִרְבָּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ עַל שְׂמֻחָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְמִין לָךְ בַּחֲזוֹר לְהִתְחַתֵּן וּלְכַנּוֹת בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וְתִהְיִי הַכִּי מְאֻשְׁרֶת, רַק תִּשְׁתַּדְּלִי מְאֹד מְאֹד לְעַבֵּד עַל נִקְדַּת הַשְּׂמֻחָה, וְתִבְקָשִׁי בְּכָל יוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה, כִּי הַשְּׂמֻחָה הִיא הַצְּלַחַת הָאָדָם, וְזֶה מְכַנֵּס בּוֹ תְּקוּהָ בְּחַיִּים.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְצַלִּיחַ אֶת דְּרַכְךָ, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ קִיץ מְבָרֵךְ...

ד' קנז.

**אני רוצה שהבית שאקים יהיה משתת על יסודות
חסידות ברסלב. איך זוכים לזה?**

שאלה:

מאת שירה: שלום כבוד הרב!
אני ממש אוהבת את דרך החסידות וקשה לי לתאר את
ההרגשה שלי מאז שהכרתי את חסידות ברסלב. נשביתי
בקסמיה ואני לא יכולה לצאת!
אני קוראת הרבה ספרים וספרונים של ברסלב שהרב כתב,
ואני ממש מתלהבת, אבל אני לא יודעת מה אני צריכה
לעשות עם זה למעשה... ברוך השם נהייתי יותר שמחה
ושלוה, ואני רוצה שלבית שלי שאקים בעזרת השם יהיו את
היסודות של ברסלב - כלומר הדרך הנפלאה של אמונה
ובטחון ולדעת שהכל לטובה, ואני רוצה שכל הילדים שלי
ידעו כבר מגיל קטן שאצלנו בבית יש אהבת חנם ואהבת
השם תמיד!
א. איך עושים את זה? ב. איך אני יכולה לדעת שהדרך של
ברסלב היא הדרך שבאמת מיעדת עבורי? תודה.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל שירה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שהתחלת ללמד את ספרי רבנו ז"ל
שמדריכים אותנו בדרך קלה ונעימה איך להתקרב אל הקדוש ברוך
הוא, ואיך לעבר את החיים בשמחה ובנח וכו', ורבנו ז"ל
גלה לנו שיסוד היסודות בחיי האדם הוא להיות תמיד בשמחה, כי

השמחה זה מקור הקדושה, כי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים א' ט"ז) "עז וחדוה במקמו", ותכף ומיד כשזוכים להיות בשמחה, אזי זוכים להרחבת הדעת, ונכנית האמונה הקדושה באדם שידע שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, והוא מתחיל לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, שזו המדרגה הכי גדולה שאדם צריך להגיע אליה - מצד אחד להיות תמיד שמח על נעם חלקו שנברא מזרע ישראל, ומצד שני תמיד ידבר אל הקדוש ברוך הוא, אשר אין עוד מעלה יותר גדולה מזו.

ועם שתי העצות האלו - שמחה והתבודדות, יכולים לעבר את זה העולם בקלות, כי בפרוש אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן מ"ח) ש"העולם הוא גשר צר מאד, והכלל והעקר הוא לא להתפחד, והנה כשעוברים על גשר צר צריכים שתי גדרות כדי לא לפל לתהום וכו' וכו', ולכן שמחה מצד אחד ותפלה ושיחה בינו לבין קונו מצד שני הן שתי הגדרות שלא לפל לתהום.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזקה להרבות בשיחה בינו לבין קונו, ונוזקה להיות תמיד שמחים ועליזים ולקיים את מצוותיו יתברך.
המאחל לך קיץ מברך...

ד' קנח.

עדין לא מצאתי את בן זוגי, וכמעט שנפלתי ליאוש גמור

שאלה:

מאת יעל: שלום רב לכם. השם ישלח לכם ברכה והצלחה ורק בריאות, שתרגישו טוב ותאריכו ימים, וישנוזקה להיות במחיצתכם עוד המון שנים, כי מכם אני שואבת את הכח שלי לא לפל בעצבות.

לא מזמן הייתי אצלכם בקבלת פנים, ואמרתי לכם שמאד קשה לי ללא הזוג שלי, ושאני כבר רוצה להתחתן ולבנות בית. עניתם לי שאני צריכה לשמור על עצמי, וזה הכי חשוב. ובאמת, אני שומרת על עצמי מכל הבחינות, והקשבתי לכם ואני לא בררנית, ותמיד אני מתפללת להשם על כל אחד שאני מכירה שאם הוא שלי - שיתקרב, ואם לא - אז שירחיקו אותו ממני, אבל כל אחד שאני מכירה איכשהו זה מתרחק, וזה מכניס אותי לעצבות.

אני כבר לא יודעת איך לפעל בענין הזוג - אולי משהו שאני עושה לא בסדר? אני רוצה שתדריכו אותי מה לעשות, כי באמת קשה לי ככה מאד, כי בנוסף להכל קשה לי מאד בבית של ההורים שלי, הם מקשים עלי מאד ואני רבה אתם המון, והם הרבה פעמים מתיחסים אלי לא יפה ואז אני נופלת לחסר כבוד אב ואם, ומצד שני אני לא רוצה לעזב את הבית לפני החתונה. אשמח שתענו לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל יצל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תראי להתחזק ביתר שאת ביתר עז להתפלל להקדוש ברוך הוא על מציאת הזוג, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, ודיקא על ידי תפלה תזכי למצא את בן זוגך, רק לא להתיאש מתפלה, ואפלו שאף מתפללת בכל יום על זה ועדין את לא רואה ישועה, דעי לך שסוף כל סוף גם ישועתך תבוא, ותזכי למצא את בן זוגך, ותתחתנו לשם שמים ותבנו בית נאמן בישראל, וכך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לב:) אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר (תהלים כ"ז י"ד) "קנה אל הוי"ה חזק ונאמן לבך וקנה

אל הוי"ה", כי בודאי אם מתעקשים אצלו יתברך פעם אחר פעם ולא מתעייפים בתפלה, אזי רואים ישועות גדולות, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא יכול לפעל, ולכן אם תוכלי להתפלל את התפלה הזאת בכל יום, תראי סוף כל סוף ישועה גדולה, ובן זוגך יתגלה אליך וכו' וכו'.

רבונו של עולם חוס וחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתקע מציאת זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא דחזר בתשובה, חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך ולגרם לך נחת רוח גדול מאד, ואזכה לחיים טובים ונעימים, מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שבקרוב מאד תבשרי לי בשורות טובות ומשמחות.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קנט.

אני מלא ברגשות אשמה ובעצבות. איך משתחררים מהעל המעיק הזה?

שאלה:

סאת שמואל: שלום לרב היקר.
אני מלא ברגשות אשמה ובעצבות. איך משתחררים מהעל המעיק הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמואל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שבזה שאדם מאשים את עצמו וכל דבר קטן הוא לוקח על עצמו, זה הדבר הכי גרוע שרק יכול להיות וכו', ומשם נובעים כל הכשלונות של האדם וכו', ורבנו ז"ל למד אותנו דרך קלה ונעימה איך לצאת מכל הבלבולים האלו ומהאשמות שאדם מאשים את עצמו וכו', ולמד אותנו איך להחזיק מעמד ולא להשבר משום דבר, ואמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן רפ"ב) שצריך כל אדם למצא בעצמו נקודות טובות, כי אין זו עצה לשבר את עצמו ולפל ביאוש וכו'.

כידוע שצריך האדם להזהר מאד להיות בשמחה תמיד, ולהרחיק את העצבות מאד מאד, ואפלו כשמתחיל להסתכל בעצמו ורואה שאין בו שום טוב, והוא מלא חטאים, ורוצה הסמ"ך-מ"ם להפילו על ידי זה בעצבות ומרה שחורה חס ושלום, אף על פי כן אסור לו לפל מזה, רק צריך לחפש ולמצא בעצמו איזה מעט טוב, כי איך אפשר שלא עשה מימיו איזו מצוה או דבר טוב? ואף שכשמתחיל להסתכל באותו הדבר הטוב, הוא רואה שהוא גם כן מלא פצעים ואין בו מתם, הינו שרואה שגם המצוה והדבר שבקדשה

שזכה לעשות, הוא גם כן מלא פניות ומחשבות זרות ופגמים הרבה, עם כל זה איך אפשר שלא יהיה באותה המצוה והדבר שבקדושה איזה מעט טוב, כי על כל פנים איך שהוא על כל פנים היה איזה נקדה טובה במצוה והדבר טוב שעשה, כי צריך האדם לחפש ולבקש למצא בעצמו איזה מעט טוב, כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה.

[והזהיר רבנו ז"ל מאד לילך עם הדרך הזאת - לחפש ולבקש ולמצא בעצמו רק הטוב, ותמיד ידון את עצמו לכף זכות, כי הוא יסוד גדול לכל מי שרוצה להתקרב להשם יתברך, ולבל יאבד עולמו לגמרי חס ושלום, כי רב בני האדם שרחוקים מהשם יתברך, עקר רחוקם הוא מחמת מרה שחורה ועצבות, מחמת שנופלים בדעתם, מחמת שרואים בעצמם גדל קלקולם שקלקלו מעשיהם כל אחד כפי מה שידוע בעצמו את נגעי לבבו ומכאוביו, ומחמת זה הם נופלים בדעתם, ורבן מיאשים עצמן לגמרי, ועל ידי זה אינם מתפללים בכונה כלל, ואינם עושים אפילו מה שהיו יכולים לעשות עדין.]

על כן צריך האדם להשכיל מאד על דבר זה, כי כל הנפילות שבדעתו, אף על פי שהם מחמת מעשים רעים שעשה באמת, עם כל זאת, הנפילה שבדעתו והעצבות והמרה שחורה שנופלת עליו על ידי זה, הכל הוא רק מעשי הבעל דבר, שמחליש דעתו כדי להפילו לגמרי חס ושלום. על כן צריכין להתחזק מאד, לילך עם הגלוי הזה שגלה לנו רבנו ז"ל אשר צריכים לחפש ולבקש בעצמו בכל פעם איזה מעט טוב ונקודות טובות וכו', ועל ידי זה יחיה וישמח את עצמו, ויצפה לישועה עדין, ויוכל להתפלל ולזמר ולהודות להשם יתברך, בסוד (תהלים קמ"ז) "אזמרה לאלקי בעודי", ועל ידי זה יזכה לשוב באמת אל השם יתברך].

לדעתי אם תלך בדרך זו, אז כל החיים שלך ישתנו לטובה.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קס.

איך זוכים לישוב וצלילות הדעת בזמן התפלה?

שאלה:

מאת אלי: שלום.

כל התפלות שלי מלאות מחשבות חליו, וקשה לי לכוון בתפלה אפילו לזמן קצר. איך זוכים לישוב וצלילות הדעת בזמן התפלה?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל') שכל המחשבות זרות באות באמצע התפלה לבלבל לו את כל התפלה, כי באמת שלמות התפלה שאדם יקשר את המח מחשבה אל מה שהוא מדבר, ורק זה נקרא "תפלה בכח", כי צריכים כחות עצומים לקשר את המחשבה אל הדבור, כי כל המחשבות זרות הן הן העברות שלו, וכמו שכתב מוהר"ן ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תק"צ) פעם אחת היה קובל איש אחד לפני רבנו ז"ל איך שקשה לו מאד להתפלל, כי המחשבות זרות מבלבלין אותו מאד, והשיב לו רבנו ז"ל מקבלין זאת לכפרת עוון, "נעמט מען דאס אהן פאר א כפרת עוון", וחיד קצת. וקצת היה נראה כונתו בזה, כי הלא באמת אלו המחשבות הם בעצמם עוונות, ועל כן חיד קצת. אך אף על פי כן בודאי כל דבריו אמת וצדק, כי על כל פנים בזה שאין מהרהר אחריו ותברך חס ושלום, יודע שבודאי השם ותברך רוצה לקרבו ולקבל תפלתו, רק שעוונותיו גרמו לו כל אלו המחשבות הבאין לבלבלו, ויש לו צער מזה ובורח מהם בכל כחו, יכול להיות בודאי שזה בעצמו נחשב לו לכפרת עוון,

עד שאם הי'ה זוכה להתנהג בזה בתמימות ובאמת כראוי, כבר היו עוונותיו נמחלין על ידי זה בעצמו, ואז ממילא היו מסתלקין ממנו כל המחשבות זרות, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות י"ב:) העובר עברה ומתביש בה מוחלין לו על כל עוונותיו.

הרי שלף לפניך, שכל אלו המחשבות זרות שנכנסות לאדם באמצע התפלה, הן שחרית, הן מנחה והן ערבית זה החטאים שלו, כי מכל חטא ועוון שאדם חוטא נגדו יתברך, בורא קלפות ומשחיתים והם המסבכים אותו, ומהם נמשכות כל המחשבות זרות בעת התפלות הקבועות שאדם מתפלל - שחרית מנחה ערבית, עד שיכול לעבר כל התפלה ולא יכון שום דבר, רק המח מחשבה חושב בדבר אחר, והדבור אומר וטוחן את תבות התפלה וכו', וזו מציאות שיש אצל כל אחד, והוא כל כך שקוע בעניניו ובמחשבותיו עד שלא שם לב שהוא בכלל לא מכון מה שהוא אומר.

עם כל זאת, צריכים למסר את נפשו פשוטו כמשמעו לקשר את המחשבה לדבור, וצריכים על זה כחות עצומים, כי מרב עוונותיו הוא מסובב עם קלפות ומשחיתים שהם עוונותיו, שנעשו כמו עננים שמכסים את עיני השכל וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן קכ"ב) לענין המחשבות זרות שבתפלה - וכבר ידוע שכל מחשבה ומחשבה היא קומה שלמה, ואמר כשהאדם עומד ומתפלל כסדר ואינו משגיח על המחשבות זרות, ועל ידי זה הוא מנצח אותם ומעבירם ממנו, כי אין צריכין להסתכל עליהם כלל, רק לילך כסדר בתפלתו ולבלי להביט לאחוריו כלל, ועל ידי זה ממילא יסתלקו ממנו, ובין כך בדרך הלוכו בתפלתו הוא מפיל אותם, ולזה חותף יד, ולזה חותף רגל, וכיוצא בזה בשאר האיברים. פרוש כמו למשל בענין מלחמה, כשצריך לילך ולעבר בין הרבה רוצחים ואורבים, וכשהוא גבור ועובר ביניהם, אזי בדרך הלוכו הוא מפיל אותם, כי לזה חותף יד בדרך הלוכו ומפילו, ולזה חותף רגל וכו', וכיוצא בזה כן הוא ממש בענין התפלה, שכשמתפללין כסדר התפלה, ואין

משגיחין על המחשבות זרות, ודוחין אותם ומפילים, אזי בדרך הלוכו בתפלתו הוא חותך לזה יד ולזה רגל וכו', פי כל מחשבה זרה הוא קלפה, והיא קומה שלמה, וכשמתגבר להתפלל כסדר ולבלי להסתפל עליהם, אזי הורג אותם או חותך מהם איברים איברים.

אדם צריך רק לומר את תבות התפלה, ולקשר את המחשבה לדבור, ועל ידי זה דיקא אם יתמיד בזה לקשר את המחשבה אל הדבור, ולא יסתכל על המחשבות זרות הבאות אליו, על ידי זה הוא מבטל אותם לגמרי, וזה שיד בין בתפלה לחשב מה הוא מתפלל, ובין בתורה לחשב מה הוא לומד, כי גם אז באים אליו מחשבות זרות שהן הן הקלפות שברא מחמת עוונותיו, ולכן גלה לנו רבנו ז"ל את כל הענין של שיחה בינו לבין קונו, שיש בזה מעלה נוראה ונפלאה מאד, יותר מהתפלות הקבועות, כי (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן צ"ו) מעלת השיחה בינו לבין קונו, אין לתאר ואין לשער כלל, כי על תפלות ותחנונות ובקשות הסדורות מכבר, כבר יודעין מהם כל המחבלים והמקטרגים, והם אורכים על הדרכים של אלו התפלות, מחמת שיודעים מהם מכבר. כמו למשל על הדרך הפבושה, הידוע ומפרסם לכל, שם אורכים רוצחים וגזלנים תמיד, מחמת שיודעים מדרך זו כבר. אבל כשהולכין בנתיב ודרך חדשה, שאינו נודע עדין, שם אינם יודעים לארב שם כלל.

כמו כן לענין השיחה בינו לבין קונו שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, בשפת האם שלו, יש בזה מעלה נוראה ונפלאה מאד, מה שאין בשלשת התפלות הקבועות, כי השיחה שמדבר האדם מעצמו בינו לבין קונו, היא דרך חדשה ותפלה חדשה, שהאדם אומרה מלבו מחדש, על כן אין המקטרגים מצויים כל כך לארב, ואף על פי כן הזהיר רבנו ז"ל מאד גם על אמירת שאר תחנונות ובקשות; לא מבעיא שצריך להתפלל את השלש תפלות הקבועות בכל יום שחרית מנחה ערבית, אלא עליו להרבות באמירת תהלים,

וכן לומר תפלות מספר "לקוטי תפלות", ושאר תפלות שתקנו הצדיקים.

הלואי שתכניס את הדבורים האלו בתוך לבך, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך קיץ מברך...

ד' קסא.

**לצערי הרב, בהיותי בן תשע עשרה חטאתי עם גויה.
האם אני יכול לתקן את זה?**

שאלה:

מאת זיו: לכבוד הרב שלום.

בעבר כשהייתי בן תשע עשרה הייתי חלוני, וכיום אני בתהליך תשובה ומתחזק ברוך השם. אני הולך עם כפה וציצית, מתפלל שחרית מנחה וערבית, הולך לשעורי תורה ולומד גם בבית כל בקר. אני קורא את אגרת הרמב"ן ואת התקון הכללי ועוד מספר דברים.

לצערי הרב, בהיותי בן תשע עשרה חטאתי עם יצאנית ואני חושב שהיא הייתה גויה. אני ממש מטורד מהנושא ורוצה לדעת: האם יש איזה שהוא תקון שאני יכול לעשות? אשמח לתשובה מוקדמת תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל זיו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה לחזר בתשובה שלמה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבעלי תשובה עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה, שפיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני פסא הכבוד. והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מפחד מבן אדם שחזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך ליגע בו; ובשביל זה הוא מסית את כל אדם "מה לך לחזר בתשובה? ומה לך להתודות?", כי הוא יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו.

ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה, ומוכא ברמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בודון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו" וגו' "והתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר: אנא השם, חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובשתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של ודוי וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד)

"תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחוקקים עליהם.

ולכן אשרי מי שזוכה להתודות בכל יום על חטאיו ועוונותיו, ועל ידי זה ימחל לו הקדוש ברוך הוא על כל מה שהוא פגם, כי עקר התשובה זה ודוי דברים, וקבלה על להבא לא לעשות יותר מה שעשה עד עכשו וכו' וכו'.

והנה בענין החטא שחטאת וכו', דע לך שרבנו ז"ל הבטיחנו בחייו אשר מי שיבוא אצלו אחר הסתלקותו הינו אל ציונו הקדוש בעיר אומן ויתן פרוטה לצדקה עבירו ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הכללי, אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו - יוציאו מהשאל תחתית, וזה סובב על כל מיני פגמי הברית רחמנא לישזבן, ולכן זכר גם זכר מה שמובא בדבריו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן רכ"ה) שהבטיח רבנו ז"ל בחייו ויחד שני עדים כשרים על זה, כשיסתלק ויבואו על קברו ויתנו פרוטה לצדקה ויאמרו את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הכללי, אזי יניח רבנו ז"ל עצמו לארץ ולרחב, ובודאי יושיע לזה האדם, ואמר, שבהפאות יוציא אותו מהגיהנם אפלו אם יהיה אותו האדם איך שיהיה, אפלו אם עבר מה שעבר וכו', רק מעתה יקבל על עצמו שלא ישוב לאולתו חס ושלום.

ובלי לה שיקדם הסתלקותו אמר לאנשי שלומנו: מה לכם לדאג מאחר שאני הולך לפניכם? ומה אם הנשמות שלא הכירו אותי כלל הם מצפים על תקונים שלי מכל שכן אתם וכו'. [ונכתב מוהרנ"ת ז"ל: וכן אפלו אלו שלא זכו להכיר את רבנו ז"ל בחייו, כשיבואו על קברו הקדוש ויסמכו עליו, וילמדו ספריו הקדושים, וירגילו עצמם לילה בדרךיו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים, בודאי יש להם על מה שיסמכו. אשריהם אשרי חלקם, ולא יאשמו כל החסים בו, כי כבר גלה דעתו בכמה לשונות בפרוש וברמז שכל מה שעוסק עמנו אינו בשבילנו לבד, כי אם את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קסב.

האם יש בעיה לכתב צוואה בזמן שהאדם בריא או שזה פותח פה לשטן?

שאלה:

מאת דן: שלום לכבוד הצדיק היקר. השם יתן לכם בריאות איתנה, אריכות ימים, שבע שמחות והרבה סיעתא דשמיא בכל מעשיכם בכלל ובענין הצלת הנושרים והנושרות בפרט. רציתי לשאל בענין הצוואה שהאבא כותב לבניו: א. כיצד יש לנהג בחלקת הירשה לבנים ולבנות (שאינן יורשות מהתורה) כך שלא יהיו מריבות ולא קפידות בין בני המשפחה. ב. האם יש בעיה לכתב צוואה בזמן שהאבא עדין מתפקד באפן תקין או שזה פותח פה לשטן וכאלו מקרב את יום מותו, ועל כן עדיף לחכות כמה שיותר מאחר עד שהאבא יחלש או יחלה לא עלינו? אודה לכם על תשובתכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשרי האדם שזוכה לחשוב על תכליתו הנצחית עוד בחיים

חיותו ובהיותו בריא, כמוכא (רעיא מהימנא רכ"ז): מני קודשא בריה הוא לבר נש לאהדרא בתיובתא בבחרותיה קודם דיזקין ביה יצר הרע, הדיא הוא דכתיב (ויקרא י"ט) "מפני שיבה תקום", קודם שיבה דילך; הינו שאדם צריך לחזור בתשובה שלמה בעודו בריא ושלם, ולא לחכות עד שיהיה אדם זקן וכו', כי מי יודע אם הוא יגיע לידי זקנה? ולכן אשרי אדם ששב בתשובה כשהוא עדין בבחרותו, וחושב על תכליתו הנצחית.

ידוע שמוהרנ"ת ז"ל עורר את אנשי שלומנו שכל אחד יכתב צוואה בעודו בריא, כדי שלא תהיה אחר כך מחלקת בין הילדים.

והנה בענין ירשה על פי התורה בת לא יורשת, ומה עושים כשרוצים לתת לכל הילדים אותו סכום? אזי כותבים בצוואה שאני מפריש מתנה ולא ירשה לכל הילדים סך כך וכך וכו' וכו', ומתנה מתר לתת לכל הילדים לרבות הבנות וכו', וכך אין שום מחלקת אחר כך.

בלכתב צוואה אין בזה שום פתח פה לשטן וכו' וכו', אדרבה, זה נותן לאדם התעוררות שיתעורר מהשנה העמקה שישן וחושב שלנצח ישאר כאן.

יעזר הקדוש ברוך הוא שיתן אריכות ימים ושנים טובות לכל בר ישראל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קסג.

האם יש יסוד למנהג שכאשר קונים או מקבלים נעלים ממישהו צריכים לתת לו שקל?

שאלה:

מאת סיגל: לכבוד הצדיק היקר.
האם יש יסוד למנהג שאם אדם קונה או מקבל נעלים ממישהו הוא צריך לתת לו שקל?
תודה רבה לצדיק על כל העצות הנפלאות, מאחלת לכם רפואה איתנה וחזקה ואוהבת אתכם מאד.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל סיגל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין דבר כזה, יכולים לתת נעלים מתנה לשני, ומכל שכן לקנות נעלים חדשות, ואין מנהג כזה, רק מובא בצנא"ת רבי יהודה החסיד שאחר שאדם נפטר אסור לקחת את הנעלים שלו, אלא לזרק את זה. יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד נשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קסד.

אין לנו מזל בבית שלנו. האם כדאי לנו לעשות 'טהור' לבית?

שאלה:

מאת רחל: אנו זוג נשוי עם אחד עשר ילדים. מאז שאנו בדירה הזו, אנו תקועים ולא מצליחים לבנות במשך שלשים שנה, כל פעם משהו אחר נתקע ויש מניעות. אנו המון נפשות בדירה קטנה וגרים בדחק. גם המזל של הילדים שלנו נתקע ושלש בנות שלנו גרושות. אקרו לנו שצריך לעשות טהור בבית כי מי שגר בו בעבר היה עושה עבודה זרה, ושעדיף לנו למכר את הבית או להרס אותו מן היום. אנא יעץ לנו מה אפשר לעשות בשביל לפתח את המזל שלנו ושיהיה שלום בית ביני לבין בעלי. מאחלים לה רפואה שלמה מן השמים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שהצלחה בבית תלויה רק כפי השלום והאהבה שיש בין הבעל והאשה, כי כששורה שלום בין הזוג, אזי השכינה נמצאת בבית, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה. ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, ולכן

את ובעלך צריכים לעבד הרבה על שלום בית שיהיו ביניכם שלום ואהבה גדולה מאד, וזה ישפיע גם על הילדים שיהיו הכי מצלחים.

בענין שיש לכם דירה קטנה ואתם גרים בדחק וכו', ראוי לכם הינו את ובעלך לבקש בכל יום ממנו יתברך שירחיב לכם, ויתן לכם בית רחב ידים, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, וזה שעובר על בני אדם מה שעובר וכו' וכו' זה מפני שהקדוש ברוך הוא רוצה לשמע תפלה ובקשה שאדם מבקש ממנו יתברך, כי הוא יתברך טוב לכל, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה) "טוב הוי"ה לכל ורחמיו על כל מעשיו", וכתוב (שם) "קרוב הוי"ה לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת", כי הרבה פעמים הקדוש ברוך הוא מכניס את האדם בצרה ובלחץ וכו' וכו' כי הוא רוצה לשמע את תפלתם, כמו שאמרנו חכמינו הקדושים (יבמות ס"ד) אמר רבי יצחק: מפני מה היו אבותינו עקורים, מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים. אמר רבי יצחק: למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר? מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום כך תפלתן של צדיקים מהפכת מדותיו של הקדוש ברוך הוא ממדת רגזנות למדת רחמנות.

ולכן אם את ובעלך תבקשו בכל יום ממנו יתברך על דירה רחבה, ותראו נסים ונפלאות שיעשה עמכם הקדוש ברוך הוא, וכן לבקש על הצלחת הילדים, כי תפלת אבות על בנים מאד עושה רשם בכל העולמות.

את צריכה לדעת כי אין זו עצה שמיעצים לכם עצת אחיתפל להרס את הבית וכו', כי אז לא יהיה לכם איפה להפניס וכו', וכן אם אתם יכולים למכור את הבית, ויכולים לקנות בית אחר, אין למעלה מזה, על כל פנים צריכים לחיות עם המציאות ולא עם דמיונות שבבית זה עבדו עבודה זרה וכו', שהכל הכל ורעות רוח וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתרכבו בתפלה ובתחנונים ותראו נסים נגלים שיעשה עמכם הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קסה.

**כּוֹאֵב לִי מְאֹד שֶׁהַגְּרוּשׁ שְׁלִי לֹא מְשַׁלֵּם לִי דְמֵי מְזוֹנוֹת
וְלֹא בָּא לְרֹאוֹת אֶת הַבְּנוֹת. אֵיךְ מִתְמוּדְדִים?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת גְּלִית: לְכַבוֹד הָרַב הַיְקָר
אֲנִי גְרוּשָׁה עִם שְׁתֵּי בְנוֹת קְטָנוֹת, אַחַת בְּגִיל שְׁנַתִּים וְחֻצֵי
וְהַשְּׁנִיָּה בְּגִיל שְׁמוֹנֶה חֳדָשִׁים. בֵּית הַדִּין פָּסַק דְּמֵי מְזוֹנוֹת
בְּסָף אַלְפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת ש"ח, אַךְ הַגְּרוּשׁ לֹא מְשַׁלֵּם לִי כָּל־
וְגַם לֹא מַעֲנִין לְרֹאוֹת אֶת בְּנוֹתָיו, וְהוּא עֹסוּק עִקְשׁוֹ בַּחֲתָנָתוֹ
הַשְּׁנִיָּה.
קִשָּׁה לִי מְאֹד עִם הַמַּצָּב הַזֶּה - גַּם שְׂאֵינוֹ רוֹאֶה אוֹתוֹן וְגַם שְׂלֹא
מְשַׁלֵּם אֶת דְּמֵי הַמְּזוֹנוֹת. אֵיךְ מִתְמוּדְדִים עִם הַמַּצָּב הַזֶּה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר קְדוּשִׁים, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל גְּלִית תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

כָּל כֶּךָ חֻבַּל עַל זוּגוֹת שְׁמִתְגַּרְשִׁים שְׂאֵחֵר כֶּךָ סוּבְלִים כָּל הַחַיִּים.
אֲנִי לֹא נִכְנָס בַּפְּרֻטִּיּוֹת לְמָה הַתְּגַרְשֶׁתְּם, וּבִשְׂבִיל מָה הַתְּגַרְשֶׁתְּם, אֲבָל
עִצֵּם הַגְּרוּשִׁין שְׂזוּגוֹת מִתְגַּרְשִׁים זֶה כָּאֵב גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְלִכֵּן כָּל
זוּג כְּשִׁמְתְּגַרְשִׁים צְרִיכִים לְקַחַת בְּחֻשְׁבוֹן אֶת הַתּוֹצְאוֹת הַלֵּא נְעִימוֹת
שִׁיכוּלוֹת לְצֵאת מְזֵה וְכו', וְכו', וּבַפְּרֻט שִׁישׁ יְלָדִים שְׂאֵז הַמַּצָּב מֵר
מְאֹד וְכו'.

וּכְבֹר אֲמַרְתִּי לְפָרֵשׁ אֶת מֵאֲמָרָם ז"ל (גִּישׁוֹן צ:): כָּל הַמְּגַרֵּשׁ אֲשֶׁתּוֹ
רֵאשׁוּנָה אֶפְלוּ מִזְבַּח מוֹרִיד עָלָיו דְּמָעוֹת, וְנִשְׂאֵלָה הַשְּׂאֵלָה לְמָה
דּוֹקָא הַמְּזַבַּח מוֹרִיד דְּמָעוֹת, לְמָה לֹא שְׂאֵר כְּלֵי הַמְּקַדֵּשׁ, כְּגוֹן הַכִּיּוֹר,
הַשְּׁלֶחֶן, הַמְּנוֹרָה, וְהָאֲרוֹן וְכו'? אֵלָא הַמְּזַבַּח מוֹרִיד דְּמָעוֹת כְּאוֹמֵר

"מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן אני לא צריך יותר קרבנות", כי בגרושין מי הקרבנות? הילדים! ולכן המזבח דיקא מוריד דמעות, כי יש עליו מספיק קרבנות, והוא לא צריך שיביאו עליו עוד קרבנות.

ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קט"ז.) לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה תורה, שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים; כי אצל הקדוש ברוך הוא מאד מאד חשוב כשזוג חיים ביחד באהבה אחוה ורעות, ומבינים אחד את השני, ולא רבים אחד עם השני, ומכל שכן שלא מתגרשים שעל ידי זה שוכרים את משפך השכינה.

על כל פנים, איך שהוא, החק פשוט - אם הוא לא משלם מזונות וכו' מכריחים אותו לשלם וכו', וכן אם זה לא הולך אז אין לו שום זכות לראות את הילדים וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע ונתבשר בשורות משמחות
תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קסו.

**האם יש מצואות כזו ששולחים שאלה לצדיק, ולמרות
שהוא לא ענה הדברים מסתדרים מאליהם?**

שאלה:

מאת נתנאל: שלום לצדיק. אני לומד הרבה יותר תורה
בזכותכם.

האם יש דבר כזה שלפעמים שולחים שאלה לצדיקים, ובלי
לקבל תשובה, לאחר זמן, פתאום הכל הופך להיות ברור
ובהיר? והאם יתכן שזה בא מכח הצדיק או שזה רק דמיון?
תודה על הכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נִתְנָאֵל נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הצדיק הוא תמיד דבוק בו יתברך, וכל מגמתו הוא רק לעלות יותר ויותר מעלה מעלה וכו', וכו', להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ו') שגדולי הצדיקים תמיד עושים תשובה על תשובה, כי פן ואולי גשמו את אלקותו יתברך וכו', הינו שעד עכשו חשבו שהם כבר היו דבוקים באמת בו יתברך, ועכשו מתגלה להם כי לגדלתו אין חקר וכו', וכן הם עושים תמיד תשובה על תשובה, וכך הם עולים ממדרגה למדרגה ונכללים יותר ויותר בו יתברך, ולכן כמו שאין סוף כביכול להקדוש ברוך הוא, כך אין סוף לגדלת הצדיקים שהם מרגישים שעדין לא התחילו כלל, ובוכים ומבכים שמים וארץ מדי יום ביומו מחדש שרוצים לחזור בתשובה שלמה, ומרגישים כאלו הם הכי גרועים בעולם וכו', ולכן הם זוכים תמיד לעלות יותר ויותר להדבק בו יתברך.

ועל כן, כשאחד אפלו שואל אותם איזו שאלה ולא קבל תפק ומיד תשובה כמו שרצה וכו', ועם כל זאת פתאום נכנסת בו איזו מחשבה ותרועץ על קשיתו וכו', ונתבררים לו ספקותיו וכו', בודאי זה בא מהצדיק ששאל אותו וכו', ואפלו שלא ענה לו הכל בא ממנו וכו', ואין זה דמיון כלל, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא וירא) אשריהן הצדיקים ואשרי דבקהם; ואמרו (בראשית רבה פרשה ע"ה סימן ח) אשריהם הצדיקים שמתברכין בארץ ומתברכין בשמים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קסז.

**כָּבֵר שָׁנָה אֵין לִי עֲבוּדָה וְעִבְרָתִי מִשְׁבֵּר בְּזוּגֵיזוּת.
מָה יִהְיֶה אִתִּי?**

שְׁאֵלָה:

מֵאת רַחֲלָה: שְׁלוֹם רַב.

לפני כשנה שלחתי אליכם שאלה, וקבלתי תשובה שכל מלה היתה חקוקה בסלע, ומה שהצדיק אמר - כך היה, בעקר בנוגע לפרנסה. עבדתי בעבודה שרציתי והצלחתי, אולם השנה אני בבית ללא פרנסה והמצב מאד קשה, מה גם שעברנו משבר קשה בזוגיות.

אצין שאני מורה במקצועי ואני עדין לומדת למודי המשק, אך אני לא מצליחה למצא עבודה כלבבי, ומרגישה כאלו סגור אצלי משהו, וכמוכן שדחק הפרנסה מעיק על הזוגיות. מה יהיה איתי?

אשמח לקבל עצה וכמוכן ברכה. בברכה, רחלה.

תְּשׁוּבָה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַחֲלָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

עקר הצלחת האדם בזה העולם זה רק כשיש שלום בבית, כי (סוטה יז) איש ואשה זכו שכניה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכניה, ובמקום שהשכניה נמצא שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית',

היגו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, והסמ"ך-מ"ם עושה כל מיני פעולות שבעולם לעשות פרודים בין הזוגות, כי כשזוג אוהבים אחד את השני, ועוזרים אחד לשני, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ל"ב) כשיש יחוד כאן למטה בין איש לאשה, כמו כן נעשה יחוד למעלה בשמים וכו' וכו', והסמ"ך-מ"ם מתנכל על זה מאד מאד, ולכן איש ואשה צריכים להיות ותרגים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדרית, אבל הרגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמ"ך-מ"ם שבא לשבר את הבית.

הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא - חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "וידבק באשתו והיו לבשר אחד", היגו שניהם חצי חצי, וכיחד הם שלם, מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמ"ך-מ"ם, היגו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, וההוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמ"ך-מ"ם ששים על ארבעים. ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריך לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מכל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחס להם ולאחד איך יחס", ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, זה צריך להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, ולותר אחד לשני, ואז הם חצי חצי, שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדרית, ויצליחו בתי נשואיהם.

ולכן אני מאד מאד מבקש אותך - תעשי כל מיני פעולות שבעולם לכבד את בעלך, ובעלך שיכבד אותך, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ט) שהפרנסה באה בזכות האשה, וחקמינו הקדושים אמרו (בפא מציעא נט.) לעולם יהא אדם זהיר בכבוד

אֲשֶׁתוֹ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתוֹ, שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית י"ב) "וּלְאֲבָרְם הֵיטִיב בְּעִבוּרָהּ", וְהִינוּ דְאָמַר לְהוּ רְבָא לְבַנֵּי מַחוּזָא אוּקִירוּ לְנִשְׂיֵיכוּ כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ [תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נִשְׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׁתַּתְּעִשְׂרוּ], וְאֲשָׂרֵי הַבַּעַל שְׂמַכְבֵּד אֶת אֲשֶׁתוֹ, וְאֲשָׂרֵי הָאִשָּׁה שְׂמַכְבֵּדַת אֶת בַּעְלָהּ.

וְאֲנִי צָרִיךְ לְהַגִּיד לָכֶם שֶׁסְּגֻלָּה לְפָרְנֶסָה לְכָרֶךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן מֵתוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא, וּבְקוּל וּבְשִׂמְחָה, וְזֶה מְסַגֵּל לַעֲשִׂירוֹת נִפְלְאָה, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (מְשַׁלֵּי י') "בְּרַכַּת הַיַּיִן" הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצֵב עִמָּה", הִינוּ כְּשִׂמְכָרִים אֶת בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה זֶה מְסַגֵּל לַעֲשִׂירוֹת, וְכֵן לְהַזְהֵר מְאֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם וְכוּ', וְלִכְּן מֵהַיּוֹם וְהַלָּא תִקְפִּידוּ מְאֹד מְאֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם כְּשִׂאֲתֶם קָמִים בְּבִקְרָוּ וְכוּ', וְכֵן כְּשִׂוְצָאִים לְשִׁירוֹתַיִם וְכוּ', וְכֵן לְפָנֵי הָאֲכִילָה לְטַל יָדַיִם עִם נְטִלָה דִּיקָא וְכוּ', כִּי נְטִילַת יָדַיִם מְסַגֵּלַת לְהַנְצִל מֵעֲנִיּוֹת, כִּי עַל נְטִילַת יָדַיִם רְאִשֵׁי תְבוֹת עֲנִי, וְמִי שְׂמֻזְלָזֵל בְּנְטִילַת יָדַיִם נַעֲשֶׂה עֲנִי. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת ס"ב:) אָמַר רַב חֲסֵדָא: אֲנָא מְשָׂאֵי מְלֵא חֲפָנֵי מֵיָא וְיַהֲבוּ לִי מְלֵא חֲפָנֵי טִיבוּתָא [אֲנִי נְטִלְתִּי יָדַי עִם מְלֵא מִיָּם וְנִתְּנִי לִי חֲפָנִים מְלֵאִים טוֹב, כִּי רַב חֲסֵדָא הָיָה עֹשֶׂיר גְּדוֹל מְאֹד, וְהַפֵּל בְּזָכוֹת נְטִילַת יָדַיִם שֶׁהָיָה מְקַפֵּיד עַל זֶה].

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתֵּהִיו שְׁנֵיכֶם שְׂמֵחִים וְעֲלִיזִים, וְתַחֲזְקוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַשְׁפִּיל אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְלֹא לְהֶאֱשִׁים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, רַק לְחִיוֹת בִּיחָד בְּאַהֲבָה אַחֲוָה וְרַעוּת, וְעַל יְדֵי זֶה הַבְּרָכָה תִּהְיֶה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' קסח.

האם זה נכון שרבי נחמן אסר ללמד שפות זרות?

שאלה:

מאת רועי: שלום רב לכבוד הצדיק מוהרא"ש, שמחיה מעויד ומחזק נשמות ישראל.

אני חוזר בתשובה כבר עשר שנים, ומשתדל ללכת בדרכי רבנו הקדוש. לאחרונה אני נצרך להשתמש בשפה האנגלית לצורך העבודה, ושוקל גם לקחת קורסים לשפור השפה, אף הבנתי מחברים שרבנו ורבי נתן אסרו ללמד שפות. האם זה נכון?

יש לצון שיט לי יסורים גדולים שאני עוסק באנגלית מכיון שאני מרגיש שאני עובר על דברי רבי נחמן. אשמח לקבל תשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רועי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה לחזור בתשובה שלמה, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבצלי תשובה עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה, שכיון שאדם מהרהר בלבד לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד; ולכן תמשיך לחזור בכל יום ויום מתחדש בתשובה שלמה, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוה"רן חלק א' סימן ו') שהצדיקים עושים בכל יום תשובה על

תשובה, פן התשובה הראשונה לא היתה כמו שהיה צריך, וכן בכל פעם עושים תשובה על תשובה, כי כבר אמר החכם מפל אדם (משלי כ' ט) "מי יאמר זפיתי לבי טהרתי מחטאתי".

בענין שפת האנגלית וכו', היום זו שפה בינלאומית שכלם מדברים את השפה הזו, ואין מה לחשש כלל, ומה שרובנו ז"ל הקפיד שלא ללמד את לשונות העכו"ם, זה שהכריחו אז ללמד את כל חכמות הגויים שמלאים כפירות ואפיקורסות, אבל לדבר בשפת המדינה מאיפה שבאים שמה, אין בזה שום בעיה, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ט) מה נקרא לשון הקדש? כשזוכים לקדש את הלשון, כי רחמנא ליצלן מי שמדבר בלשון הקדש ומנבל את הפה שלו בשפת לשון הקדש עווננו רב מאד מאד, ועל כן צריכים לדעת שאיזו שפה שרק מדברים, צריכים לראות שתהיה השפה שפת קדש' שזה לשון הקדש - שהוא מקדש את הלשון שלו, עין שם.

ולכן אין לה מה לחשש כלל, רק תהיה בשמחה עצומה כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי הרופאים אמרו שכל המחלות והחלאים רעים באים לאדם רק מחמת חסרון השמחה, ולכן צריכים להתאמץ ביותר שאת וביתר עז להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל, ולהפך - העצבות והמרה שחורה זה מביא לאדם את כל המחלות, ולכן תכריח את עצמך להיות בשמחה, וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני) אין השמחה מתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום שמח למחר, ולכן ראה לחטף שמחה ולהיות תמיד בשמחה, ועל ידי זה ימשכו עליך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לה הצלחה מרובה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קסט.

**לְאַחֲרוֹנָה אֲנִי מְרַגֵּשָׁה בּוֹדְדָה וְתַקוּעָה בְּחַיֵּי הָאִישִׁים.
מה לעשות?**

שאלה:

מאת רחלי: שלום לכם.

לְאַחֲרוֹנָה אֲנִי מְרַגֵּשָׁה שְׂאָף עַל פִּי שֶׁנִּרְאָה שְׂאֲנִי מִתְקַדַּמֶּת
בְּחַיֵּי בְּאִפְסוֹן מַעֲשֵׂי - בְּעִבּוּדָה וּבְלִמּוּדִים, אֲנִי לֹא מְצַלִּיחָה
לְהִתְנַעַר מֵהַתְּחוּשָׁה שֶׁבְּחַיֵּי הָאִישִׁים - אֲהַבָּה, זִגְזוּת וְחִבְרִים
אֲנִי תַקוּעָה, וְלַעֲתִים מְרַגֵּשָׁה בּוֹדְדָה, כָּל זֹאת אֶף שֶׁעַל פִּי
חוץ הַכֹּל נִרְאָה בְּסֻדָּר... מה לעשות?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם וְיִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֻדָּר קְדוּשִׁים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת שְׂמִחָה חֶלֶק ב' סִימָן א') מִי שֶׁהוּא שְׂמֵחַ
תָּמִיד עַל יְדֵי זֶה הוּא מְצַלִּיחַ, וְלִכֵּן אִם אֵת רוּצָה לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּיךָ
בְּהַכֵּל, עֲלֶיךָ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם רַק לְהִיּוֹת בְּשְׂמִחָה
עֲצוּמָה, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבְּנּוּ ז"ל עַל זֶה בִּיּוֹתָה, וְאָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן
חֶלֶק ב' סִימָן כ"ד) מְצוּיָה גְדוּלָּה לְהִיּוֹת בְּשְׂמִחָה תָּמִיד, וְלִהְיֶתגַּבֵּר לְהִרְחִיק
הַעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה בְּכֹל כּוּחוֹ, כִּי כָּל הַחֲלָאוֹת הַבָּאִים עַל הָאִשָּׁה
כֻּלָּם בָּאִים רַק מִחֲמַת קְלָקוּל הַשְּׂמִחָה.

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְמַסֵּר אֵת נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשְׂמִחָה,
וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (תְּנַחֲמָא שְׁמִינִי) לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמִחָה מִמִּתְנַת
לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשְּׂמַח הַיּוֹם שְׂמַח לְמַחַר, וְלֹא כָּל מִי שֶׁמִּיצַר הַיּוֹם
מִיצַר לְמַחַר, לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמִחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם; וְלִכֵּן יַעֲזוֹר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שֶׁתָּמִיד תִּהְיֶה הַשְּׂמִחָה מְצוּיָה אֶצְלְךָ, כִּי אֵין טוֹב מִזֶּה, וְעַל

ידי שמחה מתרחב הלב ויכולים אחר כך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו בתמימות ובפשטות גמורה, כי מה שאין האשה מתחזקת לדבר אל הקדוש ברוך הוא, הוא מפני שנופלים על לבה עצבות ומרירות ודפאון, אכל תכף ומיד שמכריחה את עצמה להיות בשמחה, אזי נפתח לבה לדבר אל הקדוש ברוך הוא. ותכף ומיד שתרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ותספרי לו יתברך כל מה שעובר עליך, אז לא תרגישי בודדה יותר, כי בכל מקום שתלכי הקדוש ברוך הוא הולך אתך, כי מלא כל הארץ כבודו.

ולכן ההצלחה של האדם הן של הגבר והן של האשה תלוי רק כפי מדת השמחה שמכניסים בעצמם להיות רק שמחים ועליזים, ועל ידי זה נתרחב הדעת ומצליחים בהכל מכל כל וכו', כי השמחה מרחבת את הדעת וזוכים לבטחון עצמי, ולא מתבלבלים מאף אחד בעולם, ולא מסתכלים אחרונית וכו' ולא קדימה וכו', רק שמחים עם היום הזה שזו שלמות השמחה - לא להתבלבל מהעבר ומהעתיד וכו' וכו', ולכן את צריכה לעבד הרבה על נקדת השמחה, ואז תראי שתצליחי מאד בחינה, ולא תרגישי בודדה בשום פנים ואפן, כי מי שהיא תמיד שמחה ועליזה, אזי היא תמיד מוצאת חברות להתחבר אליהן, וגם לחזק ולעודד ולשמח אותן, ואז היא אף פעם לא לבד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קע.

כבר כפחה פעמים אבדה לי טבעת הנשואין. האם עלי לקנות טבעת נשואין חדשה בכל פעם?

שאלה:

מאת אדל: לכבוד מוה"רא"ש.

באפן די פלאי אגדה לי טבעת הנשואין כבר כמה פעמים, ודבר זה חוזר על עצמו כל פעם באפן אחר, כרגע, טבעת הנשואין כבר תקופה ארכה לא בנמצא, ואמרו לי שיש כאלה שאומרים שיש צרף לקנות טבעת אחרת. האם זה נכון? תודה על כל מה שאתם פועלים עבורנו ברוחני ובגשמי, בברכת בריאות איתנה, שפע ונחת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קדשים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל אדל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על אנשי שלומנו שלא שומרים על חפציהם, וכשאחד בא והתלונן שאבד סכום כסף וכדומה, במקום שרבנו ז"ל יחזק אותו רבנו ז"ל בזה אותו, ואמר לו: כמה תורה ותפלה אדם מאבד בשביל להשיג את הכסף, ואחר כך הוא מאבד את זה. ואמר על עצמו (חיי מוהר"ן סימן תקמ"ז) שכשהוא מוליך ממון אצלו בדרך, הוא מדקדק מאד לגנוזו יפה בהבגד שלו בתוך בית יד כנגד לבו, ושלל יהיה בו שום קרע ונקב, ואף על פי כן בכל עת שהוא בדרך הוא ממשמש בכיסו בכל שעה אם יש אצלו הממון, עין שם.

הרי שלך לפניך, שצריכים לשמר על החפצים, ולא לאבד אותם, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן ח') מי שנאבד לו איזה דבר, בידוע שנפל מאמונתו; ולכן את צריכה לשמר מהיום והלאה לא לאבד.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קעא.

**בְּכֹל פְּעַם יֵשׁ לִי קִשְׁיִים אַחֲרַיִם לְהִתְקַבֵּל לְלַמּוּדִים שְׂאֵנִי
רוֹצֶה. מָה עוֹשִׂים?**

שְׂאֵלָה:

מאת אליה: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
שְׂתַזְכוּ לַחַיִּים טוֹבִים וְלִבְרִיאוֹת אֵיתְנָה, שְׂתַזְכוּ לַעֲלוֹת לְאַרְץ
הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה, וְתַצְלִיחוּ בְּבְנֵי־ת הַקְּדוֹשׁ בִּיבְנָאֵל עִיר
בְּרֶסֶלַב - לְבָנוֹת עוֹד מוֹסְדוֹת תּוֹרָה וְחֻסֵּד, שְׂתַרוּוּ נַחַת רוּחַ
מִכָּל הַמְּקַרְבִּים אֲלֵיכֶם, וְשְׂתַזְכוּ לְרֵאוֹת יְשׁוּעוֹת וְנַחְמוֹת
וְלַחֲזוֹת בְּבִיאת מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.
רְצִיתִי לְקַבֵּל עֲצָה מֵהָרַב בְּקִשְׁר לְלַמּוּדִים אֲקַדְמִיִּים, וְלִקְבֹּל
בְּרָכָה עֲבוּר בְּעָלֵי שְׂיִזְכָּה לְלַמֵּד תּוֹרָה וְשֶׁהַפְּרָנְסָה תִּהְיֶה בְּנִקְלָה:
בְּקִשְׁר לְלַמּוּדִים - יֵשׁ לִי הֲרֵבָה עֲכוּבִים בְּעֵינָי, וְכִמוּ שְׂאוּמְרִים
קִשָּׁה זֹאגוּ שֶׁל אָדָם כְּקִרְיַעַת יָם סוּף, אֲנִי מְרַגְּשָׁה שְׂלַעֲסֵק
בְּמַקְצוֹעַ שְׂטוֹב לְאָדָם וְנִכּוֹן לוֹ זֶה סוּג שֶׁל זֹאג, וְאֲנִי בְּהַחֲלֵט
מְרַגְּשָׁה אֶת הַקִּשְׁי שֶׁל קִרְיַעַת יָם סוּף... אֲנִי יוֹדַעַת מָה אֲנִי
רוֹצֶה לְלַמֵּד, וְכִבֵּר כְּמַעַט שְׂלֹשׁ שָׁנִים שְׂאֵנִי מוֹנְסָה לְהַגִּיעַ
לְכָה, אֲךָ בְּכֹל פְּעַם צָצָה מוֹנִיעָה חֲדָשָׁה - פְּעַם לֹא קִבַּלְתִּי אֶת
הַצִּיּוֹנִים שְׂצָרִיךְ, וּבְפַעַם אַחֲרַת לֹא הִתְקַבַּלְתִּי לְלַמּוּדִים לְמֵרוֹת
שְׂיִישׁ לִי אֶת הַצִּיּוֹנִים בְּגִלְל שֶׁלֹּא לְמַדְתִּי בְּסַמִּינַר חֲרָדִי (אֲנִי
חֹזֶרֶת בְּתִשׁוּבָה), וְעַכְשָׁו אֲנִי נִמְצָאת בְּמַכִּינָה שְׂאֵנִי מְכַרַחַת
לְקַבֵּל צִיּוֹנִים גְּבוּהִים מְאֹד כְּדִי לְהַצְלִיחַ לְהִתְקַבֵּל לְתֵאֵר שְׂאֵנִי
רוֹצֶה.

אֲנִי מִפְחָדַת לֹא לְהַצְלִיחַ וְלֹהֲפָשֶׁל בְּמַבְחָנִים, וְעוֹד פְּעַם יֵצֵא
שְׂבֻבָזְתִּי שְׂנָה. אֲנִי בְּהַרְיוֹן שְׁנֵי בְּרוּךְ הַשֵּׁם, וְרוֹצֶה לְהִתְחִיל
לְהִתְקַדֵּם בְּלַמּוּדִים וּבְעֵבוּדָה, אָבֵל אֲנִי מְרַגְּשָׁה שְׂיִישׁ לִי
מוֹנִיעוֹת גְּדוּלוֹת עַל זֶה, וְרְצִיתִי לְבַקֵּשׁ מֵהָרַב שְׂיִתֵּן לִי עֲצָה,
יְבָרַךְ אוֹתִי וְיִשְׂא תְּפִלָּה בְּעֵבוּרֵי שְׂאֲצִלִּיחַ לְקַבֵּל אֶת כָּל הַצִּיּוֹנִים

שְׁצַרְיָהּ, וְאוֹכֵל לְלַמֵּד אֶת הַתָּאֵר וְלְהַצְלִיחַ בַּלְמוּדִים. אֲנִי יוֹדַעַת שֶׁזֶה נִשְׁמַע כַּמֶּשֶׁהוּ קִטְן וְשׁוּלִי, וַיֵּשׁ אֲנָשִׁים שֶׁנִּלְחָמִים בְּבַעֲוִיּוֹת קִשּׁוֹת הַרְבֵּה יוֹתֵר לֹא עָלִינוּ, אֲבָל לִי זֶה מְאֹד חָשׁוּב לְהַצְלִיחַ וְלְהַתְחִיל אֶת הַלְמוּדִים וְלַעֲסֹק בְּמִקְצוֹעַ שְׂאֲנִי אוֹהֶבֶת וְלֹא לְהִתְפַּשֵּׁר עַל מִקְצוֹעַ שְׂאֲנִי לֹא מִרְגִּישָׁה בּוֹ טוֹב.

מְלַבֵּד זֹאת, בְּעָלִי עוֹד מְעַט מִשְׁתַּחֲרַר מִשְׁרוֹת הַסֵּדֶר, וְעַד עַכְשָׁיו הוּא יֹשֵׁב כְּפֹה חֲדָשִׁים לְלַמֵּד בִּישִׁיבָה. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, כְּפֹה מֵתוֹק הַלְמוּד בִּישִׁיבָה! כְּפֹה כֹּחַ וְאוֹר זֶה נוֹתֵן בְּחַיֵּי הַמְשֻׁפָּחָה וּבִבְיָתָא! אוֹלָם עַכְשָׁיו, כְּשִׁישְׁתַּחֲרַר, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים מֵאִפֶּה הַשֵּׁם יִתֵּן לָנוּ פְּרִנְסָה. רְצִינוּ לְבַקֵּשׁ מִהֶרֶב שִׁיבְרָךְ אוֹתָנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְמִצְאָה פְּרִנְסָה בְּמַהֲרָה וּבְנִקְלָה וְשִׁבְעָלִי יִזְכֶּה לְשִׁבְתָּה לְלַמֵּד תּוֹרָה וְלְהַתְפַּרְנֵס בְּלִי שׁוּם בְּעֵינָהּ. תּוֹדָה רַבָּה לָרַב, וְשִׁתְּזַכּוּ לְכֹל הַבְּרָכוֹת וְלְשָׁנִים אַרְכוֹת נְעִימוֹת וְטוֹבוֹת.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר קְדָשִׁים, כ"ג ניסן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֱלִיָּה תַחֲיָהּ

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לְדַעַת שֶׁחֲכַמֵּינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (פְּנִיחֵי דְרַיִן כב). קִשָּׁה זְוִיגוֹ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף, וְכֵן אָמְרוּ (פְּסָחִים קי"ח) קִשִּׁין מְזוֹנְוֹתֵינוּ כְּקָרִיעַת יָם סוּף, וְלָכֵן שְׁנֵי הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ מְאֹד מְאֹד קִשָּׁה לְאָדָם לְהַשִּׁיג, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ט') כְּפִי שְׂאָדָם מְפָרְנֵס אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם תְּפִלוֹת, וְכֵן כְּבִיכּוֹל מְדַבֵּק וּמְזוּיָג עֲצָמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָה, כְּמוֹ כֵן נִשְׁפָּע עָלָיו זְוִיג וּפְרִנְסָה, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּתַפְלָה, כִּי מֵה שֶׁתַּפְלָה פּוֹעֵלֶת שׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא פּוֹעֵל.

וְלָכֵן הָעֵקֶר הוּא לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַצְּלָחָה בְּחַיִּים, וְשִׁתְּצַלְחֵי בַלְמוּדִים, וְהָעֵקֶר שֶׁבְּכֹל הָעֵקָרִים

שִׁיחָה לָךְ רְצוֹן חֶזֶק לֹא לַעֲזוֹב אֶת עֲצֻמְךָ כִּרְגַע, כִּי צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּרִצּוֹנוֹת וּכְסוּפִים חֶזְקִים לֹא לְהִנָּיֵחַ אֶת עֲצֻמוֹ בְּשׁוּם פְּנִים לִפְלִ וְכוּ', וְאִם שֵׁשׁ נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים וְכוּ' וְכוּ', כִּכְר גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן רמ"ט) עֵקֶר הַגְּבוּרָה בְּהֵלֵב, כִּי מִי שֶׁלִּבּוֹ חֶזֶק וְאִינוֹ מִתְיָרָא מִשׁוּם אָדָם וּמִשׁוּם דְּבָר, יְכוּל לַעֲשׂוֹת גְּבוּרוֹת נוֹרְאוֹת וְלִכְבֹּשׁ הַמְּלַחְמוֹת עַל יְדֵי חֶזֶק וְתַקְּףָה לְבוֹ שְׂאִינוֹ מִתְיָרָא וְרִץ לְתוֹךְ תַּקְּףָה הַמְּלַחְמָה, וְזֶה בַּחֲנִינָת (אֲבוֹת פָּרָק ד') אֵיזְהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצְרוֹ, וְזֶה הִיָּה גְבוּרוֹת שֶׁמִּשׁוֹן שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (שׁוֹפְטִים י"ג) "וַתְּחַל רוּחַ הַיְי"ה לִפְעֻמוֹ בְּמַחְנֶה דָן בֵּין צָרָעָה וּבֵין אֲשֵׁתָאֵל", שֶׁבְּאוֹתָן הַמְּקוֹמוֹת צִלְחָה עָלָיו רוּחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִבְשׁ גְּבוּרָה, דִּהְיָנוּ שְׂבָא לּוֹ חֶזֶק וְתַקְּףָה גְבוּרָה בְּלֵב, וְעַל יְדֵי זֶה עָשָׂה גְבוּרוֹת נוֹרְאוֹת; כִּי אִם לְקַחַת עַל עֲצֻמְךָ מְשִׁימָה שְׂאֵת רוּצָה לְהַצְלִיחַ בְּלִמּוּדִים, אֶת צְרִיכָה לְהִיּוֹת חֶזְקָה מְאֹד מְאֹד בְּבִטְחוֹן עֲצֻמִּי שֶׁתְּצַלִּיחִי, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּבִטְחוֹן עֲצֻמִּי שֵׁשׁ בְּאָדָם.

וּכְכֹר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"א) כְּמוֹ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נִמְצָא וְאִין בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא, כְּמוֹ כֵּן הוּא צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּעֲצֻמוֹ שֶׁהוּא גַם כֵּן חֹשֵׁב בְּעֵינֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא גַם כֵּן יְצַלִּיחַ בְּדַרְכּוֹ, וְלִכֵּן רָאִי לְהִתְחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת בִּיתֵר עַז בְּבִטְחוֹן עֲצֻמִּי, וְתֵרָאִי שֶׁתְּצַלִּיחִי בְּגִדּוּל, רַק לֹא לַעֲזוֹב אֶת הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִים שְׁלָךְ.

צְדִיקִים פָּרְשׁוּ אֶת מַה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סְנֵהֲדָרִין כב.) קָשָׁה זְוִיגוֹ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יַם סוּף, וְכֵן אָמְרוּ (פְּסָחִים קי"ח) קָשִׁין מְזוֹנֹתָיו כְּקָרִיעַת יַם סוּף, לָמָּה דְּוָקָא אֶת שְׁנֵי הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ הֵינּוּ זְוִיגוֹ שֶׁל אָדָם וּפְרִינְסָתוֹ שֶׁל אָדָם דְּמוֹ לְקָשִׁי כְּקָרִיעַת יַם סוּף? אֵלּא בְּעַת שְׁעַם יִשְׂרָאֵל הִגִּיעוּ לָיִם, כְּתִיב (שְׁמוֹת י"ד י') "וּפְרָעָה הַקָּרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסְעֵ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַיְי"ה", וְהָיוּ כְּמָה כְּתוּב, אֵלּוּ אָמְרוּ שְׁנִלְחָם עִם הַמִּצְרַיִם, וְאֵלּוּ אָמְרוּ שְׁנִחְזֹר אֶל מִצְרַיִם, וְאֵלּוּ אָמְרוּ שְׁנִלְךָ דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר וְכוּ' וְכוּ', אָבֵל אִם אֶחָד לֹא שָׁם לֵב שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְכוּל לַעֲשׂוֹת לוֹ

גם כזה חוץ מדרך הטבע ופתאום הם יבקע, ויוכלו לעבר ביבשה וכו'. כמו כן יש לפעמים במציאת הזוג שאדם לא רואה שום דרך הטבע שהוא פעם ימצא את בן או בת זוגו, כי הכל חסום לפניו וכו', וכן אדם נכנס פעם בדחקות כזו שהוא לא רואה מאיפה הוא יתפרנס וכו', ופתאום בא לו זוגו ממקום כזה שהוא לא חלם, וכן פתאום באה לו פרנסתו ממקום כזה שהוא לא חלם, ולכן דמו את מציאת הזוג ומציאת הפרנסה כקריעת ים סוף, שאף אחד לא חלם שפתאום יקרע הם ויוכלו לעבר ביבשה.

ולכן צריכים רק להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ולבקש בכל יום על מציאת הזוג, ושיהיה שלום בית, וכן שתהיה לו פרנסה ברוח, כי תפלה אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן פ"ד) זה השער להכניס אל הקדוש ברוך הוא.

אשריך ואשרי חלקך שאת עוזרת לבעלך ללמד תורה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות יז) גדולה הבטחה שהבטיחן הקדוש ברוך הוא לנשים יותר מן האנשים וכו', אמר ליה רב לרבי חייא: נשים במאי זכיין? באקרובי בנייהו לבי כנישתא, ובאתנניי גבריהו בי רבנן, ונטרין לגבריהו עד דאתו מבי רבנן. [כמה הנשים זוכות? בזה שלוקחים את הילדים לתלמוד תורה שילמדו תורה, ומחכות לבעליהן שייחזרו מהכולל שלומדים שמה תורה], ומכל שכן וכל שכן שנתן לה הקדוש ברוך הוא בינה יתרה שאת כותבת "כמה מתוק הלמוד בשיבה, כמה כח ואור זה נותן לחיי המשפחה בבית", אשריך ואשרי חלקך שהגעת למצב כזה שאת מרגישה את נעם ערבות תורתנו הקדושה, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן ע"א) אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה, כי יש נעימות בתורה, וזהו העקר לזכות להרגיש הנעימות שיש בהתורה.

הקדוש ברוך הוא ירחיב לכם בגשמיות וברוחניות גם יחד, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קעב.

יש לי ארבע בנות שהגיעו לפרקן, אך אני לא מצליח לשדך אותן. מה הסבה לעכוב?

שאלה:

מאת דניאל: שלום לכבוד הרב שיק השם ישמרו ויחיהו. אני אב למשפחה חרדית, ויש לי ארבע בנות שהגיעו לפרקן, הגדולה מכלן בת עשרים וחמש. כל הבנות שלי מצלחות מאד ברוך השם, אבל אני לא מצליח לשדך אותן. מה הסבה לעכוב?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קדשים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דניאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שהבעיה שלך זו אותה הבעיה של המון הורים כמותך, והכל נובע מגאות וטפשות ואכזריות וכו' וכו', כי אם חכמינו הקדושים כל כך הקפידו ואמרו (פסחים ק"ג.) בתוך בגרה שחרר עבדך ותן לה; כי בת בקלות יכולה להתקלקל, כמאמרם ז"ל (סנהדרין ק:) בת לאביה מטמונת שוא, מפחדה לא יישן בלילה, בקטנותה - שמא תתפתה, בנערותה - שמא תזנה, בגרה - שמא לא תנשא, נשאת - שמא לא יהיו לה בנים; ואמרו (במדבר רבה פרשה י"א סימן ה') וישמרך - בכנות, שצריכות שמירה, רואים הורים שהם פשוט מתאכזרים עם בנותיהם ועם בנייהם ולא נותנים להם להתחתן וכו', מפני שמחפשים יחוס שיהיה השם 'ברקוביץ' או 'לפקוביץ' או 'סמקוביץ' וכו' וכו', אחרת מה אכפת להורים שהילדים שלהם ירקבו בבית וכו', ובשביל זה יש כל כך הרבה נושאים ונושאות שיוצאים לתרבות רעה ובזרחים עם גוים וגויות, והכל מפני גאות של ההורים שמחפשים משפחות

מיחסות וכו' וכו' ולא מסתכלים על טובת הילדים אלא על כבוד עצמי וכו', אשר ידוע שלבסוף נופלים בפח עם משפחות מיחסות...

הלואי שהיו הרבנים והאדמו"רים נכנסים בזה, ואז היו יכולים להציל המון מהנער הנושר, ובמקום לחטט חטאים אצל אחרים וכו' היו צריכים לשבת ולטבס עצה פעם ולתמיד איך יכולים לעקר את הגאות והישות והטפשות והאכזריות שנכנסו בהורים שעד שלא מוצאים יחוס או כסף וכו' לא עושים שדוכים, ובין כך מי הסובלים? הילדים! ולא בחנם שיש כל כך הרבה נושרים ונושרות.

הקדוש ברוך הוא שאמר לעולמו די יאמר לצרות ישראל די.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קעג.

האם אפשר ללמד בספר 'מורה נבוכים'? ומאיזה גיל אפשר להתחיל ללמד קבלה?

שאלה:

מאת יהודה: לכבוד הרב.

א. שמעתי שכאשר הרמב"ם כתב את ספרו 'מורה נבוכים' יצאו עליו תגה ויצאו בחרם על מי שלומד פילוסופיה. האם חרם זה עדין קיים?

ב. מאיזה גיל הרב ממליץ ללמד קבלה? שמעתי כמה דעות בענין, אך ברצוני לשמע מה דעתו של הרב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קדשים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הַרְמַב"ם כְּתַב אֶת הַסֵּפֶר "מִוְרָה נְבוּכִים" לְדוֹרוֹ, שְׁאֵז הָיוּ הַמּוֹן תּוֹעִים בְּאֲמוֹנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, וְהִלְכוּ אַחַר הַפִּילוֹסוֹפִיָּה הָאֲרוּרָה שֶׁלֹּא יוֹצֵא מִזֶּה שׁוֹם דְּבָר, רַק עוֹבְדִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְלִכֵּן חִבֵּר לָהֶם אֶת הַסֵּפֶר "מִוְרָה נְבוּכִים", אֲבָל בְּדוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים תְּלַמִּידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְתַלְמִידֵי הַמַּגִּיד הוֹרוּ לֹא לְלַמֵּד בַּסֵּפֶר הַזֶּה, כִּי הוּא מְבִיא שֵׁם הַרְבֵּה קִשְׁיוֹת שֶׁל הָאֲפִיקוֹרְסִים וְהוּא מְתַרְץ אֶת זֶה, וּמַחֲמַת שְׂבָנֵי אָדָם לֹא מְבִינִים אֶת הַתְּרוּצִים אֲזִי נִשְׁאָרִים עִם הַקִּשְׁיוֹת, וְכֵן רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ מֵאֵד מֵאֵד (תַּי"י מוה"ר"ן סִימָן ת"ח וְסִימָן ת"ט) לֹא לְלַמֵּד בַּסֵּפֶר "מִוְרָה נְבוּכִים", כִּי זֶה מְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם, וְהוּא נִשְׁאָר מְלֵא קִשְׁיוֹת וְכוּ', וְלִכֵּן הָכִי טוֹב לֹא לְלַמֵּד בַּסֵּפֶר הַזֶּה כִּי זֶה סֵתֵם מְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם.

וְיָדוּעַ אִיךָ שָׂרְבָנוּ ז"ל שֵׁם אֶת הַדְּגֵשׁ הָעֵקֶר עַל אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּלִי שׁוֹם חֲקִירוֹת וְכוּ' שֶׁסֵּתֵם מְבַלְבֵּלֵת אֶת דַּעַת הָאָדָם, וּבְנֵי אָדָם יֵשׁ לָהֶם הַבְּנָה שְׁטָחִית וְכוּ' וְכָל קִשְׁיָה שָׂרָק נִכְנָסִים בָּהּ וְכוּ' אֶת הַתְּרוּץ הוּא לֹא מְבִינֵן, וְאֲזִי נִשְׁאָר בַּסִּפְקוֹת וְקִשְׁיוֹת, שְׂזָה אָבִי אֲבוֹת הַטְּמָאָה, כִּי כָּל הַרְהוּר רַע נִגְדוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה הַפְּגָם הָכִי גְדוֹל, וְהַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת הֵן הֵן הַנִּי שְׂעָרֵי טְמָאָה.

בְּעֵינַי לְמוֹד קִבְּלָהּ וְכוּ', מִגִּיל בַּר מִצְוָה יְכוּלִים כָּבֵר לְהַרְגִיל אֶת הַבְּנִים לְגַרְסַּ בְּזִהָר וְתִקּוּנֵינִים, שְׂזָה מְטַהֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ, וּמַתְחִילִים לְקַבֵּל מִשְׁגִּים בְּרוּחָנִיּוֹת, וְרַבְּנוּ ז"ל הַפְּלִיג מֵאֵד מֵאֵד בְּמַעֲלַת הַזִּהָר וְהַתְּקוּנִים, וְאָמַר (שִׁיחֹת הַר"ן סִימָן ק"ח) יָדוּעַ שֶׁלְמוֹד הַזִּהָר מְסַגֵּל מֵאֵד מֵאֵד. וְדַע, שֶׁעַל יְדֵי לְמוֹד הַזִּהָר נַעֲשֶׂה חֶשֶׁק לְכָל מִינֵי לְמוּדִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַלְשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַזִּהָר מְעוֹרֵר מֵאֵד לְעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. דְּהִינוּ הַשֵּׁבַח שֶׁמְשַׁבַּח וּמְפָאֵר אֶת הָעוֹבֵד הַשֵּׁם, דְּהִינוּ הַלְשׁוֹן הַרְגִיל בְּזִהָר לִזְמַר זִכְרָהּ וְכוּ', עַל כָּל מִצְוָה וְעַבּוּדָהּ וְכוּ'. וְלַהֲפֹךְ הַצִּעָקָה שְׂצוּעָק וְכוּ', וְיֵלֵךְ וְיִלְגֵּם עַל הַסֵּר מְעַבּוּדַת הַשֵּׁם. אֵלּוּ הַלְשׁוֹנוֹת מְעוֹרְרִים מֵאֵד אֶת הָאָדָם לְעַבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שֵׁם סִימָן ק"ט) רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי קָדַשׁ כָּל כֹּף אֶת

לְשׁוֹן הַתְּרַגּוּם עַד שֶׁאִפְלוּ שְׂאֵר דְּבָרִים הַנִּכְתָּבִים בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם יֵשׁ לָהֶם כּוּחַ לְעוֹרֵר לְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ. וְהָאֲרִיז"ל נָתַן תְּקוּנָה לְבַעַל תְּשׁוּבָה לֹאמֹר בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ דְּפִים זֶהֱר וְחֲמֵשׁ דְּפִים תְּקוּנִים, וְהֵרֵב הַקְּדוּשׁ מְקַאמְנָא זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ אָמַר אִם יֵצִיתוּ אוֹתֵי הַיִּיְתִי מְעוֹרֵר יְלָדִים כָּבֵר בְּגִיל תְּשַׁע שְׁיִגְרֶסוּ בִזְהַר וְתְקוּנִים מְרַב הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת שֵׁשׁ בְּעוֹלָם, כִּי הַלְמוּד בִּזְהַר מְצִיל אֶת הָאָדָם מִכָּל מִינֵי כְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת.

כְּשֶׁאָדָם מְלֵא אֶת עֲצָמוֹ עִם שׁ"ס וְעַם ד' חֻלְקֵי שְׁלַחַן עָרוּף, יְכוּל לְהִתְחִיל לְלַמֵּד אֶת סִפְרֵי הַרְמ"ק זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, כְּגוֹן סִפְרֵי "אֵילִימָה" ו"פְּרָדֶס רְמוּנִים" וְכוּ', שֶׁזֶה יִתֵּן לוֹ מְשָׁגִים מֵה זֶה סִפְרוֹת וְעוֹלָמוֹת וְכוּ', וְאַחֵר כִּף כְּשִׁיחֵיו לוֹ אֶת הַהִקְדָּמוֹת הָאֵלוּ הוּא יְכוּל לְלַמֵּד קְבָלָה, אֲבָל הַכֹּל בְּצַנְעָה וּבְצַנִּיעוּת וְכוּ', וְעַקֵּר הַלְמוּד צְרִיף לְהִיּוֹת לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ שָׂמוּ וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכַמוּכָן אִם לּוֹמְדִים בְּסִפְרֵי חֲסִידוֹת מְבִינִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶת סִפְרֵי הַקְּבָלָה.

וְעַל כָּלֵם מִי שֵׁשׁ לוֹ אֶת הַהִקְדָּמוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הוּא יְכוּל בְּקִלוֹת לְהַבִּין אֶת כָּל סִפְרֵי הַקְּבָלָה, כְּמוּבָא בְּדְבָרֵי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (לְקוּטֵי הַלְכוֹת תְּפִלִּין הַלְכָה ה' אוֹת ל"ח) כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה (הֵינּוּ עַל פִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל) וְהִיּוֹצֵא בָהֶם הַמְּבַאֲרִים בְּדְבָרֵינוּ, תּוּכַל לַעֲשׂוֹת לָךְ דְּרָף לְהַבִּין מְעַט מִזְעִיר בְּדְרָכֵי הַקְּבָלָה שֶׁל הַזֶּהֱר הַקְּדוּשׁ וְהָאֲרִיז"ל לְהוֹצִיא מֵהֶם דְּרָכִים וְעֲצוֹת לְמַעֲשֶׂה, עַל פִּי הַקְּדָמוֹת נוֹרְאוֹת וְעֲצוֹת אֲמִתִּיּוֹת שֶׁל דְּבָרֵי תוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁכָּל תוֹרָה וְתוֹרָה וְכָל מַעֲשֶׂה וּמַעֲשֶׂה הִיא פּוֹתַחַת שְׁעָרִים רַבִּים שֶׁל הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת, שֶׁעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְהַבִּין גַּם כָּל דְּרָכֵי הַקְּבָלָה. אִם תִּזְכֶּה לְשַׁקֵּד עַל תוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה יוֹם יוֹם בְּשִׁקְיָהּ רַבָּה; עֵינֵי שָׂם.

יְעוֹר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת תְּמִיד.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' קעד.

האם מתר להתבודד עם מוזיקה ברקע?

שאלה:

מאת אלישבע: שלום רב לכבוד הצדיק, ותודה רבה על כל

החזקים!

האם מתר להתבודד עם מוזיקה ברקע?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קדשים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל אלישבע תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל גלה לנו את הענין של שיחה בינו לבין קונו שהוא התבודדות - שאדם יהיה רגיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולספר לו את כל מה שמעיק ומציק לו וכו', וישיר שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא, ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ס"ח) שדוד המלך עשה מזה את כל ספר התהלים, וכן אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק') שמקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת, כי אם על ידי התבודדות. והיה מזכיר כמה וכמה צדיקים מפרסמים אמתיים, ואמר, שכלם לא באו למדרגתם כי אם על ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו.

ולכן יכולים להתבודד עם שירות ותשבחות אל הקדוש ברוך הוא, העקר לא להטעות את עצמו, כי בזה שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בזה הוא נדבק באין סוף ברוך הוא, ורבנו ז"ל אמר לתלמידו רבי שמעון זכרוננו לברכה (חיי מוהר"ן סימן ק"ז) שכשהיה הולך להתבודד בשדה או ביער, אזי הרגיש בכל פסיעה ופסיעה טעם גן עדן, וכן פעם אחת ספר שבהיותו בימי נעוריו כשהיה מתבודד באיזה מקום ביער או בשדה כשחזר משם היה כל העולם חדש בעיניו ונדמה לו כאלו הוא עולם אחר לגמרי, ולא היה

העולם נראה בעיניו כלל כאשר מקדם; ולכן אשרי מי שלא מטעה את עצמו ומתבודד אל הקדוש ברוך הוא באיזה אופן שרק ירצה, העקר שלא יטעה את עצמו, וידביק את עצמו באין סוף ברוך הוא, אשר זו התכלית מכל התכליתים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קעה.

איך אדם יכול לדעת שהוא אוזח במדרגת הפרישות של 'עונת תלמידי חכמים'?

שאלה:

מאת ישראל: ידוע מה שכתוב בזהר הקדוש ובשלחן ערוך שעונתם של תלמידי חכמים היא משבת לשבת, וכמוכן שמדבר רק בתלמיד חכם אמתי שכבר יצא מתאוותיו וכו'. איך אדם יכול לדעת שהוא כבר ראוי להתנהג כן? וכיצד ראוי לנהג אם האדם כן ראוי לדרגה זו אף האשה אינה מסכימה לזה? אודה לכם אם תבארו את הענין, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קדשים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"א) יש זיווג של ששת ימי החל ויש זיווג של שבת, והמון העם אצלם הזיווג הוא בששת ימי החל וכו', פשוטו כמשמעו כדי להנצל מעברות, ואדם לא צריך להיות חכם בעיניו וכו', כי מי שרוצה להיות פרוש וכו' לבסוף נעשה בעל עברה גדול מאד וכו'.

מצות עונה זו מצות עשה מן התורה, וכן צריך מאד מאד לשמר לא להכשל בפגם הברית, ולכן לא צריכים להחמיר יותר ממה שכתוב בשלחן ערוך, ויכולים לקיים את המצוה בכל יום ויום, העקר להנצל מעברות חמורות וכו', ולא יחפש חמורות של הבל וכו' שזה יביא אותו אחר כך לחטאים גמורים ורחמנא ליצלן, וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל, כתיב (קהלת ז') "אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם: אל תרשע הרבה ואל תהי סכל למה תמות בלא עתך"; כשאדם רוצה להיות צדיק יותר מדי וזה לא הולך לו, אזי רחמנא ליצלן הוא נופל ונעשה רשע יותר מדי, ולכן אדם צריך ללכת בדרך הממצע, ולא למתח את החבל יותר מדי.

הקדוש ברוך הוא ינהיגנו בדרך האמת, ונזכה למחין נקיים כדי להכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרט מפרטי הבריאה.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קעו.

בתי בת השנתיים וחצי מאד מפנמת וסגורה. איך אני יכולה לעזור לה להפתח חברתית?

שאלה:

מאת גלית: לכבוד הרב היקר
בתי בת השנתיים וחצי מאד מפנמת וסגורה ואני דואגת מאד. איך אני יכולה לעזור לה להפתח חברתית? אשמח לתשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קדשים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל גלית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

יְלָדִים צְרִיכִים לְהַכְנִיס אוֹתָם בְּחִבְרָה מֵהַגִּיל הַכִּי צְעִיר, וְלִכְּנֹחַ אֶת צְרִיכָה לְהַכְנִיס אֶת הַבֵּת שְׁלֹף לְצַהֲרוֹן אוֹ לְפַעוּטוֹן, וְכֹךְ הִיא תַּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּה לְהִיּוֹת בְּחִבְרָה, וְלֹא כִּמוֹ אֵלּוּ שְׁלֹא רוֹצִים לְהַכְנִיס אֶת הַיְלָדִים מֵאַיִזָּה סְבוּת שָׂרָק לֹא יֵהִיוּ וְכוּ' בְּחִבְרָה עִם יְלָדִים אַחֲרֵים, וְאַחַר כֵּךְ הַיְלָדִים גְּדוּלִים מְכַנְסִים בְּתוֹךְ עֲצָמָם.

בְּעֵינַי גְּדוּל יְלָדִים וְכוּ', יֵשׁ בְּזֶה לְמוֹד עֲמָק עֲמָק, וְרַבְּנוּ ז"ל הַקְּפִיד מְאֹד מְאֹד לֹא לְלַכֵּת עִם הַיְלָדִים בְּיַד קָשָׁה, וּמְכַל שֶׁכֵּן לֹא לְהַכּוֹת אוֹתָם וְכוּ', וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת בְּנִים סִימָן ק"ז) הַבְּנִים שׁוֹטִים כְּשֶׁאַבְיָהֶם כְּעֵסֶן; כִּי כְּשֶׁהָאָבָא כְּעֵסֶן וְהַבֵּן שׁוֹאֵל אוֹתוֹ מִשְׁהוּ וְכוּ', וְהָאָבָא צוֹרֵחַ וְצוֹעֵק עָלָיו כְּמַטְרֵף וְכוּ' אֲזִי הַבֵּן נִשְׁאַר שׁוֹטֵה וְכוּ', אָבָא צָרִיךְ לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל יְלָדָיו, וּלְסַפֵּר לָהֶם סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְכֵן לְהַתְעַנֵּן בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, שְׂזָה מֵעַקֵּר הַחֲנוּף.

וְעַל כֵּלָּם צְרִיכִים הַרְבֵּה לְהַתְפַּלֵּל עַל הַצְּלַחַת הַיְלָדִים, כִּי תְּפַלֵּת אֲבוֹת עַל בְּנֵים מְאֹד מוֹעִילָה וּמְקַבֵּלַת בְּשָׁמַיִם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' קעז.

מִי יוֹסֵד אֶת סֹדֵר 'דָּף הַיּוֹמִי יְרוּשָׁלַּמִּי'? וּבְאַיִזָּה פְּרוּשׁ עַל הַיְרוּשָׁלַּמִּי אַתֶּם מְמַלִּיצִים לְלַמֵּד?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יִשְׂרָאֵל: שְׁלוֹם.

לְאוֹר הַתְּחִלַּת הַפְּחָזוֹר הַחֲדָשׁ לְלַמּוֹד הַיְרוּשָׁלַּמִּי, אֲנִי רוֹצֵה לְהַתְּחִיל וְלְהַצְטַרֵּף לְלוֹמְדִים.

רְצִיתִי לְדַעַת: מִי יוֹסֵד אֶת סֹדֵר הַלְמוּד הַזֶּה? וּבְאַיִזָּה פְּרוּשׁ אַתֶּם מְמַלִּיצִים לְלַמֵּד? תּוֹדָה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קדושים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִשְׂרָאֵל גְּרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

בשנת תש"מ עורר הרב הקדוש רבי שמחה בונים אלתר זכותו יגן עלינו הרבי מגור שְׁכֵמוֹ שְׁלוֹמֵדִים בְּכָל יוֹם "דף היומי בבלי", כן יתחילו ללמד בכל יום "דף היומי ירושלמי", ולאט לאט נכנס הרעיון הזה בין כלל ישראל, ויש כבר המונים שלומדים בכל יום דף היומי ירושלמי, וזה לוקח בערך ארבע ורבע שנים לסיים את כל הירושלמי, והיום התחילו את המחזור השמיני, ולכן אשרי מי שזוכה להצטרף גם כן ללמד בכל יום "דף היומי ירושלמי", שהוא דבר גדול מאד מאד, כי סוף כל סוף רק זה מה שגשאר מהאדם, וזה מה שהולך לפניו, ואשרי מי שזוכה ללמד בכל יום דף היומי בבלי, וכן דף היומי ירושלמי, ופרק תוספתא, וכך הוא בונה לעצמו בי"ת בעולם הנצחי, כי רק זה מה שישאר לו לנצח נצחים, כמאמרם ז"ל (אבות פ"ק א) לפי שבשעת פטירתו של אדם, אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר (משלי ו) "בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך", ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה כ"א) "בהתהלךך תנחה אתך" - בעולם הזה, "בשכבך תשמר עליך" - בקבר, והקיצות היא תשיחך" - לעולם הבא.

היום יש הרבה פרושים על הירושלמי שמסבירים בדרך קלה מאד מאד את לשון הירושלמי שהיא לשון קשה, כי בדרך כלל זה לשון ארמית, ויכולים ללמד באיזה פרוש שיותר נח, כי יש היום מבחר של פרושים נפלאים שמסבירים בדרך פשוטה וקלה מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קעח.

בתי נשואה עשרה חדשים, וכל הזמן יש ריבים וכעס בינה לבין בעלה. מה אפשר לעשות?

שאלה:

מאת שרונה: לכבוד הרב הקדוש העושה ימים וילות למען עם ישראל, תברך בכל מכל מפי עליון.

הבת שלי נשואה מזה עשרה חדשים, וכיום ברוך השם היא בהריון מתקדם. החתן לומד בכולל, והבת שלי עובדת, והנשואין שלהם שיעזר השם ממש קשים - הם רבים המון ואין הבנה. שניהם לא בסדר, אך יש צדדים של אלימות נפשית מצד הבעל ושתלטנות קיצונית וכו'.

רב שמכיר אותנו ואותה נסה לדבר אתם וליעץ להם במשך כמה פגישות, אך זה לא הסתדר והם עדין לא מצאו את היועץ שלהם. כל ההריון עובר בצער ובכי על הבת שלי, וקשה לי לראות את זה. כבודו, אני ממש מבקשת יעוץ והכונה להצלחתם, כי אף שידוע שהשנה הראשונה לא קלה, כן יש להם מצב של רק עצב וכעס.

אני לא רוצה לתפס צד ולהביע את דעתי, אך אני ממש חוששת לנשואין הללו. לדעתי יש משהו במשפחה, כי גם לאמי היה בעל כעסן, וגם אצלי זה אותו הדבר וזה כבר דור שלישי של נשואין קשים. אני מבקשת בכל מאדי עצה וברכה להצלחת בתי. תבוא עליכם הברכה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קדשים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל שרונה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הבעיה בענייני שלום בית וכו', היא שלא מלמדים את הזוג איך לחיות ביחד וכו', ועוד יותר חמור שלא מלמדים את הבחור בהיותו רוק איך להתנהג עם האשה, וכן שלא מלמדים את הבחורה בהיותה רוקה איך להתנהג עם הבעל וכו', ומזה נוצרות אחר כך כל הבעיות, וכל כך חבל שזוג טרי סובלים סבל גדול מאד ולא מבינים אחד את השני, כי סוף כל סוף הם באים משני עולמות, ומכל שכן כשבאים משתי עדות שונות וכו'.

וצריכים ללמד את הזוג הטרי שיידעו את הכלל הזה - כשזוג מתחתנים, בהתחלה זה מאד מאד קשה להם - לפעמים האשה עדין חוזרת בכל פעם אל ההורים שלה, והם אצלה חשובים יותר מבעלה, וזה כואב מאד מאד לבעל "מדוע את לא נותנת לי את תשומת הלב? מדוע את רצה תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?", וכן להפך - לפעמים הבעל חוזר בכל פעם אל ההורים שלו, והם אצלו יותר חשובים מאשתו, וזה כואב מאד מאד לאשה "מדוע אתה לא נותנת לי את תשומת הלב? מדוע אתה רץ תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?"

ולכן זוג שרוצים להצליח בנשואיהם אסור להם לקנאות אחד בשני למה עדין רצים יותר אל ההורים וכו', כי כך טבע העולם שנמשכים אל המקום שנתנו להם חם ואהבה ביותר וכו', ולכן עד שהזוג מכירים את עצמם יותר ויותר, ונבנים ביניהם חם ואהבה והבנה הדדית, זה לוקח זמן, ואסור לקנאות אחד בשני וכו', ולא לחיות בקטנוניות כאלו הוא אוהב את ההורים שלו יותר ממני וכו', או כאלו היא אוהבת את ההורים שלה יותר ממני וכו', אלא צריכים לזכר את הכלל הזה מאד מאד, ולא להקפיד אחד על השני, כי זה טבע בריא שעדין הבן או הבת נמשכים אחר ההורים שלהם ששם קבלו את החם והאהבה, ולכן זוג טרי שהתחתנו, הדבר הכי חשוב שיידעו שעכשו מתחיל אצלם דף חדש וכו' ומתחייבת חדשה וכו', צריכים לאהב אחד את השניה מאד מאד, ולזכר טוב טוב הן הבעל - זאת אשתי לתמיד, ועלי לאהב אותה בכל לבי ונפשי ולתת לה

את הכל וכו', והן האשה - זה בעלי לתמיד, ועלי לאהב אותו בכל לבי ונפשי ולתת לו את הכל וכו', וכך אם יהיו בין הזוג חם ואהבה ופתיחות אחד לשני, כבר לא ירצו לרוץ אל ההורים על כל דבר קטן וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שיהבת שלך והחתן שלך יבינו את כל זה, ויתחילו לכבד אחד את השני, ולאהב אחד את השני, ולעזר אחד לשני, ואז הם יהיו הזוג הכי מצלח בעולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קעט.

**מאז שגליתי שאחת מקרובות משפחתי נמשכת לבנות,
אני מנסה לנתק אתה את הקשר ללא הצלחה**

שאלה:

מאת ליאת: שלום וברכות רבות לרב היקר שליט"א.
אני רוקה בת עשרים ותשע וחוזרת בתשובה ברוך השם. יש לי קרובת משפחה שגרה לידינו שלצערי לא נמשכת לבנים, אם הרב מבין כונתי, והנושא הזה כל כך מביך אותי. היא בודדה מאד ומבקשת את הקשר אתי כי נחמד לה לדבר אתי, וגם כי שתינו כביכול רוקות וזה אכן מכנה משתף. בהתחלה לפני שידעתי מזה, דברתי אתה על תשובה ואמונה וכו', אף כשהיא גלתה לי את זה אמרתי לה את דעתי, ורק אמרתי לה שאם בכל זאת היא רוצה לבוא אתי לשעורי תורה - שתאמר למרות שהסברתי לה שקשה לי להיות אתה בקשר, לפעמים היא שולחת לי הודעות בטלפון כאלו הכל רגיל, או שהיא באה במפתיע לבקר אצל משפחתי כאלו כלום לא קרה, ואז אין לי בררה... בני המשפחה לא מבינים למה אני לא בקשר יותר

קרוב אתה, וחושבים שאני מרחיקה אותה כי היא 'חלונית',
אך זה לא נכון, ואני במצוקה מזה. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום חמישי לסדר קדשים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל ליאת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאת זוכה לחזור בתשובה שלמה, אבל אני
מכרח להגיד לך שהדבר הראשון הוא להתחתן, כי כנגד זה שבחורה
היתה עם אחרים וכו' וכו', עכשו כשהיא חוזרת בתשובה היא צריכה
להתחתן, כי זה עקר השלמות - לבנות בית נאמן בישראל ולהתחתן
לשם שמים, ותהלה לאל לא חסר בנים להתחתן, רק שצריכים מאד
מאד לשמר לא להיות בררנית, והעקר להסתפל על המדות הטובות
שיש לבחור - שלא יהיה קמצן, שלא יהיה כעסן, שיהיה תמיד שמח
וטוב לב, ואלו השלשה דברים שבחורה צריכה לחפש בבחור, ואז
יזכו לבנות בית נאמן בישראל, ואני מאד מקווה להקדוש ברוך הוא
שתמצאי בחור כזה ותתחתני לשם שמים, ותבני בית משלך.

בענין החברה וכו' וכו', אני מכרח להגיד לך שזו פשוט מחלה
נפשית וכו', וצריכים לשמר מחברה כזו שרוצה את הקרבה הגופנית
וכו', כי לצערנו הרב זו מחלה שנובעת ממועקה נפשית וכו' שעברה
טראומה בחייה וכו', או שהיא מפחדת מגברים וכו', על כל פנים זו
מחלה מאד קשה שצריכים לשמר מזה, כי אוי ואבוי למי שנופל בזה,
ולכן את צריכה לשמר מאד מאד ולא להסתפל על אף אחה, והקדוש
ברוך הוא יעזר שתזכי להתחתן מה שיותר מהר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קפ.

בעלי מעשן חשיש ולא מוכן להפסיק. מה אני יכולה לעשות?

שאלה:

מאת נוי שרה: שלום לכבוד הצדיק מיבנאל. בעלי עובד כשוחט במפעל בשר וברוך השם מפרנס אותי ואת חמשת הילדים יפה, הבעיה היא שהוא מעשן חשיש כמעט מדי יום. כנראה שזה הופך אותו לעצבני, הוא יורד הרבה על הילדים, ולפעמים גם מכה אותם. האמת היא, שכבר עלו בראשי מחשבות להתגרש ממנו, כי כמה שאני מבקשת ממנו שיפסיק לעשן הוא לא מקשיב לי ועושה את זה מאחורי הגב שלי כשאני לא יודעת. נוסף על כל זה, יש לנו גם בעיות בענינים שבינו לבינה וזה כואב לי מאוד. מה אני יכולה לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קדשים, כ"ד ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל נוי שרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל אני לא מבין איך בעלך הוא שוחט כשהוא לוקח סמים וכו', כי שחיטתו זה בודאי נבלה, כי על ידי שלוקחים סמים מאבדים את חוש ההרגש וכו' ולא יודע מתי זה דריסה וכו' או עקור וכו' שבכל זה הוא שחיטת נבלה וכו'.

את צריכה להיות פתוחה עם בעלך, ולדבר אתו פתוח שאת לא יכולה יותר לקבל את זה שהוא לוקח סמים, ולהסביר לו את הסבל שהילדים סובלים. אני יודע שזה מאד מאד קשה לאשה כשבעלה מכור לסמים, עם כל זאת, אם יש לכם כבר חמשה ילדים זה לא כל

כך פשוט להתגרש וכו', כי לפעמים אדם חושב שהוא יצא ויחלץ מצרה אחת וכו', ואחר כך נופל בצרה כזו שלא חלם עליה וכו', וכו', ולכן לא בכל פעם גרושין זה הפתרון, עדיף שתסבירי לו את הסבל שהילדים סובלים, כי סוף כל סוף סתם אבא מרחם על ילדיו, ועל ידי הסברה נכונה ובאהבה וכו' הוא יקבל את זה.

ובכלל, טוב מאד להגיד לו מה שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות בנים סימן ק"ז) הבנים שוטים כשאביהם כעסן; כי כשהאבא כעסן והבן שואל אותו משהו וכו', והאבא צורח וצועק עליו כמטרף וכו', אזי הבן נשאר שוטה וכו'. אבא צריך להוריד את עצמו אל ילדיו, ולספר להם ספורי צדיקים, וכן להתענין בכל מה שעובר עליהם, שזה מעקר החנוכה, והכל צריך להיות באהבה גדולה מאד אם הוא רוצה להצליח עם ילדיו וכו', וכמו שבגנה שרוצים שהאילנות יגדלו יפים ויצאו פרות מתוקים, צריכים להשקיע הרבה הרבה בהם, כמו כן ויותר מכן אם רוצים הצלחת הילדים צריכים להשקיע בהם, וככל שמשקיעים בילדים כך מצליחים עמהם ורווים רב נחת דקדשה מהם אחר כך.

גם בהענין שלך שבינו לבינה וכו', את צריכה תמיד לדבר אתו, כי עם הדברות מגיעים אל הדרך הנכונה הרבה יותר ממריבות, ולכן בעת שהוא לא לוקח סמים והוא מישב יותר, אזי הזמן לדבר אתו ולהסביר לו מה התכלית שלו בזה העולם, וכל כך חבל לבלות את הימים והשבועות והחודשים והשנים שהקדוש ברוך הוא נותן לנו עם סמים ששורפים את תאי המוח, ומאבדים את השכל לגמרי, וחיים בדמיון אחד גדול וכו', ולבסוף מאומה אין בידו.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שהכל יתהפך לטובה, ותבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קפא.

יש לנו שני ילדים חולים, וילד אחר שהסתבר עם החק. האם תוכלו לחזק אותנו?

שאלה:

מאת חנה: לכבוד הצדיק היקר, ערב שבת שלום!
אני ובעלי התחתנו לפני כעשרים וחמש שנה, בעלי הוא איש צדיק וטוב לב, ואנו שומרים תורה ומצוות.
לצערנו הרב שנינו לא יודעים מה זה טוב, וסובלים כל השנים - יש לנו שני ילדים חולים, וילד אחר שהסתבר עם החק. הכל הולך לנו הפוך ואין לנו במה לנחם את עצמנו. האם תוכלו לכתב לנו כמה מלים לחזק אותנו ולהדריך אותנו מה לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר קדשים, כ"ה ניסן ה'תשע"ד.
שלום רב אל חנה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

את לא יכולה לתאר ולשער את גדל הצער והעגמת נפש שיש לי מכל מה שעובר עליכם במשך כל השנים וכו', ממשי לא יאמן כי יספר אידך את ובעלך יכולים לסבל כל כך הרבה צרות בצורה בלתי רגילה וכו', ממשי איפה שאתם רק פונים הצרות מתגברות יותר ויותר וכו' וכו', ואין לי רק מלים קצרות לנחם אתכם ולדבר על לבכם הקאוב.

חכמינו הקדושים אמרו (ברכות ה.) כל שהקדוש ברוך הוא חפץ בו מדכאו ביסורין, ואם קבלם יראה זרע יאריך ימים; צריכים לסבל ולשתק וכו' ולסבל ולשתק וכו', כמאמרם ז"ל (ברכות ס"ב.) קבלה דיסורא שתיקוּתא - עצה לקבל את היסורים רק לשתק, ולא להתלונן

חס ושלום על הקדוש ברוך הוא, כי מה אִנחנו יודעים ומבינים וכו' למה זה באה עלינו צרה כזו, צריכים רק לזכר מה שאִמרו חכמינו הקדושים (תנחומא פי תצא) צריך האדם להתזיק טובה להקדוש ברוך הוא בזמן שהיסורין באין עליו. למה? מפני שהיסורין מושכין את האדם להקדוש ברוך הוא. כי כשאדם שבור לגמרי, אז הוא פונה רק אליו יתברך, ואִמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רבתי) אשרי אדם שנגעו בו יסורין וכבש רחמיו ולא קרא תגר.

את היסורים האלו אי אפשר להסביר לשום בן אדם שלא עבר את זה וכו', עד כדי כך שאמר החזון איש זכותו יגן עלינו, מי שיש לו בביתו בן או בת עם מחלת נפש וכו' או תסמנת דאון וכו', ראוי לקום לפניו כמו שקמים לפני איש מבגד או לתלמיד חכם, כי הצער והיסורים והמרירות שעוברים ההורים עם ילדים כאלו, זה בלתי אפשרי להסביר בשכל אנושי, וזה הצער הכי גדול שרק יכול להיות, שלא יכולים לרפאות וכו'. ולכן את ובעלך מִכרחים להתחזק בהתחזקות עצומה, ואף שזה מאד מאד קשה, כי סוף כל סוף יש הרבה דברים שאדם לא יודע על מה זה בא לו, וחכמינו הקדושים אִמרו (מכילתא יתרו) היסורין מרצים יותר מן הקרבנות, שהקרבנות בממון והיסורין בגוף; ואִמרו (ספרי ואתחנן) יהא אדם שמח ביסורין יותר מן הטובה, שאלו אדם בטובה אין נמחל לו עוון שבִידו, וביסורין נמחל לו; ובודאי מי שיש לו חולה כזה בתוך ביתו, את פני הגיהנם הוא כבר לא יראה, כי יש לו את הגיהנם בזה העולם רחמנא לישזבן.

וחכמינו הקדושים אִמרו (ילקוט איוב רמז תתק"ח) איוב, אלולא לא קרא תגר כשבאו עליו יסורין, כשם שאומרים עכשו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, כך היו אומרים אלהי איוב וכו', אבל איוב לא יכל לעצור את עצמו, והצריך מרב יסוריו לדבר כלפי מעלה וכו' וכו', רואים מזה שגם על אברהם יצחק ויעקב עברו יסורים מרים וקשים מאד, ועקר מעלתם שלא קראו תגר כלפי מעלה, אלא סבלו

את יסוריהם בדממה. וחכמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה פרשה צ"ד סימן ה') אין הקדוש ברוך הוא מיחד שמו על בריה כשהוא חי אלא על בעלי יסורין; ולכן אני מאד מאד מבקש אותך ואת בעלך להתחזק בכל מיני התחזקות שאתם רק יכולים כי גדול אדונינו ורב להושיע, ומי יודע מה יש לכם לתקן בזה העולם וכו', אבל אני בטוח שגדול אדונינו ורב להושיע, ורבנו ז"ל למד אותנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ה) על הפסוק (תהלים ד') "בצר הרחבת לי" - הינו שגם אפלו בהצרה בעצמה, השם יתברך מרחיב לנו, כי אם יסתכל האדם על חסדי השם יתברך, יראה שאפלו בעת שהשם יתברך מצר לו, גם בהצרה בעצמה, השם יתברך מרחיב לו, ומגדיל חסדו עמו, וזה "בצר הרחבת לי" - הינו אפלו בתוך הצרה בעצמה, נתת לי הרחבה בתוכה, מלבד מה שאנו מצפים שהשם יתברך יושיענו בקרוב מכל הצרות, ויטיב עמנו מאד, אך אפלו גם בהצרה בעצמה מרחיב לנו.

אני בטוח שעוד תראו הרבה נסים נגלים שיעשה עמכם הקדוש ברוך הוא, רק תחזיקו מעמד ואל תשכרו משום דבר, ואז טוב לכם כל הימים.

המאחל לך שבת שלום...

ד' קפב.

כל ההשתדלות שאני עושה כדי למצא את בן זוגי ולהתחתן - עולים בתהו. מה אני יכולה לעשות?

שאלה:

מאת מרב: אני בת שלשים ושתיים וכל ההשתדלות שאני עושה כדי למצא את בן זוגי ולהתחתן - עולים בתהו. אני מיואשת לגמרי ולא יודעת מה לעשות עם עצמי. מה אני יכולה לעשות כדי שיפתח לי המזל סוף סוף?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר קדשים, כ"ה ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל מרב תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שרבנו ז"ל צעק (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל! אין דבר כזה להתיאש, כי היאוש יותר גרוע מהכל, וכל הצרות שבני אדם סובלים זה רק מחמת היאוש והדפאון שנכנסו בהם וכו' וכו', ולכן תתחזקי מאד להיות בשמחה, כי השמחה זו ההצלחה של האדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח. ולכן אם את רוצה להצליח בחינה, תשתדלי עם כל הכחות להיות רק בשמחה, ואף שאני יודע שזה מאד מאד קשה לך להגיע לשמחה מרב הבלבולים שעוברים עליך וכו' וכו', עם כל זאת תכריחי את עצמך להיות בשמחה, ותראי שתהיה לך הצלחה בחיים.

העקר תרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ולבקש ממנו יתברך על שדורך טוב, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ר"ג) הטבע מחיב כף והתפלה משנית את הטבע, ולכן תרבי בתפלה, והקדוש ברוך הוא לא יעזב אותך עד שתראי ישועה גדולה מן השמים.

אבל אני מכרח להגיד לך שחכמינו הקדושים אמרו (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא; את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאותנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', וחושבת לעצמה "אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה?", או "אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפילה וכו', אקח את זה?", והיא מסתובבת ומחפשת את הבן זוג שלה כפי הדמיון שנכנס בה כאלו מי יודע מה היא, והיא רוצה שיבוא אליה זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפשת וכו' ומסתובבת

ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לְכָבִי שְׂיָבֹא אֵלַי עַל סוּס לְבֵן עִם שָׂקִים מְלֵאִין כֶּסֶף וְכוּ', וּבְשָׁבִיל זֶה הַבְּחִירָה מְחַכָּה עַד שְׂיִוָּלַד זְוֵיג כְּזֶה, וּבֵינֵן כֶּף הַיָּא לֹא קוֹלֵטֵת שֶׁהַזְּמַן לֹא מְחַכָּה, כְּמֵאִמֵר הַחֶכֶם "הַזְּהָר מִן הַזְּמַן כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד", וְעַד שֶׁתּוֹפְסֵת אֶת עֲצָמָה רוֹאָה שֶׁהִיא כָּבֵד בְּגִיל שְׁלֹשִׁים, וּמָה עוֹשִׂים עֲכָשׁוּ? עַל זֶה בְּאִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים וְנוֹתְנִים לָנוּ עֲצָה (יְכָמוֹת ג.) נְחִית דְּרָגָא נְסִיב אִיתְתָּא - תְּרַדִּי מְדַרְגָּה וְאֵל תַּחֲזִיקִי מֵעֲצָמְךָ כָּל כֶּף גְּדֻלָּה וְכוּ', וְאִז תִּמְצָאִי בְּקָלוֹת בֵּן זְוֵיג מֵה שְׂיִתְאִים לָךְ.

הַרְגִּילִי אֶת עֲצָמְךָ לומר אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת בְּכָל יוֹם, וְתִרְאִי שֶׁפְּתָאוּם תְּבֹא יְשׁוּעָתְךָ, רַק אֵל תִּהְיִי בְּרַנִּית, אֲלֵא אֶת הַשְּׁדוּף הָרֵאשׁוֹן שְׂיִצְעִיעוּ לָךְ, אִם הוּא בַעַל מְדוֹת טוֹבוֹת, תִּגְמְרִי כִּי טוֹב:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! חוּס וְחַמֵּל עָלַי וְזַכְּנִי לְמִצָּא אֶת בֵּן זְוֵיגִי, וְאַתָּה בַעֲצָמְךָ יוֹדַע שְׂאֵנִי מוֹכֵנָה כָּבֵד לְהַתְּחַתֵּן כְּדִי לְהַנְצִיל מֵעֲבֻרוֹת חַמּוּרוֹת, אִךְ מִפְּנֵי מַעֲשֵׂי הַמְּגַנְנִים וְהָרַעִים שֶׁעָשִׂיתִי עַד עֲכָשׁוּ נִתְעַכְּבָה מִצִּיאַת זְוֵיגִי, וְאֵנִי נִמְצָאת בַּצַּעַר גְּדוֹל מְאֹד, כִּי אַתָּה גְּלִית עַל יְדֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים כָּל הַשְּׁרוּי בְּלֹא אִשָּׁה - שְׁרוּי בְּלֹא שְׂמֻחָה, וּבְלֹא תוֹרָה, וּבְלֹא חוּמָה, וּבְלֹא שְׂמִירָה. וְלִכֵּן הִנְנִי מִתְּחַרְטֵת עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי שֶׁעָשִׂיתִי עַד עֲכָשׁוּ, וְאֵנִי מְקַבֶּלֶת עַל עֲצָמִי לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְגִלִּית לָנוּ עַל יְדֵי הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי (תַּקְוֵי זֶהר תַּקְוֵי י"ד) עִם כָּל דָּא, דְּחִזֵּר בְּתִשׁוּבָה חִזֵּר וְיִהְיִבְנָא לִיָּה בֵּת זְוֵיגִיה, וְהִנְנִי שָׂבָה בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִכֵּן תִּזְמִין לִי אֶת בֵּן זְוֵיגִי, וְאִזְכֶּה לְהַקִּים בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ וְלַגְרֵם לָךְ נַחַת רוּחַ גְּדוֹל מְאֹד, וְאִזְכֶּה לְחַיִּים טוֹבִים וְנִעְמִים, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סְלָה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּבְּשְׂרִי לִי בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

ד' קפג.

**אֲשֶׁתִּי חוֹשֶׁבֶת שֶׁהִיא שְׂמֵנָה וְהִיא פְּשׁוּט מְרַעִיבָה אֶת
עֵצְמָה. אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר לָהּ?**

שְׂאֵלָה:

מאת ירון: אֲשֶׁתִּי חוֹשֶׁבֶת שֶׁהִיא שְׂמֵנָה, וְנִכְנָסָה לְתַסְבִּיף עִם
עֵצְמָה - הִיא פְּשׁוּט מְרַעִיבָה אֶת עֵצְמָה וְהִיא הַגִּיעָה לְמִצְבַּ
שֶׁהִיא רְזָה מְאֹד כְּמוֹ מַקֵּל. כָּל הַדְּבוּרִים שְׁלִי וְשֶׁל הַהוֹרִים
שָׁלָה נוֹפְלִים עַל אֲזָנַי אֲטוֹמוֹת וַיֵּשׁ לִי תַחוּשָׁה שֶׁזֶה מִשְׁהוֹ-
פְּסִיכוֹלוֹגִי יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר מְצִיאֹתִי. אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר לָהּ?
אֲשַׁמַּח לְתַשׁוּבָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קָדֵשׁ לְסִדְרַ קְדוּשִׁים, כ"ה נִסָּן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְרוּן גֵּרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי מִכְרַח לְהַגִּיד לָךְ שֶׁמָּה שֶׁאֲשַׁתָּךְ סוֹבֶלֶת זֶה נִקְרָא מַחְלַת
אֲנוֹרְקְסִיָּה, וְזֶה נוֹבֵעַ מִמַּחְלָה מְסַכְּנַת בְּיֹתֵר, וְכִשְׂמֵאֲבָדִים מִשְׁקָל
בְּדָרְךָ קִיצוֹנִית עַל יְדֵי זֶה נִכְנָסִים בְּדַכְאוֹן עִמָּךְ וְכו', וְהָאִשָּׁה מְאֻבָּדָת
אֶת הַוֹּסֵת וְכו', וְגַם יֵשׁ גִּטְיָה לְמַחְלָה הַזֹּאת לְהַבִּיא לְהַתְקַפֵּת לֵב וְכו',
וְלִשְׁאֵר מַחְלוֹת, וְלִכֵּן אֲשַׁרִּי מִי שֶׁמוֹצִיא אֶת הַשְּׁגָעוֹן הַזֶּה מֵרֵאשׁוֹ וְכו',
כִּי בְּדָרְךָ כָּלֵל זֶה בָּא מִדְּמִיוֹן שֶׁנִּכְנָס בְּגִבְרָה אוֹ בְּאִשָּׁה פֶּן וְאוֹלֵי יִשְׁמִינוּ
וְכו', וּמִחֲמַת רַב פֶּחַד מִתְחִילִים לְמַעַט בְּאִכִּילָה וְכו', עַד שֶׁנִּכְנָסֶת
בְּאֵדָם הַמַּחְלָה הַזֹּאת הַנִּקְרָאת אֲנוֹרְקְסִיָּה בְּאִפְסָן קִיצוֹנִי.

וְלִכֵּן הִחֲכַם אֲשֶׁר עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ צְרִיף לְדַעַת שֶׁבְּסוּף מְשֻׁלְמִים עַל
זֶה בְּיָקָר וְכו', שְׂמֵאֲבָדִים אֶת הָרְאִיָּה וְנִחְלָשִׁים לְגַמְרִי, עַד שֶׁנִּכְנָסִים
בְּתוֹךְ עֵצְמָם, וְהַפְּסִיכִיאֲטָרִים קוֹבְעִים שֶׁזֶה מַחְלַת נֶפֶשׁ וְכו', וְלִכֵּן
אֲשַׁרִּי מִי שֶׁלּוֹקֵחַ טְפוּל נִגְדַּת הַמַּחְלָה הַזֹּאת לְפָנָי שֶׁזֶה מְאָחָר כִּי זֶה

מביא אחר כך את האדם לטרוף הדעת עד התאבדות חס ושלום, ולכן אסור לקחת את זה בקלות, רק לטפל בזה מידינית, ולצית את החכם, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ס"ז) מי שאינו שומע ומצית לדברי חכמים אמתיים הוא יכול להשתגע, כי עקר שגגון של כל המשגעים הוא רק מחמת שהוא אינו מצית ושומע לדברי הבעלי שכל. כי המשגע, אם היה שומע וצית לדברי אחרים שהם הבעלי שכל בודאי לא היה משגע כלל, כי אף על פי שלפי רוח שטות וסגגון שלו נדמה לו בברור גמור שהוא צריך לילך קרוע ולהתגלגל באשפה וכיוצא בזה מדרכי השטות וסגגון, אף על פי כן מאחר שהגדול ממנו אומר לו שאינו צריך לעשות כן אם היה מבטל דעתו נגד דעת הגדול ממנו בחכמה בודאי היה מתבטל כל השגגון שלו. נמצא שעקר השגגון הוא רק מחמת שהוא אינו רוצה לשמע ולצית לדברי חכמים.

הקדוש ברוך הוא ישלח לאשתך רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, והלואי שתצית לפני שזה יהיה מאחר.
המאחל לך שבת שלום...

ד' קפד.

בעלי מתעלל בי נפשית ואני לא יכולה לסבל את המצב יותר. האם יש פתרון אחר חוץ מגרושין?

שאלה:

מאת ניקול: בעלי מתעלל בי נפשית - הוא יורד עלי כל הזמן ומשפיל אותי לפני הילדים. אני לא יכולה לסבל את המצב יותר. האם יש פתרון אחר חוץ מגרושין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר קדשים, כ"ה ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל ניקול תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדבר עם בעלך חד משמעית שאת לא יכולה שהוא יתעלל בך נפשית, כי אין לך כחות הנפש לזה, וכן זה הורס את הילדים ומכניס בהם פחדים, כי כשהבעל מתעלל באשתו אזי הילדים גדלים בעלי מומין בנפשם, ולכן את צריכה להיות פתוחה עם בעלך ולהסביר לו את כל זה.

אני נגד גרושין, כי כל כך חבל שזוגות צעירים הולכים להתגרש, מה אמר לך, כל כך כואב לשמע שזוגות רבים ביניהם, מתוכחים יומם ולילה וממורים לעצמם את חיהם, וכל אחד יש לו את הספור שלו וכו', ואף אחד לא שם לב שאנחנו כמו דגים בים, וכמו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ט') "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאום", וחכמינו הקדושים דרשו על זה (סנהדרין פ"א:) מאי דכתיב (קהלת ט') "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה"? מאי מצודה רעה? אמר ריש לקיש: חכה. ופרש רש"י: שהוא רע וחלש וקטן ואוחז בו דגים גדולים פתאום ואינו רואה, ואינו דומה לנאחז ברשתות על ידי מארב ותחבולות; הינו אדם נמצא בתוך הים הסוער שבעולם הזה, וכמו דגים שנמצאים בתוך הים ובכל עת באים דיגים ומורידים רשתות לתוך המים ומוציאים משם דגים, כך הוא בעולם הזה - בכל פעם פתאום מוציאים כמה בני אדם מזה העולם וכו', ואף אחד לא לומד מוסר השכל מזה, שזה יכול לקרות גם לו יום אחד וכו', תמיד נדמה שרק לזולת זה קורה, אבל לי זה אף פעם לא יקרה וכו', ולכן מחמת קטנות הדעת והמחין האלו האיש ואשתו רבים ביניהם, ולא מסתדרים יחד עד שמתגרשים, ורחמנות גדולה על הילדים שהם

נשארים יתומים חיים וכו', והם צריכים לסבל כל החיים, כי אם ההורים מתגרשים זה נשאר צלקת על הילדים למשך כל ימי חייהם.

ולכן לדעתי תדברי פתוח עם בעלך שאת לא יכולה להמשיך ככה שהוא יתעלל בך נפשית, ואני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שעל ידי ההדברות הכל ישתנה לטובה.

המאחל לך שבת שלום...

ד' קפה.

**בעלי רוזה בנו ומטיל פחד ואימה על כל בני הבית.
מה עלי לעשות?**

שאלה:

מאת ליטל: אני נשואה לבעלי עשרים וחמש שנה, אך מאז ומעולם אין לנו שלום בית כי בעלי הוא אדם שתלטן והוא רוזה בנו ומטיל פחד ואימה על כל בני הבית. קרובי המשפחה שלי מודעים למצב בבית, והם ממליצים לי לחכות עד שהילדים יתחתנו ורק אז להתגרש מסנו. אודה לכבוד הרב אם יכון אותי בדרך הנכונה. תודה רבה ובשורות טובות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר קדשים, כ"ה ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל ליטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מאד מאד כואב לשמע דברים כאלו מה שקורה בביתם, שיש גברים שתלטנים ורודנים וכו' שמתאזרים כלפי נשותיהם, אבל הבעיה היא אצל הנשים, כי הן צריכות לפתח את הפה ולהזהיר את

הבעל תכף ומיד כְּשֶׁמִתְפָּרֵץ: "אם תמשיך ככה אני הולכת להתגרש ממך!", ולדעתי אם הבעל היה שומע את זה מאשתו כבר בהתחלה היה משתנה לגמרי וכו', כי כל אלו שמתאכזרים על נשותיהם והם שֶׁתִּלְטְנִים וְאֶכְזְרִים וכו', זה רק מפני שהאשה מִפְחַדֵּת מִמֶּנּוּ כי הוא מטיל אימה עליה, והיא מִפְחַדֵּת לְדַבֵּר וכו', וזו הטעות של הנשים המכות, כי אם הן היו פותחות את הפה, אזי הכל היה משתנה לגמרי, ואם לא - מתגרשים. אין דבר כזה לחיות בגיהנום, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (יבמות ק"ב:): אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת; ומי יכול לחיות תחת טרור תמידי?

ולכן כל זוג כְּשֶׁמִתְחַנְנִים צריכים לותר אחד לשני, ואם רואים שאחד משתלט על השני בצורה קיצונית ומשפיל בכל מיני השפלות, ומתנהג באכזריות, צריכים תכף ומיד לפתח את הפה ולא לתת לזה להמשיך, וזה יכול לקרות או מהבעל או מהאשה, פי גם יש נשים שהן קשות מאד ומשתלטות על בעליהן וכו', ולכן אין עצה אחרת, רק תכף ומיד להעמיד על המקום את זה שרוצה להשתלט, ומתאכזר באכזריות וכו'.

חבל מאד שחכמת עשרים וחמש שנה, עם כל זאת אף פעם לא מאחר, ולכן אם את מרגישה שבעליך יורד עליך וכו' ומשפיל אותך וכו', את צריכה להיות פתוחה אתו ולומר לו פתוח: "בעלי היקה, אני אוהבת אותך מאד מאד, אבל אני לא יכולה לספג השפלות וכו'. אתה יודע שלא לקחת אשה מהרחוב, כי יש לי השפלה וכו', אל תעשה עלי בקורות, אני לא אוהבת את זה" וכו' וכו', את צריכה להיות מאד מאד פתוחה לבעליך, ורב הנשים שסובלות מהשפלה שהבעל משפיל אותן וכו', זה בגלל שהן לא פותחות את הפה להגיד לבעליהן שזה כואב להן, ולהפוך הבעל חושב שהוא לא עשה שום דבר והוא שה תמים וכו', וכך צריך בעל להתנהג, להשפיל את אשתו וכו' ולרדת עליה ולעשות בקרת על כל מעשיה וכו' וכו', אבל האשה צריכה לפתח את הפה ולהסביר לו שזה לא הולך ככה וכו'.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שאם תתנהגי כך - לפתח את הפה ולהסביר לו, אז הוא יפתח את העינים וכו', כי הוא חושב שהוא צודק וזו הדרך של בעל להשפיל ולרדת ולעשות בקרת על האשה וכו'.

הקדוש ברוך הוא ששמו שלום ישים שלום ביניכם, ותשתדלו לעשות התחלה חדשה ולהתפייס, והכל יסדר על הצד הכי טוב. המאחל לך שבת שלום...

ד' קפ"ו.

מה הדרך הנכונה לשאת בעל צרכי הצבור אף לא להפגע מזה באפן אישי?

שאלה:

מאת יהודה: שלום וברכה לצדיק הגדול מיבנאל. אני עוסק בצרכי צבור כבר כמה שנים, וכתוצאה מהעבודה אני סובל מהרבה לחצים ופחדים. מה הדרך הנכונה לשאת בעל צרכי הצבור אף לא להפגע מזה באפן אישי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, כ"ז ניסן ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע למה אתה צריך לחיות בפחדים וכו' ולבלבל את עצמך בכל פעם בבלבולי חנם וכו', סוף כל סוף אתה עוסק בצרכי הרבים, וחקמינו הקדושים אמרו (ירושלמי ברכות פרק ה' הלכה א') העוסק בצרכי צבור כעוסק בתורה, ולכן שלא תהיה לך שום חלישות הדעת

שאתה משמש את הצבור, אדרבה, אצלו יתברך זה חשוב כאלו למדו תורה, ואף שזה בא בעמל גדול, כבר אמר התנא (אבות פרק ב') וכל עמלים עם הצבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים.

ולכן צא מהפחדים היתרים שנכנסו בה, והקדוש ברוך הוא יוליך אותך על דרך האמת, ותתחזק עם כל הכחות לא לפחד משום דבר, ועקר הצלחת האדם הוא כשמכניס את עצמו בתוך האמונה וההשגחה פרטית, לידע ולהודיע ולהודע שדבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ואז כשאדם מכניס בדעתו ידיעות אלו וחי עם זה, אזי מתבטלים ממנו כל הפחדים היתרים.

וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקיטוי הלכות כלי היין הלכה א' אות א') מי שלבו שלם עם השם יתברך ואמונתו חזקה ומאמין שהכל ברצונו יתברך, אזי הוא בשמחה תמיד ואין לו שום דאגה ופחד כלל משום דבר שבעולם, כמו שכתוב (משלי ג') "אל תירא מפחד פתאם ומשאת רשעים כי תבא: כי הוי"ה יהיה ככסלך ושמר רגלך מלכד", כי מאחר שהכל רק ברצונו יתברך, אם כן אין לו להתירא משום דבר, כי מי יוכל לעשות לו דבר גדול או דבר קטן בלי רצונו יתברך, כמו שכתוב (תהלים קי"ח ו') "הוי"ה לי לא אירא מה יעשה לי אדם", ועל כן הוא שמח תמיד. ואפלו אם לפעמים באין עליו איזה יסורים חס ושלום מבעל בחירה וכו', אף על פי כן מאחר שיודע שהכל ברצונו יתברך לבד, הוא יכול לשמח את עצמו תמיד, כי בודאי כונת השם יתברך, שמביא עליו היסורין, הוא בודאי רק לטובה, אם להזכירו שישוב בתשובה, אם למרק עוונותיו, ואם כן כל היסורים חס ושלום, הם טובות גדולות, ועל כן הוא יכול לשמח את עצמו תמיד, כי יודע שהשם יתברך מלא רחמים, וכונתו יתברך בודאי לטובה, (תהלים ק"ג ט') "לא לנצח יריב ולא לעולם יטור", ובודאי ישוב השם וירחמהו וייטיב אחריתו, והיסורים יתהפכו לו לטובה גדולה לעולמי עד ולנצח נצחים, ועל כן הוא בשמחה תמיד.

אבל מי שנוטה חס ושלום מאמונה הקדושה, וטועה חס ושלום בכפירות של חכמי הטבע, וסובר שיש טבע מקרה ומזל חס ושלום, אזי אין לו שום חיים כלל, כי כל ימיו כעס ומכאובות, (איוב ט"ו) "כל ימי רשע הוא מתחולל ומספר שנים נצפנו לעריץ: קול פחדים באזניו בשלום שודד יבואנו", כי תמיד מתירא פן יבוא עליו שבר פתאום, וכשבא עליו איזה צרה ויסורין, אין לו למי לפנות להושע, ועל כן הוא מלא צער ויסורין ופחדים ועצבות תמיד, ואין לו שום חיים כלל, אבל מי שיש לו אמונה שלמה ברצון, הינו שיודע שהכל רק ברצונו יתברך, אזי זוכה לשמחה גדולה, וכל היראות והפחדים שיש לו מאיזה דבר שבעולם, כלם נתהפכין לשמחה גדולה, כי על ידי זה הוא חוזר להשם יתברך ויודע שהכל לטובה, כמאמרם ז"ל (מנחות נ"ג): מה זית אינו מוציא שמנו אלא על ידי פתית, אף ישראל אין חוזרין למוטב אלא על ידי יסורין; ואמרו (בראשית רבה פרשה ט' סימן ח') טוב מאד - זו מדת יסורין, שעל ידיה הבריות באות לחיי העולם הבא.

ולכן ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז בכל מה שעובר עליך, ושום דבר שלא יוכל לשבר אותך, רק תחזיק מעמד ותרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ופשיטות, ותברח אליו יתברך, ותראה את הנסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא. ואמרו חכמינו הקדושים (שוחר טוב תהלים צ"ד) חביבין יסורין, שכשם שהקרבות מרצין כף היסורין מרצין, בקרבנות הוא אומר (ויקרא א' ד') "ונרצה לו לכפר עליו", וביסורין הוא אומר (שם כ"ו מ"א) "אז ירצו את עונם", ולא עוד אלא שייסורין חביבין מן הקרבנות, שהקרבתן בממון והיסורין בגוף; ולכן חזק ואמץ מאד ותעשה כל מיני פעולות שבעולם רק להיות בשמחה, כי כל רגע ודקה ושניה שאתה בשמחה, אתה מקים מצות עשה של יחוד הבורא יתברך שמו, כי כל שמחתך זה רק "שלא עשני גוי", ושמחה זו עולה על כל השמחות, ולכן אסור לך להמשיך אחר הצער והיסורין, אלא תשתדל למצא רק את הטוב בעצמך, ואז הכל יתהפך לטובה.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קפז.

**אני רואה שכלם חיים בשלוח ורק אני סובל.
למה זה ככה?**

שאלה:

סאת גידי: לכבוד הצדיק מיבנאל, השם יברך אותך וירפא אותך אמן.

אני מסתכל על החברים שלי, ואני רואה שהם חיים בשלוח וכמעט ואין להם בעיות, לעמתי שאין לי עבודה מסדרת, אין לי זוגיות ויש לי המון חובות. למה דוקא אני סובל כל כך?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, כ"ז ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גידי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הצרות שיש לבני אדם על פי רב זה בא מקנאה שמקנאים בזולת, שהוא חושב שלזולת הולך יותר טוב ממנו וכו', והוא דגמת הסוס שתמיד רואה את הדשא שבגנת חברו יותר ירק מהגנה שלו וכו', כי אתה צריך לדעת אשר על כל אחד ואחד עובר בזה העולם מה שעובר וכו', מטעמים הכמוסים אצלו יתברך וכו', כי את כל אחד ואחד מנסים בנסיון אחר לראות איך שהוא יתחזק ויחזיק מעמד דיקא מהנסיונות הקשים שעוברים עליו, ולכן אל תאמר שרק עליך

עובר מה שעובר, כי אין אדם בזה העולם שלא יעבר עליו איזה משבר בחייו וכו'.

וזכר גם זכר מה שבפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ט) שכל בני העולם כלם מלאים יסורים, אין גם אחד שיהיה לו עולם הזה, ואפלו העשירים הגדולים ואפלו השרים, אין להם שום עולם הזה כלל, כי כל ימיהם כעס ומכאובות, וכלם מלאים טרדות ודאגות ועצבות ויגון ואנחה תמיד, וכל אחד יש לו יסורים מיוחדים, ואין גם אחד מפל העשירים והשרים, שיהיה לו הפל כסדר כרצונו תמיד, וכלם כאחד מלאים יסורים ודאגות תמיד, וזה ברור וידוע לכל מי שבקי קצת בהם ובדרכיהם. ואפלו מי שנדמה עליו, שיש לו העולם הזה בשלמות ויש לו כל התענוגים, עשר ונכסים וכבוד והון רב וארמונים גדולים וכלים נפלאים ותכשיטין וסגלת מלכים וכו' וכו', אם יסתכלו בו טוב טוב, יראו שגם הוא מלא כעס ומכאובות הרבה תמיד בכמה מיני אפנים וענינים, וכמו שאמר שלמה המלך (קהלת ב') "כי כל ימיו מכאבים וכעס", וכתוב (איוב י"ד) "אדם לעמל יולד קצר ימים ושבע רגז", וזה כולל כל בני אדם שבעולם מקטן ועד גדול, כי כלם נולדו לעמל ומלאים רגז ויסורין, ואין שום עצה ותחבולה להנצל מעמל ויגון הזה, כי אם לברח להשם יתברך ולעסק בתורה.

וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י"ג סימן ז') "אדם לעמל יולד" - אשרי מי שעמלו בתורה, הינו מאחר שכל אדם נולד לעמל, ואי אפשר להמלט מזה בשום אופן, אפלו אם יהיה לו כל חללי דעלמא, בודאי יהיה לו עמל ויסורין ודאגות הרבה, על כן החכם עיניו בראשו שיהפך העמל לעמל של תורה, אשר בשביל זה נולד שיעמל בתורה, ואז אשרי לו, כי נצול מעמל העולם הזה וזוכה לחיי עולם הבא.

ולכן ראה להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ושום דבר בעולם שלא יוכל לשבר אותה, אדרבה, אתה צריך לעבד על נקדת השמחה

- לשמח את עצמך עם כל נקדה ונקדה שיש לך, כי כל בר ישראל יש בו נקדות טובות, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רתתך" - מאי רתתך?, אפלו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון; ולכן חזק ואמץ מאד מאד להיות בשמחה, ודיקא מתוך הצרות והחלישות הדעת שעוברים עליך וכו', וכו', ראה להדביק את עצמך בו יתברך, וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב שתזכה להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ועל ידי זה יתפרדו כל פועלי און, ויאיר עליך האור הגנוז שזה אורו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קפח.

אני סובל מחלומות מפחידים. מה עלי לעשות כדי שהם יפסיקו?

שאלה:

מאת גיל: לכבוד הרב שלום ושבוע טוב.
כמעט בכל לילה אני מתעורר בבהלה אחרי שחלמתי חלום מפחיד, אני קם כלי מזיע ומפחד וקשה לי להרדם שוב. המצב נמשך כבר כמה חודשים, ואני לא מוצא מנוח לנפשי. מה עלי לעשות כדי שהם יפסיקו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, כ"ז ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גיל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות אמת סימן מ"ד) על ידי חלומות ידע אדם אם לבו אמת עם אלקיו; אדם צריך תמיד לבדק בעצמו איך

הוא מתנהג וכו', אם הוא לא מטעה את עצמו, כי בזה העולם יכולים להטעות את עצמו מאד מאד, יכולים לחשב שהוא כבר באיזה מדרגה, ולבסוף הוא עדין רחוק מאד מאד וכו', ולכן צריכים תמיד לבדק את עצמו איך הוא מתנהג, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות הלום סימן ד') על ידי הדבור רע על איזה צדיק מת, מראין לו חלומות מבהילין; ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לדבר על שום צדיק, ומכל שכן לא על צדיקים שנסתלקו כבר, שזה מה שמביא לו חלומות מבהילים, וכן צריכים להתנהג בצניעות גדולה מאד, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות הלום סימן ג') הצנוע בבית הכסא חלומותיו מישבין עליו; ולכן צריכים לשמר מאד לא לדבר בשרותים וכו'.

ועל כלם דע לך שכל מה שקורה עם האדם שרואה חלומות מבהילים ומפחידים אותו ואין לו מנוחה מזה כל היום, אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות גאווה סימן י"ט) מבהילין את האדם בחלומות כדי להסיר ממנו גאווה שקועה שהוא מכסה ממנו שאינו מכיר בה; ולכן אדם צריך תמיד לחפש ולבקש בעצמו אם יש לו אמונה פשוטה בו יתברך, שעל ידי זה בעצמו מתבטל ממנו כל הגאווה והישות וכו', כי כשאדם מכניס בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, ויודע ועד אשר דבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, על ידי זה יתפרדו כל פועלי און, ושום דבר לא יכול לשבר אותו, מה שאין כן כשאין לאדם אמונה, אזי נכנס בו גאווה וישות וכו' וכו', וזה מה שמכניס בו פחדים גדולים, ובפרט בעת השנה וכו'.

מה אמר לך, זכר גם זכר אשר לומר קריאת שמע שעל המטה לפני השנה הוא תקון מאד מאד גדול לנשמה, ובפרט מי שקורא קריאת שמע שעל המטה על פי סדר האריז"ל, ומחלים לו כל עוונותיו, כמובא (לקוטי הלכות קריאת שמע שעל המטה הלכה ב'), ונחמנינו הקדושים אמרו (ברכות ה.) כל הקורא קריאת שמע על מטתו כאלו אוזן חרב של שתי פיות בידו, שנאמר (תהלים קמ"ח) "רוממות אל בגונם וחרב פיפיות בידם", ואמרו (שם) כל הקורא קריאת שמע על מטתו מזיקין

בדילין הימנו, שנאמר (איוב ה' ז') "ובני רשף יגביהו עוף". הרי שלף
לפניך מעלת הקורא קריאת שמע שעל המטה, ואת זה צריך הן הגבר
והן האשה והן הילדים לקרא קריאת שמע שעל המטה, ועל ידי זה
יהיו שמורים ממזיקים וממשחיתים ומחלומות מפחידים.

ולכן תראה להקפיד מאד מאד מהיום והלאה לקרא קריאת
שמע שעל המטה לפני השנה, וכן תרגיל את אשתך ואת הילדים
שיקראו קריאת שמע שעל המטה, ועל ידי זה תזכה לחלומות טובים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני
מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה
תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קפט.

**שמעתי מאחד מרבני ברסלב שלמוד בגרסא נוגד את
דעת רבנו. האם זה נכון?**

שאלה:

מאת גיל: שלום לכבוד הרב.

כבר חצי שנה שאני מתקרב לאור של רבי נחמן דרף
הקונטרסים שלך, אך אמש הייתי בשעור של אחד מרבני
ברסלב המפרסמים, והוא אמר שלפי דעת רבנו לגרס תורה
בלי להבין זה בטול תורה. מצד שני אתה כתבת לגרס הרבה
משניות, ובכל יום אני קורא שמונה עשר פרקים, אך עכשו
התבלבלתי לגמרי... אז מה עושים כבודו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, כ"ז ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גיל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, אני רוצה להרגיע אותך ש'הרב' המפרסם הזה ששמעת ממנו את השעור וכו', הוא בעצמו התקרב אל חסידות ברסלב על ידי קנטרס אחד מהקנטרסים שהדפסתי, שהם תמצית דברי רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל, ויש גם תמונות איך שהוא היה פעם עם שערות גדולות וארכות, ולומד עם בנות את הקנטרסים כדי לקרב אותן אל חסידות ברסלב, ולכן אל תתבלבל כלל וכו', ואל תכנס בלחץ וכו'.

ועכשיו אצטט לך את דעת רבנו ז"ל עם המקורות, ואתה בעצמך תבין מה לפניה וכו', ואיך יכולים להטעות בני אדם וכו'.

בענין ח"י פראקים משניות - עין שיחות הר"ן סימן קפ"ה, וזה לשונו שם "לכמה אנשים צוה לומר ח"י [שמונה עשר] פראקים משניות בכל יום", עין שם. מה כתוב שמה? לומר ולא יותר הינו רק לומר, וידוע שמוהרנ"ת ז"ל היה אחד מאלו מאנשים שצוה להם רבנו ז"ל לומר ח"י פראקים משניות בכל יום, ועל זה היה למוהרנ"ת ז"ל מחלקת גדולה מאביו רבי נפתלי הירץ זכרונו לברכה כי אמר בני הוא למדן כל כך גדול, ולו הרבי שלו נותן לו תקון רק לומר ח"י פראקים משניות, וכעס עליו מאד.

בענין למוד אפלו שלא מבינים כל מה שלומדים - ידועה דעת רבנו ז"ל בענין סדר דרך הלמוד שלו, עין שיחות הר"ן סימן ע"ו, וזה לשונו שם: "וספר עמנו הרבה הרבה בענין זה שטוב ללמד במהירות ולבלי לדקדק הרבה בלמודו, רק ללמד בפשיטות בוריוזות, ולבלי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו. ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד, אל יעמד הרבה שם ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן, ועל פי

הרב ידע אחר כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה כשילמד כסדר בזריזות להלן יותר.

ואמר שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבה, לומר הדברים כסדר, וממילא יבין. ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תכף ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף ולא יבין כלל רק יכניס מחו בהלמוד ויאמר כסדר בזריזות וממילא יבין. ואם לא יבין תכף יבין אחר כן. ואם ישארו איזה דברים שאף על פי כן לא יוכל לעמוד על פונתו, מה בכך? כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה י"ט) 'לעולם ליגרים איניש ואף על גב דלא ידע מאי קאמר', שנאמר (תהלים קי"ט כ') 'גרסה נפשי לתאבה', כי על ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה, על ידי זה יזכה לעבר כמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגמורם ולחזור להתחיל ולגמורם פעם אחר פעם. ועל ידי זה ממילא יבין בפעם השני והשלישי כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמוד על דבריהם.

ודבר רבנו ז"ל הרבה מאד בענין זה, ואי אפשר לבאר דברים אלו בכתב היטב. אבל באמת הוא דרוך עצה טובה מאד בענין הלמוד, כי על ידי זה יכולים לזכות ללמד הרבה מאד לגמור כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר, מאשר היה לומד בדקדוק גדול כי זה מבלבל מאד מן הלמוד. וכמה בני אדם פסקו מלמודם לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים שלהם ומאומה לא נשאר בידם. אבל כשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך ומדרשים וספרי הזוהר וקבלה ושאר ספרים כלם.

וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ח) שטוב לאדם שיעבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה. ופעם אחד חשב רבנו ז"ל מה שהאדם צריך ללמד בכל יום עד שאין היום מספיק, דהינו לגמור בכל שנה ש"ס עם הרי"ף והרא"ש, וארבעה שלחן ערוך הגדולים,

וְכָל הַמְדַרְשִׁים כָּלֵם, וְכָל סִפְרֵי הַזֵּהָר וְהַתְקוּנִים וְזֵהָר חֲדָשׁ, וְכָל סִפְרֵי קַבְלָה מֵהָאַרְיֹז"ל. גַּם צְרִיכִין לְלַמַּד אֵיזָה שְׁעוֹר בְּיוֹם בְּקֻצַּת עֵינַי, וְעוֹד חֲשַׁב הִרְבֵּה דְבָרִים. גַּם צְרִיכִין לֹאמַר תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם, וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת הִרְבֵּה הִרְבֵּה. וְאִזּוֹ סֵפֶר הִרְבֵּה מֵעַנְיֵן זֶה שְׁצְרִיכִין לְלַמַּד בְּמַהִירוֹת גְּדוֹל וּבְזִרְיוֹת וְלִבְלִי לְבַלְבַּל דַּעְתּוֹ בְּדִקְדוּקִים הִרְבֵּה מֵעַנְיֵן לְעַנְיָן. וְהַדְבָרִים הִלְלוּ הֵם בְּדוּקִים וּמְנַסִּים, גַּם לֹא הָיָה מְצוּיָה לְחִזּוֹר תַּכְף עַל לְמוֹדוֹ, רַק רְצוּנוֹ תְּמִיד הָיָה לְלַמַּד הַסֵּפֶר אוֹ הַפּוֹסֵק שְׁלוֹמֵד כִּסְדָּר מֵרֵאשׁוֹ לְסוּפּוֹ בְּזִרְיוֹת, וְאַחַר כֵּךְ יִתְחִיל פֶּעַם שְׁנֵי וַיִּגְמַר אוֹתוֹ כְּלוּ. וְכֵן פֶּעַם אַחַר פֶּעַם, עֵינַי שָׁם.

הָרִי שֶׁלֶךְ לְפָנָיָה, מָה אָמַר רַבְנוּ ז"ל וּמָה דַּעְתּוֹ בְּעַנְיֵן זֶה, הִינוּ וְאָמַר שְׂאִין צְרִיכִין בְּלִמּוּד רַק הָאֲמִירָה לְבַד, לֹאמַר הַדְבָרִים כִּסְדָּר, וּבְאֲמַת זֹו גְּמָרָא מִפְּרָשְׁת (עֲבוּדָה זָרָה י"ט) 'לְעוֹלָם לִיגְרִיס אֵינִישׁ וְאִף עַל גַּב דְּלָא יָדַע מַאי קָאָמַר', שְׁנֵאֲמַר (תְּהִלִּים קי"ט כ') "גְּרָסָה נִפְשֵׁי לְתַאֲבָה", וּפְרָשׁ אֶת הַמֵּאֲמַר חֲז"ל הִזָּה הֵן הַמְהַר"ל מִפְּרָאג זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ בְּסִפְרוֹ (חֲדוּשֵׁי אֲגוּדוֹת) וְהֵן הַחִיד"א זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ בְּסִפְרוֹ (פֶּתַח עֵינַיִם) הִינוּ שְׂאֲמִירַת אוֹתוֹת הַתּוֹרָה תִּזְכַּךְ אֶת נַשְׁמַתּוֹ, וּבּוֹדָאֵי מָה שְׂאָדָם לְמַד בְּזֵה הָעוֹלָם מְזַכְרִים לוֹ אַחַר כֵּךְ בְּשָׂמַיִם, עֵינַי שָׁם.

וְעֵינַי לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֲלָק א' סִימֵן ע"ד, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שָׁם: יֵשׁ דְּבוּר בְּלֹא דַעָה, וְיֵשׁ דְּבוּר בְּדַעָה וְכו', הוֹשַׁעְנָא רַבָּה הוּא דְּבוּר בְּחִינַת בְּלֹא דַעָה וְכו', וּמִבִּיא שְׂמָה רַבְנוּ ז"ל אֶת הַזֵּהָר (קִדְשִׁים פ"ה:): וּמֵאֵן דְּתִיאוּבְתִיָּה לְמַלְעֵי בְּאוּרִיָּתָא [וּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ רְצוֹן לְלַמַּד תּוֹרָה], וְלֹא אֲשַׁכַּח מֵאֵן דְּיוֹלִיף לִיָּה [וְלֹא מוֹצֵא מִי שְׂיִלְמַד אוֹתוֹ], וְהוּא בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְּאוּרִיָּתָא לְעֵי בָּהּ [וְהוּא מֵרַב אֶהְבָּה לֹאמַד תּוֹרָה] וּמְגַמְגֵּם בָּהּ בְּגַמְגוּמָא דְּלֹא יָדַע [וּמְגַמְגֵּם בְּלִמּוּד וְלֹא מִבִּין מָה שְׁלוֹמֵד], כֹּל מְלָה וּמְלָה סִלְקָא [כֹּל מְלָה וּמְלָה עוֹלָה לְמַעְלָה לְשָׂמַיִם], וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדִי בְּהֵיא מְלָה [וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמַח עִם הַמְּלִים שֶׁהוּא גּוֹרֵם], וְקַבִּיל לָהּ וְנִטַּע לָהּ סַחְרֵיָּה דֵּהֵיא נִחְלָא [וּמְקַבֵּל אוֹתָם מְלִים וְנוֹטַע מְזָה אֵילָנוֹת סְבִיב עַל נַחַל הָעֲלִיּוֹן], וְאַתְעִבִּידוּ

מאלין מלין אילנין רברבין ואקרוין ערבי נחל וננעשים מאלו המלים שמגמגם בתורה, אפלו שהוא לא מבין אילנות גדולות, ונקראים ערבי נחל], מכל זה רואים את מעלת האדם שזוכה אפלו לגמגם בתורה, איך שזה מאד מאד חשוב למעלה, עיין שם.

ולא עוד, אלא שחכמינו הקדושים אמרו דבר פלא (שיר השירים רבה פרשה ב' סימן ט"ו) אמר רבי אחא: עם הארץ שקורא לאהבה איבה, כגון ואהבת ואיבת, אמר הקדוש ברוך הוא (שיר השירים ב' ד') "ודלוגו עלי אהבה"; כל כך חביב אצל הקדוש ברוך הוא שאפלו שעם הארץ מגמגם ולא אומר בצורה נכונה את המלים, אז הקדוש ברוך הוא אוהב אותו, עיין שם.

על כל פנים, איך שהוא, אף אחד לא חולק שבודאי אם אדם מבין מה שהוא לומד אין למעלה מזה, אכל מה לעשות כשאדם פגום וכו' וכו', והמחין שלו לא קולטים מה שהוא לומד וכו' וכו', או מפני סבות אחרות וכו' וכו', אזי רבנו ז"ל נותן לנו עצה קלה ונעימה איך שכל אחד יכול ללמד על ידי שירגיל את עצמו לומר מקרא, משנה, גמרא, מדרש וכו' וכו', עד שבסוף על ידי רבוי האמירה יצליח בגדול, ויזכה גם להבין, וגם לזכר.

וספר הגאון המפלא רבי יוסף ענגיל זכותו יגן עלינו שחבר המון ספרים, כששאלו אותו איך זכה כל כך להתעלות בתורה עד שזכה לחדש בכל מקצועות התורה, ענה ואמר: כשהתחלתי ללמד למדתי ארבעים פעמים ש"ס במהירות - גמרא בלי רש"י ותוספות, ופרשתי את הגמרא לפי דעתי, אפלו לא כרש"י וכו', ואחר כך כשנכנסה לי תשוקה עצומה ללמד, אז נכנסתי במלא המרץ ללמד עם רש"י ותוספות ומפרשים, וכך התחלתי לחדש חדושים רבים. הרי שלך לפניך, שקדם צריכים הרבה לגרס עד שיכנס בו חמידו דאורייתא - חשק ללמד תורה הקדושה.

ועיין בספר "רחמי האב" (אות למוד) "עוד זאת אומר לי לבני,

עצה טובה למי שלא זכה ולא השיגה ידו בתורה או מי שטרוד מאד בעסקיו ודאגות ואין דעתו צלולה ללמד בעיון, שילמד בכל יום דף גמרא ופרק משניות באמירה בעלמא כלומד הזהר אף שאינו מבין מה קאמר, כי הלשון מסגל לנפש, ובלי ספק שישאר על כל פנים קצת בלבו. ואני הכרתי סגדלר אחד שלא היה לו יד בלמוד והיה גומר בכל שנה סדר הש"ס באמירה בעלמא, והיה צלם אלקים על פניו כאחד הגדולים, עין שם.

ויש עוד המון מקורות להראות לך איך שכל דבור של רבנו ז"ל זה דבור משכינת עזו יתברך, ואוי לו למי שחולק על זה וכו', וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק"י) כל החולק על רבו כחולק על השכינה; (שם) כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם שכינה; (שם) כל המתרעם על רבו כאלו מתרעם על השכינה (שם) כל המהרהר אחר רבו כאלו מהרהר אחר שכינה, ולכן אחד שקורא את עצמו חסיד ברסלב, איך הוא יכול לחלק על דברי רבנו ז"ל? אין זה אלא טנוף מעשיו שעדין לא נקה את עצמו מהחמץ בפסח שזלל, ואכל וזלל טרפות ונבלות ביום הכפורים וכו', וכו', וחלל שבת בקביעות וכו', ועבר על כל העריות שבתורה וכו', זה מה שמקרקר בו וכו', ועוד לא מתביש להעביר לרבים דמיונות ושטיות כאלו שהמציא מכרסו וכו', וחבל מאד שהמון עם נמשכים אחר אנשים כאלו שקוראים את עצמם 'רבנים' מפני שיש לו זקן ארך עד הטבור... וכבר אמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ב') ולא עם הארץ חסיד; אדם רוצה להיות חסיד, שקדם ילמד את דברי רבו ישר והפוף והפוף וישר וכו', עד שיהיו שגורים על פיו ממש וכו', וגם אז שתהיה לו אימה ויראה ופחד גדול מאד איך אומרים תורה ברבים, שבפרוש אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ז) והצדיק האמת יש לו אימה גדולה כשאומר תורה, יותר מאימת ראש השנה ויום הכפורים, עין שם.

ולכן צריכים מאד מאד לשמר מעצות המון עם שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ז') וכשמקבלים עצות מרשעים הוא בחינת

נשואין בקלפה וכו', עצות הנחש וכו', זיוג דסטרא אחרא וכו', מה שאין כן עצות הצדיק הוא כלו זרע אמת, עין שם.

ועתה אספור לך ספור מענין: בקרתי פעם אצל הרב החסיד רבי לוי יצחק בנדר זכרונו לברכה והיה זה ביום ראשון, ואז התחיל ללמד מסכת קידושין, וכשבאתי, סגר את הגמרא ודבר אתי הרבה, וכשנפרדנו, לזה אותי עד הדלת. באותו שבוע חזרתי אליו ביום חמישי, והנה מה אני רואה? שהוא אויז בדף פ' במסכת קידושין, וכשראה שאני כל כך מסתפל על הדף איפה שאוחז, אמר לי: נשאר לי עוד שני דפים לסים, וחיה, ודבר עמי אז הרבה מענין סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, ואיך שצריכים לצית אותו בלי שום חכמות והשכלות כלל, ואמר לי אז בזה הלשון: "בני אדם יכול לעבר להם ימים ושנים שלא יפתחו לא משניות ולא גמרא וכו', והכל מפני שהם חכמים בעיניהם ולא רוצים לצית את רבנו ז"ל", והאריך לי בשיחה זו הרבה מאד, עד שאמר לי: "רד לשול" ותשאל שמה את האברכים אם אפלו פעם אחת זכו לסים ש"ס"? ועכשו אשאל אותך: איך יכולים להתחיל ביום ראשון מסכת קידושין, ולסימו ביום חמישי, אם לא שלמד על פי סדר הלמוד של רבנו ז"ל? כי הרי היה לו עוד הרבה שעורים וכו'.

היוצא מדברינו, שצריכים לזכר טוב טוב מה שאמר החכם מכל אדם (משלי ט) "אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא", אם אדם חכם - הוא חכם לעצמו, ואם הוא עושה לצנות מהזולת - הוא עושה לצנות מעצמו ולא מהזולת, כי הזולת היה לו שכל צית את רבנו ז"ל, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) את זה תקבלו ממני שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד, ורואים בחוש שאדם יכול לחיות בזה העולם שבעים שנה, ופעם אחת לא סים תנ"ך, ששה סדרי משנה, בכלי ירושלמי תוספתא, רמב"ם טור שלחן ערוך, ספרי הזוהר והתקונים וכו' וכו'.

[עין במכתבי רבי אברהם בן רבי נחמן זכרונו לברכה מכתב

ג', וזו לשונו שם: כפי בקיאותי ברבם מאנשי שלומנו שגם הם אין להם זכיה לידע מאור הגנוז והצפון מוהר"ן זכר צדיק וקדוש לברכה וכו', עין שם].

הקדוש ברוך הוא יוליך אותנו על הדרך הנכונה, ונצית את רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום שכל והשכלות כלל, ולא יטעו אותנו המון עם כלל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצ.

האם צריכים לבקש מהשם יתברך גם דברים שנראים כקשים מאד להשגה?

שאלה:

מאת גלית: לכבוד הרב היקר
ראיתי בתשובותיך שיש לדבר תמיד עם השם יתברך ולבקש ממנו על הכל - הן ברוחניות והן בגשמיות, אך לפעמים קשה לפתח את הפה ולדבר עם אבא שבשמים כי זקוקים למשהו ממנו יתברך ומרגישים שזה בלתי אפשרי לקבל מה שאנו רוצים. לדגמא: אני רוצה שבנותי ילמדו במוסדות חרדיים, אך המציאות הזו רחוקה ממני כי אין לי אפשרות טכנית לשים אותן במוסדות אלו, אז מה יעיל לי לדבר עם השם על זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, כ"ז ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל גלית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שכל תפלה כל תחנה, כל בקשה וכל שיחה שבר ישראל מתפלל ומתחנן ומבקש ומדבר אל הקדוש ברוך הוא נשמעים ונתקבלים בכל העולמות ועושים רעש גדול בשמים, אבל מטעמים הכמוסים יש נשמות שלוקח להם זמן עד שנשמעת ונתקבלת תפלתם, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה פרשה ב' סימן י"ז) על הפסוק (דברים ד' ז) "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו כהו"ה אלקינו בכל קראנו אליו", מהו בכל קראנו אליו? אמרו רבנן: יש תפלה שנענית לארבעים יום, ממי את למד? ממש, דכתיב (דברים ט) "ואתנפל לפני הו"ה את ארבעים היום" וגו', ויש תפלה שנענית לכ' יום, ממי את למד? מדניאל, דכתיב (דניאל י') "לחם חמדות לא אכלתי וגו' עד מלאת שלשת שבועים ימים" ואחר כך אמר "הו"ה שמעה הו"ה סלחה" וגו', ויש תפלה שנענית לשלשה ימים, ממי את למד? מיונה, דכתיב (יונה ב') "ויחי יונה במעי הדג" וגו' ואחר כך "ויתפלל יונה אל הו"ה אלהיו ממעי הדגה", ויש תפלה שנענית ליום אחד, ממי את למד? מאליהו, דכתיב (מלכים א' י"ח) "ויגש אליהו הנביא ויאמר" וגו', ויש תפלה שנענית לעונה, ממי את למד? מדוד, דכתיב (תהלים ס"ט) "ואני תפילתי לך הו"ה עת רצון", ויש תפלה שעד שלא יתפלל אותה מפיו - הקדוש ברוך הוא יענה, שנאמר (ישעיה ס"ה) "והיה טרם יקראו ואני אענה".

ולכן אסור להתיאש בשום פנים ואפן לבקש ממנו יתברך כל מה שרוצים, ומה שצריכים, וצריכים להיות עקשן על תפלה לבקש את הקדוש ברוך הוא ברחמים ובתחנונים, ולא לדחק את השעה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ו) רק לבקש ברחמים ובתחנונים, אם יתן - יתן, ואם לאו - לאו, ולא להפסיק מלהתפלל, אזי סוף כל סוף הישועה תבוא, ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות לב:) אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר (תהלים כ"ז י"ד) "קנה אל הו"ה חזק ויאמץ לבך וקנה אל הו"ה", פי בודאי אם מתעקשים אצלו יתברך פעם אחר פעם ולא מתעייפים בתפלה, אזי רואים ישועות גדולות, פי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא

יכול לפעול, ולכן אל תגידי 'המציאות רחוקה ממני כי אין לי אפשרות טכנית' וכו', רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן ר"ג) הטבע מחיבת כף והתפלה משנית את הטבע.

ואם את רוצה לראות ולהתבונן מה זו עקשנות בתפלה וכו', ואיך שהמציאות הראתה דבר אחד, והתפלה הראתה דבר שני, כדאי לך לבוא ליבנאל ולהסתכל על בית הכנסת שנבנה בפאר וכיפי מיחד במינו, וזה היה אחר תפלה של עשרים שנה, יום יום, שעה שעה, בלי שום גזמא כלל, בשעה שרשע מרשע שם לנו רגלים ולא נתן בשום פנים ואפן לבנות את בית הכנסת, ואני לא הפסקתי מלהתפלל בעקשנות גדולה, ולא התיאשתי בשום פנים ואפן, ואף שכלם אמרו לי שזה בלתי אפשרי לי חקית וכו', ולא אקבל רשיון וכו', ושמו לי רגל בכל המשרדים וכו', אבל מרב תפלה הכל התהפך, והנה המבנה עומד לתפארת, ולכן שאף אחד לא יגיד שתפלה לא מועילה, אני חושב שמי שיראה את המבנה הזה, יקבל התחזקות על תפלה ולבקש אפלו על שדוד הטבע ונסים נגלים, כי הקדוש ברוך הוא שומע תפלת כל פה.

ולכן אל תתיאשי מתפלה בשום פנים ואפן, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רל"ב) גבור אחד חגר מתניו לכבש חומה חזקה, ואחר כך כשבא אל השער, היה ארוג על השער מטוה מקורי עכביש שסתם השער, וכי יש שטות מזה שיהיה חוזר ממלחמתו מחמת הסתימה של הקורי עכביש! (והנמשל מוכן). ואחר כך אמר רבנו ז"ל: העקר הוא הדבור. שעל ידי הדבור יכולין לכבש הכל ולנצח כל המלחמות, ואמר: אף על פי שיכולין להתבודד במחשבה, אבל העקר הוא הדבור. ומבאר הנמשל ממילא, לענין מה שקשה על האדם לדבר לפני השם יתברך או לפני הצדיקים האמתיים מה שבלבו, וכל זה מחמת בושא וכבודות שלו שאין לו עזות דקדשה - בודאי הוא שטות גדול, כי הלא הוא רוצה לכבש בדבורו מלחמה חזקה שהוא מלחמת היצר, ועכשו כשהוא סמוך לדבר, ולכבש ולשבר חומות ולפתח שערים על ידי

הדבור, ובשביל מניעה קלה מחלישות דעתו וכיוצא, ימנע חס ושלום מלדבר? ! כי הלא המניעה הזאת נחשבת לסתימה של קורי עכביש כנגד החומות שרוצה לשבר בדבורו.

ולכן תמשיכי להתפלל ותראי שהקדוש ברוך הוא לא יעזב אותך, ויהיו לך נסים נגלים. אשרי מי שמצית את רבנו ז"ל בלי שום חכמות והשכלות כלל, אלא מבקש כל מה שהוא צריך, ולבסוף הוא יקבל את זה בדרך פלא ובדרך נס, אשרי מי שחזק בתפלה, רק אל תתיאשי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצא.

**אשתי לא מסכימה שאטוס לארץ ישראל כדי להיות
בל"ג בעמר במירון. מה אעשה?**

שאלה:

מאת ישראל: שלום וברכה, ותודה רבה על כל שאתם עושים בשבילנו.

אני גר בארצות הברית, ואני משתוקק מאד מאד לנסע למירון על ל"ג בעמר, אבל אשתי אינה מסכימה שאעזב אותה שתי פעמים בשנה - בראש השנה ובל"ג בעמר. מה אעשה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, כ"ז ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש ברוך הוא אמר לאברהם אבינו (בראשית כ"א י"ב) "כל אשר

תאמר אליך שְׁרָה שָׁמַע בְּקִלְהָ"; אַם אֲשַׁתְּךָ לֹא רוּצָה שְׂתַסַּע - אַל תַּסַּע, וּתְצִיַת אֶת אֲשַׁתְּךָ, וְאִזּוּ טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים, כִּי בְּפִרוּשׁ הַזֵּה הִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל מֵאֵד מְאֵד עַל שְׁלוֹם בֵּית, וְאָמַר (שִׁיחֹת הַר"ן סִימָן רס"ד) שְׁצַרְיָכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אֲשַׁתּוֹ. כִּי אָמַר הֲלֹא הַנָּשִׁים הֵם סוֹבְלִים צַעַר וְיִסוּרִים גְּדוֹלִים מְאֵד מְאֵד מִלְדִּיָּהֶם, צַעַר הַעֲבוּר וְהַלְדָּה וְהַגְּדוּל, כְּאֲשֶׁר יְדוּע לְכָל עֵצָם מִכְּאוּבָם וְצַעֲרָם וְיִסוּרֵיהֶם בְּכַמָּה אָפְנִים הַקָּשִׁים וְכַבְדִּים מְאֵד מְאֵד וְכוּ' וְכוּ', עַל כֵּן רְאוּי לְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּלְיַקְרָם, וּלְכַבְּדָם. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּכָא מְצִיעָא נ"ט). 'אוֹקִירוּ לְנִשְׁיָכֹוּ כִּי הֵיכִי דַתְתַּעְתְּרוּ' [תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׂתַהִיּוּ עֲשִׁירִים], וְכֵן אָמְרוּ ('בְּמֹת ס"ג). 'דֵּינֵנוּ שְׁמַגְדְּלוֹת אֶת בְּנֵינוּ וּמַצְלַת אוֹתָנוּ מִן הַחֲטָא'.

וְלָכֵן צְרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אוֹתָן מְאֵד מְאֵד, וְזֶה יְסוּד גְּדוֹל בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב, שֶׁהַבַּעַל מְכַרְח לְעֹזֵר לְאֲשַׁתּוֹ, וְאִם הוּא רוּצָה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל וּלְצִיַת אוֹתוֹ, הַדְּבָר הָרִאשׁוֹן עָלָיו לְעֹזֵר לְאֲשַׁתּוֹ בְּכָל הַמּוֹבָנִים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הַקְּפִיד עַל דְּבָרִים אֵלּוּ מְאֵד מְאֵד, עַל אֵלוּ שְׁמִשְׁפִּילִים אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם, וּמִי שֶׁהָיָה לוֹ סְכוּסָךְ עִם אֲשַׁתּוֹ, רַבְּנוּ ז"ל לֹא רָצָה לְקַבֵּל אוֹתוֹ לְגַמְרִי, וְלֹא רָצָה אֶפְלוּ לְרֹאוֹת אוֹתוֹ.

וְיְדוּע הַסְּפוּר שֶׁהָיָה בְּשָׁבוּעוֹת אוּ בְּחִנְכָה, שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל בְּעֵת שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הַשְּׁלַחַן עִם אָנָּ"שׁ: 'וְוַעַר הָאֵט דָּאֵס אִין זִיף אַזָּא עֲזוּת, צוּוּ הָאָבָן בֵּי מִיין טִישׁ אַ הַרְהוּר רַחֲמָנָא לִיצְלָן, אִיף מִיין נִיט טְשַׁעְרִינְעֵר, נִיט בְּרִסְלָב'ר, נִיט טַעֲפְלִיקְעֵר" [מִי יֵשׁ לוֹ אֶת הַעֲזוּת שֶׁהָיָה לוֹ הַרְהוּר רַע בְּשְׁלַחְנִי, אִינִי מְתַכְּוֵן עַל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִהַעִיר טְשַׁעְרִין, וְלֹא מִהַעִיר בְּרִסְלָב, וְלֹא מִהַעִיר טַעֲפְלִיקָן], וְטִירָאוּיֶצְעֵר לֹא הַזְכִּיר, וְהַבִּינוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִי הוּא הָאִישׁ הַזֶּה, כִּי הָיָה שָׁם אֶחָד מִטִּירָאוּיֶצְעֵ שְׁלֹא הָיָה לוֹ שְׁלוֹם בֵּית כְּשִׁתִּי שָׁנִים, וְתַכְּף קָם רַבְּנוּ ז"ל מִן הַשְּׁלַחַן וְנִכְנַס לְחַדְרוֹ, וְהָאִישׁ הַזֶּה שְׁלֹא הָיָה לוֹ שְׁלוֹם בֵּית עֲמַד עַל הַפֶּתַח וּבְכָה הַרְבֵּה מְאֵד, וְגַם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּקָשׁוּ מִרַבְּנוּ ז"ל בְּעֵדוֹ, עַד שֶׁהִבְטִיחַ שְׁיִחְזוֹר לְבֵיתוֹ וְיִשְׁלָם מִיַּד עִם אֲשַׁתּוֹ, וְאִזּוּ יֵצֵא רַבְּנוּ ז"ל מְחַדְרוֹ, וְהַמְשִׁיךְ אֶת סֵדֵר הַנְּהַגְתּוֹ בְּשְׁלַחְנוּ הַטְּהוּר. וְרֹאִים מְכָל זֶה אִיף

שֶׁרַבְנוּ ז"ל הַקְפִיד עַל שְׁלוֹם בַּיִת, וְאִם לֹא הָיָה שְׁלוֹם בַּיִת - לֹא רָצָה לְשַׁבֵּת אֶפְלוּ בְּאוֹתוֹ שְׁלַחַן אִיפֹה שֶׁהָאָדָם הַזֶּה יוֹשֵׁב.

מֵה שָׂאִין כֵּן, בְּעֵנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אָמַר בְּפֶרוּשׁ רַבְנּוּ ז"ל (חיי מוֹהֲרָן סִימָן ת"ו) שְׁאֶפְלוּ אִם הַצְדִּיק בְּעֶצְמוֹ מוֹנֵעַ אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִסַּע אֵלָיו, גַּם כֵּן לֹא יִשְׁאַל אוֹתוֹ, כֹּל כֵּךְ חָשׁוּב לִהְיוֹת אֶצֶל רַבְנּוּ ז"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהַזְהִירָנוּ עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָז דְּנִים אֶת הָאָדָם עַל כָּל הַשָּׁנָה מֵה יִהְיֶה אִתּוֹ, וּמֵה יִהְיֶה עִם אִשְׁתּוֹ וְעִם יְלָדָיו, כִּי כֵךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ח:): בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִדוֹן מֵה יִהְיֶה בְּסוּפוֹ; הֵינּוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין וְהַנּוֹרָא שְׁדִנִּים אֶת כָּלָם, כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, מֵה יִהְיֶה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּשָׁנָה זוֹ, מִי לַחֲיִים מִי לְמוֹת וְכוּ', מִי בַחֲנִיקָה וּמִי בְשִׁרְפָה וְכוּ', וְכֵן אָמְרוּ (בִּיצָה ט"ז): כָּל מְזוֹנְתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִים מִרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֵינּוּ שָׂאֵז כּוֹתְבִים אֶת הַתְּקָצִיב לְאָדָם עַל כָּל הַשָּׁנָה, וְכֵן אָמְרוּ (בְּרֹאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה נ"ו סִימָן י"ג) כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יִשְׂרָאֵל נֹאחֲזִין בְּעֵבְרוֹת, וּמִסְתַּבְּכִין בְּצָרוֹת, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֵן נוֹטְלִין שׁוֹפָר וְתוֹקְעִין בוֹ, וְנוֹכְרִים לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהוּא מוֹחֵל לָהֶם; כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא בַר מִינֵן, אָזִי בְּלִי שׁוּם סִפְקָ יִקְבַּל עֲנֹשׁ, כִּי יֵשׁ דִּין וְיֵשׁ דִּין, אֲבָל כְּשֶׁבָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּמִבְקֵשׁ סְלִיחָה, וּמִכְנִיעַ אֶת עֲצָמוֹ לִפְנֵי יִתְבָּרָךְ, מִיָּד הוּא מוֹחֵל לוֹ, כְּמֵאמָרָם ז"ל (שׁוֹחַר טוֹב תְּהִלִּים ק"ב) "פְּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעֵר". אָמַר רַבִּי יִצְחָק: כְּלִפֵּי דוֹרוֹת אָמְרוּ, שָׂאִין לָהֶם לֹא נִבְיָא וְלֹא כְהֵן וְלֹא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שִׁיכְפֹר עֲלֵיהֶם, אֲלֵא עוֹד תְּפִלָּה אַחַת שֶׁנִּשְׁתַּמֵּר לָהֶם שֶׁהֵם מִתְּפַלְלִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְלֹא תִבְזֶה אוֹתוֹ מֵהֶם. הֲוִי, וְלֹא בְזָה אֶת תְּפִלָּתָם.

הֲרִי שֶׁלֶף לִפְנֵיהָ, שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵז הוּא הַמְשַׁפֵּט לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ. וְהִנֵּה יָדוּעַ כְּשֵׁישׁ מְשַׁפֵּט חֲמוּר צְרִיכִים לְקַחַת עוֹרָף דִּין גְּדוֹל, וְכָכָל שֶׁהַמְשַׁפֵּט יוֹתֵר גְּדוֹל וְיוֹתֵר מְסֻבָּה, לוֹקַחִים אֶת הָעוֹרָף דִּין הַכִּי גְדוֹל, וְאִם נִגְזַר עֲלָיו אֵיזָה עֲנֹשׁ מוֹת רַחֲמָנָא לִיֶּצֶלֶן, אָזִי לוֹקַחִים אֶת עוֹרָף הַדִּין הַכִּי גְדוֹל בְּעוֹלָם, וְאִף שְׂזָה עוֹלָה הוּן תּוֹעֵפוֹת, מוֹכְרִים אֶת כָּל מֵה שֵׁישׁ לוֹ כְּדִי לְשַׁלֵּם לְעוֹרָף הַדִּין, הָעֶקֶר שִׁיֶּצִיל אוֹתוֹ מְמוֹת

בטוח לחיים, והנה רבנו ז"ל הוא העורך דין הכי גדול בעולם, והוא הכריז (חיי מוהר"ן סימן ת"ה) הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם כלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם פלו תלוי בראש השנה שלי; ולכן נוסעים אל רבנו ז"ל על ראש השנה, כדי שהוא יהיה לנו עורך דין במשפט ששופטים אז את כל אדם, והוא מוסר את נפשו עבור כל אחד שבא אליו וחוזר שם בתשובה שלמה ומבקש ממנו יתברך שישמר אותנו כל השנה מכל מיני צרות ורעות רבות וכו', ושנזכה להכתב בשנה של בריאות והצלחה בחיים, ופרנסה טובה, ושמירה מכל מיני גנבות וגזלות ואלימות, ומכל מיני מיתות משנות, כי הצדיק האמת הוא העורך דין הכי גדול, ורבנו ז"ל רצה שכלם יהיו אצלו בראש השנה בלי יוצא מן הכפל.

ולכן אשתך צריכה להבין כי בזה שאתה נוסע אל רבנו ז"ל, אתה מציל את עצמך ואותה ואת הילדים מכל מיני מארעות ומכשולים וסכנות שרק קורים בעולם, וכן שתכתב בפרנסה בשפע, ובכל הישועות שרק צריכים, האם לא כדאי בשביל זה להשאיר לבד עם הילדים בסך הכל כמה ימים? הרי בראש השנה פועלים אצל רבנו ז"ל במיליונים וכו' כל אחד כפי האמונה החזקה בזה וכו', ולכן למה לנשים לדאג? אדרבה, הן צריכות לגרש את בעליהן להיות בראש השנה באומץ, כי אם שמה מחלקים בריאות, פרנסה, שלום בית, ילדים, נחת וכו' וכו', האם זה לא שוה פי מיליון מלנסע לעסקים מעבר לים למזרח הרחוק כמו סין, או למערב הפרוע כמו לוס אנג'לס? ולכן הנשים צריכות לדעת שבעליהן לא נוסעים לחפשה כמה ימים אצל ציון רבנו ז"ל בראש השנה, אלא שם נמצא העורך דין הכי גדול בעולם שהוא ממליץ עבורנו, ובזכותו נביא הביתה כל מה שאנחנו צריכים וכו', והן צריכות לדעת שזה בכלל לא קל להיות שמה בכמה ימים האלו - הגשמיות אינה גשמיות בכלל וכו'.

וכו', וכל אחד עובר את התקון שלו וכו' וכו', אבל בודאי זה משתלם במיליון אהוז.

ולכן לדעתי תצית את אשתך ותסע רק לראש השנה לאומן, ובצורתו יתברך כשיתאפשר לכם אזי תסע עם אשתך לטיול לארץ ישראל, ואז תהיה במירון ובצפת ובטבריה וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצב.

האם כשאומרים תקון חצות צריכים לשבת דוקא על הרצפה?

שאלה:

מאת דן: שלום לכבוד הצדיק ה'קר. ימלא השם משאלות לבכם לטובה בבריאות איתנה, ותזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציקם ומכל תלמידיכם שקרבתם במסירות נפש במשך עשרות שנים. ראיתי באחד הספרים של הרב שכתוב בספרי האר"י שבזמן אמירת תקון חצות יש לשבת על הארץ. האם יש להקפיד על כך או שאפשר גם לשבת על כסא?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אמר, כ"ז ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מבאר בכמה מקומות בכתבי האריז"ל אשר בעת אמירת תקון חצות ראוי לשבת על הארץ וכו', עם כל זאת, תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו ותלמידי המגיד הגדול ממעזריטש זכותו יגן עלינו, לא הקפידו על זה, אלא יש שישבו במקומם איפה שלמדו ושם אמרו תקון חצות, וכל אחד הלך לפי דרכו, העקר הוא להיות ער בזמן חצות שאז הוא עת רצון גדול בשמים, ויכולים לפעל אצל הקדוש ברוך הוא כל מה שרק מבקשים, כי אז הוא יושב כביכול נגד הקדוש ברוך הוא ממש פנים אל פנים וכו', והקדוש ברוך הוא שומע את תפלתו ותחנתו ומשלים משאלות לבו כל מה שמבקש, כי אז הוא עת רצון גדול וכו'.

וכן מובא כמה וכמה פעמים בזהר הקדוש שהגאולה תבוא רק על ידי אלו שקמים לפנות בקר ואומרים את סדר תקון חצות, ומעלת האדם שער אז אין לתאר ואין לשער כלל, כי הקדוש ברוך הוא כביכול נמצא אז פה למטה בזה העולם, בסוד פנים אל פנים, כמו שכתוב (איכה ב' י"ט) "שפכי כמים לבך נכח פני הוי"ה", ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קמ"ט) חצות הוא מסגל כמו פדיון, כי הוא המתקת הדינים; ולכן אם יש למישהו דין, העצה שיהיה ער אז ויאמר את סדר תקון חצות, וימתקו ממנו כל הדינים, ומוהרנ"ת ז"ל אמר (לקוטי הלכות השקמת הבקר הלכה א' אות ט"ו) כמו שהגאולה הראשונה היתה בחצות לילה, כמו כן הגאולה העתידה תהיה רק בזכות אלו האנשים שקמים בחצות לילה, כי היתה הגאולה הראשונה בחצות דיקא. וכן הגאולה האחרונה שאנו מקוים שתהיה במהרה בימינו תהיה על ידי בחינת חצות, על ידי הפשרים והיראים העומדים בכל לילה בחצות. הקדוש ברוך הוא יעזר שנשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצג.

**אָנוּ גְרִים אַצֵּל הוֹרֵי כְּבוֹד שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְלֹא נִרְאָה שְׁבִקְרוּב
נוֹכַח לְעֵבֵר לְדִירָה מְשֻׁלָּנוּ. מָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת מוֹרֵיהֶ: שְׁלוֹם כְּבוֹד הָרַב.

בְּעֲלֵי וְאֲנֵי גְרִים אַצֵּל הוֹרֵי קְרוּב לְשֹׁלֵשׁ שָׁנִים. אָנוּ הוֹרִים
לְאַרְבָּעָה יָלָדִים שִׁיְהִיו בְּרִיאִים, פְּרִנְסָתָנוּ דְּחוּקָה, וְלֹא נִרְאָה
כִּי יֵשׁ אֹר בְּקִצָּה הַמְּנַהֲרָה לְצֵאת וְלִגְוֹר בְּדִירָה מְשֻׁלָּנוּ.
בְּנוֹסֶף לָזֶה, בְּעֲלֵי סוֹבֵל מְאַלְרָגִיָּה גְבוּהָה לְאַבְק שְׁגוּרְמַת לוֹ
קֶצֶר נְשִׁימָה, וְלְאַחֲרוֹנָה נוֹסֶפּוּ לוֹ מִסְבָּה לֹא בְרוּרָה קְשִׁיִּים
אֶפְלוּ בְּבִלְיַעַת רַק – מָה שְׁמוֹנֶע אוֹתוֹ לְצֵאת וּלְפְרִנֵּס אֶת
בְּנֵי בֵיתוֹ וְכֵן מִקְשָׁה עָלָיו בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. מָה נוֹכַח
לַעֲשׂוֹת כְּדִי שְׁבַעֲזַרְת הַשֵּׁם! יִסְתַּדְּרוּ הָעֵנִינִים? תּוֹדָה רַבָּה
וְיִישַׁר כַּח!

תְּשׁוּבָה:

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְר אָמַר, כ"ח נִסָּן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל מוֹרֵיהֶ תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁעַם רְצוֹן טוֹב יְכוּלִים לְהַגִּיעַ אֶל כָּל דְּבָר,
כְּמוֹ שְׂאֵמֵר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ "אֵין לְהַגִּיד אֲנִי
לֹא יְכוּל, אֲלֵא תַגִּיד אֲנִי לֹא רוֹצֶה. תַּרְצָה וְתוֹכַח!", כִּי בְּאַמַּת אֵין לְךָ
דְּבַר הַעוֹמֵד בְּפָנֵי הָרְצוֹן, וְאֵם זוּג רוֹצִים לְקַחַת אֶת עֲצָמָם בְּיָדִים – הֵם
יְכוּלִים.

הַבַּעַל מִתְחַיֵּב בְּכַתְּבָה "וְאַנָּא אֶפְלַח וְאוֹקִיר וְאִיזוֹן וְאַפְרִנֵּס יִתִּיכִי
כְּהַלְכוֹת גּוֹבְרִין יְהוּדָאִין פְּלַחִין וּמוֹקְרִין וְזָנִין וּמְפָרְנִסִּין לְנִשְׂיָהוֹן
בְּקוֹשְׁטָא" הֵינּוּ לְפְרִנֵּס אֶת אִשְׁתּוֹ בְּכַבוֹד, וְאַבְרָךְ שִׁישׁ לוֹ אֲרַבְּעָה

יְלָדִים, עָלְיוּ לְצֵאת לַעֲבֹד. מֵהִיכִי תִיתִי - אִם אֲשֶׁתּוּ רוּצָה לְעֹזֵר לוֹ
 מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים, אָבָל הַמְחַיְבֹת לְהֵבִיא פְּרֻנְסָה זֶה עַל הַבַּעַל, וְאִם
 הוּא רוּצָה לְלַמֵּד וְכוּ', כִּכָּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (אֲבוֹת פָּרָק ב') יָפֵה
 תְּלַמּוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שִׁיגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עוֹן. וְכָל תּוֹרָה
 שֶׁאֵין עִמָּה מְלֶאכֶה, סוֹפָה בְּטֵלָה וְגוֹרֶרֶת עוֹן; וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (חֲנִי
 מוֹהָר"ן סִימָן תַּק"א) שְׁחָפִץ מְאֹד שְׂיִהְיֶה לָנוּ פְּרֻנְסָה, אִף עַל פִּי שְׁבַטְחוֹן
 גַּם בֶּן טוֹב מְאֹד, אִף עַל פִּי בֶן טוֹב מְאֹד כְּשׁוֹזְכִין שֵׁשׁ לוֹ מְעַמֵּד
 פְּרֻנְסָה, כִּי בִמְקוֹם עֲבוֹדַת הַבְּטָחוֹן בְּמְקוֹם זֶה יַעֲשֶׂה עֲבוֹדָה אַחֲרָת,
 כְּלוּמַר כִּי אִם לֹא יִהְיֶה לוֹ מְעַמֵּד פְּרֻנְסָה וְיִהְיֶה לוֹ בְּלִבּוֹל הַדַּעַת
 מֵהַפְּרֻנְסָה, וְיִצְטָרֵךְ בְּכָל פַּעַם לְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הַבְּטָחוֹן, בְּמְקוֹם
 זֶה יַעֲסֹק בְּעֲבוֹדָה אַחֲרָת וְהַתְחַזְּקוֹת אַחֵר בְּשָׂאָר עֲנִינֵי עֲבוֹדַת הַשָּׁם;
 וְלָכֵן אִם אַתֶּם רוּצִים בְּאַמֶּת לִהְיוֹת עֲצֵמָאִים וְכוּ', צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל
 בְּזֶה וְכוּ', וְאִם עֲדִין אַתֶּם לֹא יְכוּלִים, אֲזִי אֵל תִּתְלוּנְנוּ שְׂאֵתֶם נִמְצָאִים
 עֲדִין אֲצֵל הַהוֹרִים, אֲדַרְבֵּה, אַתֶּם צְרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּתֵּן לָכֶם הוֹרִים כְּאֵלוֹ שְׁמוֹסְרִים אֶת נַפְשֵׁם לְעֹזֵר
 לָכֶם.

דְּעוּ לָכֶם שְׁעַם תְּפִלָּה יְכוּלִים לַפְּעַל אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכֹּל,
 וְלָכֵן עֲלֵיכֶם לְהִתְפַּלֵּל הֵן עַל בְּרִיאוֹת, וְהֵן עַל פְּרֻנְסָה, וְהֵן עַל שְׂמִחָה,
 וְהֵן עַל שְׁלוֹם בַּיִת, וְהֵן עַל נַחַת מֵהֵילָדִים וְכוּ' וְכוּ', כִּי עַל כָּל דְּבָר
 קָטָן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי מֵה שְׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם
 דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא פּוֹעֵל.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצֵּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' קצד.

**אני ובעלי החלטנו שאנו רוצים להתייעץ עם יועץ זוגי.
על מי כבוד הרב ממליץ?**

שאלה:

מאת נאווה: שלום רב!

אני ובעלי החלטנו שאנו רוצים להתייעץ עם יועץ זוגי. על מי
כבוד הרב ממליץ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל נאווה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי טוב מאד שזוג שלא מסתדרים שילכו להתייעץ עם יועץ
נשואין, אבל אני ממליץ רק על רב גדול ירא שמים שאינו לוקח כסף,
כי מי שלוקח כסף הוא לא מעניין לעשות שלום בית, כי הרי הוא
יאבד לקוחות וכו', כי הרי זו הפרנסה שלו, ולכן הם מושכים את זה
לחמשה, ששה עד עשרה בקורים וכו', כי מה אכפת לו שהזוג ישלם
לו כסף מלא? ואדם כזה אין לסמוך עליו.

אני רק יכול להגיד לך ולבעלך מה שרובנו ז"ל אומר (שיחות הר"ן
סימן רס"ג) מענין בני הנעורים ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם
ובין נשותיהם ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פרויד
לגמרי חס ושלום. ואמר: שזה מעשה בעל דבר שמניח את עצמו על
זה מאד לקלקל השלום של בני הנעורים כדי שיתפסו במצודתו חס
ושלום על ידי זה. כי הוא אורב על זה מאד לתפסם בנעוריהם על ידי
קלקול השלום בית חס ושלום שגורם בערמומיותו לקלקל השלום
שבניהם. והאריך בשיחה זאת, כי זה מאד מאד נחוץ לאברכים
לדעת איך להתנהג עם האשה, והאשה עם הבעל, ואם כבר הולכים

אל יועץ נשואין, צריכים לחפש אחר רב גדול מאד שהוא בעל יראת שמים ואינו מענין בכסף כלל, כי לצערנו הרב היום יש כל מיני אנשים פגומים וכו', שהם אומרים שהם מתמחים בעניני שלום בית וכו', ולוקחים הרבה כסף וכו', ונקראים מפרסמים לעניני שלום בית וכו', ובאמת נתקיים אצלם מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) שיש מפרסמים ומנהיגים שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ואיך ינהיגו את אחרים?

ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו וכו', וככלל זה יהיה בידיך - אם אחד רוצה כסף כדי לעשות שלום בית, הוא כבר שקרן גדול מאד, והוא לא מענין שיהיה אצלך שלום בית, כי הוא ימשך את זה לכל הפחות לחצי שנה או לשנה, כי הרי זו הפרנסה שלו, וככה אם הוא יגמר עם זה אחת-שתיים וכו', אז לא יחזרו אליו, ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו, ועל כן אם כבר הולכים ליעוץ זוגי, ללכת רק אל יהודי שמפרסם לצדיק וירא שמים גדול.

עם כל זאת באתי בשורותים אלו אליך ואל בעלך - דעו לכם אשר עקר ההצלחה בחיי הנשואין ולזכות לאשר בחיי הנשואין, הוא לקנות לעצמו את מדת הותרנות, כי הן הבעל והן האשה צריכים לוותר אחד לשני ולא ללכת ראש בראש וכו', שבזה לא מגיעים לשום מקום, אלא לשניהם נשבר הראש וכו'... כל בעיה בעולם יכולים לפתר דרך הדברות, ובפרט באהבה גדולה מאד, כי תכלית הנשואין שיהיה ביניהם אהבה גדולה מאד, ויעשו את רצונו יתברך, וזכרו היטב אשר אהב"ה עולה כמספר אה"ד - אם יש אהבה בין הזוג אז הם יהיו אהד, ואף שפה ושמה צרות בעיות וכו' וכו', הכל יכולים לפתר דרך הדברות בין הזוג.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצה.

הגעתִי לגיל שלשים וחמש, אך עדין לא התחנתִי כי אני מחפש בחוֹרָה שְמוֹרָה

שאלה:

מאת אורי: לכבוד מורנו ורבנו מוה"ר א"ש שליט"א. השם ישמר אותך לנצח, ויהי רצון שתזכה לקבל פני משיח צדקנו מתוך בריאות איתנה, אמן. קוראים לי אורי, אני בן שלשים וחמש וכבר תשע שנים בתשובה בזכות רבנו הקדוש, וברוך השם אני קשור אליכם. אני רוק, וקשה לי להתפשר בשדוכים כי אני רוצה רק בחוֹרָה שְמוֹרָה. נסיתי כמה פעמים להתקדם עם שדוכים רגילים אך אני לא מצליח, ואני לא מסגל להתחתן עם בחוֹרָה לא שְמוֹרָה. אני מאד רוצה להתחתן, נסיתי להתפשה, אבל ללא הצלחה. מה כבוד הרב מציע לעשות?

אשמח אם הרב יוכל להתפלל עלי. תודה רבה על הכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אָמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שְלוֹם וברכה אֶל אורי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דוד המלך אומר (תהלים צ) "ימי שנתינו בהם שבעים שנה", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן ס"א) שֶׁהַשְּׁבָעִים שָׁנָה פּוֹרְחִים לְאָדָם כְּמוֹ רֵבַע שָׁעָה, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בראשית רבה פרשה צ"ו סימן ב') כְּצֵל יְמֵינוּ עַל הָאָרֶץ וְאֵין מִקְנָה, וְהָלוֹא כְּצֵלוֹ שֶׁל כֶּתֶל אוֹ כְּצֵלוֹ שֶׁל אֵילָן אֶלָּא כְּצֵלוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עֵף, דְּכָתִיב (תהלים ק"ד) כְּצֵל עוֹבֵר. וְאֵין מִקְנָה - וְאֵין מִי שִׁיקְנָה שְׁלֵא יְמוֹת, הַכֹּל יוֹדְעִים וְאוֹמְרִין בְּפִיהֶם שֶׁהֵן מֵתִים; עֵינֵן שֵׁם.

נמצא שלפי החשבון הזה הגעת כבר לאמצע ימיה, אף שאדם לא בטוח עם החיים שלו אפלו לרגע אחד וכו', ועדין אתה רוק, ואתה עדין בדרך שאתה מחפש רק בחירה שמורה וכו', האם אתה שמור? אתה יודע מה זה חטא של הוצאת זרע לבטלה, שזה העוון הכי חמור שרק יש? עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (גדה י"ג.) אמר רבי יוחנן: כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה; ואמרו (שם) רבי יצחק ורבי אמי אמרי: כאלו שופך דמים, שנאמר (ישעיה נ"ז ה) "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת סעפי הסלעים", אל תקרי שחטי אלא סחטי; כי מכל טפה וטפה יכול להולד ולד, וכשסוחט את זרעו לבטלה הוא שוחט את ילדיו, והעוון הזה מטמטם את המוח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת וביאוש גדול כאלו הקדוש ברוך הוא שונא אותו ולא צריך אותו וכו' וכו'. ולכן אדם מוכרח להתחתן כדי להשמר מעברות חמורות, וכן לקיים מצות פריה ורבייה, שזו המצוה הראשונה בתורה, אז מה אתה בדרך?

אתה חזרת בתשובה - אשריך ואשרי חלקך, תראה תכף ומיד להתחתן עם בחורה שחזרה בתשובה שלמה, והעקר תחפש בה מדות טובות שזה יותר מהכל, ואל תהיה חכם בעיניך, כי חבל שתבלה את השנים שלך בהבל וריק, והלואי שזה יהיה להבל וריק, כי לצערנו הרב וריקים נכשלים בעברות חמורות מאד מאד וכו', וכתב מוהר"ת ז"ל (לקוטי הלכות יום הכפורים הלכה א' אות א') מי שאינו נשוי הוא פגום בבית.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצית אותי ולא תפסיד - לא בעולם הזה ומכל שכן לא בעולם הבא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצו.

**חֵבֶר הַמְלִיץ לִי לְהַפְסִיק לְלַמַּד בְּגֵרָסָא וּלְהַתְחִיל לְלַמַּד
בְּעֵינָן, וּמֵאֵז אֵין לִי חֲשֶׁק לְפִתַח סְפָר**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מִתְנַאֲל: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְצַדִּיק.

הַתְּחִלְתִּי לְלַמַּד מִשְׁנֵיּוֹת בְּגֵרָסָה בְּלִי בְּאוֹר כָּלֵל, וְהִרְגַּשְׁתִּי טוֹב
מְאֹד עִם זֶה, וְכִף חֲשַׁבְתִּי שְׂרַבְנֵנו הַתְּכַוֵּן בְּמָה שְׂכַתְבִּי בְּשִׂיחוֹת
הַר"ן בְּסִימָן ע"ו, אֲךְ מִכֵּיוֵן שֶׁחֲשַׁשְׁתִּי שְׂאוּלֵי הַבְּנֵתִי לֹא נִכּוֹן,
שְׂאֵלְתִי אִיזָה בְּחֹר מְבִית כְּנֶסֶת וְהוּא אָמַר לִי שֶׁזֶה לֹא מִסְפִּיק
טוֹב שְׂאֵנִי גוֹרֵס מִבְּלִי לְהַבִּין, וְאָמַר לִי עוֹד שְׁעַל לְמוֹד בְּעֵינָן יֵשׁ
הֶרְבֵּה יוֹתֵר שְׂכָר וְהוּא גוֹרֵם נַחַת רוּחַ לְהַשֵּׁם.

מֵאֵז הִפְסַקְתִּי לְגֵרָס, אֲבָל אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֵין לִי חֲשֶׁק לְפִתַח
מִשְׁנֵיּוֹת יוֹתֵר. מָה עָלֵי לַעֲשׂוֹת? וְהֵאֵם זֶה טוֹב לְגֵרָס בְּכָל סְפָרֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּלִי בְּאוּרִים כָּלֵל? בְּתוֹדָה רַבָּה וּבְבִרְכַת רְפוּאָה שְׁלֵמָה
וְאֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, אָמֵן.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר אָמַר, כ"ח נִסָּן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מִתְנַאֲל נְרוּ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲנִי לֹא מִבִּין אוֹתָךְ, עוֹבֵר עָלֶיךָ מָה שְׁעוֹבֵר בְּפָגַם הַבְּרִית וְכוּ',
שָׂרַק אֶתְּךָ וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹדְעִים מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', וְסוּף כָּל
סוּף מְצֵאתָ אֶת הַתְּקוּן שְׁלֶךָ בְּסִפְרֵי רַבְּנֵנו ז"ל, וְהַתְּחִלְתָּ לְלַמַּד מִשְׁנֵיּוֹת
כְּפִי סֵדֵר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵנו ז"ל (שִׂיחוֹת הַר"ן סִימָן ע"ו) לְגֵרָס כְּסֵדֵר
וְכוּ', וְהִנֵּה פְתָאוּם בָּא בְּחֹר פְּגוּם בְּפָגַם הַבְּרִית מְבִית וּמִבְּחוּץ וּמִגְשָׁם
מְאֹד וְכוּ' וְכוּ', וְהוּא נוֹתֵן לָךְ עֶצֶה וְאוֹמֵר לָךְ שְׂאֵין לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

נחת רוח ממך... ואתה טפש, כל כך מתפעל מהבחור הפגום הזה עד שהפסקת מלגרט משניות, ואין לך כבר חשק לפתח משניות וכו'?

אתה לא רואה שהבחור הזה פגום מאד מאד? ואיך אתה זורק את עצות רבנו ז"ל מפני בחור ששטוף בזמה ובנאוף? כי כל זמן שאדם בחור ורוך הוא פגום בבגרות, כמו שכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות יום הכפורים הלכה א' אות א') מי שאינו נשוי הוא פגום בבגרות, ומובא בספר "ראשית חכמה" (שער התשובה פרק ג' סימן י') ומהדברים שצריך השב לתקן, הוא לתקן אות ברית הפגום בהוצאת זרע לכטלה, שאין אדם בזמנו נצול ממנו בבחורותו, עין שם. ואם כתב את זה לפני ארבע מאות וארבעים שנה, כי הוא היה תלמיד הרמ"ק וזכרנו לברכה שהיה בדורו של האריז"ל, וכבר אז כתב "שאין אדם בזמנו נצול ממנו בבחורותו" מה נאמר אנוחנו בדור הזה שהכל פתוח, והכל פרוץ, ובני הנעורים נכשלים בגדול בחטא המגנה והמרור הזה, ולכן אני לא מבין איך בחור פגום מדבר נגד סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, ואתה צריך להתפעל ממנו ולהפסיק ללמד? והוא כבר רואה בשמים שאין להקדוש ברוך הוא נחת רוח ממך... איפה ואיפה השכל שלך?

ולכן אם אתה רוצה באמת לבוא לתקונה, תתחיל לגרט יותר ויותר משניות, שזה יטהר אותך מכל מיני חלדה שנדבקה בך על ידי פגם הבגרות וכו', וכך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מב.) במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה. ומובא (מדרש תלפיות) שאשר בן יעקב יושב על פתחו של גיהנם, ומי שהרבה ללמד משניות אינו מניחו להכנס שם. ולכן אשרי מי שיגרט בכל יום כמה פרקים משניות, שהוא הצלחה נצחית, כי משנה"ה איתות נשמה.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתצית אותי, והקדוש ברוך הוא יתן לך שכל ודעת, ותזכה לבוא אל תקונת הנצח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצז.

מישהו בקש ממני שאלמד אתו בחברותא, אך אינני רוצה. כיצד עלי לנהג?

שאלה:

מאת רן: שלום כבוד הרב.

ישנו אדם שמענין להיות חברותא שלי, אך אני אינני יכול להענות לו מכיון שאני מענין ללמוד עם מישהו אחר שיותר מתאים לי. מה עלי לעשות וכיצד עלי לנהג כדי שהראשון לא יפגע? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא מבין מה הבעיה שלך - הבחירה בידי האדם, אם רוצים אזי עושים, ואם לא רוצים אזי לא עושים, אם אתה לא רוצה את החברותא הזו תגיד שאתה לא רוצה אותו וכו', או שתתחמק ממנו באיזה אמתלה וכו', כי הבחירה בידי האדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"י) לאיש אחד ששאל אותו: כיצד הוא הבחירה? השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה - עושה, ואם אינו רוצה - אינו עושה.

[נכתב מוהר"ן ז"ל רשמתי זאת, כי הוא נצרך מאד, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על פן נדמה להם שאין להם בחירה חס ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלילח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצח.

לקרובה שלנו יש בן זוג, אף אינם נשואים, ולאחרונה נולדה להם תינקת. כיצד עלינו להתנהג אתם?

שאלה:

מאת ריקי: שלום וברכות לרב מוהרא"ש שליט"א. לקרובה שלנו יש בן זוג, אף אינם נשואים, ולאחרונה נולדה להם תינקת. זה מבין כי היא צפתה שנבוא ונשמח עמה, אף אנו נבוכים. אמש, בהשגחה ראינו אותה עם התינוק בפארק, ולמרות שהיא לא הבחינה בנו, נגשנו וברכנו במזל טוב והרמנו את התינקת. מה הדבר הנכון באמת לעשות במצב מבין כזה? ואיך לנהג בהמשך? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל ריקי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריכים להגיד להם את האמת שאסור לגור ביחד בלי נשואין, ואת צריכה לדעת שמצות תוכחה זו מצות עשה מן התורה, כמו שכתוב (ויקרא י"ט י"ז) "הוכח תוכיח את עמיתך", כמוכן שהתוכחה צריכה להיות מתוך אהבה, ולא להתקין, אלא להסביר שאין זו

תכלית - זוג שלא נשואים ויש להם כבר בת, למה שלא יתחתנו?
ואני בטוח שבתוכחה עם אהבה הם יקבלו את דבריך.

הקדוש ברוך הוא יוליך אותנו על דרך האמת, ונזכה לעשות
את רצונו יתברך, ולהחזיר בני אדם בתשובה שזה מאד מאד חשוב
בשמים, ובפרט בדור הזה שהכל הפקר וכו'. אשרי מי שפותח את
העינים לאלו שמסתובבים בחשך, ומאיר להם את אור האמונה,
ומדביק את נשמתם באין סוף ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' קצט.

האם אפשר לשלב בין דרך המוסר לדרך החסידות?

שאלה:

מאת יהודה: לכבוד הרב.

מה ההבדל בין תנועת החסידות לתנועת המוסר? והאם
אפשר ללכת בדרך החסידות והמוסר ביחד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כתיב (תהלים ל"ד ט"ו) "סור מרע ועשה טוב"; דרך המוסר עבדה
העקר על "סור מרע" - שאדם צריך לנקות את עצמו קדם כל מהרע,
על דרך מה שכתוב (ירמיה ד' ג) "נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קצים",
כי עד שלא מנקים את עצמם לגמרי מהמדות הרעות, על ידי זה הוא
זרע אל הקוצים. מה שאין כן דרך החסידות עבדה העקר על "עשה

טוב" - להרבות במצוות ומעשים טובים, ורק להרבות בחסדים ודברים טובים, וכך ממילא יתבטל הרע, כמו שאמר רבנו ז"ל "סור מרע" - איך זוכים לסור מהרע? על ידי "ועשה טוב" - להרבות בעשיית טוב ומצוות ומעשים טובים, ואז ממילא הרע מתבטל וכו'.

ורואים בחוש שדרך החסידות הצליחה, כי אם נעבד על לנקות מאתנו את הרע לא יספיקו ימינו ושנותינו לנקות את עצמנו מהרע שנדבק בנו על ידי חטאינו המרבים וכו', ולכן העקר רק לעשות טוב, להרבות בצדקה וגמילות חסדים, מצוות ומעשים טובים.

תהלה לאל היום אין כבר שום וכוונת בין דרך המוסר לבין דרך החסידות, ונתקנים סוף הפסוק "בקש שלום ורדפהו", וצריכים להשתדל בכל מיני אפנים בעולם שיהיה רק שלום ואהבה בין נשמות ישראל שזה העקר, כי אם יש שלום יש הכל, ואם אין שלום אין כלום, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (עוקצין פרק ג) לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כ"ט) "הוי"ה עז לעמו יתן הוי"ה יברך את עמו בשלום".

אם רוצים יכולים ללכת עם שתי הדרכים, העקר להיות רק בשמחה עצומה עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, שזה יסוד היסודות של בר ישראל, לשמח בכל יום עם "שלא עשני גוי", שזו השמחה הכי גדולה, ותהלה לאל יש לנו במה לשמח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד'ה

אני נשואה ארבע שנים ועדין אין לנו ילדים. מה עלי לעשות כדי להפקד?

שאלה:

מאת צופיה: לכבוד מוהרא"ש שליט"א.
אני נשואה ארבע שנים, עדין אין לנו ילדים, ואני עושה טפולים קשים כדי להפקד.
מאד קשה לי כשנולדים אחינים ולי עדין אין ילדים, אני מנסה להבין שהכל מאת השם, אבל בכל פעם אני נופלת מהאמונה וזה קשה לי ולבעלי שאני חושבת מחשבות לא טובות. תן לי דברים לחזק האמונה, ותגיד לי בבקשה מה עלי לעשות כדי שגפוקד. תודה ותזכו למצוות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל צופיה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אסור לכם להכניס בלחץ, כי זה בעצמו מונע מלהביא ילדים וכו', ולדעתי לא כדאי לך לעשות עכשו את הטפולים, והקדוש ברוך הוא יעזר לך עם זרע של קיימא.

העקר לשמר על טהרת המשפחה בשלמות, וכן בעת הדלקת הנרות אז תרבי בשיחה ותפלה לפניו יתברך שיתן לך פרי בטן כי התפלה שהאשה מתפללת אז על ילדים מאד מקבלת בשמים, וכן בעת הפרשת חלה, אז גם כן הוא עת רצון גדולה בשמים שהאשה יכולה לבקש את הקדוש ברוך הוא על פרי בטן.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות בנים חלק ב' סימן ח') ה"א הנעשה

מכסף מסגל לפריה ורביה; והיום יכולים לקנות את זה בכל חנות תכשיטים, הינו ה"א של כסף ולתלות את זה על הצואר, וזו סגלה להוליד ילדים, כמו שכתוב (בראשית מ"ז כ"ג) "הא לכם זרע", והעולה על הכל לזכור מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא י:) מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים? רבי אליעזר אומר: יפזר מעותיו לעניים, רבי יהושע אומר: ישמח אשתו לדבר מצוה.

רק לא להכנס בלחץ ולהיות רק בשמחה עצומה, ותשתדלו לבדק את המוזנות של כל הבית אם הן כשרות, וכן הבעל שיבדק את התפלין, והקדוש ברוך הוא יפקד אתכם בזרע של קימא, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רא.

**בעוד חדש אני עומדת ללדת בת. האם אני יכולה לספור
למשפחה איך החלטנו לקרא לה?**

שאלה:

סאת חנה:

אני בהריון בחדש השמיני ואני יודעת שיש לי בת. האם אני יכולה לספור למשפחה איך החלטנו לקרא לה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אומר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל חנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

נוהגים לא לקנות שום דבר בשביל התינוק קדם שנוולד - לא

עריסה, ולא עגלה וכו', ומכל שכן וכל שכן שלא נותנים שם לפני שנולד, והכל מפני עין הרע, ולכן אין לך מה להתבלבל, רק לבקש את הקדוש ברוך הוא שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, ותהיי רגילה לומר את התפלה הזו בכל יום אפלו כמה פעמים ביום:

רבוננו של עולם! חוס וחס עליו ותקל מעלי את צער העבור והלדה, ותהיה עמי בעת הלדה, ויצא הולד לאור העולם ברגע קטן בקלות בלי שום נזק לא לי ולא לולד, ויהיה נולד בשעה טובה ומצלחת ובמזל טוב לחיים טובים ולשלום ולבריאות לחן ולחסד, ואני ובעלי נגדלהו לעבודתך ולתורתך הקדושה, ונאמין בך תמיד אשר אתה נמצא ואין בלעדריך נמצא, ואתה משגיח עלינו בהשגחה פרטי פרטית. ותשמר אותי ואת העבר שלא אהיה אני והעבר נזוקים לא בגוף, ולא באיברים, ולא בעורקים, ולא בגידים, ולא בעור ובשר, ולא בשאר בנין האדם, לא בתוך חלל הגוף, ולא חוץ לחלל הגוף, ותחזק את כחי ורוחי ועצמותי, כמו שנאמר רפאות תהי לשרף ושקוי לעצמותיך, כי לך יהוה הוחלתי אתה תענה יהוה אלהי, ואני ביהוה אעלוזה אגילה באלהי ישעי, רצה יהוה להצילני יהוה לעזרתי חושה, ואזכה לילד בקלות מאד בלי שום פחד וכאב וצער כלל, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רב.

רבנו אמר שזו מעלה גדולה להביא את הילד לציונו לפני גיל שבע. האם זה צריך להיות דוקא בראש השנה?

שאלה:

מאת יצחק: ידוע שרבנו אמר שזו מעלה גדולה מאד להביא את הילד לציונו לפני גיל שבע. האם מדבר דוקא בראש השנה או שאפשר לקיים זאת בכל ימות השנה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הבטיח ואמר (ת"י מוהר"ן סימן תקי"ז) אני בטוח בהשם יתברך שכל תינוק שיבוא לפני קדם שיבוא לפני שבע, בודאי יהיה נקי מן החטא עד חתנתו; ולכן נוהגים אנשי שלומנו לקחת את הילד לציון רבנו ז"ל לפני הגיעו לגיל שבע, וזה לא מִכֶּרַח להיות דוקא בראש השנה, אלא גם באמצע השנה, אֲנַחְנו צריכים לעשות את שלנו ורבנו ז"ל יקיים את הבטחתו.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזקה לאמונת חכמים בשלמות, ולצית את רבנו ז"ל על כל דבר ודבר, כמו שאמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ג) העקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות חס ושלוש מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמר חכמינו הקדושים (ספרי פֶּרַשַׁת שְׁפֹטִים) 'אִפְלוֹ אוֹמֵר לָךְ עַל יְמִין שְׂמֵאל וְעַל שְׂמֵאל יְמִין תְּצִית אוֹתוֹ', ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר

להצדיק; כי העקר לבטל את שכלו המדמה והבדוי לגמרי, ולצית את הצדיק על כל אשר אומר, ורק זו נקראת התקרבות, עיני שם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רג.

בגלל מצבנו הכלכלי אנחנו לא מצליחים לחתן את הבנות שלנו. מה עושים?

שאלה:

מאת שמואל: שלום לכבוד הצדיק. תודה על כך שאתה מקדיש מזמנך היקר ומכחך לענות לשאלותינו האנשים הפשוטים. יש לנו שלש בנות שהגיעו כבר מזמן לפרקן, ובגלל שהמצב הכלכלי שלנו לא טוב ואין לנו מספיק כסף - אנחנו לא מצליחים לחתן אותן. כואב לנו מאד לראות אותן ככה, ואין לנו אור בקצה המנהרה. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אומר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמואל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה חכמינו הקדושים אומרים (קידושין ל:): שהאב חייב להשיא את בנו, דכתיב (ירמיה כ"ט ו') "קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים", בשלמא בנו בידו, אלא בתו בידו היא? הכי קאמר להו: נתן לה מידי ולבשטייה ונכסיה כי היכי דקפצו עליה אינשי; הינו לבת צריכים לתת נדוניה כדי שיקפצו

לקחת אותה, וכתב (שם הר"ן) מהא משמע דכשם שהאב חייב להשיא את בנו, כך חייב להשיא את בתו.

וכן אמרו בגמרא (פתיבות נ"ב:) שהמצוה להשיא הבת היא מדאורייתא, וכן הוא (מכילתא משפטים) על הפסוק (שמות כ"א י') "אם אחרת יקח לו" מכאן אמרו חכמים חייב אדם להשיא את בנו, וכתבו הפוסקים על זה, וכן הוא להשיא את בתו שהוא חייב, עיין שם. ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ע"ג) איזהו רשע ערום? זה המשנה בתו בוגרת, ופרש רש"י: שמשנה אותה בשביל מלאכה, עיין שם. הינו שלא רוצה לחתן את הבת שלו כי הוא רוצה אותה לעבודה, זה נקרא רשע, הרי שלך לפניך, שאבא מחייב להשיא את בנותיו.

וכן אמרו חכמינו הקדושים (פסחים קי"ג.) בתוך בגרה שחרר עבדך ותן לה; כי על בנות צריכים לשמר מאד מאד ובפרט בעתים הללו, ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"א סימן ה') וישמרך - בבנות, שצריכות שמירה, ואמרו (סנהדרין ק:) בת לאביה מטמונת שוא, מפחדה לא יישן בלילה, בקטנותה - שמא תתפתה, בנערותה - שמא תזנה, בגרה - שמא לא תנשא, נשאת - שמא לא יהיו לה בנים; ולכן אני לא מבין אותך איך אבא יכול לכתב דבר כזה אין לי כסף לחתן אותן? אתה מחייב ללכת על פני הבתים ולאסוף כסף כדי לחתן את הבנות שלך, איזה תרוץ שאין לך כסף? איפה הרחמנות שלך? ובפרט היום תהלה לאל יש הרבה עסקנים שעם ישראל רחמנים בני רחמנים עושים צדקה וחסד ונותנים ביד רחבה עבור הכנסת כלה, ולכן אין זה תרוץ שאני לא יכול לחתן אותן מפני שאין לי כסף, זו סתם רשעות ואכזריות וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות בנים סימן צ"ו) מי שאין לו רחמנות על בניו בידוע שאין לו חלק בשכל דקדשה.

הקדוש ברוך הוא יתן לך שכל ותרחם על בנותיך, ותראה לחתן אותן בקלות, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רד.

נמאס לי לחיות בעצבות, אבל אני לא מצליחה להשתחרר מזה. מה העצה?

שאלה:

מאת מלכה: מאז שאני זוכרת את עצמי אני מעבירה את חיי מתוך עצבות. היום אני כבר נשואה ויש לי שני ילדים, אך עדיין מצב רוחי לא טוב ורב הזמן אני בדכאון. נמאס לי לחיות ככה ואני מרגישה בתוך כלא של עצמי, וכמה שאני מנסה להשתנות ולצאת מעצמי, אני לא מצליחה. מה העצה של כבודו עבירי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל מלכה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתך כל מה שחסר לך זה רק שמחת החיים, שנובעת מאמונה ברורה ומזככת בו יתברך, ולכן תעשי כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה עצומה כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי הרופאים אמרו שכל הצרות והיסורים שעוברים על בני אדם זה רק מחמת חסרון השמחה, ולכן אני מאד מבקש אותך שתתחזקי מאד להיות בשמחה, ותכריחי את עצמך להיות רק בשמחה, כי השמחה היא רפואה בין בגשמי ובין ברוחני, וכשאשה שמחה ועליזה, מתרחבת דעתה ויכולה להחזיר בעצמה אמונה פשוטה בו יתברך, והרגע שהיא חזקה באמונה שאין בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, על ידי זה נפתח פיה לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, אשר זה התענוג הכי גדול, וטועמת טעם עולם הבא בעולם הזה, וכמו שכתוב (ויקרא כ"ו

י"ב) "והתהלכתו בתוככם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם", ופרש רש"י: "אט"ל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מזדעזעים ממני" וכו'.

איזה תענוג זה שאשה מרגישה שמלא כל הארץ כבודו והוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, והיא יכולה לדבר עמו יתברך פנים אל פנים, ואל מדרגה זו רבנו ז"ל רוצה להביא אותנו, ולזה זוכים על ידי תקף השמחה, ולכן תמסרי את נפשך להיות בשמחה וזה ירחיב לך את הדעת, ותוכלי לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולבקש ממנו יתברך על מדת השמחה, כי שמחה זה עצם עצמיות אלקותו יתברך, וכשבר ישראל שש ושמת, על ידי זה הוא נדבק באין סוף ברוך הוא, כי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים א' ט"ז) "עז וחדוה במקמו", ולהגיע לשמחה זה הדבר הכי קשה, ועל זה צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא שיופה להיות בשמחה, ולכן תהיי רגילה לומר את התפלה הזו בכל פעם עד שתזכי להגיע לשמחה:

רבנו של עולם! זכני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה באברי וגידי ובכל טפי דמי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקוד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכולה לקיים את מצוותיה, אנא אבי שבשמים רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכליל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותך יתברך, איך שאתה מתייח ומתנה ומקיים את כל הבריאה פלה. וזכני לאמונה ברורה ומזככת - שאזכה לדעת בידעיה ברורה שאתה נמצא ואין בלעדיו נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ותמשיך עלי שפע שלא אצטרך שום טובות מבשר ודם, אלא תפרנסני מידך המלאה לבד, ועוד אזכה לתת צדקה לזולת, ולעשות חסד עם כל בר ישראל, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

וכדאי לך לשמע הרבה כלי זמר שיביאו אותך לשמחה, והיום יש קלטות של שמחה וראוי לך לשמע הרבה קלטות של שמחה, שזה יגביה את הרוח והלב שלך וכו', ואל תקחי את זה בקלות, כי מי שנוכנס בדכאון קשה לו מאד לצאת מזה, ולכן מלבד שאת צריכה לבקש בכל יום את הקדוש ברוך הוא לזכות לשמחה, עוד זאת תרגילי את עצמך לשמע כלי זמר וקלטות של שמחה, וזה יגביה את רוחך.

רק חזקי ואמצי מאד לצאת מעצמך, ותהיי רגילה לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ולבקש תמיד ממנו יתברך על נקדה זו - להיות רק בשמחה, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רה.

בעלי מאד מתסכל מזה שאין לו עבודה ואני המפרנסת היחידה כרגע

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדשת הצדיק, שלום וברכה!
ברצוני לקבל את ברכת ועצת הצדיק בענין שספריע לי: לפני כחודשים עברנו דירה למען חנוף הילדים, אני התחלתי לעבד במשרה מלאה בעבודת חנוף שדורשת ממני המון כוחות והשקעה, ובעלי שיחיה עובד בתור עצמאי בתחום הבניה, אף כרגע אין לו עבודה בתחום באזור החדש.
המציאות הזאת יוצרת אצלו תסכול כי הוא אדם מאד מעשי שזקוק לעבודה, ויותר מזה, בעקבות העבודה האינטנסיבית שלי יוצא שהוא מתעסק עם ארגון הבית והילדים. הוא מאד

מסור ותומק, אך נוצר אצלו קשי, ובעקבות זאת גם מתח בינינו - הוא מרגיש שהתהפכו היצרות, ובמקום שהוא יפרנס ואני אנהל את הבית, המציאות כרגע השתנתה וזה מאד קשה לו.

כיצד עלי לנהג במציאות כזאת? כרגע זאת המציאות - שאני מחייבת לעבודה עד סוף השנה, וזאת באמת עבודה מאד שואבת שלא משאירה לי הרבה כוחות ופנאי גם לתחזק את הבית, אך יחד עם זה כואב לי שקשה לבעלי וחשוב לי שלא תוצר אצלו תרעמת.

בהזדמנות זו, אבקש מהצדיק שיברך את בעלי שיחיה שיוזכה למצא עבודה בתחום שלו ולפרנס את משפחתו בכבוד ברנח ובנקל, אמן. ויהי רצון שהקדוש ברוך הוא ישלח לכם רפואה שלמה ושתמשיכו ביתר שאת וביתר עז לחזק ולקרב את נשמות ישראל לאבינו שבשמים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אומר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להבין את בעלך, הוא בעל מקסים והוא מוסר את נפשו להביא פרנסה הביתה, וכך צריך להיות - שהבעל יביא את הפרנסה, כי הוא המתחייב בכתבה לפרנס את אשתו וכו', כמו שכתוב בכתבה "ואנא אפלא ואוקיר ואיזון ואפרנס יתיכי כהלכות גוברין יהודאין פלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין לנשיהון בקושטא", ועכשו קרה מה שקרה שאין עבודה וכו', וזה שובר אותו לגמרי וכו', כי סוף כל סוף הוא בעל שרוצה להביא פרנסה הביתה, כי הרי הוא הביא כל הזמן פרנסה, אבל עכשו קרה מה שקרה וכו' ולא הולך לו, ולכן את צריכה להבין אותו שהוא שבור שאת עכשו המפרנסת והן שהוא

לא יכול לפרנס וכו', ולכן את צריכה לחזק ולעודד ולשמח את בעלך בכל מיני אפנים שבעולם, ולדון אותו לכף זכות, ולא להאשים אותו בשום פנים ואופן, ובזה שתחזקי ותעודדי ותשמחי אותו, יתרחב לו המזל ויזכה למצא פרנסה מסדרת.

העקר תשתדלי שבבית תהיה שמחה, כי השמחה התמידית זו סגולה לפרנסה, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מפסוק (תהלים קמ"ה) פותח את ידך, יוצא גם מפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אך' שמח', ולכן הדבר הראשון את צריכה להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמך ואת בעלך, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לך שאת צריכה לעבד, ובעלך בבית והוא צריך לעסק בעבודות הבית שזו עבודה של אשה וכו' וכו', עם כל זאת את צריכה לדעת אשר עם עצבות ומרירות ודאגות לא באים לשום דבר, אלא מסתבכים יותר, ולכן הדבר הראשון מה שאתם צריכים להכניס בבית זה רק שמחה.

ואם תאמרי במה יש לי לשמח? הרי אנחנו סובלים עכשו עניות וכו', ומסתבכים בחובות? אלא את צריכה לדעת אשר חכמינו הקדושים אמרו (גדרים מא.) אין עני אלא מדעת; עקר העניות תלוי בחסרון הדעת, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, והוא זן ומפרנס לכל - הוא לא נשבר משום דבר, ולכן תעשי כל מה שביכולתך לחזק ולעודד ולשמח את בעלך, ולדבר אתו דבורי אמונה והשגחה פרטית שעוד יהיה טוב, והכל יתהפך לטובה, רק לא להכניס בלחץ, וזה יגביה את רוחו, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה.

ולכן תראו להשלים ביניכם, ולחזק אחד את השני בכל מה שרק יכולים, כי חבל מאד שזוג נפלא כמוכם יפנסו בוכוחים ובמריבות

וכו', שלא יוצאת מזה שום טובה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה ל' סימן י"ז) על הפסוק (שמות כ"א) "כי יריבן אנשים והפה איש את רעהו" - אין דבר טוב ואין שלום יוצא מתוך מריבה, קין לא נגע באחיו אלא מתוך מריבה; וכל כך חבל שאתם תתוכחו ביום ובלילה וכו', עדיף שתשקיעו באהבה - לאהב אחד את השני, ולעזר אחד לשני, ואז תראי איך שהמזל יתהפך לטובה, ובפרוש אמר רבנו ז"ל (לקיטת מוהר"ן חלק א' סימן ס"ט) שכל הכסף בא בזכות האשה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לכם בגשמיות וברוחניות גם יחד, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ר.ו.

אני רוצה לנסע לנפש במיאמי, אבל בעלי מתנגד כי לטענתו יש שם הרבה פריצות. מה דעתכם?

שאלה:

מאת גולדי: לכבוד הרב שלום.

אנחנו גרים בארצות הברית, ואני מאד רוצה לנסע עם בעלי לנפש במיאמי פלורידה, אך בעלי טוען שהמקום שם לא מתאים לצבור חרדי מכיון שיש שם הרבה פריצות. מה דעתכם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל גולדי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, בעלך צודק מאד מאד, כי אסור ללכת למקום שיש שמה פריצות וכו', וחכמינו הקדושים אמרו (בבא קמא כט.) אי דאיכא דרכא אחרינא פושע הוא; ואמרו (ילקוט ישעיהו רמז תל"ט) אי דאיכא דרכא אחרינא רשע הוא; ואת זה אמרו על אחד שיש לו דרך אחרת ללכת כדי שלא יסתכל על נשים, והוא דוקא הולך שמה, אזי נקרא פושע ורשע, ולכן בודאי בעלך צודק שלא לנסע לשמה שזה מקום פרוץ, מקום מלא שקוץ תעוב וזהוהו וכו', ועדיף לכם לנסע למקום שקט בין ההרים, והקדוש ברוך הוא ירחיב לכם בגשמיות וברוחניות גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רז.

התאלמנתי ואני חי לבד, ולצערי הרב אף אחד מילדי לא מתעניין בי

שאלה:

סאת מאיר: לכבוד מורנו ורבנו הרב שיק שליט"א.
יש לי צער גדול מאד מאד - חתנתי את חמשת ילדי, והשקעתי בהם את כל החיים שלי, לא היה דבר שמנעתי מהם, ועכשו לעת זקנותי אף אחד מילדי לא טורח אפלו להרים טלפון ולצלצל אלי לכל הפחות פעם בשבוע לשאל לשלומי.

אשתי נפטרה לפני שנתיים ונשארת גלמוד, ואני לא יכול להבין איך יכול להיות שהילדים לא יתענינו כלל בשלום אביהם? זה פשוט אוכל אותי ואני לא יכול להתנחם. אשטח לדברי חזוק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אמר, כ"ח ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בפשטות, אני יכול להגיד לך שכל שבע של ילדים - ככל שההורים נותנים להם ומפנקים אותם, לבסוף הם לא מעריכים את מה שההורים עשו להם, וזה המציאות המרה, ולכן אסור לך להשבר מזה, אף שזה מאד מאד כואב וזה נוגע בבריאות שלך וכו', תעשה לעצמך חשבון - האם עם הדאגות, הצער והעגמת נפש תפעל משהו? הרי חכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין ק:) לא תעיל דו"א בלבך דגברי גיבויין קטל דו"א [לא תכניס דאגה בלבך, כי הרבה גבורים הרגה הדאגה]. וזה מוסר השכל לכל ההורים, שצריכים לדעת ככל שההורים מפנקים את הילדים יותר, כמו כן הם מתרחקים מההורים, ולהפך, הורים שלא נותנים כלום לילדיהם ועוד הולכים אתם ביד קשה וכו', הורים כאלו הילדים מכבדים מאד, אף שזה נגד השכל ואי אפשר להבין את זה, אבל זו המציאות המרה.

על כל פנים חכמינו הקדושים אמרו (ברכות י) בהרי כבשי דרחמנא למה לך; מי יודע את דרכי המקום ברוך הוא יתברך שמו, בודאי (ברכות ס:) כל דעביד רחמנא לטב עביד, והכל לטובה, כי מי יודע אם אתה לא צערת את ההורים שלך, ועכשו אתה מקבל את זה חזרה, כי כך אמר התנא הקדוש (אבות פרק ב') על דאטפת אטפון וסוף מטיפין יטופון; כשהילדים מצערים את ההורים, הם מקבלים את זה אחר כך חזרה מילדיהם, ולכן צריכים לקבל את הכל בשמחה עצומה ולא להשבר וכו' אף שזה כואב מאד מאד וכו'.

מה אמר לך, אתה עכשו לבד וגלמוד וכו', בא ואלמד אותך את דרך רבנו ז"ל שגלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה

או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חזן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו הוא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שפולל הכל. כי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מפל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך, ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד. דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, ונחפץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו. ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר. ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו; הינו אדם צריך להרגיל את עצמו בתמימות ובפשיטות לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, ולפרש את כל שיחתו לפניו יתברך, ואז אף פעם לא יהיה לבה, כי הוא יתברך מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ואיפה שאדם הולך הוא יכול לדבר אל הקדוש ברוך הוא.

ואמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה פרק ט"ו) לפי שכל המרבה שיחות ותפלות הם המלוים אותו עד שיגיע לבית עולמו; אין עוד דבר שמלנה את האדם עד הרגע האחרון כמו השיחה בינו לבין קונו, ולכן תרגיל את עצמך בעבודה הקדושה הזו, וכך לא תהיה לבה, ויהיה לך עם מי לדבר - עם הקדוש ברוך הוא, ואז תראה איך שכל הבדידות שלך תלך ממה, ואדרבה, תהיה דבוק בחי החיים בו יתברך, וכבר לא תצטרך את אף אחד בעולם.

וכן תרגיל את עצמך ללמד את פרשת השבוע - שנים מקרא ואחד תרגום בכל יום חלק אחה, הינו מיום ראשון עד יום שני, וככה

בכל יום ויום עד יום ששי תגמר כבר שנים מקרא ואחד תרגום שזו סגולה לאריכות ימים, כמאמרם ז"ל (ברכות ח.) לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום, שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו. וכן תרגיל את עצמך לגרס משניות בלי שום פרושים, רק לומר את המשניות כסדרן, שזה דבר גדול מאד, כי משנ"ה אותיות נשמ"ה, וזה מזכך את הנשמה, וכן תעשה לעצמך שעור כסדרן בש"ס להתחיל מברכות, ותגרס דף אחר דף וכו', וכך אמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה יט.) לעולם ליגריס איניש ואף על גב דמשפח ואף על גב דלא ידע מאי קאמר, ופרש המהר"ל מפראג זכותו יגן עלינו בספרו (חדושי אגדות) וכן החיד"א זכותו יגן עלינו בספרו (פתח עינים) הינו שאמירת אותיות התורה תזכך את נשמתו, ובודאי מה שאדם למד בזה העולם מזכירים לו אחר כך בשמים, כמובא בדברי האריז"ל (לקוטי תורה עקב), ובדברי רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ו) שלעתיד מזכירין את האדם כל מה שלמד אף אם שכח, וכך תהיה עסוק ותצא ממך הבדידות, ואם תלך בצורה כזו אז כל החיים שלך ישתנו לטובה.

הצער שיש לך מהילדים שלך וכו' יתקן את מה שצערך אתה את ההורים שלך וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה:) מי חשיד קודשא בריך הוא דעביד דינא בלא דינא?

הקדוש ברוך הוא יוליך אותך בדרך הנכונה, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רח.

קִשָּׁה לִי מֵאֵד לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּעֵינַי. מֶה הָעֶצָה?

שְׁאֵלָה:

מאת לוי: שלום לכבוד הרב הנפלא!

בישיבה שאני לומד בה יש מסלול למוד גמרא בעיין, מסלול רבנות ומסלול דינות. אני לומד גמרא, אך לצערי אין לי חברותא. אני מדבר קצת עם רבנים בישיבה, ואחר כך אני רואה שאני רחוק מלמוד גמרא בעיין באמת, כי אני רוצה ללמוד גמרא בעיין עם הראשונים וכו', ואף שאני משתדל להחזיק בסדר הלמוד של רבנו ז"ל, אני יודע שלמוד בעיין הוא הפתח ללמוד את כל התורה כלה בצורה בריאה ונכונה כי למוד גמרא בעיין מיישר את השכל וכו'.

אני מבלבל ואין לי עצה מה לעשות, כי לא עולה בידי ללמוד בעיין בכלל. הלמוד קשה לי, ואני רואה אף האברכים לומדים גמרא ודנים יחד על חשן משפט וקצות החשן וכו' אשריהם ואשרי חלקם, ואני רחוק מזה מאד... גם אני רוצה ללמוד תורה בעיין, שגם אוכל ללמוד בספרי רבנו כיאות. מה גם, שלאחרונה שמעתי שאולי יוציאו מהכולל אברכים שלא עומדים בתנאים וכו', ואני חושש... הרב, תן לי עצה אף יהיו לי כלים ללמוד בעיין. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל לוי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לה, יש פתגם עממי: "אין לה דבר העומד בפני הרצון", והוא באמת לשון הזהר (תרומה קס"ב:) כל מלין דעלמא לא תליין אלא

ברעותא; כי עם רצון חזק יכולים להגיע לכל דבר, ולכן אין מה לדבר שלמוד בעיון זה הכי טוב, וזה מכניס באדם שמחה גדולה מאד מאד, כי אין לך שמחה כמו שמבאר לעצמו את ההלכה, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ד) שזו שמחת תורה שמבין מה שלומד, וזו שמחה מאד גדולה, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ק"א) כשאדם זוכה לעין בהתורה עד שמשגיח חכמת התורה, אזי הוא אנפין נהורין וכו', שהוא תמיד שמח, כי כשאדם מכניס את עצמו בתוך הלמוד אין טוב מזה, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"א) אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה, כי יש נעימות בתורה, וזה העקר - לזכות להרגיש הנעימות שיש בהתורה, אבל אל זה צריכים רצון חזק והמון סבלנות ולחזור הרבה על קטע אחד, ואז תבין את הלמוד, ותהלה לאל יש אברכים שיש להם רצון חזק להתעלות בלמוד, ועם רצון טוב מגיעים לזה.

קח קטע בגמרא ותחזור על זה עם רש"י ופרוש תוספות, ואחר כך תעין ברמב"ם, בטור ובשלחן ערוך על הקטע הזה שלמדת, ואז יתחדשו אצלך המון חדושים ויפתח לך המוח, והעקר לרשם מה שנתחדש לך, שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא י') אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, וכתב על זה המהרש"א "יש לפרש, כי עקר הלמוד ושנעשה בו רשם הוא הלמוד הבא מכתובת יד אשר על פן נקראו החכמים סופרים", הינו כל מה שאדם מחדש או רואה דבר חדש וכותב את זה, זה ישאר לו בזכרון, הינו מתחילים מסכתא ולומדים קטע וחוזרים על זה כמה וכמה פעמים עם רש"י ותוספות, ומענינים קדם כל בראשונים, ואחר כך מסתכלים ב"עין משפט" שמציין את הרמב"ם והטור והשלחן ערוך על המקום, וחוזרים על זה, ואז לאט לאט יתגלו לך דברים שלא חלמת, כי גם על הרמב"ם יש פרושים, וגם על הטור יש את הבית יוסף והב"ח, וכן בשלחן ערוך, וכך תעין עד האחרון שבאחרונים ותרשם את זה, ותראה איזה נעם וערבות יצאו לך מזה, אבל אל זה צריכים המון סבלנות ושקידה רבה.

[כַּשֶׁהַיְיִתִּי בַּחֹר לְמַדְתִּי בַצֹּרֶה כְּזוֹ, וְהָיָה לִי רִשּׁוֹם כְּמַעֲט עַל רֹב הַשָּׁמַיִם, וְאַחַר הַחֲתָנָה גִּנְזָתִי אֶת זֶה, וְעַד הַיּוֹם אֲנִי מִתְחַרֵּט עַל זֶה, כִּי יֵצְאוּ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים, וְהִרְבֵּה פְעָמִים רִאִים שֶׁהֲרַמְבַּ"ם מְשַׁנֶּה אֶת לְשׁוֹן הַגְּמָרָא, וְאַחַר כֵּן מַעֲיִנִים עַל מִפְרָשֵׁי הֲרַמְבַּ"ם, שֶׁכָּל אֶחָד כּוֹתֵב תְּרוּץ אַחֵר, זֶה בּוֹנֶה וְזֶה סוֹתֵר וְכוּ', וְכָךְ דִּרְכָּה שֶׁל תּוֹרָה].

וְלָכֵן אֵל תִּתְיָאֵשׁ, גַּם אֶתָּה יְכוֹל אִם רַק תִּרְצֶה בְּרִצּוֹן חֶזֶק.

עַם כָּל זֹאת, זֶה בְּכֻלּוֹ לֹא סוֹתֵר אֶת סֵדֵר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְנּוּ ז"ל שְׂאוּחוֹ שְׁצַרִּיכִים לְלַמֵּד הִרְבֵּה, כִּי דַעַת רַבְנּוּ ז"ל הוּא עַל לְמוּד בְּקִיאוֹת וְכוּ', וְאִם אָדָם רוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲזִי שִׁלְמֵד בְּדֶרֶךְ זוֹ וְאֲזִי יֵצְלִיחַ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר יִלְמַד יוֹתֵר בְּעֵינָיו, כִּי אָדָם שֵׁיֵשׁ לוֹ תִּפְסִיחַ קֶשֶׁה אוֹ שֶׁהוּא כָּבֵד טָרִיד בְּפִרְנֶסָה וּבְקִשֵׁי יֵשׁ לוֹ זְמַן וְכוּ', אֲזִי רְאוּי לְהַחְזִיק בְּסֵדֵר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְנּוּ ז"ל, כִּי חֻבַּל שֵׁיֵעֲבֵרוּ לוֹ הַשְּׁבָעִים שָׁנָה וּמֵאוֹמָה אֵין בִּידוֹ, וְיֵצֵא רִיק מִזֶּה הָעוֹלָם, וְיִתְקַים אֲצִלוֹ מֵהַ שְׁפָרֵשׁ הַזֹּהֵר (וְהֵר חֲדָשׁ רוּחַ) אֶת הַפְּסוּק (רוּחַ א' כ"א) "אֲנִי מְלֹאָה הִלְכָתִי וְרִיקִם הִשִּׁיבֵנִי", כִּי כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נְדָה ל): כַּשֶׁהַתֵּינוּק בְּכַטָּן אִמּוֹ מְלַמְדִּין אוֹתוֹ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה וְכוּ', וְכִיּוֹן שֶׁבָּא לְאוּרֵי הָעוֹלָם בָּא מְלֹאָךְ וְסִטְרוֹ עַל פִּיּוֹ וּמִשְׁכַּחוּ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְלָכֵן הִנְשָׁמָה מִתְלוֹנְנֵת "אֲנִי מְלֹאָה הִלְכָתִי" - לְזֶה הָעוֹלָם כִּי לְמַדּוֹ אוֹתִי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה קִדְּם שִׁיֵּצְאָתִי לְאוּרֵי הָעוֹלָם, כְּדִי שְׂאֲתִיגַע כָּל יְמֵי חַיֵּי וְאַחֲזֹר עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה בְּאִפְּן שֶׁכֹּאֲשֶׁר אֲחֹזֵר חֲזָרָה לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן אֲחֹזֵר עִם כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה שִׁיִּגְעָתִי וְטִרְחָתִי וְלְמַדְתִּי בְּזֶה הָעוֹלָם, אָבֵל אִם מְבַלִּים אֶת הַזְּמַן בְּשִׁטּוֹת וְהִבֵּל וְרִיק, אֲזִי הִנְשָׁמָה מִתְלוֹנְנֵת וּבּוֹכָה "וְרִיקִם הִשִּׁיבֵנִי" - אֲנִי חוֹזֵר בְּלִי כְּלוּם.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׂאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל - אוֹ שְׁלוּמֵד בְּעֵינָיו רֹב, אוֹ שְׁלוּמֵד לְפִי סֵדֵר הַלְמוּד שֶׁל רַבְנּוּ ז"ל, שְׂאֲזוּ בּוֹדְאֵי יֵצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' רט.

האם מתר לכהנים להכניס למערת המכפלה בחברון?

שאלה:

מאת אורי: לכבוד מורנו ורבנו מוה"ר א"ש שליט"א, שלום רב.
האם מתר לכהנים להכניס למערת המכפלה בחברון?
תודה רבה ושתזכה לקבל את משיח צדקנו מתוך בריאות
איתנה, אמן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אָמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אורי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

במערת המכפלה, וכן בקבר רחל, וכן בקבר שמואל הנביא, וכן
אצל רבי שמעון בן יוחאי ואצל רבי מאיר בעל הנס כהנים נכנסים
שם, כי קברי צדיקים אינם מטמאים, ורק בקברים אלו מדבר שאין
שם קברים אחרים, מה שאין כן בשאר קברי צדיקים לכהנים אסור
ללכת, כי מכרחים לעבור בבית עלמין, וזה אסור בשום פנים ואפן
ואין על זה התר.

ובענין ציון רבנו ז"ל זה ענין אחר לגמרי ששם כהנים נכנסים,
מפני טעמים הכמוסים.

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו להיות רגילים ללכת על קברי
צדיקים, כי כך אָמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קע"ג) על ידי
השתטחות על קברי הצדיקים הקדוש ברוך הוא עושה לו טובות
אף על פי שאינו ראוי לכך; ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן
ט) מי שנאבד אמונתו ממנו, ילך על קברי הצדיקים ויספר החסדים
שעשה לו הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רי.

המניעה היחידה שלנו לעבר ליבנאל היא העבודה של בעלי. מה אתם ממליצים לנו לעשות?

שאלה:

מאת אורטל: לכבוד מוה"רא"ש הקדוש שלום. קדם כל, אני מתפללת שהשם ישלח לך רפואה שלמה במהרה, ושנזכה לראותך בארץ הקדש, אנחנו אוהבים אותך מאד.

בעלי ואני רוצים מאד לעבר ליבנאל ולהצטרף לקהלה שלכם, כי נורא קשה לנו במקום הסגורים הנוכחי שלנו, וגם בגלל שאנחנו רוצים שהילדים שלנו ילמדו בבית ספר של ברסלב, אף מה שמונע מאתנו לעבר זו העבדה שבעלי עובד במקום עבודה מסדר, ואנחנו יודעים שרבנו אמר שלא זורקים מקור פרנסה. מה עלינו לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל אורטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שמוה"רנ"ת ז"ל אמר: פרנסה לא זורקים, אלא שהפרנסה תזרק אותך, ולכן לעת עתה תשארו במקום שאתם גרים שמה, עד עת בא דברו מהשמים שתוכלו לעבר לגור ביבנאל.

אגב, התחלנו להקפיד מאד מאד לאתרונה את מי אנחנו מקבלים להצטרף לקהלתנו הקדושה, כי תהלה לאל יצא שם טוב כל כך גדול על קהלתנו הקדושה ועל החנוף הנפלא שמקבלים שמה, והתחילו לבוא כל אלו שיש להם ילדים חלשים וכו', וזה התחיל לעשות אצלנו בעיות, ולכן לפני שאנחנו מקבלים לקהלה אנחנו

בודקים טוב טוב על טיב הילדים וכו', כי אנחנו לא רוצים לקלקל את הילדים שלנו שנולדו כבר ביבנאל בקדשה ובטהרה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ריא.

נפצתי בעבודה, ואני חושש להגיש תביעה שמא יתחילו להתנכל אלי. מה דעתכם?

שאלה:

מאת אילן: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.

חזק ואמץ, יהי רצון שתזכה להאריך ימים על ממלכתך אין לך יורש ואתה חדוש ופלא לדור! השם יברך אותך בכל מלי דמיטב.

אני עובד כשלוש עשרה שנה בחברה, וכל השנים אני מצב באותו משרד. במהלך השנים נפצתי בעבודה פעמים בהרמת משא ונזקתי בגב, בצואר וביד ימין. עמדתי בפני ועדה רפואית שהחליטה שרמת נכותי תעמד על ארבעים ושנים אחוז.

יש לי אפשרות להגיש תביעת נזקין כנגד מקום ההעסקה שלי (לא כנגד החברה שבה אני עובד), ויש סכום שאוכל לקבל פצויים בגובה של שלוש מאות אלף שקל, אף החשש שלי שלא יתנכלו אלי בעתיד במקום עבודתי. יש לצין שאני עובד מאד מסור ומקצועי, מעולם לא היו לי בעיות משמעות או בעיות אחרות למיניהם, וכלם אוהבים אותי במקום עבודתי. שאלתי: האם כדאי לי להגיש תביעה כזאת שתפצה על הנזק שנגרם לי במקום העבודה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר אָמֵר, כ"ט נִסָּן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֵילָן נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאֵת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאֵת

הַגּוּף גַּם יַחַד.

אֵתָּה צָרִיךְ לְהִתְיַשֵּׁב הֵיטֵב הֵיטֵב מֵה עֲדִיף לְךָ: אוֹ לְקַבֵּל פְּצוּיִים (שְׁזָה גַם כֵּן עֲדִין סֶפֶק, כִּי אֵל תִּשְׁכַּח שֶׁהֵם יִלְחָמוּ נִגְדָּךְ), וְאִז תִּאֲבֹד אֶת מְקוֹם עֲבוּדָתְךָ, אוֹ שִׁתְּשָׂאֵר בְּמְקוֹם שֶׁאֵתָּה עוֹבֵד וְתִקְבַּל אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אָחוּזוֹ עַל רֵמַת הַנְּכוּת שֶׁלְּךָ וְכוּ', בְּזֶה אֵתָּה צָרִיךְ לְהַחְלִיט, כִּי פֹה יֵשׁ לְךָ כֶּכֶר עֲבוּדָה מְסֻדָּרַת, וְאוֹהֲבִים אוֹתְךָ, וְאֵתָּה מְסֻדָּר פְּחוּת אוֹ יוֹתֵר, אֲבָל אִם יִפְטְרוּ אוֹתְךָ וְאֶפְלוּ שֶׁתִּקְבַּל כֶּכֶר אֶת הַשְּׁלֵשׁ מֵאוֹת אֶלֶף ש"ח פְּצוּיִים (שְׁזָה גַם כֵּן סֶפֶק גְּדוֹל) אֲבָל בְּקִלוֹת תְּבַזְבוּ אֶת זֶה, וּמֵה יִשְׂאֵר לְךָ הַלְּאָה? וְלִכֵּן אֵתָּה צָרִיךְ לְחַשֵּׁב עַל זֶה מְכַל הַצְּדָדִים וְכוּ', וְלִבּוֹא לִיְדֵי יֵשׁוּב הַדַּעַת, וְלִזְכּוֹר אֶת הַכֶּלֶל הַיְדוּעַ - "מֵה שְׁבִיד בְּטוּחַ".

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִרְחִיב לְךָ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יַחַד, וְלֹא

יִחַסֵּר לְךָ שׁוֹם דָּבָר, וְתִהְיֶה הַכִּי מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּיךָ, וְתִשְׁתַּדֵּל שִׁיְהִי לְךָ

שְׁלוֹם בְּבֵיתְךָ, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' ריב.

**אנחנו משפחה ליטאית שלאחרונה התקרבה לברסלב.
איך מונעים קונפליקט מהילדים?**

שאלה:

מאת משה: שלום לצדיק.

אנו משפחה ליטאית, ילדינו לומדים במוסדות ליטאים, וברוך השם בשנים האחרונות התקרבו לברסלב. בני בן השמונה שהיה באומן לפני גיל שבע שואל לאחרונה האם אנו חסידי ברסלב או ליטאים כמו חברים שלו, ואינני יודע מה לענות לו: מצד אחד אני לא רוצה לבלבל אותו ולגרם לו שיירגיש לא שייך לקבוצה שהוא חי אתה ובעזרת השם ימשיך להיות אתה גם בהמשך למוודיו, וכן אני לא רוצה שילדים ילעגו לו שהוא לא כמוהם, ומצד שני אני רוצה שידע מרבנו ושלא ירגיש שזה תוד שחסור לדבר עליו. איך עלינו להתנהג בסיטואציה כזו? תודה לצדיק על עצותיו הנפלאות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל אמר: אני לקחתי את הטוב מהחסידיים שאצלם העקר הוא תפלה בהתלהבות גדולה, ואת הטוב מהליטאים שאצלם העקר הוא למוד תורה בהתמדה גדולה, ואצל רבנו ז"ל היה יסוד גדול מאד - תורה ותפלה, ובפרוש אמר (שיחות הר"ן סימן רפ"ז) מה יש לאדם לעשות בזה העולם? אין צריך כי אם להתפלל וללמד ולהתפלל.

וכן רבנו ז"ל רצה מאד שהדבר שלו יפגס בלבבות של ליטאים,

ואמר בזה הלשון "איך האב גיוואלט מיין זאך זאל אריין גיין אין ליטווישע הערצער" [רציתי שהלמוד שלי יכנס בלכות של ליטאים], כי הליטאים הם בדרך כלל עקשנים גדולים מאד, ולהחזיק בדעת רבנו ז"ל עם אמת צריכים עקשנות גדולה מאד מאד, ובפרט בענין שיחה בינו לבין קונו צריכים להיות עקשן גדול מאד - להתבודד בכל יום אף שבהתחלה לא רואים כלום וכו', וכמו כן בלמוד התורה הקדושה על פי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל - צריכים להיות עקשן גדול מאד עד שיזכה לסיים את כל התורה בלה.

ולכן לא כדאי לבלבל את הילד מה זה חסידות, ומה זה ליטאים, מה זה ברסלב וכו', וכו', אלא להמשיך להתנהג כמו כלם, ולהחדיר בילד התמדה בלמוד תורה הקדושה ובשיחה בינו לבין קונו, ולא צריכים לפרסם לכלם שיש לכם שיכות עם אנשי שלומנו כדי שלא ילעגו ממנו וכו', ולא ירדפו אותו וכו', כי הסמ"ך-מ"ם אורב מאד מאד על כל אחד שמקרב אל רבנו ז"ל, ולכן לא כדאי להתבלבל ולבלבל את הבן.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצליחו לגדל את הילדים ברוח האמונה ולהחדיר בהם שאין שום מציאות בלעדי הקדוש ברוך הוא, ולהרגיל אותם לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, והכל בהצנע כדי לא לעורר מחלוקת על עצמו, ולקיים את מאמרו ז"ל (תנחומא כי תשא) אין לך יפה מן הצניעות, שנאמר (מכה ו') "ומה הוי"ה דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת".

הקדוש ברוך הוא ישמח את ביתכם שתמיד תהיו שמחים ועליזים על נעם חלקכם שאתם מקרבים אל רבנו ז"ל שזו השמחה הכי גדולה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ריג.

**אֲנַחְנוּ גְרִים אֶצֶל הַהוֹרִים שֶׁל בְּעָלֵי וְסוֹבְלִים מֵאֵד מַחְמִי.
כִּי־צַד עָלֵינוּ לְהַתְנַהֵג אֶתוֹ מֵצַד כְּבוֹד הוֹרִים?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת חֲדָוּה: לְכַבֹּד מוֹרָה דְרַכְּנוּ כְּבוֹד קִדְשֵׁת מוֹהֲרָא"ש

שְׁלִיט"א!

אֲנַחְנוּ נִשְׂוֵאִים מְזָה כְּשֶׁלֶשׁ שָׁנִים, וּמֵאֵד הַחֲתָנָה אֲנַחְנוּ גְרִים
בְּבֵית שֶׁל חָמֵי וְחַמּוֹתַי, כְּמוֹבֵן בְּדִירָה נִפְרֶדֶת אֶךְ יֵשׁ גִּישָׁה
מִבֵּית אֶחָד לְשָׁנִי. בְּזִמְנֵן הָאֲחֵרוֹן הַמְּצַב נִהְיָה בְּלִתִּי נִסְבֵּל - חָמֵי
יֹרֵד לְחַיִּינוּ בְּצוּרָה מִשְׁפִּילָה מֵאֵד, הוּא לֹא מִפְסִיק לְכַעַס עַל
בְּעָלֵי, וְעַל כָּל דְּבָר קָטָן קוֹרֵא לוֹ בְּשִׁמוֹת גְּנָאֵי כְּמוֹ: קִמְצוֹן,
עֶצְלוֹ, אִידִיוֹט, סַחְטָן וְנִצְלוֹן. בְּעָלֵי מְשִׁיב לוֹ מִתּוֹךְ פְּגִיעָה
עֲמָקָה, וְכָר נּוֹצְרִים סְכָסוּכִים, עֲעֵקוֹת, וּמְרִיבוֹת בְּלִתִּי נִסְבָּלוֹת,
וְלִפְעָמִים זֶה גּוֹרֵם גַּם לְחֹסֵר שְׁלוֹם בֵּית בֵּינֵינוּ.

אֲנַחְנוּ מִמֶּשׁ פְּגוּעִים מִפְּנֵי עַד עֲמָקֵי נִשְׁמַתְנוּ כִּי כָּל הָאֲחִים
וְהָאֲחִיוֹת שֶׁל בְּעָלֵי נִמְצָאִים אֶצְלָם הִרְבָּה, וְחָמֵי עוֹזֵר לָהֶם
כְּסָפִית וְעַם הַיְלָדִים, וְאֵלּוֹ אֲנַחְנוּ מִמֶּשׁ כְּמַעַט אֶךְ פְּעַם לֹא
מְבַקְשִׁים מִפְּנֵי שׁוֹם טוֹבָה אוֹ עֲזָרָה עִם הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ כְּמוֹ
שָׂאֵר הַבָּנִים, וּבְכָל זֶאת זֶה הַיַּחַס שֶׁאֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים מִפְּנֵינוּ!
אֶפְלוֹ לִילָד שֶׁלָּנוּ הוּא מִתְנַהֵג בְּזִלְזוֹל לְעַמַּת שָׂאֵר הַנְּכָדִים,
וְכַעַת בְּעָלֵי הַגִּיעַ לְמַצֵּב שֶׁל סְכָסוֹךְ רְצִינֵי וְהוּא פָּשוּט לֹא
מְדַבֵּר עִם אָבִיו מְלָה.

לְאַחֲרוֹנָה הֵם הַצִּיעוּ לָנוּ לְקַנּוֹת אֶת יַחֲדִידַת הַדִּיּוֹר בְּמַחִיר
טוֹב, אָבֵל אֵינִי לֹא יוֹדַעַת אִם נִהְיָה מְסַגְלִים לְחַיּוֹת כָּל הַחַיִּים
לְצַדוֹ. א. אֵיךְ עָלֵינוּ לְהַתְנַהֵג אֶתוֹ מֵצַד כְּבוֹד הוֹרִים? ב. הָאֵם
קִנְיַת הַבֵּית הִיא מַעֲשָׂה נְכוֹן עֲבוּרָנוּ? תּוֹדָה רַבָּה וְסְלִיחָה
שֶׁהֲאַרְכָּתִי...

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל חֲדוּה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מִצּוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם זֹו מִצְוָה חֲמוּרָה שְׁבַח־מִוּרוֹת, כְּמֵאמָרֶם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פ'רשה כ"ו) כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבְּקֵשׁ מֵהָאָדָם רַק שֶׁיִּכְבֵּד אָב וְאִם; וְאָמְרוּ (פְּסִיקְתָא רַבְתִּי) חֲמוּרָה שְׁבַח־מִוּרוֹת - כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ; וְאָמְרוּ (קִידוּשִׁין ל:) שְׁלֹשָׁה שְׁתַּפִּין הֵן בְּאָדָם - הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָבִיו וְאִמוֹ. בְּזִמְן שְׂאָדָם מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמוֹ, אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאֵלוֹ דְרַתִּי בִּינֵיהֶם וְכַבְּדוּנִי; רוֹאִים מְזֵה שְׂאָם מְכַבְּדִים אֶת אָבָא וְאִמָּא בְּזֵה מְכַבְּדִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן אַף פְּעַם אָסוּר לְהַתְחַצֵּף לְאָבָא אוֹ לְאִמָּא יְהִיָּה מַה שְׂיִהְיֶה וְיִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, כִּי מַה שְׁעוֹשִׂים לְהוֹרִים מְקַבְּלִים חֲזָרָה מֵהִילְדִים.

מַה אָמַר לָכֶם, אִין עוֹד דְּבַר טוֹב וּבְרִיא לְזוּג כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים, כְּמוֹ לֹא לְעַרְב אֶת הַהוֹרִים בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין שְׁלֵהֶם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרַאשִׁית ב' כ"ד) "עַל כֵּן יַעֲזוּב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", וְזֵה הֵכִי בְרִיא שְׁלֹא צְרִיכִים אֶת הָעֲזָרָה שֶׁל הַהוֹרִים, וְכֵן לֹא מְחִיבִים לָהֶם כְּלוּם וְכוּ' וְכוּ', אַף שְׁעַל פִּי רַב לְזוּג טְרִי זֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי בַתְּחִלַּת הַנְּשׂוּאִין צְרִיכִים אֶת הָעֲזָרָה שֶׁל הַהוֹרִים וְכוּ', עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לְעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבָעוּלָם לְהַסְתֵּדֵר לְבַד, כִּי אַחַר כֵּן יוֹצְאִים קְלָקוּלִים גְּדוּלִים כְּמוֹ אֲצֻלָּם, שְׁהָאָבָא מִתְעַצְבֵּן עַל הַבֵּן אוֹ עַל הַחֲתָן וְכוּ', וְנַעֲשֶׂה רִיב גְּדוּל מְאֹד, וְאַחַר כֵּן מְפָלִים אוֹתָם לְרַעָה. וְלִכֵּן זוּג צְרִיכִים לְהִיּוֹת חֲכָמִים וְלְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת עֲצֻמָּאִים כְּדִי שְׁלֹא יִגִּיעוּ אַחַר כֵּן לְמַרְיבוּת אוֹ וּפְחוּסִים וְכוּ'.

בְּעִנְיַן קְנִיַת הַבֵּית, הֵייתִי אוֹמֵר לָכֶם מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ חֲפוּכִים וְכוּ' כְּדָאִי לְבָרַח מְזֵה.

העקר שיהיה ביניכם שלום ואהבה והבנה הדדית ותעזרו אחד לשני, כי העקר הוא שישרו בין הזוג אהבה גדולה והבנה הדדית, ואף פעם שלא יתוכחו, אלא יפתרו את בעיותיהם בהדברות ולא עם וכוהים, ואלו נשואין בריאים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ריד.

האם לאדם שנופל לדכאון אם אינו שומע מוזיקה מתר לשמע מוזיקה בימי ספירת העמר?

שאלה:

מאת ישראל: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום וברכה.

האם לאדם שנופל לדכאון אם אינו שומע מוזיקה מתר לשמע מוזיקה בימי ספירת העמר? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

היום יש קלטות של שירים בלי מוזיקה שאת זה מתר לשמע בימי ספירת העמר. עם כל זאת, כשאחד סובל מדכאון וכו' שזה רוח רעה שנוכנסה בו וכו', אזי יכול לשמע בהצנע כלי זמר, כי הוא צריך את זה לרפואת העצבים וכו', אבל הכל בצנעה.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן רע"ג) טוב להאדם להרגיל את עצמו שיוכל להחיות את עצמו עם איזה נגון, כי נגון הוא דבר גדול

וגבוה מאד מאד, ויש לו כח גדול לעורר ולהמשיך את לב האדם להשם יתברך. ואפלו מי שאינו יכול לנגן, אף על פי כן בביתו ובינו לבין עצמו יוכל להחיות את עצמו באיזה נגון כפי שיוכל לזמר אותו, כי מעלת הנגון אין לשער ואין לתאר כלל. ומובא (ספורי מעשיות מעשה י"ג מהשבעה בעטלירס מיום ששי) אשר שם מרמז קצת מעלת הנגון, כי מבאר שם שעקר רפואת הבת מלכה שנפלה חלשות הוא על ידי נגון, הינו על ידי עשרה מיני נגינה וכו', כי המלך האכזר שהוא היצר הרע תופס את הנשמה בתוך עצבות ודכאון פנימי, ומכניס את האדם במרירות עצומה שאלו החצים שיורה המלך האכזר, שהוא הסמ"ך-מ"ם, בתוך נשמת האדם שנקראת בת מלך, כי הנשמה הקדושה של כל אחד מישראל היא נקראת בת מלך כידוע, והיא מנחת במקום שמנחת אצל כל אחד ואחד וכו', עיפה ויגעה וחלושה בעוונותיה שהם העשרה מיני חצים שזרק ירה בה המלך האכזר שתפסה במצודתו וכו'. וצריכין צדיק אמת בעל כח גדול שיוכל להכנס לתוך כל המקומות שנפלה לשם ולהוציא ממנה כל העשרה מיני חצים שיורה בו המלך האכזר שהוא הסמ"ך-מ"ם שמכשיל את כל אחד בחטאים ועוונות וכו', ולנגן כל העשרה מיני נגינה, כי עקר רפואתה של הנשמה שנקראת בת מלך, היא על ידי נגון ושמחה;

הינו כשמרגילים את עצמם לנגן בינו לבין עצמו נגון של שמחה, אפלו שהוא לא בעל מנגן, עם כל זאת מפזז לעצמו איזה נגון של שמחה או של התעוררות, וזה מכניס באדם התעלות שיעלה מהדכאון הפנימי שתפס אותו, ולכן תראה לקיים את זה בתמימות ובפשיטות ותשיר בינך לבין עצמך איזה נגון של שמחה, או שתשמע איזו קלטת של שמחה שזה דבר גדול מאד מאד, כי הפלי זמר והנגונים מעלים את האדם מהעצבות ומהמרה השחורה ומעלים אותו אל שמחה ורחינית, ולכן לא בחנם שהצדיקים מאד מאד הפליגו במעלת השמחה והנגונים, שזה יסוד גדול בחסידות - להגביה את הנשמה שנקראת בת מלך, ולהחזירה אל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כי כל נשמה מאד מאד יקרה בעיניו יתברך כי היא חלק

אלוק ממצעל ממש, אבל להגיע אל זה צריכים להיות מקרב אל הצדיק האמת, שהוא יכול למצא את הטוב של כל בר ישראל, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב) שמכל הנקודות הטובות שמוצא אצל כל בר ישראל עושה מזה נגון נפלא ונורא מאד, עד שהנשמה שהיא הבת מלך יוצאת מהבץ והלכלוך והבור שנפלה לשם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רטו.

**מדוע יש מחלקת אצל החסידים ואצל הליטאים,
ולאחרונה גם בין הספרדים?**

שאלה:

מאת דניאל: לכבוד הצדיק.

אני חוזר בתשובה כבר שבע שנים, וברוך השם זכיתי לסיים למעלה מעשר פעמים את כל הששה סדרי משנה וגם את הש"ס.

יש לי כמה שאלות שמפריעות לי מאד: א. יש כל כך הרבה מחלקות בין החסידיות, גם אצל הליטאים יש מחלקות, ולאחרונה גם אצל הספרדים נהיתה מחלקת? מדוע זה קורה?

ב. הייתי ברוך השם ביבנאל, ראיתי את בית הכנסת המפא, והייתי שמח לעבר לגור שם, אבל זה נראה כאלו יש שם משהו שעוצר לכם את הכל ושום דבר לא מתפתח. האם זה נכון? תודה רבה, אשמח לתשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דניאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה שואל שאלה טובה וכו', ואין על זה תרוץ עד שיבוא אליהו הנביא ויבשר לנו על הגאולה, וכך אמרו חכמינו הקדושים (עדות פרק ח') שאין אליהו בא לטמא ולטהר לרחק ולקרב וכו', אלא לעשות שלום בעולם, שנאמר (מלאכי ג') "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום הוי"ה הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", כי אליהו הנביא יעשה שלום בעולם, ולכן עד שיבוא אליהו ויבשר לנו על הגאולה תהיה מחלקת, כי לצערנו הרב זו הגלות שיש כל כך הרבה מפלגות שזה דור הפלגה לשון פלג פלג, כל אחד מפלג מחברו וכו', ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין צ"ז.) על הפסוק (ישעיה נ"ט ט"ו) "ותהי האמת נעדרת" - אמרי דבי רב: מלמד שנעשית עדרים עדרים והולכת לה; שכל אחד אומר שאצלו היא האמת, וזו בעצמה הגלות המרה שאנחנו סובלים מפני שאין אחדות בין נשמות ישראל.

תהלה לאל הקהלה הקדושה שלנו ביבנאל מתפתחת בצורה בלתי רגילה, ועוד איך היא מתפתחת, והלואי שכל הקהלות בעולם יבואו ויראו איך מכלום בנינו קהלה קדושה, חממה של אמונה, מקור של חסד, ממש לתפארת ביבנאל, שעד עכשו היה שם מדבר שמם מהיהדות, ומאז שיסדו את יבנאל בשנת תרס"א עד שבאנו לשם בשנת תשמ"ח לא היה זכר של יהדות כלל וכו', ואדרבה, פה היה המקום שהעבירו על הדת את עדת התוניסאים ואת עדת התימנים וכו', ויממש המקום היה שמם לגמרי מיהדות וכו', ותהלה לאל היום המקום פורח ברוחניות, ומי שרק נכנס שמה לא יכול להאמין מה שרואה לפני מראה עיניו, וחושב שהוא נמצא בירושלים, או בכני ברק, או בברוקלין, בלי שום הגזמה.

קדם כל, יש מנינים מותיקין עד חצות לילה, שחרית מנחה ערבית מנין אחר מנין, שדבר כזה אין רק בעירות הגדולות, אבל לא באיזו מושבה נדחת שלא ידעו אי פעם איפה זה על המפה וכו', אחר כך יש לנו מקוה מפאר וענקי לגברים עם שלשה בורות לטבילה, וכן יש לנו מקוה טהרה מפאר לנשים (אגב שמסגל מאד לפקידת עקרות, כי נבנתה במסירות נפש הכי גדולה במחתרת כמו ברוסיה לפני שבעים שנה, כי זה שצריך להיות ממנה על הדת, הוא אשר עכב את בניית המקוה בכל מיני מסירות כאחד הרשעים הכי גדולים אשר לא יאמן פי יספר וכו').

וכן יש לנו מערכת חנוך שלמה - הינו שיש לנו פעוטונים, גנים לבנים ולבנות, בית ספר לבנות, וסמינר לבנות, תלמוד תורה לבנים, ושיבה קטנה, ושיבה גדולה לבחורים מציינים, וכן יש לנו שיבה של בעלי תשובה, אשרי עין ראתה זאת כמו עיניו, ומלבד זאת יש לנו כולל לבעלי בתים "אור המאיר" שלומדים שמה קרוב למאה אברכים, וכן כולל להוראה "תפארת בנימין" שלומדים שמה כחמשים אברכים את ההוראה, ותהלה לאל יש לנו "בית הוראה" עם גאב"ד ועם שלשה דינים, שהם פוסקי הלכות המצויות וכו', ושואלים אותם את כל השאלות שיש לכל אחד, והמקום שוקק ביהדות.

ועל כלם יש לנו בית התבשיל - אהל אברהם שמחלק אכל בחנם לכל מי שרק רעב, ובכל יום מתפלת ותיקין עד עשר בערב זה פתוח לכלם, גברים ונשים וילדים, ובכל יום מחלקים קרוב לאלף מנות אכל טרי וטעים. יש לנו במשך היום חמשה שעורים נפרדים בדף היומי, ופה מדברים מאיזו מושבה נדחת שאף אחד לא ידע אי פעם איפה שזה נמצא וכו', ועכשו תהלה לאל יש כבר למעלה מארבע מאות משפחות חסידי ברסלב פן ירבו, ועכשו בונים אלף דירות חדשות בשביל אנשי שלומנו, וזה למעלה משנתים שפתחנו פה חנות יודאיקה "ברסלב סנטר" כל מה שיהודי צריך בנגדה

אחת, ותהלה לאל יש מהפכה ביבנאל ביהדות, כי זה ארבעים שנה שמונעים מתושבי המקום להכעיס וברשעות את כל הקשור ליהדות וכו', ותהלה לאל מהרגע שנפתחה החנות התחילו תושבי המקום להכנס וכל אחד קונה - זה מזוזה, זה ציצית, זה תפלין, זה טלית, זה כפות וכו' וכו', מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, לא יאמן כי יספר קדשת כל בר ישראל, אשרי עין ראתה זאת.

וכן רואים איך שיש דו קיום בין תושבי המקום, וחסידי ברסלב לא מפריעים לאף אחד וכו', הם קהלה פתוחה וכו' בבחינת חיה ותן לחיות וכו' ולא מתערבים בחיי אף אחד וכו'. יבנאל תהיה דגמא ומודל איך קמץ קטן של יהודים עם מסירות נפש יכולים להפך מדבר שם מיהדות וכו' למקום פורת, ועוד רבות יספרו על זה, אחר חצי יובל שנים של רדיפות ומסירות וכו' וכו', שרודף ומוסר אותנו מי שרודף ומוסר איזה רשע ארור טמא שלבסוף יתגלה קלונו ברבים וכו' וכו', ושם רק מקלות בגלגלים וכו', ומונע ומעכב כל דבר השיך לקדשה, ואף על פי כן בכח הרצון החזק שהכניס בנו רבנו ז"ל הצלחנו להקים אימפריה כזו, אשר לא מקבלים אגורה שחוקה מהמועצה הדתית וכו' וכו', והכל רק מכחות עצמנו בעזרתו יתברך שמו, ואנחנו לא צריכים שום טובות מאף אחד, אלא כל אנשי שלומנו נותנים יד וכתף וביחד עוזרים אחד לשני.

וכן הוא בין נשות אנשי שלומנו - יש אחדות ואהבה גדולה מאד מאד, ויש להם פעמים בשבוע ערבי שמחה שמתאספות יחד לשמח ולרקד, ועוזרות אחת לשניה בכל המובנים, ולא בחנם שרבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן רי"ח) "בעזרת השם איך האב אויס גיפירט אין איך וועל אויס פירן", "נצחתי ואנצח", ותהלה לאל אור הקדשה רק עולה, וחשף הטמאה רק נעלם עד שיתבטל לגמרי, ויקים (זכריה י"ג ב') "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ", ולכן אשרי מי שיצטרף אל הקהלה הקדושה הזו במקום הכי יפה בארץ ישראל והוא יבנאל, ויטעם טעם גן עדן בזה העולם.

אבל אני מכרח להגיד לך שמרב משפחות שנכנסות להצטרף לקהלתנו הקדושה, כי שמעו את שמעה הטוב של הקהלה שלנו, אנחנו כבר מתחילים לברר ולסנן את מי לצרף לקהלתנו הקדושה, כי היום אנחנו כבר לא מצרפים אל קהלתנו כל אחד, כי אנחנו מחפשים איכות ולא כמות וכו' וכו'.

אשריך ואשרי חלקך שזכית לסיים את ששה סדרי משנה כל כך הרבה פעמים, יעזר הקדוש ברוך הוא שתתמיד כל ימי חייה במשנה ובגמרא ובמדרשים וכו', ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רטז.

**אנו רוצים לעבר למקום שיש בו רב ודרך חיים ברוכה.
מה צריך לבדק במקום לפני שעוברים לשם?**

שאלה:

מאת עפר: לכבוד הרב שלום.
אני ואשתי חוזרים בתשובה מזה מספר שנים, ואנו גרים ביישוב שרבו מרוב מבעלי תשובה. לצערנו אין שום הנהגה ביישוב, ואנחנו רוצים לעבר למקום בו יש רב ודרך חיים ברוכה של קדושה מלכתחלה. מה צריך לבדק במקום שאליו רוצים לעבר? נשמח אם תדריך אותנו, תודה.

תשובה:

שלום וברכה אל עפר נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.
יש דבור מצדיקים שאם גרים במקום שאין שמה ראש ומנהיג,

אזי הסמ"ך-מ"ם נעשה הראש והמנהיג, כי בפרוש אמר התנא הקדוש
(אבות פ"ק א') עשה לך רב.

העקר צריכים להסתכל על שני דברים: שיהיה שלום ואהבה
בין אנשי הקהלה, וכן שתהיה צניעות בין הנשים, שזה יסוד גדול
בקיום קהלה קדושה. וכמוכן שכל הקהלה צריכה להיות מבססת על
תורה, כי בלי תורה אין כלום.

אתה ואשתך רק תתחזקו מאד להיות בשמחה כמו שהזהירנו
רבנו ז"ל על זה ביותר, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) מצוה גדולה
להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה
בכל כחו, כי כל החלאות הבאים על האדם כלם באים רק מחמת
קלקול השמחה, ולכן צריכים למסר את נפשו בשביל להיות תמיד
בשמחה, וחקמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה
ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום - שמח למחר, ולא כל מי
שמיצר היום - מיצר למחר לפי שאין השמחה ממתנת לאדם; ולכן
יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תהיה השמחה מצויה אצלכם, כי
אין טוב מזה, ועל ידי שמחה מתרחב הלב ויכולים אחר כך לדבר
אל הקדוש ברוך הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו
בתמימות ובפשטות גמורה, כי מה שאין האדם מתחזק לדבר אל
הקדוש ברוך הוא, הוא מפני שנופלים על לבו עצבות ומרירות
ודכאון, אבל תכף ומיד כשמכריח את עצמו להיות בשמחה, אזי
נפתח לבו לדבר אל הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ריז.

בעלי לא מוכן להתנתק מאמא שלו, ותמיד היא במקום הראשון אצלו. מה עושים?

שאלה:

מאת רעות: לכבוד הרב שלום.

אני נשואה למעלה מעשרים שנה לגבר שעד היום לא מוכן להתנתק מאמא שלו. אין לי זכות להחליט, אין לי זכות לחשב או להביע דעה, תמיד היא הראשונה לפני ולפני הילדים. הוא תמיד משפיל ומעליב אותי בשבילה, והוא מוכן להרג אותי ולריב אתי רק בשביל אמא שלו.

כמוכן שגם היא מעליבה ומשפילה אותי כל השנים, ומנצלת את המצב לטובתה כך שיצא שאני כל החיים חייה בפחד ממנה. לא רק אותי הוא שם במקום האחרון בחייו אלא גם את ילדינו – תמיד האמא במקום הראשון, אחר כך המשפחה שלו, אחר כך החברים שלו, ובסוף הילדים ואני.

אני ממש מיאשת מחיי הנשואים האלו, וכבר כמה וכמה פעמים חשבתי להתגרש ולסיים את חיי הנשואים האלו, אף אני חושבת על טובת הילדים. אני מבקשת את עצתך כבוד הרב. תודה, רעות.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל רעות תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

פלא על גבי פלא איך את מחזיקה מעמד עשרים שנה? ולמה נתעוררת דיקא עכשו? כי בדרך כלל אחרי החתונה מאד מאד מצוי דבר כזה שלפעמים האשה עדין חוזרת בכל פעם אל ההורים שלה,

והם אצלה חשובים יותר מבעלה, וזה כואב מאד מאד לבעל, "מדוע את לא נותנת לי את התשומת לב? ומדוע את רצה תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?", וכן להפך - לפעמים הבעל חוזר בכל פעם אל ההורים שלו, והם אצלו יותר חשובים מאשתו, וזה כואב מאד מאד לאשה, "מדוע אתה לא נותנת לי את התשומת לב? ומדוע אתה רץ תמיד יותר אל האמא מאשר אלי?", ולכן זוג שרוצים להצליח בנשואיהם אסור להם לקנאות אחד בשני למה עדין רצים יותר אל ההורים וכו', כי כך טבע העולם שנמשכים אל המקום שנתנו להם חם ואהבה ביותר וכו', ולכן עד שהזוג מכירים את עצמם יותר ויותר, ונבנים ביניהם חם ואהבה והבנה הדדית, זה לוקח זמן, ואסור לקנאות אחד בשני וכו', ולא לחיות בקטנוניות כאלו הוא אוהב את ההורים שלו יותר ממני וכו', או כאלו היא אוהבת את ההורים שלה יותר ממני וכו', אלא צריכים לזכור את הפלל הזה מאד מאד, ולא להקפיד אחד על השני, כי זה טבע בריא שעדין הבן או הבת נמשכים אחר ההורים שלהם ששם קבלו את החם והאהבה.

ולכן זוג טרי שהתחתנו, הדבר הכי חשוב שידעו שעכשו מתחיל אצלם דף חדש וכו' ומחייבות חדשה וכו', הם צריכים לאהב אחד את השני מאד מאד, ולזכור טוב טוב הן הבעל - שזאת אשתי לתמיד ועלי לאהב אותה בכל לבי ונפשי ולתת לה את הכל וכו', והן האשה - זה בעלי לתמיד, ועלי לאהב אותו בכל לבי ונפשי ולתת לו את הכל וכו', וכך אם יהיה בין הזוג חם ואהבה ופתיחות אחד לשני, כבר לא ירצו לרוץ אל ההורים על כל דבר קטן וכו'.

הלואי והלואי שבעלך יקרא את המכתב הזה וישתנה וכו', וידוע שעץ זקן קשה לכפף וכו', ולכן כל זוג טרי צריכים לזכור את זה טוב טוב.

הקדוש ברוך הוא יכניס שלום בתוך ביתכם, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן

בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצא שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י:) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ריח.

**כתבתם שגם בדורנו שיך להתודות לפני תלמיד חכם.
הכיצד, הרי רבי נתן לא נהג כך?**

שאלה:

מאת יהודה: שלום לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א. אנחנו מתפללים לרפואתכם המהירה בעזרת השם. ראיתי שכתבתם למויטוהו שגם היום שיך ודוי דברים בפני תלמיד חכם, אבל ראיתי שרבי נתן לא היה נוהג זאת, ואפילו רבנו בעצמו הפסיק עם זה, והענין קצת מבלבל אצלי. אשמח אם תסבירו לי את הענין ותודה רבה על הכל.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין ודוי דברים לפני תלמיד חכם המובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ד') כשעוברת על בן אדם איזו צרה גדולה מאד וכו', או כשמרגיש רגשי אשמה על מה שהוא עשה וכו', ובא אל צדיק ותלמיד חכם ומספר לו וכו', והצדיק נותן לו עצה איך

לצאת מהסבך שנסתבך, או שמחזק ומעודד ומשמח אותו להוציא אותו מהסבך שנסתבך בו, וזה דבר גדול מאד מאד, עם כל זאת אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד): אמר רב כהנא: חציף עלי מאן דמפרש חטאיה שְׁנַאֲמַר (תהלים ל"ב) "אשרי נשוי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה".

עליך לדעת שעקר התשובה זה ודוי דברים, כמוכא ברמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שְׁנַאֲמַר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו וגו', וְהִתְּוֹדוּ אֶת חַטֹּאתֵיכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר אנא השם, חטאתי עויתי פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכן, והרי נחמתי ובשתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עקרו של ודוי וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; שצריכים להתודות רק אל הקדוש ברוך הוא, ולספור לו יתברך כל מה שעובר עליו, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יהזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם; ולכן זה דבר גדול מאד להיות רגיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולספור לו יתברך כל מה שעובר עליו, ואמרו חכמינו הקדושים (תורת כהנים בחקתי) אמר הקדוש ברוך הוא, שמיד שהם מתודים על עונותיהם מיד אני חוזר ומרחם עליהם, שְׁנַאֲמַר (ויקרא כ"ו) "וְהִתְּוֹדוּ אֶת עֲוֹנֵיכֶם וְאֶת עֲוֹנֵי אֲבֹתֵיכֶם בְּמַעַלְמֵי אֲשֶׁר מָעַלְוּ".

עם כל זאת, אם אדם מרגיש שהוא מכרח לספור למישהו וכו', אזי יחפש רק אחר צדיק ותלמיד חכם גדול שדבוק בו יתברך ובתורתו הקדושה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' ריט.

מדוע אנשי שלומנו חסידי ברסלב חובשים בשבת כפה לבנה?

שאלה:

מאת משה: שלום כבוד הרב.
מה מקור המנהג של אנשי שלומנו חסידי ברסלב לחבש בשבת כפה לבנה? תודה רבה, השם ישמח אותך!

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום שלישי לסדר אומר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל משה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

באמת, צריכים ללכת בשבת בבגדים לבנים, כמו בא מהאריז"ל (פרי עץ חיים שער השבת פרק ד') צריך שילבש בכל שבת בגדים לבנים, לכן אל יפחת מד' בגדי לבן, כמו מלבוש עליון ותחתון, ואזור, וחלוק. וקבלתי ממורי זכרוננו לברכה, שכפי הגון המלבושין שאדם לובש בשבת בעולם הזה, כך מלבישין אותו אחר פטירתו בימי השבת תמיד, לכן ראה לחכם אחד לבוש שחורים אחר פטירתו בימי השבת, והגיד כי כך היה לבוש בעולם הזה, והוא נענש במדה זו. וד' בגדי לבן אלו, נגד ד' אותיות הוי"ה; עין שם.

והנה, בכל העולם כלו מפני שאנחנו בגלות בין הגויים, לא יכולים לקים את זה, כי רבם הולכים עם בגדים שחורים, וכשאחד ילך בשבת בבגדים לבנים יצחקו ממנו, והוא יהיה נראה כמו חתן בין אבלים וכו', לזאת מי שלא יכול ללכת בבגדים לבנים הוא הולך על כל פנים עם כפה לבנה.

כשבאנו בהתחלה לגור ביבנאל, אזי תקנו ששם כלנו נלך

בבגדים לבנים, כי אין ממי להתבייש שמה כלל וכו', ואדרבה, המקום מאד מאד קדוש וכו', כי זה לעמת זה יש שמה את הסמ"ך-מ"ם שלוחם נגד היהדות ונגד כל הקדוש לעם ישראל, ולכן שמה כלנו הולכים בבגדים לבנים, וידוע שהצדיק הקדוש רבי יצחק מדראביטש זכותו יגן עלינו אמר שאם היו כלם הולכים עם בגדים לבנים בשבת בפרט בארץ ישראל, היו מביאים את הגאולה, ולכן הוא נסע מעיר לעיר לעשות תעמולה ללכת בשבת בבגדים לבנים, ובא אליו הסמ"ך-מ"ם ואמר לו: אם אתה לא תפסיק אני אקח את עצמי על הילדים שלך וכו', והצריך להפסיק וכו', אבל ביבנאל כלנו הולכים בבגדים לבנים, והקדוש ברוך הוא יעזר שבזכות זה נזכה כבר לגאולה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (מדרש הנעלם זהר חדש נח כ"ג) אי חדא קהלה או חדא כנישתא יתערוך בתויבתא מיד אתי בן דוד; אם קהלה אחת או בית הכנסת אחד יתעוררו בתשובה, מיד בן דוד בא, ואותו דבר עם בגדים לבנים, אם קהלה אחת תלך בבגדים לבנים - בזכות זה נגאל, ולא בחנם שהסמ"ך-מ"ם מוציא את כל החצים שלו עלינו, אבל כבר כתוב (תהלים צ"ב ט) "ואתה מרום לעלם הוי"ה", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה כ"ד סימן ב') לעלם ידך בעליונה; כי סוף כל סוף הקדשה תנצח, ומה שיקרה ביבנאל יקרה בכל ארץ ישראל.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזפה לראות בנחמתם וגאלתם של עם ישראל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רכ.

**לאחרונה אני נפגשת במקרה עם אנשים מעברי ועולים
בי זכרונות שליילים. איך מתנהגים במקרה כזה?**

שאלה:

מאת אביבית: שלום לרב, השם ישמרו ויחיהו:
אני חוזרת בתשובה כבר כפנה שנים תודה לאל, ולאחרונה
השם מפגיש אותי "באקראי" עם דמויות מהעבר שהייתי
מעדיפה לא לפגוש לעולם, מאחר וזה ממש מביש אותי
ומזכיר לי את עוונותי. הידידה האחרונה שפגשתי "במקרה"
הביטה בי במבט חשדן כאלו אני עדין שיכת לחלונות חלילה,
והרגשתי נכלמת מהעבר שלי.
המפגשים האלו ממש מערערים אותי. איך עלי להתמודד עם
זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל אביבית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ט)
ודע, שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות
ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים
הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש
ועכשו פונה ערף מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה זהו
עקר התשובה השלמה, ורק זה נקרא תשובה; ולכן בזה שאת פוגשת
את מי שלא רצית להפגש אתו וכו', דעי לך שזו התשובה שלך -
שיש לך נסיון לחזור לשם ואת לא חוזרת לשם, וזו שלמות התשובה,
ולכן תראי להתחזק ביתר שאת וביתר עז ולא להשבר משום דבר,
רק לעשות בכל פעם התחלה חדשה, ובשביל זה התורה הקדושה

מתחילה עם האות ב' הינו ב' ראשית, הינו הראשית של התורה היא האות ב' שסגורה למעלה, למטה ומאחורנית, דהינו שלא להסתכל לשום צד רק קדימה ששם פתוח, וזה כלל גדול בתורה - מי שרוצה לחזור בתשובה ולקיים את רצון הקדוש ברוך הוא שזה כלל מצוות התורה, עליו להסתכל רק קדימה שזה ב' לשון ברכה, כי אין עוד ברכה כמו שאדם תמיד מסתכל קדימה, לא מסתכל אחרנית מה היה וכו', לא מסתכל למעלה איפה הוא כבר נמצא וכו', ולא מסתכל למטה באיזה מקום הוא היה וכו', אלא שכח את הכל ומסתכל רק קדימה.

ורבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן כ"ו) אצל העולם השכחה היא חסרון גדול בעיניהם, אבל בעיני יש בהשכחה מעלה גדולה, כי אם לא הייתה שכחה, לא היה אפשר לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך אם היה זוכר כל מה שעבר לא היה אפשר לו להרים את עצמו לעבודתו יתברך בשום אופן, גם היו מבלבלים את האדם מאד כל הדברים שעוברים עליו, אבל עכשו על ידי השכחה נשכח מה שעבר; אשרי מי שמכניס בעצמו את הלמוד הזה, ואז החיים שלו חיים אחרים לגמרי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רכא.

המשדך שלי לא מוכן לנתק קשר שישי לו עם ידידה מהעבר. מה דעתכם?

שאלה:

מאת רונית: שלום רב למוהרא"ש שליט"א.
יש לי שאלה דחופה מאד: הייתי אצלך לפני כחודש, ואמרת לי שאתחתן כפה שיותר מהר עם השדוך שלי (שנינו גרושים). לפני יומים נפרדנו, כי יש לו ידידה שגדולה ממנו בעשר שנים

והוא בקשר הדוק אתה, הוא אומר שאין ביניהם קשר רגשי והיא כמו דודה בשבילו, אבל הוא עולה אליה ומדבר אתה ועושה לה המון טובות. יש לה גם דירה שהוא עוזר לה עם השוכרים וכו'.

גם הסגנון דבור ביניהם הוא מאד מאד פתוח והוא קורא לה "נשמה שלי" וכו', והוא ספר לי שהיא נתנה לו על הטובות הרבה כסף. היא אלמנה וגרה לבד, היא נראית טוב וגם הוא, והוא כל הזמן מדבר עליה.

הקשר ביניהם מאד לא מתאים לי, ויש לי הרגשה שיש ביניהם משהו מעבר לקשר, וגם לא מתאים לי שהוא יהיה בקשרים עם נשים כשהוא יהיה נשוי לי, כי זה לא שיהי אף הוא לא מקבל את זה ואומר שאין לו כלום אתה ושהוא לא מוכן לותר על הקשר אתה.

הוא טיפוס פתוח, ואומר שהוא פרפר שאוהב לצאת אבל לא מתפרפר, ולא מוכן שאקצץ לו את הכנפים ואגרם לו לנתוקי קשרים עם אנשים שבנה קשר אתם. מאד מפריע לי שהוא הרבה בחוץ ומסתובב במקום למקום כל היום.

אני מאד אוהבת אותו ונקשרתי אליו, אף אמרתי לו שאם הוא ימשיך בקשר אתה אז נפרד. וכעת, אחרי שנפרדנו, קשה לי מאד הפרדה ממנו, אפלו קשה לי לנשם. הוא מצדו מחכה שאני אשנה את דעתי ושבחזר, וזה תלוי רק בי. מה עושים? האם להמשיך בכל זאת ולהתחתן ככה או לעזב אותו סופית למרות שהרב אמר להתחתן אתו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום רב אל רונית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לפתח את העינים שלך וכו', מה את חושבת הוא

אומר תהלים עם הידידה שלו? או לומד אתה הלכות? את לא מבינה שהוא חי אתה וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (כתובות י"ג:) אין אפוטרופוס לעריות, ולכן לדעתי תברחי ממנו מה שיותר מהר, כי את נכנסת במטה חולה וכו', וזה נס בתוך נס שנתודע לך עכשו כל הענין של הידידה שלו וכו' וכו', ולכן אל תהיי נאיבית, תפתחי את העינים שלך ותביני מה קורה פה ובאיזה פח את יכולה לפל חס ושלום, ולכן תברחי ממנו כמו שבורחים מהשטן, ואל תאמיני לו לכלום, ומכל שכן שאל תתני שיגע בך וכו'.

חזקי ואמצי מאד כי גדול אדונינו ורב להושיע, וגם לך יש בן זוג, רק אל תתיאשי בשום פנים ואפן, אלא תרגילי את עצמך לומר את התפלה הזו כמה פעמים ביום, והקדוש ברוך הוא ימלא את חסרונו ומציא לך את בן זוגך:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעכבה מציאת זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה - שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא, דחזר בתשובה - חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך ולגרום לך נחת רוח גדול מאד, ואזכה לחיים טובים ונעימים, מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רכב.

**גליתִי שְׁגִיסי חֵי עִם גָּבֵר. הָאֵם כָּדָאֵי לִי לְדַבֵּר עִם אִשְׁתִּי
וְאֵתוּ עַל זֶה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שׂוֹי: לְצַעֲרִי גְלִיתִי שְׁגִיסי חֵי עִם גָּבֵר. אִשְׁתִּי יוֹדַעַת מְזֵה,
אֶף לֹא גִלְתָּה לִי. הָאֵם כָּדָאֵי לִי לְשׁוֹחַח אֶתָּה עַל זֶה? וְהָאֵם
מִתֵּר לִי לְדַבֵּר אֶתּוֹ?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר אָמֵר, כ"ט נִסָּן ה'תשע"ד.
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שֵׁי גֵרוּ יָאִיר
לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְּנֵנוּ ז"ל אָמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת פֶּתַח חֶלֶק ב' סִימָן ג') מִי שֶׁבִּוְרַח מִן
הַצָּרָה הוּא פֶּקֶח; מָה אֶתָּה צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת הָאֶף שֶׁלְּךָ בְּמִקּוֹם שֶׁלֹּא
שָׁיךְ אֵלָיךְ? מָה זֶה הֶעֱנִיךָ שֶׁלְּךָ בְּכֻלּוֹ? כִּי אִם תִּדְבֹּר עִם אִשְׁתְּךָ מְזֵה
יְכוּלִים לְצַאת מְזֵה אַחַר כֵּךְ וּכְפוּחִים וּמְרִיבוֹת וְכוּ', אֲזִי לְמָה אֶתָּה צָרִיךְ
לְדַבֵּר בְּכֻלּוֹ מְזֵה?

הֵן אֵמֶת שְׂזָה כּוֹאֵב מְאֹד כִּי זוּ מַחְלָה נִפְשִׁית מִי שֶׁנִּכְנַס בְּזֵה,
וּמָה גַם שֶׁעַל פִּי הַתּוֹרָה חֲתִיבִים מִיתָה עַל זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כ'
י"ג) "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת זָכָר מִשְׁכָּבֵי אִשָּׁה תוֹעֵבָה עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם
מוֹת יוּמָתוֹ דְּמִיָּהֶם בָּם", וּבְזִמְנֵן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם הָיוּ מְקַבְּלִים
עַל זֶה מִיתָה, עִם כָּל זֹאת, מִי שֶׁעוֹבֵר עַל זֶה לֹא יִמְלֹט שֶׁלֹּא יִקְבַּל
אֶת עֲנָשׁוֹ אִם לֹא שֶׁחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, כִּי כֵךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(פְּתוּבוֹת ל). תַּנִּי רַבִּי חֲיִיאָ: מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶף עַל פִּי שֶׁבְטָלוּ
סְנֵהֲדָרִין אַרְבַּע מִיתוֹת לֹא בְטָלוּ וְכוּ', אֲלֵא דִין אַרְבַּע מִיתוֹת לֹא בְטָלוּ.
מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב סְקִילָה אוֹ נוֹפֵל מִן הַגָּג אוֹ חָיָה דוֹרְסָתוֹ, וּמִי שֶׁנִּתְחַיֵּב
שׂוֹפָה אוֹ נוֹפֵל בְּדִלְקָה אוֹ נָחַשׁ מִכִּישׁוֹ, וּמִי שֶׁנִּתְחַיֵּב הַרְיָגָה אוֹ נִמְסָר

למלכות או ליסטים באין עליו, ומי שנתחייב חנק או טובע בנהר או מת בסרונוכי; העולם זה לא הפקר, שומעים כל כך הרבה אסונות ותאונות דרכים וכו', וכו', והכל הוא בחשבון צדק, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות נאוף סימן ל"ג) מי שעובר על משכב זכור על ידי זה נתפס בתפיסה; ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות נאוף חלק ב' סימן ח') אסור ללמד זכות על זה שעבר על משכב זכור; וכל זה מדבר על מגול או שני מגולים וכו' שהם חייבים מיתה, ולא יועיל שום דבר כי אין על זה שום למוד זכות.

ולכן לדעתי אל תתערב בזה וכו' וכו', כי מה אתה צריך לשבר את השלום בית שלך בחנם? תראה לחיות עם אשתך באהבה אחוה ורעות ובהבנה הדרית, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רכג.

**בנוסף למצב הכלכלי הקשה, לאחרונה צעות לנו
הוצאות נוספות בלתי צפויות. מה עושים?**

שאלה:

מאת יואב: לכבוד הרב שליט"א, שלום רב ואחולי בריאות.

ברוך השם יש לנו ששה ילדים, והפרנסה קשה - אשתי בבית, לי ברוך השם יש מקצוע, אני עובד כשכיר במקום טוב ומרויח בסדרה, אך למרות זאת, איננו מצליחים לכסות את כל הוצאותינו הבסיסיות - שכר דירה, הוצאות חנוכה, אכל, בגוד, רהוט בסיסי וכו', ואנו בחובות כבדים, בעקר מהלוואות לכסוי משכיכת יתרה.

לאחרונה שמנו לב כי הקדוש ברוך הוא שולח לנו הוצאות נוספות שאינן צפויות - דגמת תקוני חשמל, אינסטלציה וכדומה המכבידים עלינו מאד. אנו מבקשים את עצתו וברכתו של הרב.

כחלק בלתי נפרד משאלתנו, נבקש את עצתו של הרב בענין חנוכה הילדים, בעקר כדי להתמודד עם חסר סבלנות וכעס. תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יואב גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון תבדק את המזוזות בביתך, כי רב הצרות שיש לאדם זה כשאין לו מזוזות כשרות, וכן תבדק את התפלין שלך אם הן כשרות, ותקבל על עצמך להניח בכל יום תפלין כשרות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (מנחות מ"ד) כל המניח תפלין מאריך ימים, ואמרו (תענית ח): דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב; ולכן בזה שותניח תפלין כשרות בכל יום תהיה לך פרנסה בשפע.

ועל כלם ראה לשמח ולשמח את אשתך, כי כל העניות והדחקות והעצמומים שבאים לאדם הם רק מחמת חסרון השמחה, שאז אדם נעשה עצבני וכעסן וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ס"ח)

שהכעס דוחה מהאדם את כל הפרנסה, ואפלו שנגזר עליו שיהיה לו הרבה כסף וכו', על ידי כעס הוא כמו ידיו דוחה את זה וכו'.

ולכן ראה לעשות כל מיני פעולות שבעולם שתהיה אף ורק שמחה בבינתך, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מהפסוק (תהלים קמ"ה) פותח את ידך, יוצא גם מהפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אף' שמח, ולכן הדבר הראשון אתה צריך להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמך, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לך להיות בשמחה מרב הדחוקות שעוברת עליך וכו' וכו', עם כל זאת, עם עצבות ומרירות ודאגות לא תבוא לשום דבר, אלא תסתבך יותר, ולכן הדבר הראשון - רק להיות בשמחה, ואם תאמר במה יש לי לשמח, הרי אני עני ואביון ומלא חובות? אלא דע לך שחכמינו הקדושים אמרו (גדרים מא.) אין עני אלא מדעת; עקר הענינות תלוי בחסרון דעת, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ז:) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה - שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - האדם הזה הוא תמיד שמח, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות קמז סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה; ולכן בזה שתשמח עם נקדת יהדותך שנבראת יהודי ושלא עשני גוי פגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתחנה לך את כל צנורי השפע והפרנסה.

ותכף ומיד כשתהיו אתה ואשתך בשמחה תתרחב לכם הדעת ותוכלו להתפנות אל ילדיכם, כי תהיה לכם סבלנות עמהם, כי מי שתמיד עצוב ומדכא וכו' ודואג כל מיני דאגות וכו', הוא נכנס בלחץ ודחק יותר ויותר וכו' וכו', ומאבד את הסבלנות שלו נגד הילדים, וצועק וצורח עליהם ונותן להם מכות וכו', ורבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד לא להכות ילדים בשום פנים ואפן, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות

אות בנימ סימן ק"ז) הבנים שוטים כשאביהם כעסן; כי כשהאבא כעסן והבן שואל אותו משהו וכו', והאבא צורח וצועק עליו כמטרף וכו', אזי הבן נשאר שוטה וכו'. אבא צריך להוריד את עצמו אל ילדיו, ולספור להם ספורי צדיקים, וכן להתעניין בכל מה שעובר עליהם, שזה מעקר החנוף.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרני בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רכד.

**אני עומד להתחתן בעוד חדש. האם שייך שאני ואשתי
נסע לאומן אחרי השבע ברכות?**

שאלה:

מאת ליאור דוד: שלום לכבוד הרב!

לפני שאלתי, רציתי לומר תודה רבה לרב על הכל - בזכות הרב אנחנו מתקרבים לרבנו ואל בורא עולם בצורה אמתית וחזקה. ברוך השם יש לנו עזרה גדולה מן השמים, ואנחנו מפיצים בהרצליה ספרים של הרב בארח פלא, מחזקים ומתחזקים. אני מבקש שהרב ימשיך להתפלל שנצליח, ושבכל בית בהרצליה יהיו קנטרסים וספרים של הרב! רציתי לבשר לרב שברוך השם בג' בסיון אני מתחתן, ולבקש שהרב יברך אותי להצלחה גדולה ולבנים צדיקים. שאלתי: האם שייך שאחרי השבע ברכות שלנו נסע אני ואשתי יחד לאומן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר אמר, כ"ט ניסן ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ליאור דוד גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנני מברך אותך בברכת מזל טוב חמה ולבבית שאתה הולך להתחתן, שזו שמחה מאד מאד גדולה שיבנה עוד בית נאמן בישראל, וכודאי אחרי החתונה אם אשתך תרצה לנסע אתך לציון רבנו ז"ל אין למעלה מזה, ותתחילו את החיים בקדשה ובטהרה.

דע לך שקבלנו מרבנו ז"ל מתנה שנקראת הפצה - להפיץ את ספריו הקדושים בין שכבות העם, כי בפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ד) שעל ידי שמקרים בני אדם לעבודת השם יתברך מעלים את כבוד השם יתברך לשרשו, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ח.) על הפסוק (ירמיה ט"ו) "אם תוציא יקר מזולל" - אלו שמקרים בני אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותה דגלותה, ולכן כל מי שילך להפיץ תמיד יהיה לו כסף בכיס, וזה בדוק ומנסה, כי מי שזרע רוחניות צומחת לו גשמיות.

אשריך ואשרי חלקך שאתה מצית את מוהר"ן ז"ל שהניח לנו צואה ארבעה ימים לפני הסתלקותו, ואמר אז לאנשי שלומנו: "העבדה שלכם תהיה פוצו מעינתיה חוצה", ומי יתן שכל אחד מאנשי שלומנו יהיה לו שכל ויעסק בהפצת מעינות החכמה חוצה, שזה תקון גדול מאד מאד על מה שפגם בימי געוריו וכו', ובזה שאדם מקרב רחוקים וכו' וכו', על ידי זה הקדוש ברוך הוא מקרב אותו, אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו שקבלנו את המתנה הזו להפיץ את אור רבנו ז"ל בעולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רכה.

**שְׁלֹשָׁה מִילְדֵי סוּבְלִים מְבַעֲיֹת עוֹר שְׁלֹא עוֹבְרוֹת.
אָנָּא, תַּן לָנוּ עֵצָה!**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת מֵיטל: לְכַבּוֹד קִדְשֵׁי הַצְּדִיק, שְׁלוֹם וּבְרָכָה!
שְׁלֹשָׁה מִתּוֹךְ חֲמִשָּׁת ילְדֵי סוּבְלִים מְפַצְעִים בְּעוֹר, בְּעֵקֶר הַבֵּן
הַבְּכוֹר שְׁסוּבֵל כְּבֹר כַּמָּה שְׁנִים מְפַצְעִים קְשִׁים וְגִרְוּדִים, דָּבָר
שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתוֹ חָסֵר מְנוּחָה וְעֵצָבָנִי. נְסִינּוּ טְפוּלִים רַבִּים, אֲךָ
שׁוּם דָּבָר עוֹד לֹא פָתַר אֶת הַבְּעִיָּה, וְאָנוּ מִתְפַּלְלִים כָּל הַזְּמַן
לְרַפּוּאָתָם.

חָשׁוּב לְצַיֵּן שֶׁבְעָלֵי גַם סָבֵל בְּעֵבֶר מְאֹד הֵיוּתוּ יְלֵד מְבַעֲיֹת עוֹר,
וְיִדוּעַ שֶׁהָעוֹר הוּא בְטוּי רִגְשֵׁי שֶׁל הַגּוֹף לְדָבָרִים. וְלִכֵּן אֲבִקֵּשׁ
וְאוֹדֶה לְצְדִיק מְאֹד אִם יִתֵּן לָנוּ עֵצָה וּמְזוֹר לְדָבָר זֶה, וְכֵן יִתְפַּלֵּל
וְיִבְרַךְ לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה אֶת יְלָדֵי הַיְקָרִים.
בְּבְרָכָה, וּבְהַפְרָת טוֹבָה גְדוֹלָה עַל כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁהַצְּדִיק פּוֹעֵל
עִבְרוֹנוֹ בְּפֶרֶט וְעִבּוֹר כָּלֵל יִשְׂרָאֵל.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר אָמַר, א' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל מֵיטל תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן תִּרְאוּ לְבָדֵק אֶת הַמְזוּזוֹת בְּבֵית אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי
רַב הַצְּרוּת וְהַבְּעִיֹת מִתְחִילוֹת בְּבֵית כְּשֵׁאִין מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת.

נוֹהֲגִים אַחֵר הַחֲתָנָה לְהַדְלִיק לְכַבּוֹד שְׁבֵת שְׁנֵי גֵרוֹת שֶׁל שְׁמֵן
זֵית כְּנֶגֶד זְכוֹר וְשְׁמוֹר, וְאַרְבְּעָה גֵרוֹת שֶׁל חֵלֶב כְּנֶגֶד ד' אוֹתִיוֹת שֶׁל
שֵׁם הַיְקָרִי, וְאַחֵר כֶּף כְּשֶׁנוֹלֵד בֵּן אוֹ בַת מוֹסִיפִים עוֹד נֶה, נִמְצָא שְׂאֵת

צְרִיכָה לְהַדְלִיק שְׁנֵי גֵרוֹת שֶׁל שְׁמֵן זַיִת, וְאַרְבָּעָה גֵרוֹת שֶׁל חֶלֶב, וְלְהוֹסִיף עוֹד חֲמִשָּׁה גֵרוֹת לְיֵלָדִים.

וּמִשְׁמֵן הַזַּיִת שֶׁנִּשְׁאַר מִגֵּרוֹת שֶׁבֶת, לְקַחַת אֶת זֶה וְלִמְרֹחַ אֶת הָעוֹר, וְזֶה יַעֲבִיר אֶת מַחֲלַת הָעוֹר, וְזֶה בְּדוּק וּמְנִסָּה, וְכֵן לַעֲשׂוֹת בְּכָל מוֹצָאֵי שֶׁבֶת מִהַשְׁמֵן שֶׁנִּשְׁאַר לִמְרֹחַ אֶת הָעוֹר.

כְּמוֹכֵן שֶׁתְּפִלָּה עוֹלָה עַל הַכֹּל - לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת, כִּי מִה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם דָּבָר בְּעוֹלָם לֹא יָכוֹל לִפְעֹל, כִּי תְּפִלָּה מְשֻׁנֵּית אֶת הַטָּבַע, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקִיטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ר"ג) הַטָּבַע מְחַיֵּב כֶּף וְהַתְּפִלָּה מְשֻׁנֵּית אֶת הַטָּבַע.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לְכֻלְכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד, וְתִתְפַּטְרוּ מִמַּחֲלַת הָעוֹר, וְכֻלְכֶם יִהְיוּ בְּרִיאִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֲדָשׁ מְבָרֵךְ...

ד' רכו.

**מְדוּעַ יִשְׁנֵם חֲסִידֵי בְּרִסְלָב שֶׁלֹּא מְסַדְרִים אֶת הַפְּאוֹת?
וְהֵאֵם יֵשׁ בְּעֵינָהּ לְהַנִּיחַ אֶת הַפְּאוֹת מֵאַחֲרֵי הָאֶזְנוֹ?**

שְׁאֵלָה:

- מֵאֵת אוֹרְטֵל:** שְׁלוֹם לְצַדִּיק. יֵשׁ לִי כֶּהָ שְׁאֵלוֹת:
- א. מְדוּעַ יִשְׁנֵם חֲסִידֵי בְּרִסְלָב שֶׁלֹּא מְסַדְרִים אֶת הַפְּאוֹת?
  - ב. הֵאֵם יֵשׁ בְּעֵינָהּ לְהַנִּיחַ אֶת הַפְּאוֹת מֵאַחֲרֵי הָאֶזְנוֹ?
  - ג. הֵאֵם יֵשׁ בְּעֵינָהּ לְסַדֵּר אֶת הַשְּׂפָם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אמר, א' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל אורטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת הפאות, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ז) כשיהודי מנענע עם הפאה גורם נחת רוח גדול להקדוש ברוך הוא, ואמר (חיי מוהר"ן סימן תק"ז) שבפאות יש בזה סודות גדולים, ובפרט פאות תלתלים שקורין גיקרייזלטע פאות, וזה מרמז בפסוק (שיר השירים ה' י"א) "קוצותיו תלתלים", ואנשי שלומנו העידו שבכל פעם לפני שיצא רבנו ז"ל מביתו הרטיב את אצבעותיו וסדר את הפאות שלו שיהיו תלתלים, וכך הוא מנהג חסידי ברסלב, ומה שלאחרונה הולכים עם פאות מפזרות וכו' וכו', אין לזה שום מקור בברסלב כלל.

כשעוסקים במשא ומתן עם גויים יכולים להניח את הפאות מאחורי האזן אם נצרך לכך, אבל בעת התפלה יש קפידה בזהר שלא יהיה שום שערות על גבי האזן.

את השפם יכולים לתקן כשמעכב את האכילה.

אשרי מי שזוכה לגדל זקן ופאות ואינו מתביש מאף אחד עם הזקן והפאות שלו, וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות גלוס הלכה ג' אות ב') עקר הדת ישראל ועקר היהדות תלוי בזקן ופאות, ובהם נפר היהודי, כי הוא מזרע ברך השם מזרע ישראל. ומי שרוח אחרת עמו חס ושלום, ורוצה לכפר חס ושלום באלקי ישראל, תחלת הכפירה הוא שמשליך חס ושלום מעליו הזקן והפאות, כי באמת כל דת ישראל הקדוש הוא תלוי בזקן ופאות וכו', עיין שם.

המאחל לך חדש טוב...

ד' רכז.

האם יש ספרים יסודיים שלא מספיק ללמד אותם פעם אחת?

שאלה:

מאת מעוז: שלום לכבוד הצדיק.

ידוע שלפי סדר דרך הלמוד של רבנו צריכים להקיף את כל התורה ולטיל בכל מקומות התורה וספרי החסידות. האם יש ספרים בחסידות שהם ספרי יסוד שלא מספיק לעבר עליהם רק פעם אחת אלא צריך לחזר עליהם שוב ושוב כמו ספרי רבנו? אם כן, מהם הספרים הנחוצים והבסיסיים שצריכים לחזר עליהם ולא מספיק ללמד אותם רק פעם אחת? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אמר, א' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מעוז נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין זה שרבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן כ"ח) שראוי לאדם שיעבר וילך בזה העולם בכל הספרים הקדושים, וללמד כלם כדי שיהיה בכל מקום, כמו שנמצא השרים הגדולים שהולכים ועוברים במדינות, ומוציאים הוצאות רבות על זה כדי שיוכל אחר כן להתפאר ולומר שהיה במדינות כמו שדרך השרים להתפאר ולומר: "הייתי בורשא" וכיוצא בזה. כמו כן ראוי שיהיה האדם בעולם הזה בכל מקומות הקדושים של התורה, כדי שיוכל להתפאר בעולם הבא שהיה בכל מקום דהינו בכל הספרים הקדושים, ולעתיד בעולם הבא מזכירין אותו כל מה שלמד בעולם הזה; לא צריכים להפנס בלחץ, אלא אם אדם מסדר בסדר נכון אזי יכול לקיים את זה בקלות, כגון

מקרא צריכים ללמד בכל יום מפּרשת השבוע, וכן משניות לומדים כסדרן, וכן בבלי ירושלמי לומדים בכל יום את הדף היומי, ופרק אחד תוספתא כסדרן, על ידי זה בונים לעצמו בי"ת נצחי, וכן טוב מאד ללמד פרק ברמב"ם כסדרן, וסימן טור בית יוסף ושלחן ערוך כסדרן, וכן את המדרש רבה ומדרש תנחומא מפּרשת השבוע, וכן בכל יום ללמד לכל הפחות חמשה דפים זהר וחמשה דפים תקונים וכו', וזה צריך להיות קבוע.

וכן ללמד שעור כסדרן בלקוטי מוהר"ן, שרבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן שמ"ט) שיכולין להיות נעשה בעל תשובה גמור על ידי למוד הספר שלו וכו', ואמר שיהיו בני אדם שילמדו ויתפללו על ידי הספר הזה וכו', ואמר שמי שישב ויעסק בספריו רק בלי קנטור ונצחון, ויסתכל בו באמת אז בודאי יהיו נבקעין אצלו כל גידי קשיות לכבו. ואמר בזו הלשון: "סע וועט אים אלע אדערן טרענען" [שפּתח קשיות גידיון]; ואמר (חיי מוהר"ן סימן שמ"ו) שהספר הקדוש שלו לקוטי מוהר"ן שיצא בעולם הוא אתחלתא דגא'לה, ואמר: מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדול מאד להשם יתברך אשר אין ערך אליו. אחר כך אמר בפרוש שהלמוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגא'לה.

וכן שעור בספורי מעשיות שהלמוד בזה מעורר מהשנה, כמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס'), וכן שעור בספר המדות, כי המדות הן עקר האדם, כי בלי מדות הוא חיה בדמות אדם, וכן לעין בכל יום בשיחותיו הקדושות של רבנו ז"ל שבשיחות הר"ן ובחיי מוהר"ן, ואלו הם ספרי רבנו ז"ל שפדאי שתהיה לו קביעות בכל יום ללמד בהם, וכמובן שפדאי להתמיד הרבה בספרי לקוטי הלכות כסדרן, שיש בזה התחזקות עצומה, ואלו השעורים שפדאי להיות קבוע בזה כל יום ויום.

ומלבד זאת עושים לעצמם שעור בכל פעם בספר אחר, ובמשיך

שנים יכולים לסיים את הכל, אבל לא צריכים להכניס בלחץ, כי התורה אינה נלמדת ביום אחד, כמאמרם ז"ל (תנחומא פינחס י"א) למה נמשלה תורה לתאנה? שרבו האילנות הזית והגפן והתמרה נלקטין באחד, והתאנה נלקטה מעט מעט. וכך התורה - היום לומד מעט ולמחר הרבה, לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשנים; וכן אמרו (דברים רבה פרשה ח' סימן ד') הטפש הזה תמה איך יכולים ללמד כל כך הרבה, אמר רבי ינאי: למה הדבר דומה? לכפר שהיה תלוי באויר, טפש אומר: מי יוכל להביאו? ופקח אומר: לא אחד תלה אותו? מביא סלם או קנה ומוריד אותו. כך כל מי שהוא טפש, אומר: אימתי אקרא כל התורה? ומי שהוא פקח מהו עושה? שונה פרק אחד בכל יום ויום עד שמסיים כל התורה בלה; וכן אמרו (ויקרא רבה פרשה י"ט סימן ב') מי שטפש אומר: מי יכול ללמד את התורה - נזיקין ל' פרקים, כלים ל' פרקים, מי שפקח מהו אומר? הריני שונה שני הלכות היום, שני הלכות למחר עד שאני שונה את כל התורה בלה.

ואם אדם יאמר הרי איך אני יכול לדמות את עצמי אל החכם הזה שזכה ללמד את כל התורה בלה, על זה כבר אמרו (שם) מי שטפש אומר: מי יכול ללמד תורה שבלבו של חכם? מי שפקח אומר: והוא לא מאחר למדה? אלא הריני לומד שתי הלכות היום ושתיים למחר, עד שאני לומד את כל התורה בלה.

וכן אם אדם יאמר הרי אני לומד ושוכח, למה לי ללמד ולהתיגע? על זה כבר אמרו (שם) משל לטרסקל נקוב ששכר בעליו פועלים למלאתו, מי שטפש מהו אומר? מה אני מועיל מכניס בזו ומוציא בזו? מי שפקח מהו אומר? ולא שכר כל חבית וחבית אני נוטל? כך מי שהוא טפש מהו אומר? מה אני מועיל ללמד תורה ומשכחה; עין שם.

ולכן אסור להיות בטלן, אלא ללמד בכל יום קצת מקרא, קצת משנה, קצת גמרא, קצת שלחן ערוך וכו' וכו', ובמשך הימים והשנים זוכים לסיים את כל התורה בלה, וכשיוצאים מזה העולם התורה

מלוה אותו וכו', ומקדמת את פניו שם בעולם הבא. אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, והוא מסתכל על תכליתו הנצחית, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רכת.

**נולדה לנו בת, ואנחנו רוצים לתת לה את השם 'שילת'.
מה דעתכם על השם הזה?**

שאלה:

מאת בת-אל: שלום לכבוד המאור הגדול, מוהרא"ש שליט"א. בסימן טוב ובמזל טוב נולדה לנו בת, ואנחנו רוצים לתת לה את השם 'שילת', כי שמענו מרב אחד שהשם הזה הוא ראשי תבות של ש'וית' ו' ל'נגדי ת'מיד. מה דעתכם על השם הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אומר, א' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל בת-אל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לא כדאי לתת את השם הזה, הן אמת שזה ראשי תבות ש'וית' ו' ל'נגדי ת'מיד, אבל את זה תולים על הקיר ולא נותנים לבת, ולדעתי יש הרבה שמות יפים בתנ"ך לתת לבת.

אגב, הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א מקפיד שלא לתת לבת את השם בת-אל, ומי שיש לה כבר את השם הזה ראוי לה להוסיף עוד שם.

מה אמר לך, צריכים לשמר מאד איזה שם נותנים לילדים,

כי כפי השם כך נמשכים נשמת ומזל הילדים, ולכן מה טוב ומה נעים לתת שם אחר צדיק או אחר אחד משמות האבות והאמהות הקדושים, או הנביאים והנביאות וכו' - שם תנכ"י, כמוכא מהצדיק הקדוש הרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו (נעם אלימלך - במדבר) שהשם יתברך ברוך הוא גזר בכריאת העולם שיהא כך וכך שמות ראובן, וכך וכך שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם ונותנין לו שם בשם צדיק אחד שהיה כבר בעולם זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם כן צדיק מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

הקדוש ברוך הוא ישלח רפואות וישועות בביתכם, וכל הילדים יהיו בריאים, ואל תדאגו כלל, רק לשמר לא להיות עצובים, כי השמחה זה מקור הקדשה, והעצבות זה מקור הטמאה, ולכן אשרי מי ששמח תמיד שעל ידי זה ממשיך על עצמו קדשה עליונה.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רכט.

איך קמים מנפילה רוחנית ומקבלים שוב את החשק לעבודת השם?

שאלה:

מאת מאיר: לכבוד הרב הצדיק שליט"א, שלום וברכה וחדש טוב.

ברוך השם שזכינו בדור שלנו לצדיק כמוהו הספרים שלך והשעורים שלך פשוט מצילים אותי בכל פעם מחדש. לפני שלש שנים התקררתי לחסידות ברסלב, ומאז נכנס בי חשק גדול לעבודת השם יתברך - תורה, תפלה, הפצה, התבודדות וגמילות חסדים כמו שלא היה לי אף פעם בחיי,

אבל בתקופה האחרונה אני מרגיש ירידה ונפילה גדולה
ברוחניות, וזה מכניס אותי לעצבות. איך קמים שוב ומקבלים
את אותו החשק שהיה לי עד עכשיו?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר אומר, א' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון אתה צריך לזכר מה שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן
חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל! אין דבר כזה להתיאש, כי
אפלו מהשאול תחתית ומתחתיו יכולים לצאת אם רק רוצים, כי הוא
יתברך אב הרחמן ומוחל על עוונותינו אם אנחנו חוזרים בתשובה
שלמה, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, ואפלו מחיצה של
ברזל אינו מפרדת בין ישראל לאבינו שבשמים.

והדבר השני, אתה צריך לזכר מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן
חלק ב' סימן קי"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים
לתקן; כל דבר יכולים לתקן, וכל זמן שאדם חי הוא יכול לתקן את
הכל, רק לא להכנס בלחץ, וצריך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש
ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ולהתודות לפניו
יתברך, כמו שכתב הרמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות
שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין
בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות
לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו" וגו',
והתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות
עשה, כיצד מתודין? אומר אנא השם, חטאתי עויתי פשעתי לפניך,
ועשיתי כך וכה, והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר
זה. וזהו עקרו של ודוי וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה
הרי זה משבח. ובאמת רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד')

שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם; ולכן תרבה להתודות להקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא יוליך אותך על הדרך הנכונה.

הדבר השלישי - אדם צריך להתחזק כל זמן שהוא חי עם כל הכחות להיות רק בשמחה, כי אף אחד לא יודע מה זו עליה ומה זו ירידה וכו', כי אצלו יתברך יקרה כל נקדה ונקדה טובה שבר ישראל מקים, כי אנחנו נמצאים בהעלמה והסתרה גדולה מאד וכו', ולכן כשבר ישראל מקים איזו מצוה בשמחה עצומה, בזה הוא גורם נחת רוח גדול למעלה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן א') כשאדם עושה מצוה בשמחה בידוע שלבו שלם עם אלקיו.

ולכן אל תבלבל את עצמך מעליות וכו' או מירידות וכו', מה אתה יודע מה זו עליה ומה זו ירידה, אנחנו צריכים להחדיר בראש שלנו רק את הקדוש ברוך הוא, שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, ובכל רגע ורגע שאדם רק חושב ממנו יתברך, בזה הוא מקים מצות עשה של "יחוד הבורא יתברך שמו", ולכן מה אתה צריך להתבלבל, תהיה רק בשמחה עם הציצית שעליך, ותהיה רגיל להסתכל בכל יום על הציצית, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות פרק א' הלכה ב') תני בשם רבי מאיר: וראיתם אותה אין כתיב כאן אלא "וראיתם אתו" - מגיד שכל המקום מצות ציצית כאלו מקבל פני שכינה; הינו בזה שמסתכל על הציצית, הוא מסתכל כביכול על הקדוש ברוך הוא בעצמו, כי הוא יתברך ומצוותיו אחד הם, ולכן אשרי האדם שתמיד מסתכל על הציצית שלו, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"רן חלק א' סימן ז') שזה גם רפואה לאדם, ולכן תמיד תסתכל על הציצית שעליך, ותחיה את עצמך עם מצות ציצית שאתה מקים, שזו סגולה לבטל מעצמו תאות נאוף וכו', ולזכות על ידה לקבל את העצות של הצדיק האמת.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רל.

אני מרגיש שעומדים לפטר אותי מהעבודה, וזה גורם לי דאגות רבות

שאלה:

מאת ישי: שלום וחדש מברך לכבוד הצדיק. כבר כמה שנים אני עובד בחברה פרטית, ומאז שנכנסתי לעבודה לא קבלתי העלאה במשכורת. האמת היא שזה גרם לי למרמור גדול, אבל עכשו המצב גרוע עוד יותר ואני מרגיש שעומדים לפטר אותי. אני מאד מבלבל ומפחד מהעתיד הקרוב, ולא מפסיק לדאג כמה אתפרנס אם יפטרו אותי. אשמח מאד לקבל חזק וברכה לפרנסה טובה. תודה רבה ותהיו בריאים, ישי.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר אומר, א' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה לא צריך להתבלבל משום דבר בעולם, כי הפרנסה היא בידי הקדוש ברוך הוא, כי הוא יתברך זן ומפרנס כל בריה, ולכן אל תכנס בלחץ בשום פנים ואפן, כי גדול אדונינו ורב להושיע, וכמו שלא עזב אותך עד עכשו, כן לא יעזב אותך הלאה.

הַעֲקָר אַתָּה צְרִיף לְהִתְחַזֵּק בְּלֵב אַמִּיץ, שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּוֹטִי מוֹהֲר"ן חֵלֵק א' סִימָן רמ"ט) עֲקָר הַגְּבוּרָה בְּהֵלֵב, כִּי מִי שֶׁלֵּבּוֹ חֲזָק וְאֵינוֹ מִתְיָרָא מִשׁוּם אָדָם וּמִשׁוּם דְּבָר, יְכוּל לַעֲשׂוֹת גְּבוּרוֹת נוֹרָאוֹת וְלִכְבֹּשׁ הַמְּלַחְמוֹת עַל יְדֵי חֲזָק וְתִקְף לְבוֹ שְׁאֵינוֹ מִתְיָרָא וְרִץ לְתוֹךְ תִּקְף הַמְּלַחְמָה, וְזֶה בְּחִינַת (אֲבוֹת פֶּרֶק ד') אֵיזְהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, וְזֶה הִיָּה גְבוּרוֹת שֶׁמֶשׁוֹן שְׁנָאֲמַר בּוֹ (שׁוֹפְטִים י"ג) "וַתַּחַל רוּחַ הַיְי"ה לַפְּעָמוֹ בְּמַחְנֵה דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֲשֶׁתְּאֵל", שְׁבָאוֹתֵן הַמְּקוּמוֹת צִלְחָה עֲלֵיו רוּחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִבְשׁ גְּבוּרָה, דְּהֵינּוּ שְׂבָא לּוֹ חֲזָק וְתִקְף גְּבוּרָה בְּלֵב, וְעַל יְדֵי זֶה עָשָׂה גְבוּרוֹת נוֹרָאוֹת; כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ לֵב אַמִּיץ הוּא לֹא מִפְּחָד מִשׁוּם דְּבָר, וְהוּא מוֹכֵן לְקַחַת כָּל מַה שֶׁמְצִיעִים לוֹ וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁסֵּפֶר לְנוֹ רַבְּנוּ ז"ל מֵהַבְּעַל בְּטַחֲוֹן, שֶׁבְּכָל יוֹם הֵיִתָּה לוֹ עֲבוּדָה אַחֲרַת וְהִיָּה רַק שְׁמַח.

וּבְאָמַת מִי שֵׁישׁ לוֹ רִצּוֹן חֲזָק וְהוּא מוֹכֵן לַעֲבֹד וְכוּ', אֲזִי מְקַבֵּל כָּל עֲבוּדָה שְׂרַק מְצִיעִים לוֹ, כִּי הַתְּכָלִית זֶה לֹא הָעֲבוּדָה, הַתְּכָלִית זֶה שֵׁיפְרִינֵס אֶת אֲשֶׁתּוֹ וְאֶת יְלָדֵיו, אֲזִי מַה אַכְפַּת אֵיזוֹ עֲבוּדָה שֵׁיִתְנוּ לוֹ כְּדִי שֵׁיִתְפְּרִינֵס בִּזְהָ, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים ק"ג.) פְּשׁוּט נְבִילָתָא בְּשׁוּקָא, וְשָׁקִיל אַגְרָא, וְלֹא תִימָא כַּהֲנָא אֲנָא, וּגְבָרָא רַבָּא אֲנָא, וְסַנְיָא בִּי מִלְתָּא; תוֹרִיד אֶת הָעוֹר שֶׁל הַנְּבִלָה בְּתוֹךְ הַשּׁוּק, וְתִקְבֵּל עַל זֶה שְׂכָרְךָ וְאֵל תֹּאמַר אֲנִי כַּהֵן, אוֹ אֲנִי אָדָם גְּדוֹל, וְזֶה לֹא מִתְּאִים לִי. הֵינּוּ אָדָם צְרִיף לְקַחַת כָּל מַה שְׂרַק מְצִיעִים לוֹ עֲבוּר פְּרִנְסָה, וְלִכֵּן אֵל תְּפַנֵּס בְּלַחֲץ זֶה הַדְּחָק, אֲלֵא כָּל מַה שֵׁיִצְעוּ לָךְ תִּקַּח בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאַתָּה לֹא צְרִיף לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם, וְיָדוּעַ מַה שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (תַּיִי מוֹהֲר"ן סִימָן תַּק"א) שֶׁחֲפֵץ מְאֹד שֵׁיִהְיֶה לְנוֹ פְּרִנְסָה, אֵף עַל פִּי שֶׁבְטַחֲוֹן גַּם כֵּן טוֹב מְאֹד, אֵף עַל פִּי כֵן טוֹב מְאֹד כְּשׁוֹזְכִין שֵׁישׁ לוֹ מַעֲמַד פְּרִנְסָה, כִּי בְּמָקוֹם עֲבוּדַת הַבְּטַחֲוֹן, בְּמָקוֹם זֶה יַעֲשֶׂה עֲבוּדָה אַחֲרַת, כְּלוֹמַר כִּי אִם לֹא יִהְיֶה לוֹ מַעֲמַד פְּרִנְסָה וְיִהְיֶה לוֹ בְּלִבּוֹל הַדְּעַת מֵהַפְּרִנְסָה, וְיִצְטָרֵךְ בְּכָל פַּעַם לְחֲזֹק עֲצָמוֹ בְּמַדַּת הַבְּטַחֲוֹן, בְּמָקוֹם זֶה יַעֲסֹק בְּעֲבוּדָה אַחֲרַת וְהִתְחַזְּקוֹת אַחֵר בְּשָׂאָר עֲנִינֵי עֲבוּדַת הַשֵּׁם.

דע לך שעקר העצה להגיע לאמץ לב ולגבורה עצומה, זה על ידי תקף התפלה - שירגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, שזה נקרא אצל רבנו ז"ל 'התבודדות' - להרבות בדבורים עמו יתברך כי באמת רק הוא יתברך זן ומפרנס את בריותיו, ולכן אסור להתבלבל מאף אחד, רק להיות רגיל לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ועל ידי זה יצליח את דרכו.

עליך לדעת שסגלה לפרנסה - לברך ברכת המזון מתוך הסדור דיקא ובקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י) "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", הינו שמברך את ברכת המזון בשמחה עצומה זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על נטילת ידים וכו', ולכן מהיום והלאה תקפיד מאד מאד על נטילת ידים כשאתה קם בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על נטילת ידים ראשי תבות עניי, ומי שמזלזל בנטילת ידים נעשה עני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבט ס"ב:) אמר רב חסדא: אנא משאי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא; [אני נטלתי את ידי עם מלא מים, ונתנו לי חפנים מלאים טוב, כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והכל בזכות נטילת ידים שהיה מקפיד על זה].

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רלא.

כיצד נתן לזכות למדרגת האמת ולדבר רק אמת?

שאלה:

סאת יאיר: לכבוד הרב הצדיק שלום, ותודה על כל המים החיים מגן עדן שאתם משפיעים עלינו.

בזמן האחרון גליתי שמקטנותי אני חי בסוג של שקר ובהסתרת דברים מקרובי ומחברי, ובעקבות דברי רבנו הקדוש על מעלת דבור של אמת, ברצוני לדעת: כיצד נתן לזכות למדרגה הזו - לדבר רק אמת? תודה וכל הברכות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אָמַר, א' דראש חדש אֵיר ה'תשע"ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְאִיר נְרוּ יְאִיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך להרגיל את עצמו לדבר רק אמת, כי השקר הוא שנוא מאד מאד, כי הכל בני אדם יקבלו אבל לא שקרן, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות אמת סימן כ') האמת הוא פודה מכל הצרות; כמוכן שיש דברים פרטיים שלא צריכים לספר לזולת אפלו שהוא שואל אותו, אלא להתחמק בכל מיני תרגילים, ועל זה אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמת סימן ב') מתר לשנות בדבר השלום; כי לא כל דבר אדם צריך לגלות לזולת, כי יש דברים פרטיים וכו' או אינטימיים וכו', שאסור לגלות לשני, אדרבה, צריכים להתחמק בכל מיני תחבולות וזה לא נקרא שקר.

אבל בקביעות, אדם צריך רק לדבר את האמת, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות הצלחה סימן י"ד) מי שאומר תמיד אמת הוא מצליח; ובזה שתמיד מדבר שקר זה מגלה שאין לו בטחון עצמי וכו', ועל ידי זה הוא מתבלבל ותמיד מדבר שקר, עד שאין הדעת סובלתו, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות בטחון סימן ה') מי שאין לו בטחון הוא דובר שקרים.

ולכן תתחיל לדבר רק אמת, ואל תפחד משום בריה שבעולם, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמת סימן י"ג) על ידי אמת העולם נשמר מכל הזקות; כי מדת השקר זו מדה מאד מאד מגנה, ואין בני אדם יכולים לסבל אותה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמת סימן כ"א) טוב לאדם שימות, משיחיה ויהיה שקרן בעיני בני אדם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רלב.

רבנו אמר שעל ידי תפלה במסירות נפש מעלים את הניצוצות. מה הכוונה?

שאלה:

מאת מנחם: לכבוד מוהרא"ש שליט"א.
 רבנו אמר בלקוטי מוהר"ן בסימן כ"ו: "שאלו אותו: הצדיק ששמית את עצמו, ומוסר את נפשו בצלותיה ובעותיה, באיזה מן המקומות מן התפלה צריך לו למסר את נפשו ביותר? והשיב להם: היכא דעאל. הינו איך שיש לו להעלות ניצוצי הקדשה, הינו איך ששכנסים בו מחשבות זרות, וצריך להעלותם כידוע, שם צריך לו למסר נפשו". עד כאן לשונו.
 מה הכוונה שמעלים את הניצוצות באופן 'הידוע'? האם הכוונה היא כמו שמסביר על ידי הבעל שם טוב ועוד ספרים שאם מדבר במחשבה רעה של אהבות רעות, אזי מעלים אותה על ידי שיחשב על אהבת השם ויתברך?
 ומה הענין שצריך להתגבר בתפלה במסירות נפש ובזה מעלה את הניצוצות - איך מעלים את הניצוצות על ידי התפלה? אפשר אם תוכלו להסביר לי את דברי רבנו הגדול, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אמר, א' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְנַחֵם נְרוּ יָאִיר

לְנֶכֶן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אָדָם צָרִיךְ לְהַחְדִּיר בְּעֵצְמוֹ תָּמִיד אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְפָנָי מְרָאָה עֵינָיו רַק אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וַיִּרְגִּישׁוּ תָּמִיד, וַיִּצְיֵר בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאוֹר הַזֶּה, וְזוֹ הַשְּׁלֵמוֹת שְׁאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלֶיָּהּ - לְהַכִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּל פֶּרֶט מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, כִּי דוּמָם צוֹמַח חַי מְדַבֵּר זֶה לְבוֹשׁ לְגַבִּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֶךְ מִחֲמַת שְׁאָדָם חָטָא, מִזֶּה נִבְרָאִים קְלָפוֹת וּמִשְׁחִיתִים שֶׁהֵם הַמְּחַשְׁבוֹת זְרוֹת וְהַהֲרוּרִים רְעִים שְׁמַעְלִימִים וּמִסְתִּירִים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִכֵּן מִזֶּה בָּאוֹת כָּל הַמְּחַשְׁבוֹת זְרוֹת שְׁבָאוֹת לְאָדָם בְּאֲמֻצֵּי הַתְּפִלָּה, כִּי הַתְּפִלָּה זֶה הַיְחוּד בֵּינוֹ לְבֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים י' כ"א) "הוּא תִּהְלֶתְךָ וְהוּא אֶלְקִיךָ", וְלִכֵּן דִּיקָא בְּעַת הַתְּפִלָּה שְׁאָדָם מִתְּפַלֵּל לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְרוֹצֵה לְדַבֵּק אֶת עֵצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַתְּפִלָּה זֶה הַדְּבָקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, דִּיקָא אַז מִתְעוֹרְרִים כָּל הַקְּלָפוֹת שְׁבָרָא מִחֲמַת עוֹנוֹתָיו - עֲנִינֵן דְּמַכְסִין עַל עֵינָא, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק א' סִימָן ב').

וְלִכֵּן כְּשְׁאָדָם מִתְּפַלֵּל וּמַגִּיעַ לְאִיזָה מְקוֹם בַּתְּפִלָּה שְׁאֵז מִתְּגַבְּרוֹת עָלָיו כָּל הַמְּחַשְׁבוֹת הַזְרוֹת לְהַעֲלִים וְלְהַסְתִּיר מִמֶּנּוּ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, צָרִיךְ לִידַע שְׁדִיקָא שֶׁם הוּא צָרִיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לְמִצָּא אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ תְּבוֹת הַתְּפִלָּה, וּבְאֲמַת זֶה נִקְרָאת 'תְּפִלָּה בְּכַח' שְׁאָדָם מְקַשֵּׁר אֶת מַח מִחֲשַׁבְתּוֹ אֶל דְּבוּרוֹ שׁוֹז הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי בְּדָרְךָ כָּלֵל כְּשְׁאָדָם מִתְּפַלֵּל, אָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק א' סִימָן ל') אַז בְּאִים כָּל הַמְּחַשְׁבוֹת הַזְרוֹת וְהַהֲרוּרִים הַמְּגַנִּים וְכוּ', וּמִפְּרִיעִים לוֹ לְהַתְּפַלֵּל, וְלִכֵּן אָדָם צָרִיךְ לְהַכְרִיחַ אֶת עֵצְמוֹ עִם כָּל הַכַּחוֹת לְקַשֵּׁר אֶת הַמְּחַשְׁבָּה אֶל הַדְּבוּר וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה יִתְפָּרְדוּ כָּל

פועלי און וכל המחשבות הזרות? סתלקו ממנו, ולכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ו) דיקא במקום שמתגברות עליו הקלפות והמחשבות זרות להפריע לו בתפלה, צריך לדעת ששמה הוא צריך למסר את נפשו ולעלות את ניצוצי הקדשה, הינו ניצוצי אורו יתברך שיוצאים מתבות התפלה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוצה להגיע אל זה בתמימות ובפשיטות גמורה, ולא נטעה את עצמנו בזה העולם, ותמיד נחפש אחריו יתברך, ואת הידיעה הזו רבנו ז"ל רוצה להחדיר בנו, וכבר אמר רבנו ז"ל שהוא רוצה לעשות מאנשיו צדיקים כאלו שעוד לא היו צדיקים כאלו בעולם.

אשרי מי שמטה און אל עצות רבנו ז"ל ומצית אותו בכל פרט ופרט, ואז בודאי הוא יגיע אל תקונו הנצחי.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רלג.

נקראתי על שם סבתי שנפטרה בגיל צעיר. האם עלי לשנות או להוסיף שם?

שאלה:

מאת רחלי: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
שמי רחלי, אני בת עשרים וארבע וחוזרת בתשובה כשנה וחצי. אני נקראת על שם סבתי שנפטרה לא עלינו בגיל צעיר מפתלה. גם לי עצמי היה נתוח לפני מספר שנים, וחשוב לי לדעת: האם כדאי להוסיף או לשנות שם? ואם כן, באיזה שם כדאי לי לבחר: פייגא, גיטי או אדל? תודה רבה והשם יברך אתכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אָמֵר, א' דראש חדש אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַחֵל תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

לְדַעֲתִי תִשְׁתַּמְּשִׁי רַק עִם הַשֵּׁם רַחֵל, וְלֹא לְהוֹסִיף י', וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לְךָ רַפּוּאת הַנֶּפֶשׁ וְרַפּוּאת הַגּוּף גַּם יַחַד, וְאֵל תִּבְלָבְלִי אֶת עֲצָמְךָ מִשּׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם.

רַק תִּשְׁתַּדְּלִי מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמְרוּ (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן כ"ד) שְׁגַם חֲכָמֵי הָרוֹפְאִים אָמְרוּ שְׁכָל הַמַּחְלוֹת וְהַחֲלָאִים רְעִים בָּאִים לְאָדָם רַק מִחֲמַת חֲסָרוֹן הַשִּׁמְחָה, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִתְאַמֵּץ בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עֵז לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשִּׁמְחָה הִיא רַפּוּאָה לְכָל, וְלִהְפֹּךְ - הַעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה זֶה מְבִיא לְאָדָם אֶת כָּל הַמַּחְלוֹת, וְלִכֵּן תִּכְרִיחִי אֶת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְחֲכַמְיֵנו הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי) אֵינן הַשִּׁמְחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשִּׁמַּח הַיּוֹם שִׁמַּח לְמַחֵר, וְלִכֵּן רְאִי לְחֻטֵּף שִׁמְחָה וְלְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְעַל יְדֵי זֶה יִמְשְׁכוּ עֲלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדִיךָ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּבְּשְׂרִי לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשִׁמְחוֹת תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֲדָשׁ מְבָרֵךְ...

ד' רלד.

**אָנוּ שׁוֹקְלִים לְהַקִּים אֶתֶר אֵינְטֵרְנֵט כְּדִי לְמַכּוֹר אֶת
הַמוּצָרִים שְׁלָנוּ. מַה דַּעֲתֶכֶם?**

שאלה:

מאת הדסה: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
אָנוּ שׁוֹקְלִים לְהַקִּים אֶתֶר בְּאֵינְטֵרְנֵט לְמַכִּירַת הַמוּצָרִים שְׁלָנוּ,

אף אנו מתלבטים האם כדאי בכלל להשקיע בכאן הזה, כי רב הקלינטים שלנו הם אנשים שומרי תורה ומצוות. מה דעתכם בענין?
 תודה רבה לכם על הכל, והשם יעזר שתמיד הצדיק והרבניתי ירגישו טוב ויהיו בריאים ואיתנים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אמר, א' דראש חדש איר ה'תשע"ד.
 שלום רב אל הדסה תחיה
 לנכון קבלתי את מכתבך.

היום רב הקניות זה כבר באינטרנט וכו', כידוע למי שעוסק בזה וכו', ולכן אם זו לא השקעה גדולה אז תראו להשקיע בזה והעקר שתהיה לכם הצלחה במכירות ותתפרנסו בכבוד גדול.

עליכם לדעת שסגלה לפרנסה - לברך ברפת המזון מתוך הסדור דיקא וקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י) "ברפת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", הינו שמברכים את ברפת המזון בשמחה עצומה זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על נטילת ידים וכו', ולכן מהיום והלאה תקפידו מאד מאד על נטילת ידים כשאתם קמים בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על נטילת ידים ראשי תבות ענ"י, ומי שמזלזל בנטילת ידים נעשה עני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ס"ב:) אמר רב חסדא: אגא משאי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא; ואני נטלתי ידי עם מלא מים ונתנו לי חפנים מלא טוב] כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והכל בזכות נטילת ידים שהיה מקפיד על זה].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רלה.

קוראים לי 'קארין', ושני רבנים אמרו לי שעלי לשנות את שמי. האם הם צודקים?

שאלה:

מאת קארין: לצדיק מיבנאל שלום רב. כשנולדתי קראו לי 'קריין', ועם השנים זה הפך ל'קארין'. לפני כשנתיים וחצי, בהיותי בצבא, אחד הרבנים המליץ לי להוסיף שם, אך לא עשיתי עם הנדון כלום. לפני כשבוע פגשתי עוד שני רבנים שאמרו לי שעלי להחליף או להוסיף שם, וברצוני להתיעץ אתכם: אני חשבת על השם 'אליה' מלשון אליהו הנביא, וגם בגלל שלאבא שלי קוראים אליה. מה דעתכם? חשוב לי לספר שעברתי תהפוכות במערכות יחסים עם חברות, יש בי מועקה, ואני מרגישה תקועה ולא מוצאת את עצמי. אני רוצה ללמד, להצליח ולהתחנך. אני בת עשרים ושתיים ואני מרגישה תקועה בחיי, כל יום שעובר אני סובלת, ואני זקוקה לברכה שתהיה לי אנרגיה טובה ושאזכר להתחנך וללדת ילדים. תודה רבה על ההקשבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אמר, א' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל קארין תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

צר לי להגיד לך שזה לא שם, ואין לך בכלל שם, ומזה באות כל הבעיות שלך, כי השם הוא הנפש, כמו שכתוב (בראשית ב') "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו", ולכן אם אין לנפש שם אזי אין לה מנוח וכו', ומזה באות לאדם כל הצרות, ולכן תחליפי לשם תנ"כי אחר אחת מהאמהות הקדושות או אחר אחת מהנביאות הקדושות, שזה יעזר לך בחיים מאד.

זה לא ממליץ לתת לאשה שם על שם גבר, כמו אליה על שם אליהו הנביא, כי המציאות מראה שאם נותנים לאשה שם של גבר וכו' אזי היא סובלת כל החיים וכו'.

העקר מה שאת צריכה לבנות לעצמך הוא הבטחון העצמי שחסר לך, רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) כמו שאדם צריך להאמין בהקדוש ברוך הוא שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, כך אדם צריך להאמין בעצמו שגם הוא חשוב בעיניו יתברך, כי כל בר ישראל יש לו איזו תכלית בזה העולם שהוא צריך להוציא מהכח אל הפעל, ובדאי גם לך יש איזו תכלית בזה העולם, ולכן הדבר הראשון את צריכה לראות להתחתן לשם שמים ולא להיות בררנית, ותשתדלי להיות שמחה ועליזה ולשמר על עצמך מאד מאד לא לפל בפח וכו'.

ויסוד היסודות הוא להיות תמיד בשמחה, ואף שזה בא מאד מאד קשה ובפרט לבחורה ווקה וכו', כי עקר השמחה באה אחר החתונה, עם כל זאת עליך להכריח את עצמך על ענין השמחה, ותרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, כי הוא יתברך שומע תפלת כל פה, ואז אף פעם לא תהיי לבד, וזה יבנה את הבטחון העצמי שלך, כי הרגע שתהיי גילה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, שהוא שומע תפלת כל פה, אזי תרגישי אחרת לגמרי, אף פעם לא תהיי לבד, ואיפה שרק תמצאי תוכלי לדבר אל הקדוש ברוך הוא כי מלא כל הארץ כבודו.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצליחי בגדול.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רלו.

אֲשֶׁתִּי מוֹנַעַת מִמֶּנִּי הֲרַבָּה פְּעָמִים לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנּוּן. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת יָאִיר: שְׁלוֹם לְרַב הַצַּדִּיק.

אֲבַקֵּשׁ אֶת עֲצַת הַצַּדִּיק לְבַעֲיָהּ: בְּכָל בִּקְרָא אֲנִי עוֹזֵר לְאֲשֶׁתִּי לְהַכִּיֵּן אֶת הַיְלָדִים לְיִצְיָאָה, וְלִכְּן אֵינְנִי מִסְפִּיק לַעֲתִים לְהִתְפַּלֵּל מִקֶּדֶם. לְאַחַר מִכֵּן הִיא מְסַרְבֶּת שְׂאֵלָךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנּוּן בְּעִיר הַסְּמוּכָה לְמִקוֹם מְגוּרֵינוּ. בְּטַעֲנָה שְׂלֵאחַר שְׂמוֹנָה בְּבִקְרָא צְרִיף "לְהִתְחִיל אֶת הַיּוֹם" וְלֹא לְהִזְכֵּר אֶז לְהִתְפַּלֵּל, וְאִם אֵין בְּרִירָה – אֶז צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל בְּיַחֲד. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת, בְּמִיחָד לְאוּר קְרִיאָתוֹ וְעִדּוּדָיו הַחוּזָרִים שֶׁל הַרְבֵּה לְהַקְפִּיד עַל שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בְּמִנּוּן?

חֲשׂוֹב לְצַוֵּן שְׂדָבָר זֶה קוֹרָה לַעֲתִים גַּם בְּעָרַב, שֶׁהִיא מְבַקֶּשֶׁת שְׂאֵשְׂאָר בְּבֵית וְלֹא אֵלָךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנּוּן מִכִּיּוֹן שֶׁהִיא צְרִיכָה אֶת נֹכַחֲוֹתֵי בְּבֵית. תּוֹדָה וְכָל טוֹב.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדְרָא אָמַר, א' דְּרֵאשׁ חֲדָשׁ אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל יָאִיר נְרוֹ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֲתָה צְרִיף לְהַגִּיד לְאֲשֶׁתְךָ שְׂאִי אֶפְשָׁר לְאָכַל אֶת הָעוּגָה וְלְהַשְׂאִיר אוֹתָהּ שְׁלֵמָה וְכוּ', אֲתָה עוֹזֵר לְאֲשֶׁתְךָ בְּבִקְרָא וּבְעָרַב עִם הַיְלָדִים, מָה שְׂלֵא הֲרַבָּה גְּבָרִים עוֹשִׂים אֶת זֶה וְכוּ', אֶז לְכָל הַפְּחוֹת שֶׁתִּתֵּן לָךְ לְלַכֵּת לְהִתְפַּלֵּל אֶת הַשְּׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בְּמִנּוּן דִּיקָא, כִּי כִף אָמַר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטִי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ח') עַל מֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת נ"ד:) מִחֲנָה יִשְׂרָאֵל כַּמָּה הָיִי? תִּלְתָּא פְרָסָא; הֵינּוּ כָּל זְמַן שְׂאֲדָם מִתְפַּלֵּל אֶת הַשְּׁלֹשׁ

תפלות בכל יום הוא נמצא במחנה ישראל, ואיך שהוא רק מתקורר ומתחיל להתרשל מאיזו תפלה שלא להתפלל במנין, זו כבר קלפת עוג מלך הבשן שיעקר אותו מהיהדות ויצא ממחנה ישראל, ותגיד לה חד משמעית שבזה אין שום פשרות, או שהיא רוצה שתעזר לה עם הילדים ואחר כך תלך להתפלל במנין, או שבכלל לא תעזר ותלך להתפלל במנין וכו'.

תגיד לאשתך שחכמינו הקדושים אמרו (ביצה ל"ב:) מי שאשתו מושלת עליו חייו אינם חיים; יש נשים שמאד מאד קשות ועקשניות וכו', והן רוצות שהכל ילך כפי שהן רוצות, וממררות את החיים של הבעל, אזי חייו אינם חיים וכו', וזה לא יפה שאשה מתנהגת ככה וכו', היא פשוט כפוית טובה - הבעל עוזר לה עם הילדים וכו', והיא לא נותנת לו להתפלל? איפה הכרת הטוב?

יעזר הקדוש ברוך הוא שהכל ישתנה לטובה ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רלו.

מה דעתכם לגבי תזונה טבעונית ותזונה צמחונית?

שאלה:

מאת אילה: שלום לכבוד קדשת מוה"ר"ש שליט"א. תודה רבה על העזרה והתשובות המחזקות בתחומים השונים! אנחנו מתחזקים בתפלה ובכל מיני דברים טובים בזכותכם, וזה מרגש מאד ומשפיע עלינו לטובה, תודה רבה רבה...

בזמן האחרון התחזקתי בתוכנה שחשוב להקפיד על אכילה בריאה על מנת שהאדם יעזר לעצמו שיהיה לו ארוך חיים

בריא, למשל על ידי רבוי אכילת ירקות, פרות ועלים ירקים. יש לצַיֵן שְׂבִימִים שְׂאֲכַלְתִּי יוֹתֵר בְּרִיא וְיוֹתֵר מֵהַצּוּמָח בְּאֵמֶת הַרְגֵשְׁתִּי הַרְבֵּה יוֹתֵר טוֹב.

שְׂאֲלָתִי: הֲאֵם כְּשֶׁאֲדָם לֹא אוֹכֵל מְזוֹן מִמֶּשׁ בְּרִיא הוּא חוֹטֵא לְגוֹפוֹ וְנִפְשׁוֹ? הֲאֵם אֲכֵן זֶה עֵרֶף חָשׁוּב אוֹ שֶׁזֶה רַק בְּגֵדֵר הַמְלָצָה כִּי בְּכָל מַקְרָה הַכֹּל מִנְהַל מְלַמְעֵלָה וּמְכַרְיָזִים עַל הָאָדָם מֵהַ יִקְרָה לוֹ וְכו', וְאֵם מִיִּשְׁהוּ צָרִיף לְהִיּוֹת חוֹלָה הוּא יִהְיֶה בְּלִי קֶשֶׁר גַּם אִם יֵאָכֵל בְּרִיא וְגַם אִם לֹא?

שְׂאֲלָה שְׂנִיָּה: הֲאֵם כְּדֹאֵי לְעֵבֵר לְאֲכִילַת מְזוֹן אוֹרְגָנִי, שֶׁזֶה הָאָכֵל שְׂיוֹתֵר וְיוֹתֵר אֲנָשִׁים מִמְּלִיצִים עֲלָיו כִּהְכִי בְּרִיא, אוֹ שְׂעֵדִיף לְהִשָּׂאֵר בְּאֲכִילַת בַּעֲלֵי חַיִּים, חֶלֶב וְאָכֵל מִבְּשָׁל? לְאַחֲרוֹנָה מִתְגַּלֶּה שֶׁבַּעֲלֵי הַחַיִּים לֹא בְּרִיאִים, בְּפֶרֶט הָעוֹפוֹת, וְשִׁמְגוּדִים אוֹתָם עִם אֲנִטִּיבִיּוֹטִיקָה וּמְזִרִיקִים לָהֶם הוֹרְמוֹנִים וְכו', וְלִפִּי מְחַקְרִים עוֹלָה כִּי נִתֵּן לְאָכֵל אֵת כָּל הַיִּטְמִינִים וְהַמִּינֵרִלִים עַל יְדֵי אָכֵל מֵהַצּוּמָח וְשֶׁזֶה גַּם הֵכִי קָל לְעִכּוֹל... לְסָכוּם: הֲאֵם יֵשׁ עֵרֶף בְּאֲכִילָה טְבַעוֹנִית אוֹ צְמַחוֹנִית?

שְׂאֲלָה שְׁלִישִׁית: יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֲנָשִׁים מִתְעוֹרְרִים לְנוֹשֵׂא הַתְּזוּנָה. הֲאֵם הַגֵּל הַזֶּה שֶׁל הַטְּבַעוֹנוּת זֶה חֵלֶק מִמְּהַלְף שְׁלֵם שֶׁל תְּקוּן וְהַתְּקָרְבוֹת לְמָה שֶׁהִיא לְאָדָם וְחוּץ בְּגַן עֵדֶן וּבְאֲכִילָה הַמְּקוֹרִית שֶׁהָאָדָם נִבְרָא לָהּ וּמֵתָאֵם לָהּ? תוֹדָה עֲנִקִית.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר אָמֵר, א' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֵל אֵילָה תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֵת מַכְתְּבֶךָ.

כְּתַב הַרְמַב"ם (פָּרָק ד' מֵהַלְכוֹת דְּעוֹת הַלֶּכֶה א') הוֹאִיל וְהִיּוֹת הַגּוֹרֵף בְּרִיא וְשְׁלֵם מִדְּרָכֵי הַשֵּׁם הוּא, שֶׁהָרִי אֵי אֶפְשָׁר שְׂיִכֵּין אוֹ יִדַע דְּבַר מִיִּדְעֵת הַבוֹרֵא וְהוּא חוֹלָה, לְפִיכֶךָ צָרִיף לְהַרְחִיק אָדָם עֲצָמוֹ מִדְּבָרִים

המאבדין את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המכריין והמחלימים, ואלו הן: לעולם לא יאכל אדם אלא כשהוא רעב ולא ישתה אלא כשהוא צמא וכו', ומרבה לדבר ולגלות אילו מאכלים בריאים למאכל האדם וראוי לאדם לאכול אותם שיהיה בריא לעבודת הבורא יתברך שמו, ואילו מאכלים שהם רעים למאכל האדם וראוי לאדם למנע את עצמו מזה, כי נחלה על ידי זה, ומרבה לדבר בפרק זה ממאכלים הראויים לאכול, תעיני שמה ותראי דברים נפלאים מאד.

צריכים מאד מאד לשמר מאלו שבאים עם דעות עקמות של מאכלים טבעוניים או צמחוניים וכו' וכו', שזה גם כן מספן מאד שלא יכנסו אחר כך במחלה שנקראת אנורקסיה שלא אוכלים בכלל וכו', וזה נובע מהטבעוניים והצמחוניים וכו' וכו', ולכן החכם אשר עיניו בראשו צריך לדעת שבסוף משלמים על זה ביקר וכו', שמאבדים את הראיה ונחלשים לגמרי, עד שנכנסים בתוך עצמם, והפסיכיאטרים קובעים שזו מחלת נפש לא לאכול וכו'.

את צריכה לדעת שאדם צריך לאכול רק מאכלים בריאים, אבל לא ללכת בדרך קיצונית שזה לא מביא לשום תועלת וכו', אלא ההפך הוא הנכון, ולכן צריכים מאד לשמר מכל אלו שקוראים את עצמם ממחים למאכלי טבע וכו'.

הקדוש ברוך הוא ישמרנו מכל מיני מחלות וחלאים רעים ונזכה להיות בריאים לעבודת הבורא יתברך שמו.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רלח.

החתן שלי מבקש שאהיה ערב עבורו. האם להסכים?

שאלה:

מאת פנחס: החתן שלי רוצה לקחת מהבנק הלוואה של מאה וחמשים אלף ש"ח, והוא בקש ממני שאהיה ערב בשבילו. מאד לא נעים לי להגיד לו לא, אך מצד שני אני חושש שהוא יפגר בתשלומים, ואז החוב יפל עלי. מה דעתכם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר אָמֵר, א' דראש חדש אֵיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל פְּנִיחָס נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (ירושלמי יבמות פֶּרֶק ג' ה'לָכָה א') בְּרַח מְלֵהוּיֹת עָרֵב וּמְלֵהוּיֹת בַּעַל פְּקֻדוֹן; כִּי זֶה פְּשׁוּט שְׁאֵתָה צְרִיף לְדַעַת שְׁהַרְגַע שְׁאֵתָה עָרֵב, אִזְ אֵתָה חַיִּב לְשֵׁלֵם אִם הַלוּוָה לֹא יִשְׁלֵם, וְחֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (דֶּרֶךְ אֶרֶץ זֹטָא פֶּרֶק ג') אִם עָרַבְתָּ, עָרַבְתָּ עַל מְנַת לְשֵׁלֵם; וְכֵן אָמַר הַחֲכָם מְכַל אָדָם (מִשְׁלִי ו' א') "בְּנֵי אִם עָרַבְתָּ לְרַעַף תִּקְעַת לְזֹר כְּפִיךָ", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פֶּרֶשָׁה צ"ג סִימָן א') בְּרַח מִן הַפְּקֻדוֹנוֹת וְכוּ', וּמִלְעֲשׂוֹת עָרְבוֹת בֵּין אָדָם לְחֻבְרוֹ.

וְלָכֵן לָמָּה לָךְ לְהַכְנִס בְּצַרָּה כְּזוֹ? הֵן אָמַת שְׂזָה הַחֲתָן שְׁלֹךְ, אָבֵל אִם לֹא יִהְיֶה לוֹ לְשֵׁלֵם - אִזְי יְבוֹאוּ וַיִּבְקָשׁוּ מִמֶּךָ בְּלֵי שׁוֹם רַחֲמָנוֹת, וְלָכֵן תַּחֲשַׁב פְּעָמִים וְכוּ', אֲנִי יוֹדַע שְׂזָה לֹא נָעִים לְהַגִּיד לְחֲתָן לֹא וְכוּ', אָבֵל עֲדִיף לְהַגִּיד לוֹ לֹא וְשִׁיקְפִיד עָלֶיךָ וְכוּ', מִשְׁתַּתְּבִישׁ וְתַכְנַע וְתַהֲיֶה עָרֵב וְהוּא לֹא יִשְׁלֵם, וְאֵתָה תִּשָּׂאָר בַּעַל חוֹב רְבוּת בְּשָׁנִים וְלֹא יִהְיֶה לָךְ מְנוּחָה בְיוֹם וְלֹא תוּכַל לִישֵׁן בְּלִילָהּ וְכוּ', וְלָכֵן רְאֵה מַה לְפָנֶיךָ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹלִיךָ אוֹתָךְ עַל הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֲדָשׁ מְבָרְךָ...

ד' רלט.

רבנו אמר שכאשר אדם מתקרב לקדשה יכולה להיות לו נפילה שהיא "טובה גדולה". למה הכוונה?

שאלה:

סאת דן: שלום לצדיק היקר השם יחזק את בריאותכם ותמשיכו להנהיג אותנו עד ביאת הגואל.
קראתי בספר לקוטי מוהר"ן: "כשהאדם נכנס לקדשה גבוהה, כגון כשמתקרב לצדיק האמת, אז דיקא יקרה לו מקרה בלתי טהור חס וחלילה. ואל יפל בדעתו מפני זה, כי אדרבא, לפעמים זה סימן שנתקרב אל הקדשה ולפעמים היא טובה גדולה". למה הכוונה במלים "טובה גדולה"?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ז) מה שמבלבל את האדם כשנכנס לקדשה גבוהה, כגון כשמתקרב להצדיק האמת וכיוצא, אזי דיקא יקרה לו מקרה בלתי טהור חס ושלום, צריכים לדעת כשהאדם נכנס לקדשה, מתגבר עליו היצר הרע ביותר, כי כל מה שנכנס בקדשה יותר, יש לו בכל פעם יצר הרע חדש גדול מבתחלה, ולכן אסור להתבלבל משום בלבול שפעולם וכו', ובאמת הבלבול הזה שטות גדול מאד, כי ממה נפשך - אם יקרה לו מחמת הרהור מי חייב לו בזה? ואין לו להתרעם כלל מאחר שהוא בעצמו גרם לו, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (כתובות מ"ו.) על הפסוק (דברים כ"ג י') "ונשמרת מכל דבר רע", מכאן אמר רבי פנחס בן יאיר: אל ירהר אדם ביום ויבוא לידי טמאה בלילה; כי אם אדם מהרהר ביום

כל מיני הרהורים רעים, ומכניס במח מחשבתו כל מיני מחשבות של נאוף וכו' וכו', על ידי זה בא בלילה לידי מקרה לילה, כי באים קלפות ומשחיתים ומחממים אותו וכו' וכו', ואם אינו מחמת הרהור, אזי בודאי אינו סימן רע כלל, כי אם היה ענין רע, לא היו חכמינו הקדושים אומרים (ברכות ג"ז) שמקרה סימן יפה לחולה וכו', וצריך שתדע לפעמים יש באדם טמאה טמונה שאין יודעים לה תקון מחמת שטמונה ונסתרת בו, ועל כן זהו טובה כשארע לו כשנתקרב אל הקדשה, כי יוצאת ממנו הטמאה הטמונה וכו', ואזי כשיוצאת יכולים למצא לה תקון וכו'.

נמצא שהטובה הגדולה שמגיעה לאדם כשנכנס לקדשה גדולה ואז מתגבר עליו היצר הרע וכו', ונכשל במה שנכשל וכו', כי כף אדם יש בו ישות וגאות וחושב שהוא כבר משהו, ולכן כשנופל וכו' ונטמא וכו', אזי מראים לו מה אתה כל כף מתגאה? ראה אל איזה זבל ולכלוך באת! ועל ידי זה נשבר לבו וכו', ותכף ומיד כשיש לו לב נשבר אזי הוא יותר מתקרב אל הקדוש ברוך הוא, כי אצלו יתברך חשוב רק לב נשבר ולא ישות וגאות, כי אצל הקדוש ברוך הוא נאמר (ישעיה ג"ז ט"ו) "כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים", וחכמינו הקדושים אמרו (סוטה ה.) הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני ולא גבה הר סיני למעלה. אמר רבי יוסף: לעולם ילמד אדם מדעת קונו שהרי הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני, והניח כל אילנות טובות והשרה שכינתו בסנה. אמר רבי אלעזר: כל אדם שיש בו גסות הרוח ראוי לגדעו כאשירה, כתיב הכא (ישעיה י"ג) "ורמי הקומה גדועים", וכתיב התם (דברים י"ב ג') "ואשירהם תגדעון", ואמר רבי אלעזר: כל אדם שיש בו גסות הרוח אין עפרו ננער, שנאמר (ישעיה כ"ו י"ט) "הקיצו ורננו שכני עפר" - שוכבי עפר לא נאמר, אלא שכני עפר, מי שנעשה שכן לעפר בחייו. ואמר רבי אלעזר: כל אדם שיש בו גסות הרוח שכינה מיללת עליו, שנאמר (תהלים קל"ח ו') "וגבהה

ממרחק יידע". דרש רב עוירא ואיתימא רבי אלעזר: בא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם, מדת בשר ודם גבוה רואה את הגבוה ואין גבוה רואה את השפל, אבל מדת הקדוש ברוך הוא אינו כן - הוא גבוה ורואה את השפל, שנאמר (שם) "כי רם הוי"ה ושפל יראה".

הקדוש ברוך הוא יוליך אותנו על דרך האמת ונזכה להיות דבוקים בו יתברך תמיד.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רמ.

האם מתר לי להתפלל בבית מדרש שבו אוסרים להכניס את ספריכם?

שאלה:

מאת משה: לכבוד מורי ורבי שליט"א.
בעיר שבה אני גר יש בית מדרש בו מדברים נגדכם ואוסרים להכניס את ספריכם רחמנא ליצלן. כמובן שאני לא מתפלל שם, אבל לפעמים יוצא שפספסתי את המנין הקבוע שלי, והמנין הכי מאחר זה בבית המדרש הנ"ל, כך שאם לא אתפלל שם - אפסיד תפלה במנין. האם מתר לי להתפלל שם בשעת הדחק?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן קפ"ב) עלי אין חולקים כלל, רק הם חולקים על מי שעשה כן כמו שבודים החולקים עליו, ועל איש כזה בודאי ראוי לחלק. כלומר כי החולקים בודים עליו כזבים ושקרים אשר לא עלו על לבו שעשה כן וכך מה שהכל שקר וכזב, ועל איש כזה שעשה כן כמו שאומרים הם, בודאי ראוי לחלק. נמצא שעליו אינם חולקים כלל, כי אם היו יודעין גדל צדקתו וקדשיתו ומעלתו וכו', בודאי לא היו חולקים עליו, רק אדרבא היו רצים אחריו בהתלהבות נפלא כראוי, רק הם חולקים על מי שעשה מעשים כאלה כמו שהם אומרים. על איש כזה בודאי ראוי לחלק. ואמר רבנו ז"ל שהם חתכו וצירו לעצמם אדם וחולקים עליו "זייא האבין זיף אויס גישניצט אה מענטש אין קריגן אויף איהם" (הינו שאינם חולקים עליו רק על זה האיש שצירו לעצמן בשקר שעשה כן).

ואתו דבר זה עלי וכו', כי מה יש לי עם אחרים? ומה כתוב בספרים שהדפסתי? יכולים לראות את זה פתוח, אני מעורר על שלשה דברים: על שמחה - לשמח ולחזק עצמו להיות חזק ואמיץ באמונה פשוטה בו יתברך, ועל שיחה בינו לבין קונו - שאדם ירגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ומתרגע שקם מהשנה עד הרגע שהולך לישן שלא יפסיק לדבר אליו יתברך, ועל סדר דרך הלמוד - שילמד בכל יום מקרא, משנה גמרא מדרש הלכות ואגדות וכו', אזי מה יש בספרים שלי שזה לא מתאים להם? אין זה שהם בכלל לא יודעים מה זו דרך רבנו ז"ל וכו', כמו שחדשים מקרוב באו וחושבים שמי יודע מה צריכים לעשות כדי להיות חסיד ברסלב וכו', הלא בפרוש אמר לנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רפ"ו) מה יש לאדם לעשות בזה העולם? אין צריך כי אם להתפלל וללמוד ולהתפלל; ורק זה מובא בספרים שזכני הקדוש ברוך הוא לחבר ולפרש את דברי רבנו ז"ל.

כלל זה תקח בידך - מי שמדבר עלי הוא פגום מאד בבכריתו, והוא שורה בנאוף וכו', עד כדי כך שיכולים להיות חזק ולהוציא

ספר תורה ולהשבע שהאדם הזה הוא נואף, ואף שמבחוץ הוא נראה כמו איזה צדיק ובעל מדרגה, אבל הרגע שהוא מדבר עלי צריכים לדעת שזה האדם הוא נואף רחמנא ליצלן, כי לא ידבר עלי אדם אלא שקדם נאף וכו', וכל המח מחשבה שלו זה בנאוף וכו', ואני חזק בדברים אלו.

בענין להתפלל בבית הכנסת הזה, אם אין בית הכנסת אחר אזי כדאי לך להתפלל שמה, כי אין לתאר ואין לשער כלל את מעלת הזכות של אדם שזוכה להתפלל בבית הכנסת במנין את השלש תפלות - שחרית מנחה ערבית, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (שיר השירים פרשה ב' סימן כ"ד) על הפסוק (שיר השירים ב' ט) "הנה זה עומד אחר כתלנו" - אחר כתלי בתי כנסיות ובתי מדרשות, "משגיח מן החלונות" - מבין כתפיהם של כהנים, "מצוץ מן התורכים" - מבין אצבעותיהם של כהנים; כי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שמתפללים שם והכהנים עולים לדוכן, על ידי זה ממשיכים את שכנית עזו יתברך אלינו, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) כל זמן שישיראל מעצרין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, הקדוש ברוך הוא עוצר שכניתו עמהן. ולכן אל תהיה בטלן, תמסר את נפשך לבוא לבית הכנסת להתפלל את השלש תפלות, ולא יהיה הדבר הזה קל בעיניך, כי אתה יכול לזכות לכל טוב אמתי ונצחי.

ומוכן ממילא שאם יש עוד בתי כנסיות אזי מה אתה צריך להתפלל שמה? וכו', לך לבית הכנסת אחר, כי רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן פ') בני אדם יש להם כח למנע ולהסית את האדם לרחקו מעבודת הבורא יתברך שמו ומצדיקי אמת הדבקים בו יתברך יותר מן היצר הרע. כי היצר הרע אין לו יכלת רק כפי כחו, כפי בחינת היצר הרע מאיזה העולם שהוא, אבל האדם הוא כלליות, שכלול מכל העולמות ועל כן מניעות של בני אדם הם יותר ממניעות היצר הרע; וצריכים להזהר מאד מאד כי בקלות יכולים להפיל אותו

וְלִהְיֵה לִישׁ אֶת דַּעְתּוֹ וְכוּ', וְלִכֵּן צְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת מַה שְּׁאָמַר רַבְנּוֹ ז"ל
(סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת פָּחַד חֶלֶק ב' סִימָן ג') מִי שְׁבוֹרַח מִן הַצָּרָה הוּא פָּקַח.

אָבֵל אִם אֵין מַנְיֵן אַחֵר, אַל תְּשִׁים לֵב לְמָה שֶׁהַכֹּלָבִים נוֹבְחִים
וְכוּ', אַתָּה צְרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמַנְיֵן דִּיקָא, וְאֵלּוּ הַכֹּלָבִים כְּבָר אָמַר רַבְנּוֹ
ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן נ') הֵם הַנּוֹאֲפִים הַמְכַּלְבְּלִים אֶת הָאָדָם
וְכוּ' וְכוּ'.

וְדַע לָךְ שְׁעַקֵּר דַּעַת רַבְנּוֹ ז"ל הוּא רַק לְחִזּוֹק וְלַעֲוֹדֵד וְלִשְׁמַח אֶת
כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִקְרֹבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּהִתְקַרְבוֹת כְּזוֹ שְׁעַדִּין לֹא
הֵיטֵהָ בְּעוֹלָם, כִּי הוּא פּוֹתַח אֶת הַפֶּה שְׁלָנוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְיוֹ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְכֵן מְכַנֵּס בְּנוֹ חֶשֶׁק
עֲצוּם לְהֵיוֹת בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְזוֹ דַּעַת רַבְנּוֹ ז"ל בְּלִי שׁוּם
פְּחַל וְשָׂרָק וְכוּ', וּמִי שְׁחוֹלַק עַל זֶה הוּא חוֹלַק עַל רַבְנּוֹ ז"ל וְחוֹלַק עַל
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבִפְנֵימִיּוֹת הוּא מְלֵא כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת בְּלְבוּשׁ
חִסְדֵי וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַר אוֹתָנוּ מֵהֵם וּמֵהַמוֹנָם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֵדֶשׁ מְבָרֵךְ...

ד' רמא.

**אִיךָ אוֹכֵל לְהֵגֵן עַל בְּנוֹתֵי שְׂלֵא יִסְטוּ בְּבִגְרוּתָן מֵהַדְרָךְ
הַטּוֹבָה וְהַיִּשְׂרָה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת גְּלִית: לְכַבּוֹד הָרַב הַיְקָר.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם יִשׁ לִי שְׁתֵּי בְנוֹת, אֲמֹנָם הֵן עַדִּין קִטְנוֹת מְאֹד, אֶפֶס
יְדוּעַ שְׁבָנוֹת צְרִיכוֹת נְשִׁמְרָה וְאֵנִי חוֹשֵׁשֶׁת מְכָר שֶׁהֵן גְּדֻלוֹת

בלי דמות אב, כי אביהן לא רוצה להכיר בהן ולא לראות אותן,
 הוא התחתן בשנית וזרק אותן...
 אבא הרב, אני כותבת שורות אלו בדמעות... איך אוכל להגן
 עליהן בבגרותן שלא יסטו מהדרך הטובה והישירה? כל טוב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.
 שלום רב אל גלית תחיה
 לנכון קבלתי את מכתבך.

אל תדאגי דאגות חנם וכו', כמו שאמר החכם מכל אדם (משלי כ"ז
 א) "אל תתהלל ביום מחר כי לא תדע מה ילד יום". מה לך להתבלבל
 מה יהיה בבגרותך? העקר תלוי בחנוך, איך שאת תחנכי אותן וכו'
 כך הן יגדלו, ועקר החנוך זה מתחיל בעצמך - כפי שאת תתנהגי כך
 הבנות שלך יתנהגו, כמאמרם ז"ל (כתובות ס"ג.) הינו דאמרי אינשי
 רחילא בתר רחילא אזלא כעובדי אמה כך עובדי ברתא; כמו שהאם
 מתנהגת כך הבת תתנהג. בודאי הבנות צריכות שמירה גדולה מאד,
 כמאמרם ז"ל (במדבר רבה פרשה י"א סימן ה') וישמרך - בכנות, שצריכות
 שמירה, עם כל זאת לא צריכים להגזים ואם את תתנהגי בצניעות גם
 הבנות יתנהגו בצניעות.

את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז, בודאי כזאב לך
 הכאב העמק שאביהן זרק אותן ולא מענין לראות אותן וכו', זה כאב
 עצום שקשה לקבל וכו', עם כל זאת את צריכה לנחם את עצמך כי
 מה היית עושה אם היה מסית ומדיח אותן נגדך? ולכן ראי להתחזק
 ביתר שאת וביתר עז, והקדוש ברוך הוא יזמין לך את בן הזוג שלך
 משרש נשמתך ותהיי הכי מאשרת בחייה.

המאחל לך חדש מברך...
 ...

ד' רמב.

**אני מבלבל מאד בענין קדשת הזוג, וזה גורם לי
עצבות גדולה**

שאלה:

מאת לוי: שלום לכבוד הרב.

נפשי בשאלתי בענין קדשת הזוג: תמיד אחרי המצוה הזו אני מרגיש מבלבל ורע לי מאד, אף שאני מתפלל לפני כן ומדליק נר לרבנו ולרבי מאיר וכו' וכונתי בפשטות להביא לעולם ילדים שמחים וקדושים שעושים את רצון השם, אף תמיד לא הולך לי ואני לא מצליח לחשב על השם יתברך. אני רוצה לעשות הכל בקדושה ובטהרה, אף לא תמיד אני מצליח, ואני לא רוצה את זה ומר לי מאד, כי אני חושב מה יהיה עם הולד, ואז אני בצער ובוכה ולא יכול ללמד בישיבה כראוי, עד שאני מרגיש אבוד! כבוד הרב, מה אפשר לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אומר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל לוי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן רפ"ג) לענין בני הנעורים שעל פי הרב מבלבל אותם בתפלתם מחמת שלא זכו להתקדש כראוי בקדשת הזוג, ועל כן פשעומדין אחר כך להתפלל קשה עליהם מאד להתפלל. ולכן הזהיר על זה כמה פעמים לפני אנשי שלומנו לבלי לפל בדיעתו מזה כלל, ומה דהוה הוה, ובשעת התפלה צריכין לשכח הכל לגמרי, ולהתגבר להתפלל בשמחה כראוי תמיד איך שהוא, ואמר רבנו ז"ל שעל זה (ברכות ה:) הצטער אבא בנימין ואמר: 'על תפילתי שתהא סמוכה למיטתי'. מטה הוא לשון זיווג (כתובות י:) וזהו

'על תפלתִי שתֵּהא סמוּכָה לְמִטְתִּי' - שאֵיכֵל לְהִתְפַּלֵּל אַחַר כֶּךָ בְּסֻמוּךְ מִיָּד וְלֹא יִבְלַבֵּל הָעֵינַיִן הַזֶּה אֶת תְּפִלְתִּי כָּלֵל; וְלִכֵּן תִּרְאֶה לְקַיֵּם אֶת זֶה בְּתַמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהִשְׁכָּלוֹת כָּלֵל, וְהֵעֱקָר תִּרְאֶה לְשׁוֹמֵר עַל קִדְשַׁת מַחְשְׁבָה, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי הַמַּח מַחְשְׁבָה וְכוּ', וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן כ"א) בְּמָקוֹם שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב - שֶׁם כָּל הָאָדָם, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עֵז רַק לְחִשּׁוֹב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלִהְרַהֵר בְּמַחְשְׁבוֹת שֶׁל תּוֹרָה וְכוּ', וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן ק"ו) רְאוּי לְהִרְהֵר בְּדַבְרֵי תּוֹרָה בְּשַׁעַת זְנוּג וְאֵף עַל פִּי כֵּן יוֹכֵל לְהוֹלִיד בְּנִים, אֵף עַל פִּי שֶׁמַּחְשְׁבָתוֹ תִּהְיֶה דְבוּקָה אֶז בְּהִרְהוּרֵי תּוֹרָה, וְטוֹב מְאֹד לְהִרְגִיל עֲצֻמוֹ בְּכֶךָ; עֵינֵי שָׁם.

אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנִּים אֶת עֲצֻמוֹ בְּאִמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל יְדֵי זֶה שׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוֹכֵל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, כִּי הֵעֱקָר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא אִמוּנָה, וְאָמַר הַבַּעַל שֶׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ "אִמוּנָה זֶה הַדְּבָקוּת וְהַדְּבָקוּת זֶה הָאִמוּנָה", וְכִשְׁפָּר יִשְׂרָאֵל מַחְדִּיר בְּעֲצֻמוֹ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכַל אֲלֵקוּת גְּמוּר הוּא, עַל יְדֵי זֶה הוּא מְדַבֵּק אֶת מַחְשְׁבָתוֹ תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בְּכָא.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ חֲדָשׁ מִבְּרַךְ...

ד' רמג.

**הָאֵם אֲנִי צְרִיכָה לְשַׁתֵּף אֶת בְּעָלִי וְלִסְפֹּר לוֹ שְׁמִיטָהוּ
מִנְסָה לְהִתְחַיֵּל אִתִּי?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רַעִיָּה: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכּוֹד הָרַב. אֲנִי נִשׂוּאָה לְבַעַל מְדָהִים וְאוֹהֵב, יֵשׁ בֵּינֵינוּ אֶהְבָּה וְכָבוֹד וְכִיף לִי בְּחַיִּים, אֵף יֵשׁ מִשְׁהוֹ שֶׁמְטָרִיד אוֹתִי: הָאֵם בְּמַצֵּב שְׁמִיטָהוּ

מִנְסָה לְהַתְחִיל אֶתִּי מִתֵּר לִי לְאִים עָלָיו שְׁאֵנִי אֶשְׁלַח לוֹ אֶת
 בְּעָלִי? וְהֵאֵם בְּאֶמֶת מִתֵּר לִי לְשִׁתְּףָ אֶת בְּעָלִי?
 אֲנִי קָצֵת מִפְּחַדֵּת לְשִׁתְּףָ אוֹתוֹ, כִּי כִּשְׁהוּא מִתְּעַצְבֵּן אֲז הוּא
 לֹא רוֹאֵה בְּעֵינַיִם, וְאֲנִי יוֹדַעַת שְׂאֵם הוּא יִדַּע מִזֶּה, אֲז הֵבֵן אֶדָּם
 יִקְבֵּל מִכּוֹת רִצַּח, וְאֲנִי מִפְּחַדֵּת שְׂאֵחֵר כֶּף בְּעָלִי יִסְתַּבֵּר עִם
 הַחֶק וְכוּ'. תוֹדָה מִרֹאשׁ לַרַב.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר אָמֵר, ב' דְּרֹאשׁ חֲדָשׁ אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַעְיָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תִּשְׁתַּדְּלִי מְאֹד שְׂיִהְיֶה בֵּינֵיכֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי (סוֹטָה
 יז.) אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן, וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרִכּוֹת פָּרָק ט' הִלְכָה ח')
 אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, אִי אֶפְשָׁר
 לְשִׁנְיָהֶן בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבְמִקּוֹם שֶׁהַשְׂכִּינָה נִמְצָא שֶׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק
 שְׂיִהְיֶה בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי 'שְׁלוֹם' אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (שִׁבְתָּ י.) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן אִם מִכְּנִיסִים
 אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא 'שְׁלוֹם בַּיִת', הֵינּוּ שְׁמוֹ
 שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

אֶת צְרִיכָה מְאֹד מְאֹד לְשִׁמּוֹר לֹא לְלַכֵּת בְּכּוֹנָה לְמִקּוֹם שְׂמִתְחִילִים
 אֶתְךָ וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה תִּפְטְרִי מִכָּל הַצְּרוּת, וּבּוֹדָאִי לֹא כְּדָאִי לְעָרַב
 אֶת הַבַּעַל וְכוּ' כְּדִי שְׂלֹא יֵצְאוּ מִזֶּה מְרִיבוֹת, וּכְכַר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה פָּרָשָׁה ל' סִימָן י"ז) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת כ"א) "כִּי יִרְיֵב
 אֲנָשִׁים וְהִכָּה אִישׁ אֶת רַעְהוּ" - אֵין דְּבַר טוֹב וְאֵין שְׁלוֹם יוֹצֵא מִתּוֹךְ
 מְרִיבָה, קִין לֹא נִגַּע בְּאָחִיו אֶלָּא מִתּוֹךְ מְרִיבָה; וְלִכֵּן לְמָה אֶת צְרִיכָה
 לְעָרַב אֶת בְּעָלְךָ? עֲדִיף שְׂלֹא תִלְכִּי לְשׁוֹם מְקוֹם אִיפֶה שְׂמִתְחִילִים
 אֶתְךָ, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמֹר אוֹתְךָ מִכָּל רַע, וְתוֹזְפִי לְהִיּוֹת שְׂמִחָה

ועליזה עם בעלה, ובכבוד תקימו את מצוותיו יתברך, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רמד.

מֵאֵז חֲתַנְתִּי גִלְחֵתִי אֶת שְׁעָרוֹת רֵאשִׁי, אֵךְ לְאַחֲרוֹנָה יֵשׁ לִי מִלְחָמָה בְּעֵינַי. אֵיךְ מִתְמוֹדְדִים?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת שָׁרָה: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכַבוֹד הַצַּדִּיק הַגְּדוֹל שְׁאֵנוּ חַיִּים וּמְחַיִּים רַק בְּזַכּוֹתָו!

אֲתָה הַצֵּלְתָ אֶת חַיֵּי בְּכָל הַמּוֹבְנִים, וְחֲזַרְתִּי בְתִשׁוּבָה הַשְּׂבַח לְאֵל רַק בְּזַכּוֹתֶךָ. אֲנִי אוֹהֶבֶת אֶתְכֶם מְאֹד וּמְאַחֵלֶת לְכֶם הַרְבֵּה כַּח וּבְרִיאֹת עִם כָּל מִשְׁפַּחְתְּכֶם, וְשִׁתְּבוּאוּ לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל, וְשִׁיְהִיָּה לְכֶם כַּח לְהַמְשִׁיךְ לְהַחֲזִיק אוֹתָנוּ וּלְחַזֵּק אוֹתָנוּ עַד בִּיאַת גּוֹאֵל בְּקִרְוֹב, אָמֵן.

סְלִיחָה שְׁאֵנִי מְטַרִיחָה אֶתְכֶם בְּשִׂאלְתִּי, אֵךְ אֲנִי מְבַלְבֵּלֶת כָּל כּוֹף וְחִיבֶת אֶת עֲצַתְכֶם: יִשְׁתַּבַּח הַבוֹרָא זְכִיתִי לְהִיּוֹת מִבֵּין אֵלֹו שְׂזוֹכוֹת לְכִסּוֹת אֶת כָּל שְׁעַר רֵאשׁוֹן, וְאֵךְ זְכִיתִי לְגַלַּח אֶת שְׁעָרוֹתִי. בְּהַתְחַלָּה לֹא הָיָה לִי שׁוֹם נִסְיוֹן בְּזֵה, אֵךְ בְּמִשְׁךְ הַשְּׂנִים זֶה הַפֶּךָ לְנוֹרָא קָשָׁה בְּלִי הַשְׁעָר וְאֲנִי רוֹצֵה לְגַדֵּל אוֹתוֹ בְּחֻזְרָה... בְּשָׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת פְּעָמִים רַבּוֹת גְּדַלְתִּי אֶת הַשְּׁעָרָה וְאֵז שׁוֹב גִּלְחֵתִי. הַיֵּצֵר הָרַע לֹא עוֹזֵב אוֹתִי וְאֲנִי מְרַגֵּשָׁה דַחֲף עָצוֹם לְגַדֵּל אֶת הַשְּׁעָרוֹת.

רְאִיתִי פֶה בְּאֶתֶר תִּשׁוּבָה בֶּה כְּתַבְתָּ שְׁמִי שֶׁתִּגְדֵּל אֶת שְׁעָרוֹת רֵאשֵׁה זֶה יְהִיָּה רַק תַּחֲלַת הַהֲדַרְדְּרוֹת שְׁלָה, וְלִכֵּן אֲנִי מְחַזְקֶת אֶת עֲצָמִי, אֲבָל אֲנִי מְרַגֵּשָׁה שְׂזֵה מִשְׁהוּ שְׁחֻזֵק מִמֶּנִּי וְאֲנִי כְּבָר לֹא יִכּוֹלָה לְהַתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֵר. בְּרוּר שְׁאֵנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת צַדִּיקָה,

שְׁמוּרָה וְצִנוּעָה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי מִשְׁתַּדְּלֵת לְהִיּוֹת צִנוּעָה
בְּהַכּל, אָבֵל בְּזֶה אֲנִי מְרַגֶּשֶׁה שְׂזָה חֶזֶק מִמּוֹנִי! מַה הָעֲצָה?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר אָמֵר, ב' דְּרֹאשׁ הַדָּשׁ אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל שָׂרָה תַּחֲיָה

לְנֶכֶן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׂאִשָּׁה צְרִיכָה לְשָׁמֵר מְאֹד עַל גְּלוּי שְׁעַר שְׂזָה
עוֹן חֲמוּר מְאֹד מְאֹד, וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (כְּתוּבוֹת ע"ב.) אֲזַהֲרָה
לְבָנוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂלֹא יֵצְאוּ בְּפָרוּעַ רֹאשׁ וְכוּ', וְזוֹ דַת יְהוּדִית וְכוּ', וְאִשָּׁה
שְׂמִפְרָה אֶת זֶה מְגִיעַ לָהּ גִּט וְיוֹצֵאת בְּלֹא כְּתֻבָּה. וְלֶכֶן צְרִיכִים מְאֹד
מְאֹד לְהַקְפִּיד עַל דְּבַר זֶה, כִּי הַזֶּהֱרַקְדוּשׁ (נִשְׂא ק"ה) מְקַלֵּל אֶת
הָאִשָּׁה וְהַבֵּית אִיפֹה שְׂרוּאִים אֶת שְׁעֵרוֹת הָאִשָּׁה בַּחוּץ, וְאֵל תִּסְתַּכְּלִי
שִׁישׁ נָשִׁים קְלוֹת דַּעַת שְׂלֹא מְקַפִּידוֹת עַל זֶה וְכוּ', הֵן סִתְּם חֲצוּפוֹת
וּמִתְנַהֲגוֹת נֶגֶד הַהֶלְכָה, וְלֹא יֵאבְדוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְסַלֵּחַ לָהֶן וְכוּ'
וְכוּ', וְאִפְלוּ אֵלּוּ הַנָּשִׁים שֶׁהוֹלְכוֹת עִם פֶּאֶה, כִּי לְפִי אֵלוּ הַפּוֹסְקִים
שֶׁהִתִּירוּ שְׂאִשָּׁה תֵּלֶךְ בְּפֶאֶה זֶה לְאִשָּׁה שְׁעוֹשָׂה קְרַחַת לְגַמְרִי, אֲשֶׁר זֶה
דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל יְדֵי זֶה הִיא מְמַתִּיקָה מִמְּנָה אֶת כָּל הַדֵּינִים
כִּי אֵין לָהּ שְׁעֵרוֹת, וְרַבּוֹת רַבּוֹת נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל עוֹשׂוֹת קְרַחַת וְכוּ',
וְכַדִּי שְׂלֹא תִתְבַּיֵּשׁ הוֹלְכַת עִם פֶּאֶה וְכוּ', אָבֵל גַּם בְּפֶאֶה צְרִיכִים אֶת
הַצְּנִיעוּת, לֹא כְמוֹ שֶׁהִתְחִילוּ לְלַכַּת עִם פֶּאֶה אֲרַכָּה לְמִטָּה מֵהַכְּתָפִים
וְכוּ', שֶׁהָאִשָּׁה נִרְאִית כְּמוֹ שְׂדָה וְכוּ', וְלֶכֶן מְאֹד מְאֹד מְקַפִּידִים שְׂלֹא
יֵלְכוּ עִם פֶּאֶה אֲרַכָּה אֲלֵא רַק עַד הַכְּתָפִים, כִּי זֶה מְגַעִיל וְכוּ', וְגַעַל
נִפְשׁ שְׂאִשָּׁה תִסְתַּוְּבַב עִם פֶּאֶה אֲרַכָּה עַד אֲמַצַּע הַגֵּב, שְׂזָה הַפֶּךָ
הַצְּנִיעוּת לְגַמְרִי.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזוֹר לָךְ שֶׁתְּמַשִּׁיכִי לְלַכַּת בְּצְנִיעוּת גְּדוֹלָה

מְאֹד, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת תְּמִיד.

הַמְּאַחַל לָךְ הַדָּשׁ מִבְּרַךְ...

ד' רמה.

כיצד עלי לנהג כְּדִי לזכות להמנות בין תלמידי 'היכל הקדוש' האמתיים?

שאלה:

מצאת ישראל: שלום וברכה.
אני רוצה להמנות בין תלמידי 'היכל הקדוש' האמתיים בזה ובבא. כיצד עלי לנהג כְּדִי לזכות לזה? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן נ"ט) שהצדיק בונה "היכל הקדוש", וצריכים התחזקות גדולה להשאר שמה, כי הסמ"ך-מ"ם רק רוצה להוציא את בני האדם מ"היכל הקדוש" שבונה הצדיק האמת, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן ע"א) שצריכים כחות הנפש גדולים מאד להשאר בהיכל הזה איפה שיש נעם העליון וכו'.

מה אתה חושב, מה זה תלמיד "היכל הקדוש"? זה שמקיים את רצון רבנו ז"ל בתמימות ובפשטות גמורה, מתמיד בספרי רבנו ז"ל עד ששגורים על פיו, ותמיד שש ושמש ומפיץ את אור רבנו ז"ל בעולם במסירות נפש הכי גדולה, ותמיד מדבר אל הקדוש ברוך הוא מהרגע שקם עד הרגע שהולך לישן, וכן מחזק ומעודד ומשמח את אחרים, ועל כלם - שלומד כסדרן שעור במקרא, במשנה, בגמרא, במדרש ובהלכה וכו' וכו'.

אשרי מי שמצית את רבנו ז"ל ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רמו.

יש לי חלקת העצה בענין השדוך שלי. איך אפשר להיות שלם עם ההחלטה?

שאלה:

מאת נתנאל: שלום לכבוד הרב שליט"א!
כרגע אני בשדוך, ויש לי חלקת העצה האם להתקדם ובעזרת השם לגמור את השדוך לטובה או שלא. אני לא יודע איך אפשר לדעת שזה באמת זה, כי מצד אחד היא בת טובה מאד, חכמה ובעלת מדות טובות ויש משיכה ואיזשהו חבר בינינו, אך מצד שני אני מרגיש שאולי אני קצת משעמם אותה ושהדבורים אתה לא מספיק זורמים... איך אפשר להיות שלם עם ההחלטה? תודה רבה וכל טוב סלה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה מִכְרַח לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מֵהָר, כִּי בְּפִרוּשׁ כְּתָב מוֹהֲרֵינֵי תו"ל (לקוטי הלכות יום הכפורים הלכה א' אות א') מִי שְׁאִינֹו נְשׁוּי הוּא פָּגוּם בְּבִרְיָת, וּרְבֵנֹו תו"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד שִׁיתְחַתְנוּ בְּגִיל צְעִיר כְּדִי שְׁלֹא יבּוֹאוּ לְפָנֶיךָ הַבְּרִית הוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה שְׁזֵה חֲטֵא חֲמוּר מְאֹד מְאֹד, וְלִכֵּן מֵהָ אִתָּהּ מְהִסֵּס וְכוּ', וַיֵּשׁ לָךְ חֲלֻקַּת הָעֵצָה? וְכוּ', הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַח לָךְ בֵּת זֶוֶג - תִּתְחַתֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם וְתִבְנֶה בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל, וְכִבֵּר אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קידושין כ"ט:) מִשְׁתַּבַּח לֵיהּ רַב חֲסִידָא לְרַב הוֹנָא בְּדָרְב הַמְּנוּנָא דְאָדָם גְּדוּל הוּא. אָמַר לוֹ: כְּשִׁיבּוֹא לִידְךָ הִבִּיאוּהוּ לִידִי. כִּי אֲתָא, חֲזַיִייה דְלֹא פְרִיס סוּדְרָא, אָמַר לוֹ: מֵאֵי טַעֲמָא לֹא פְרִיסִת סוּדְרָא? אָמַר לוֹ: דְלֹא נְסִיבָנָא. אֵהָדְרִינְהוּ לְאַפִּיהּ מִינְיָה.

אמר לו: חזי דלא חזית להו לאפי עד דנסבת. רב הונא לטעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה - כל ימיו בעברה. בעברה סלקא דעתך? אלא אימא כל ימיו בהרהור עברה. אמר רבא וכן תנא דבי רבי ישמעאל: עד עשרים שנה יושב הקדוש ברוך הוא ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע עשרים ולא נשא - אומר תפח עצמותיו.

הרי שלך לפניך, איך שצריכים להזדרז ולהתחמק, כי רב המנונא בא אל רב הונא וראה שעדין לא התחתן, אמר לו: אני לא רוצה לראות את הפנים שלך עד שתתחתן, ולכן ראה לקיים את זה תכף ומיד והקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך.

המאחל לך חדש מברךך...

ד' רמז.

איך מתמודדים ומנצחים במלחמה הקשה של תאות נאוף?

שאלה:

מאת בנימין: לכבוד הרב הצדיק הקדוש, חדש טוב ומברך ובשורות טובות.

אני משתדל מאד להתחזק בקיום התורה והמצוות, אף בכל כמה חודשים אני מגיע לנסיון קשה מאד של נאוף ולא תמיד אני מצליח לעמוד בו, ואז נכנס לצער גדול ועצבות. אני באמת רוצה להתקדש, אבל הרבה פעמים אני מרגיש קשי גדול בעבודת השם, מחשבות רעות של כפירה ושל עריות, ומחשבות נגד צדיקי הדור - שגורמות לי הרבה צער, חלשה ועיפות בגוף. איך מתמודדים ומנצחים במלחמה הקשה הזאת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל בנימין נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שכל החיים של האדם מלאים נסיונות קשים ומרים מאד וכו', ואדם צריך להתגבר על הנסיונות הקשים שיש לו הן מצד הרהורי נאוף, והן מצד הרהורי כפירות ואפיקורסות, שזה תלוי בזה, כי מי שנכשל בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה, נכנסות לו תמיד מחשבות של כפירות ואפיקורסות בו יתברך, כמאמרם ז"ל (ברכות י"ב:) על הפסוק (במדבר ט"ו ל"ט) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם", אחרי לבבכם - זו מינות, אחרי עיניכם - זה הרהור עברה; כי זה תלוי בזה, ולכן כל מי שנכשל כבר בפגם הברית יש לו נסיונות קשים ומרים מאד, בכל פעם נכנסות לו מחשבות של נאוף רחמנא לישזבן, ומזה באות לו גם כן מחשבות מגנות נגד האמונה הקדושה רחמנא ליצלן, ולכן צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא שיהיה נקי מכל מיני הרהורים רעים, הן של נאוף והן של כפירות ואפיקורסות, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ט) ודע, שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערף מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה זהו עקר התשובה השלמה, ורק זה נקרא תשובה.

ולכן ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז להיות בשמחה עצומה, כי בפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) כשאדם תמיד בשמחה הקדוש ברוך הוא שומר אותו מפגם הברית, כי הקלפה המחשאת את האדם בפגם הברית נקראת על שם יללה וכו', שמכניסה באדם עצבות ומרירות ודכאון, ולכן אתה מכרח להכריח

את עצמך עם כל הכחות רק להיות בשמחה, ועל ידי זה תנצל מהנסיונות הקשים שעוברים עליך, כי העקר זה שמחה.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רמח.

האם גם נערה בת שבע עשרה יכולה ללמד ולהבין את הלקוטי מוהר"ן?

שאלה:

מאת חני: שלום לרב היקר!

אני נערה בת שבע עשרה, ואני מאד אוהבת את הספרים של תורת רבי נחמן, הם פשוט מכניסים לי אהבת השם ואמונה בכל יכול!

כשאני קוראת מאמרים וספורים שלקטו מהספר לקוטי מוהר"ן אני ממש מבינה, אבל כנראה רק בגלל שזה מעבד. האם גם אני יכולה לקרא בלקוטי מוהר"ן ולהבין את הספר והמסר הטמון בו? שמעתי שאפלו תלמידי חכמים שמונסי להבין את המסר שטמון בספר מתקשים בכך...

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל חני תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש ברוך הוא תמל על עם ישראל בדורות אלו ושלח את רבנו ז"ל לזה העולם, והשאיר לנו השארה גדולה שהם ספריו הקדושים המעוררים ומחזקים ומעודדים ומשמחים את נפש כל ההוגה בהם וכו', וזה שיך הן לגברים והן לנשים, ולכן אם תרגילי את עצמך בלשון של רבנו ז"ל, תראי שזה לא כל כך קשה.

רק חזקי ואמצי מאד לקיים את דברי רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות שרצה שנהיה תמיד שמחים ועליזים על נעם חלקנו שזכינו להבראות מזרע ישראל ולא עשנו גוי כגויי הארצות, ולהרגיל את עצמנו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, אשר אין עוד דבר יותר גדול מזה, וכן ראי ללמד קצור שלחן ערוך ששיף לאשה כדי שתדעי את ההלכות היום יומיות, כי רבנו ז"ל רצה מאד מאד שנשמר על הלכות השלחן ערוך.

הקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רמט.

איך אפשר לזכות לסדר יום ולשמירת הזמן?

שאלה:

סאת נתנאל: אני לומד בישיבה, וקשה לי מאד לשמור על סדר יום. איך אפשר להתחזק ולזכות לסדר יום ולשמירת הזמן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כי סדר זה יסוד גדול בחיים, כי בלי סדר האדם הוא מבהל ומבלבל לגמרי, והקדוש ברוך הוא ברא את עולמו עם סדר נפלא, והכל הולך מסדר בסדר ישר וכו', השמש והירח וכל הכוכבים והמזלות וכו' וכו', הכל הולך בסדר נפלא, וכן בעולם הזה

הכל הולך בחשבון צדק וכו', ואף שיש הרבה דברים שאנחנו לא מבינים בכלל וכו'.

ולכן בחור צעיר צריך לעשות לעצמו סדר, ובפרט כשלומד בישיבה, עליו לעמד על הסדרים של הישיבה, וזה מראה על גדל אחריותו שיש לו אחריות בחיים וכו', ואתה צריך לדעת כפי שמרגילים את עצמם עכשו בימי בחרותו, כך יתנהג כל ימי חייו, והרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו אמר שעד גיל שמונה עשרה יכולים לתקן את המדות, ואחר כך זה כבר קשה, ולכן אם מרגילים את עצמו לחיות עם סדר כשהוא עדין צעיר, אזי אחר החתונה גם כן יהיה לו סדר בחיים וכו', ודע לך שזה יסוד הצלחת האדם כשהוא חי עם סדר מסדר.

המאחל לך חדש מברךך...

ד' רנ.

אמא שלי מתיסרת כבר כמה שנים, וכל הברכות והפדיונות לא עזרו. מה אפשר לעשות?

שאלה:

מאת בנימין: אמא שלי עוברת יסורים לא פשוטים כבר כמה שנים. נסיתי לבקש ברכה עבורה מחכמי וגדולי הדור, אבל לעת עתה המצב לא פשוט. בעבר הייתי אצל אחד מרבני ברסלב, ושלמתי סכום כסף גדול כפי שנתבקשתי כדי שהוא יעשה עבורה פדיון נפש, אך גם זה לא עזר. מה כבוד הרב מציע לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל בְּנֵימִין נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אין שום עצה אחרת, רק תפלה - לבקש את הקדוש ברוך הוא על בריאות האמא, ושימתקו ממנה כל הדינים על ידי פלא עליון, ובפרט בעת חצות, שאז הוא זמן המתקת הדינים כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן קמ"ט) חצות הוא מסגל כמו פדיון כי הוא המתקת הדינים, ולכן העצה היא להיות ערים בזמן חצות, ואז לבקש את הקדוש ברוך הוא שאז הוא עת רצון גדול בשמים.

כָּלֵל זֶה תִּקַּח בְּיָדְךָ - מִי שֶׁמִּבְקֵשׁ סְכוּם כֶּסֶף וְכוּ', זֶה כִּבְרָ לֹא בֹא מִהַקְדְּשָׁה וְכוּ', כִּי רַבְנוּ ז"ל הוּא הַבַּעַל תַּפְּלָה (עֵין סְפָרֵי מַעֲשִׂוֹת מַעֲשֵׂה י"ב) וְהוּא לְמַד אוֹתָנוּ שֶׁמִּכְסָּף לֹא מְדַבְּרִים כָּלֵל, וְלִכֵּן תִּדְעֵ לָךְ מֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה שְׁמִי שֶׁמִּבְקֵשׁ מִמֶּךָ כֶּסֶף עַל פְּדִיוֹן וְכוּ', וּבִפְרָט שְׁקוּבַע כֶּף וְכוּ', דַּע לָךְ שֶׁהַכֵּל שְׁקָר, כִּי צָדִיק אֵמֶת לֹא מִבְקֵשׁ כֶּסֶף מֵאִף אַחַד. אָדָם צָרִיךְ רַק שְׂיִהְיֶה לוֹ שֶׁכֵּל לְדַעַת מֵה שֶׁאָמַר רַבְנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת הַמִּתְקַת דִּין חֵלֶק ב' סִימָן י') לְפִיּוֹס מִדַּת הַדִּין אֵינּוּ בְּיָדִים רִיקָנִיּוֹת; וְכֵן אָמַר רַבְנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת צָדִיק סִימָן כ') אֵל יִקְשֶׁה לָךְ לָמָּה לָהֶם לְצָדִיקִים לְהִנּוֹת מֵאַחֲרֵים כְּדֵי לְהִנְהִיג אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ בְּעֶשֶׂר וּבְכַבּוּד, מוּטָב שְׁלֹא לְהִנְהִיג וְלֹא לְהִנּוֹת מֵאַחֲרֵים, אֵל יִקְשֶׁה לָךְ, כִּי כָּל מֵה שְׂיִשׁ תַּעֲנוּג וְהִרְחַבָּה לְצָדִיק, עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּדֵּל נִשְׁמָתוֹ, וְאִזִּי יֵשׁ בֵּית מְנוּחָה לְשְׂכִינַת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבִכֵּן אֵין לְבוֹא לְבֵית בְּיָדִים רִיקָנִיּוֹת.

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְתִּיק מִכֶּם אֶת כָּל הַדִּינִים עַל יְדֵי פְּלֵא עֲלִיוֹן, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ הַדָּשׁ מִבְּרָךְ...

ד' רנא.

התחתנו לפני כחדש. מהן ההנהגות החשובות לבניית בית על אדני התורה והחסידות?

שאלה:

סאת אלי ומרים: שלום למורנו הרב הצדיק שליט"א. אני ואשתי התחתנו לפני חג הפסח, ונשמח מאד אם כבודו יכתב לנו מהן ההנהגות החשובות לבית בישראל, כדי שנוכל לבנות את ביתנו על אדני התורה והחסידות. תודה רבה ותזכו למצוות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלי ומרים שיחיו

לנכון קבלתי את מכתבכם.

סגלה לשלום בית - להיות ותרון אחד לשני, כי אי אפשר להחזיק בית אלא כשהבעל והאשה מותרים אחד לשני, וזה עקר השלמות של כל זוג שאחד מותר לשני, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן פ') שעקר השלום כששני הפכים מתאחדים יחד, הינו אחד יש בו מדת החסד, ואחד יש בו מדת הגבורה, שהם שניהם הפכים, אש ומים, אבל אם הם מתאחדים זו השלמות של השלום, ולכן כל זוג שרוצים שהשכינה תשרה בתוך ביתם, עליהם להרגיל את עצמם לותר אחד לשני, ולסבל אחד את השני, ואמר החכם מכל אדם (משלי י"ב) "שנאה תערר מדנים ועל כל פשעים תכסה אהבה"; אם יש אהבה אמיתית בין הזוג, אפלו שיקרה משהו וכו' אזי "על כל פשעים תכסה אהבה", אבל אם מאבדים את השכל ונכנסים בלחץ ולא מותרים אחד לשני, על ידי זה מכל דבר קטן עושים דבר גדול וכו', אזי "שנאה תערר מדנים", ולכן הסגלה הבטוחה לשלום בית זה

להיות ותָרַן אַחַד לַשָּׁנִי, וְלָדַעַת - אִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁדָךְ בִּינִינוּ
זֶה סִמְן שְׁאֵנָחֵנוּ נִשְׁמָה אַחַת, וְעָלֵינוּ לְהִסְתַּדֵּר יַחַד.

וְצָרִיכִים לָדַעַת שְׁכָל זוּג שְׂזָכוּ לְהִתְחַתֵּן צָרִיכִים לְהִיּוֹת מְאֹד
מְאֹד שְׂמֵחִים וְעֵלִיזִים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִמְן
רס"ה) שֶׁקֶדֶם שֶׁהַנְּשִׂמוֹת יוֹרְדוֹת כְּאֵן לְזֶה הָעוֹלָם לְמַעְלָה הֵם נִשְׁמָה
אַחַת, וְכִשְׂיורְדִים לְזֶה הָעוֹלָם מִתְּפַצְּלִים - הַזְּכָר יוֹרֵד דְּרָךְ זוּג הוֹרִים
אַחַד, וְהַנְּקֵבָה יוֹרֵדֵת דְּרָךְ זוּג הוֹרִים אַחֲרֵים, וְעַד שְׂמוּצָאִים אַחַד אֶת
הַשָּׁנִי לּוֹקַח זְמַן כִּי יֵשׁ הַמוֹן עֲפוּבִים, כְּמֵאמָרָם ז"ל (פְּנֵה־דְרוֹן כ.ב.) קִשָּׁה
זוּגוּ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יַם סוּף, וְהִרְגַע שְׂמוּצָאִים אַחַד אֶת הַשָּׁנִי, הֵם
מִתְאַחֲדִים יַחַד וְזוֹ הַשְּׂמֵחָה הִכִּי גְדוֹלָה.

וּבְזֶה פִּרְשֵׁיתִי אֶת הַבְּרָכָה שְׂמִבְרָכִים בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת "שְׂמַח תִּשְׂמַח
רַעִים אֲהוּבִים כְּשִׂמְחָךְ יִצְיִרְךָ בְּגֵן עֵדֶן מִקֶּדֶם"; הֵינּוּ רַעִים אֲהוּבִים הֵם
הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה שְׂצָרִיכִים לְשִׂמְחָה כְּמוֹ שֶׁהֵם הָיוּ אַחַד בְּגֵן עֵדֶן מִקֶּדֶם
לִפְנֵי שְׂיָרְדוּ לְזֶה הָעוֹלָם, וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעֲוֹלָם
לְהִסְתַּדֵּר לְבַד, כִּי תְּמִיד הַחֲמוֹת מִתְּעַרְבֵת בֵּין הַזּוּג, פַּעַם זֶה הָאִמָּא
שְׁלָה, וּפַעַם זֶה הָאִמָּא שְׁלוֹ, וְיָדוּעַ שְׂכָלָה וְחֲמוֹתָהּ אִף פַּעַם לֹא יִשְׁתַּוּ
בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן, וְזֶה בָּא לְהֵם מִחֲמַת חֲסָרוֹן הַדַּעַת וְקִטְנוֹת הַשְּׂכָל
וְכוֹ' וְכוֹ', עַל פִּי רַב הָאִמָּא שֶׁל הַחֲתָן נִכְנָס לָהּ בְּדַמְיוֹן כְּאִלּוּ הַפְּלָה
גָּנְבָה אֶת הַבֵּן שְׁלָה וְכוֹ', וְחוֹשֶׁבֶת לַעֲצָמָה "אֲנִי יְלִדְתִּי אוֹתוֹ וְכוֹ'
וְגִדְלְתִּי אוֹתוֹ וְכוֹ', וְעַכְשָׁו בָּאָה בַּחֲוָרָה צְעִירָה וְגוֹנֶבֶת לִי אֶת הַבֵּן?"
וְכוֹ', אוֹ לְהַפֵּךְ - הָאִמָּא שֶׁל הַפְּלָה נִכְנָס לָהּ בְּדַמְיוֹן כְּאִלּוּ הַחֲתָן גָּנַב אֶת
הַבֵּת שְׁלָה וְכוֹ', וְחוֹשֶׁבֶת לַעֲצָמָה "אֲנִי יְלִדְתִּי אוֹתָהּ וְכוֹ' וְגִדְלְתִּי אוֹתָהּ
וְכוֹ', וְעַכְשָׁו בָּא בַּחֲוִיר צְעִיר וְגוֹנֵב לִי אֶת הַבֵּת?" וְכוֹ', אֲשֶׁר כְּמוֹכֵן זֶה
בָּא מִקְטָנוֹת וְחֲסָרוֹן הַדַּעַת שֵׁישׁ בְּנָשִׁים וְכוֹ', וְכַךְ הִטְבַּע הָרַע שְׂאִי
אֲפָשָׁר לְשַׁנּוֹת אֶת זֶה, וְלִכֵּן זוּג צָרִיכִים לְהִיּוֹת פְּקָחִים כְּשִׂמְחַתְחַנִּים
וְלֹא לַעְרֹב אֶת הַהוֹרִים בְּעַסֵּק נִשְׂוֹאֵיהֶם וְכוֹ', כִּי הֵם רַק יִסְבְּלוּ מִזֶּה,
הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה צָרִיכִים לְאַהֲבֵת אַחַד אֶת הַשָּׁנִי, וְלִהְבִּין אַחַד אֶת הַשָּׁנִי,
וְלָדָאג מְאֹד שְׂלֵא יִתְעַרְבוּ הַהוֹרִים בֵּין הַנְּשׂוֹאִין, וְזֶה נִשְׂוֹאִין מְצֻלְחִים.

הקדוש ברוך הוא יצליח את דרככם ותחיו ביחד בשלום
 ובאהבה גדולה מאד, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.
 המאחל לכם חדש מברך...

ד' רנב.

**איך זוכים להתחזק ולהתגבר על הכל ולהיות בשמחה
 תמיד?**

שאלה:

סאת רבקה: שלום לכבודו.

אני משתדלת להיות בשמחה תמיד כמו שרבי נחמן אמר,
 אבל בפעל אני לא מצליחה, וכל הזמן אני נופלת לעצבות
 ומצב רוח רע. איך זוכים להתחזק ולהתגבר על הכל ולהיות
 בשמחה תמיד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר אמר, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ד.

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז ולמסר את נפשך
 להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל בין בגשמיות ובין
 ברוחניות, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי
 הרופאים אמרו שכל המחלות והחללים רעים באים לאדם רק מחמת
 חסרון השמחה, ובפרט מחלת העצבים באה לאדם מחמת העצבות
 והמרירות והדכאון שתוקפים אותו, ולכן מכתחים למסר את נפשו
 להיות בשמחה, כי השמחה באה לאדם מאד מאד קשה מרב פגעי
 ומקרי הזמן שעוברים על כל אחד ואחד, ולכן אין עצה אחרת - רק

למסר את נפשו להיות בשמחה, ולהכריח את עצמו עם כל הכחות להיות רק בשמחה עצומה וכו'.

זכרי היטב אשר יש פתגם עממי: "כשאת שמחה כל העולם ישמחו אתך, וכשאת עצובה אזי יניחו אותך לבד", כי על כל אחת ואחת עוברות צרות ויסורים וכו', עניינות ודחקות וכו', בלבולים וחלישות הדעת וכו', ולכן כל אשה מחפשת אשה שמחה להוציא מהלב שלה את כל המרירות והדכאון שיש לה וכו', ולכן אשה כזו נמשכת אחר אשה שתמיד שמחה ועליזה, מה שאין כן, כשרואה אשה שגם כן במצב גרוע כמוה וכו', תמיד היא עצובה וממרמרת וכו', אזי היא אינה מעניינת בצרות והיסורים של הזולת וכו', ולכן היא נשארת לבד, ועל כן תעשי כל מיני מאמצים שבעולם להיות רק תמיד בשמחה, ואז תראי איך שכל העולם כלו הוא עולם שמח, כי הכל תלוי באדם בעצמו, אשרי מי שתמיד שש ושמח ומשמח גם אחרים.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתמיד תהיי שמחה ועליזה, ועוד תשמחי אחרים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך חדש מברך...

ד' רנג.

איך מקימים בדורנו את הפסוק "חושף שבטו שונא בנו"?

שאלה:

מאת יוסי: לכבוד הגאון הגדול, שלום רב.
לפני כשנה התחלתי לעבד כמלמד בתלמוד תורה, וברוך השם אני חש סיעתא דשמיא בעבודה הקדושה.
איך מקימים בדורנו את הפסוק "חושף שבטו שונא בנו", הרי

בְּדוֹרֵנוּ כִּכָּר אָסוּר לְהַכּוֹת אֶת הַתְּלִמִּידִים בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן
אֶפְלוּ שְׂזָה לְמַטְרוֹת מִשְׁמַעַת וְחִנּוּךְ?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שֶׁבֶת קֹדֶשׁ לְסֹדֵר אָמַר, ב' אִיר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יוֹסֵף נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַחֶכֶם מְכַל אָדָם אָמַר (מְשָׁלִי י"ג כ"ד) "חֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ
וְאֵהָבוּ שְׁחָרוּ מוֹסֵר", וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ מְשָׁלֵי פֶרֶשָׁה
י"ג) וְכִי יֵשׁ אָדָם שֶׁשׁוֹנֵא בְּנוֹ? אֵלָּא מִתּוֹךְ שְׁאִין מוֹכִיחוֹ עַל הַתּוֹרָה
וְהַחֲכָמָה וְדָרְךָ אַרְץ עֶתִיד לְשִׁנְאוֹתוֹ, אֲבָל אִם מוֹכִיחוֹ נַעֲשֶׂה אוֹהֵבוֹ,
שֶׁנֶּאֱמַר "וְאֵהָבוּ שְׁחָרוּ מוֹסֵר". וְכֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ שֶׁהוּא
אוֹהֵב אֶת הַצְּדִיקִים מִסֵּרֶן בְּעוֹלָם הַזֶּה בִּיסוּרִין וּבְשַׁעֲבוּד מְלַכְיוֹת כְּדִי
שֶׁתְּהֵא לָהֶם לְכַפֶּרֶת עוֹן; מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁצְּרִיכִים
לְהַכּוֹת אֶת בְּנוֹ כְּדִי לְהוֹלִיכּוֹ עַל הַדְּרָךְ הַנּוֹכְחָה, וְכֵן דָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (סֵנְהֶדְרִין ע: עַל הַפְּסוּק (מְשָׁלִי ל"א א') "אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ" -
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: מְלַמֵּד שֶׁכִּפְּאוֹתוֹ אִמּוֹ עַל
הַעֲמוּד וְאִמְרָה לוֹ "מַה בְּרִי וּמַה בֵּר בְּטַנִּי וּמַה בֵּר נְדָרֵי מַה בְּרִי",
הַכֹּל יוֹדְעִים שְׁאֲבִיךָ יִרְאֵה שְׁמַיִם הָיָה, עֲכָשׁוּ יִאֲמְרוּ אִמּוֹ גְּרָמָה לוֹ; הָרִי
בַּת שְׁבַע אִמּוֹ שֶׁל שְׁלֵמָה כִּפְּאוֹתוֹ עַל הַעֲמוּד וְיִסְרְתוּ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת
מְבַאֵר בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ (יִוְרָה דְּעַה תְּלַמּוּד תּוֹרָה סִימָן רמ"ה סְעִיף י') לֹא יָכָה אוֹתוֹ
הַמְּלַמֵּד מִכַּת אוֹיֵב מוֹסֵר אֲכֹזְרֵי לֹא בְּשׁוֹטִים וְלֹא בְּמַקֵּל אֵלָּא בְּרִצּוּעָה
קִטְנָה; הָרִי שֶׁלֶךְ לְפָנֶיךָ שְׁאֶפְלוּ אִם כִּכָּר צְרִיכִים לְהַכּוֹת אָסוּר לְהַכּוֹת
מִכַּת אֲכֹזְרִיּוֹת וְכוּ', וְיָדוּעַ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל הַקְּפִיד מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַכּוֹת
אֶת הַיְלָדִים בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן יִהְיֶה מַה שִׁיְהִיָּה וְכוּ', וְאוֹמְרִים בְּשֵׁם
מוֹהֲרַנ"ז ז"ל שֶׁפַּעַם אַחַת שְׁאַלוּ אוֹתוֹ הָרִי כְּתִיב "חֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא
בְּנוֹ"? עָנָה וְאָמַר: לֹא כְּתוּב שְׁמַפִּים אוֹתוֹ, אֵלָּא מְרָאָה לוֹ שְׁבִטוֹ וְכִכָּר
יְבִין הַבֵּן שְׁצָרִיךְ לְהַשְׁתַּנּוֹת וְכוּ'.

על כל פנים, איך שהוא, המציאות הראתה שכשהמלמד מכה את הילדים, הילדים מתמרדים יותר ויותר וכו', ונכנסים בלחץ ומתפראים יותר וכו', עד שדיקא אלו הילדים שקבלו מכות הם אשר יוצאים לתרבות רעה ורחמנא ליצלן.

ובאמת אם מתבוננים היטב למה מלמד מכה את הילדים, רואים שזה מפני שהוא עצבני או שעוברת עליו עניות ודחקות וכו', או שהיתה לו מריבה עם אשתו וכו', או שיש לו לחץ ודחק וכו', ואזי הוא מוציא את העצבים שלו על הילדים וכו', ומה הם חייבים על הצרות שלו? ולכן מלמד שמכה זה מראה שהוא מלמד בעיית, וחכמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא כ"א): על הפסוק (רמיה מ"ח י) "ארור עשה מלאכת הוי"ה רמיה" - זה שמזניח את התלמידים. וכתב הרמב"ם (פרק ב' מהלכות תלמוד תורה הלכה ג') מלמד התינוקות שהוא מניח התינוקות ויוצא או שהוא עושה מלאכה אחרת עמהן, או שהוא מתרשל בלמודן, הרי זה בכלל ארור עשה מלאכת השם רמיה. לפיכך אין ראוי להושיב מלמד אלא בעל יראה מהיר לקרות ולדקדק; וכן מובא בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רמ"ה סעיף ט"ז) ואין למלמד לנעור בלילה יותר מדאי שלא יהיה עצל ביום ללמד, וכן לא יתענה או לעצר במאכל ומשקה או לאכל ולשתות יותר מדאי כי כל אלו הדברים גורמים שלא יוכל ללמד היטב, וכל המשנה ידו על התחזונה ומסלקין ליה; ולכן אם מלמד מכה את התלמידים, עדיף שהוא ילך לעבד במשאית וזבל ששמה צריכים לקחת את פחי הזבל ולזרק את זה בתוך המשאית ואחר כך לזרק את זה חזרה אל המקום שלקחו משם וכו', כי אם אין לו מה לעשות עם ידיו, עדיף שיכניס את העצבים שלו בפחי הזבל וכו', ולא להוציא את העצבים על הילדים.

אי אפשר להצליח עם הילדים אלא על ידי סבלנות, וצריכים סבלנות גדולה עם כל תלמיד ותלמיד ולהראות לו המון אהבה, ובפרט בעתים הללו שרב הבתים מלאים בעיות - הן בעניני פרנסה

וכו', הן בעניני שלום בית וכו', והן שילדים באים מבתיים שבורים וכו', ולכן מקרחים ללכת עם הילדים רק עם סבלנות גדולה מאד מאד, ורק כך מצליחים אתם, כי המלמד מכרח להשלים את מה שהילד לא קבל בבית, הינו תשומת לב ואהבה ומחמאות, שאת כל זה הוא לא מקבל בבית, ורק כך מצליחים עם התלמידים, ובפרט שפפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים מה זו סבלנות עם תלמידים (עירובין נד:) רבי פרידא הוה ליה ההוא תלמידא דהוה תני ליה ארבע מאה זימני וגמר. יומא חד, בעיוה למלתא דמצוה, תנא ליה ולא גמר. אמר ליה האינדא מאי שנא? אמר ליה מדההיא שעתא דאמרו ליה למר איכא מילתא דמצוה, אסחאי לדעתאי, וכל שעתא אמינא השתא קאי מר השתא קאי מר. אמר ליה הב דעתיה ואתני ליה, הדר תנא ליה ארבע מאה זימני [אחרוני]. נפקא בת קלא ואמרה ליה, גיחא ליה דליספו לך ארבע מאה שני או דתיזכו את ודרך לעלמא דאתי, אמר דניזכו אנא ודריי לעלמא דאתי. אמר להן הקדוש ברוך הוא תנו לו זו וזו; שרבי פרידא חזר על הלמוד עם התלמיד ארבע מאות פעמים, ולבסוף שכח התלמיד מה שלמד, וחזר רבי פרידא ולמד אתו עוד פעם ארבע מאות פעמים, וזכה בשביל זה לאריכות ימים ושנים שחי ארבע מאות שנה, וגם ירש את העולם הבא, הרי שלך לפניך איך שצריכים סבלנות כמו ברזל עם הילדים, אחרת לא כדאי לו להיות מלמד בשום פנים ואופן.

הקדוש ברוך הוא יעזר שיהיו מלמדים יראי השם וחושבי שמו שידעו איך להתנהג עם התלמידים ויחדירו בהם אמונה פשוטה בו יתברך ויראת שמים שלמה, שזה יסוד היסודות של החנוכה - שצריכים לחנך את התלמידים והתלמידות להיות יהודים כשרים מאמינים בו יתברך ומקיימים בשלמות את מצוותיו יתברך בהדור רב ובשמחה עצומה, ועל כלם להחדיר בתלמידים אהבת התורה שיהיה להם אהבה וחשק ללמד.

המאחל לך שבת שלום...

ד' רנד.

האם כדאי לי להכניס עוד שתף לעסק, או להשאיר לבד ולהמשיך לעבד קשה מאד?

שאלה:

מאת יחיאל: הציעו לי לרכש עסק מאד מצליח, אף כדי להפעיל את העסק בצורה טובה וקלה אצטרף להכניס עוד שתף, דבר שאני לא בטוח שהוא כדאי. יש לצון שאפשר להפעיל את העסק לבד, אבל אז אצטרף לעבד מאד קשה. מה דעתכם בעניין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהר, ד' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יחיאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי לא כדאי לקחת שתף, כי המציאות הראתה שאיפה שיש שתפים שמה יש לבסוף מריבות, אם זה מהשתפים בעצמם וכו' ואם זה מנשות השתפים וכו' שמסיתות את בעליהן נגד השתף השני, ולכן לדעתי לא כדאי לקחת שתף כי מי שהוא עצמאי הוא מצליח יותר ממה שלוקח שתף, כי עוד לא ראיתי עסק בשתפות שהסתים בהצלחה.

יש פתגם באידיש "קליין אבער מיין", עדיף שיהיה העסק קטן אבל שלי, כי כשאדם הוא עצמאי בלי שתפים על הראש הוא מצליח ביותר.

אם כבר לוקחים שתף לעסק צריכים לקחת את הקדוש ברוך הוא לשתף, ולקבל על עצמו שירכה בצדקה לעניים שזו השתפות עם הקדוש ברוך הוא, אשר עניים הם בניו. רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות

צדקה סימן נ"ג) מי שיש לו די ספוקו, ואף על פי כן עינו רעה בעניים, שבאים ופושטים ידיהם שיתן להם, גם מי שנותן על מחצית שכה, והם צמלים ומביאים לו מחציתו, וכשרואה שהם מרויחין ויש להם פרנסתם ודי ספוקם, הוא מצר על זה, פי עינו רעה, עליו נתקיים הנבואה, הנכתב אחר פסוק (איוב כ' כ"ב) "במלאות שפקו יצר לו" עד (שם) "זה חלק אדם רשע".

הקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך לבה, ואל תכנס בלחץ, עם רצון טוב רק תעלה ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רנה.

יש בכתי ילד שמתעסק מינית עם ילדים אחרים. כיצד עלי לפעל בנדון?

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדשת הצדיקה, שלום וברכה. אני עובדת במסגרת חנוכית בה לומד ילד שיש לו בעיות קשות של גבולות, וישנה בעיה שהוא מחפש כל הזמן להתעסק מינית עם הילדים. הוא אמנם ילד צעיר, אך הדבר בהחלט פוגע בילדים, הורים רבים מתלוננים והמצב מאד רגיש.

שאלתי: האם בכלל אפשרי ונכון להוציא ילד ממסגרת בעקבות בעיות שכאלו? והאם אני, כמחנכת, צריכה לעמוד על כך שהוא יצא מהמסגרת?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֹדֵר בְּהַר, ד' אִיִּר ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל לְאֵה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְךָ.

אֶת בְּהַחֲלֵט מִכְרַחַת לְהַתְעַקֵּשׁ לְהוֹצִיא אֶת הַיֶּלֶד מֵהַמַּסְגֶּרֶת שֶׁבּוֹ
אֶת מַחֲנֻכַּת, כִּי זֶה מֵרֵאָה שֶׁהַיֶּלֶד הוּא לֹא שְׁפוּי בְּדַעְתּוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ בְּעֵינָה
רְצִינִית שֶׁהַהוֹרִים שְׁלוֹ מְכַרְחִים לְטַפֵּל בְּזֶה עוֹד עֵכָשׁ כְּשֶׁהוּא עֹדִין
קָטָן וְכוּ', אֲבָל כִּתְּהַ שְׁלֵמָה לֹא צְרִיכִים לְסַבֵּל מֵיֶלֶד כְּזֶה וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַר אֶת יְלָדֵינוּ שְׁצְרִיכִים שְׁמִירָה גְּדוּלָּה
בְּעֵתִים הַלָּלוּ יוֹתֵר מְאִי פְּעַם, כִּי הַטֶּכְנֹלוֹגְיָה כָּל כָּךְ פְּתוּחָה וְכוּ' וְעַל
יְדֵי זֶה הַבְּעִיּוֹת יוֹתֵר מְצוּיּוֹת וְכוּ'.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

ד' רנו.

**אֲנִי נִמְצָאת בְּתַקוּפָה לְחוּצָה מְאֹד וּמְנַסָּה לְהַרְגִיעַ אֶת
עַצְמִי. אֵיךְ עוֹשִׂים אֶת זֶה?**

שאלה:

מֵאת שִׁירֵי: אֲנִי נִמְצָאת עֵכָשׁוּ בְּתַקוּפָה מְלַחֲצָה מְאֹד שֶׁל
בְּגֵרִיּוֹת וּמִבְּחֻנִּים, וְאֲנִי רוֹצֶה לְעִבֵּר אֶת הַתַּקוּפָה הַזֹּאת בְּהִכְי
פְּחוֹת לַחַץ וּבְהַרְבֵּה רְגִיעָה. אֲנִי מִמְּשׁ רוֹצֶה וּמִתְפַּלֵּלֶת בְּכָל
יוֹם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁיִתֵּן לִי שְׁלוֹת נַפְשִׁי, אֲבָל עֲדוּן אֵין לִי שְׁלוּה
וְאֲנִי לְחוּצָה מְאֹד! אֲנִי רוֹצֶה לְהִיּוֹת פְּשוּט רְגוּעָה עִם בְּטַחּוֹן
וְאַמוּנָה. אֵיךְ עוֹשִׂים אֶת זֶה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהר, ד' אייר ה'תשע"ד.

שלום רב אל שירי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לקנות לעצמך בטחון עצמי ואז לא תהיי בלחץ ולא תחיי בפחד של הבל, ולזה זוכים על ידי תקף האמונה בו יתברך, ובפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ס"א) כמו שאדם צריך שיהיה לו אמונה בהקדוש ברוך הוא שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, כך אדם צריך שיהיה לו אמונה בעצמו שהוא גם כן חשוב בעיניו יתברך והוא גם כן יצליח את דרכו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן פ"ו) שמה שצריכים לעבד קשה מאד בעבודת השם יתברך, זה מחמת שאין לאדם אמונה בעצמו ומזה נובע שאין לו אמונה בהקדוש ברוך הוא.

והביא רבנו ז"ל את מאמרם ז"ל (סוטה מ"ח:) על הפסוק (זכריה ד' י') "כי מי בז ליום קטנות" - מי גרם לצדיקים שיתבזבו שלחנן לעתיד לבוא? קטנות שהיה בהן, שלא האמינו בהקדוש ברוך הוא; כי יש אפלו צדיקים שהם קטני אמונה ולא מאמינים בעצמם שגם הם חשובים בעיניו יתברך, ועל ידי זה נתבזבו שלחנם לעתיד לבוא, כי אדם צריך לדעת ולהאמין בעצמו שהוא גם כן חשוב בעיניו יתברך, וכל עבודה שהוא עושה בשביל הקדוש ברוך הוא זה מאד מאד חשוב למעלה, כי כל אחד כפי הבחינה שלו וכו' והמניעה שלו וכו', מה שהוא לא עושה בשביל הקדוש ברוך הוא זה מאד מאד חשוב בכל העולמות, כי הקדוש ברוך הוא מסתכל על הנשמות וכו', ומסתכל על המניעות והירידות וכו' שעוברות על כל נשמה ונשמה וכו', ואצלו יתברך מאד מאד חשוב מה שכל אחד משתדל לעשות בשבילו יתברך, ואפלו שלא יכול שום דבר רק יש לו רצון טוב, אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) זה מאד חשוב בעיניו יתברך, והעקר בזה העולם לא להשבר משום דבר בין בגשמי בין ברוחני, וזה נקרא

בטחון עצמי - שאפלו כלם עומדים נגדו הוא לא מתפעל כלל מאף אחד בעולם.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתצליחי ותבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ד' רנז.

**אשתי הודיעה לי חד משמעית שהיא לא מסכימה
שאסע השנה לאומן. מה אני יכול לעשות?**

שאלה:

מאת יעקב: לכבוד הרב מוה"ר א"ש שליט"א, שלום רב.
תודה רבה על כל מסירות הנפש, השם ישלח לך רפואה
שלמה ובריאות איתנה.
כבוד הרב אני לא יודע מה לעשות: לאחר שכנועים רבים
השם זכה אותי שאשתי תסכים, וזכיתי להיות באומן בראש
השנה האחרון בדרך נס. אני רוצה לזכות שוב להיות אצל
רבנו גם בשנה הבאה עלינו לטובה, אף אשתי מסרבת בתוקף
ואומרת לי לא לדבר על זה יותר.
גם כשנסיתי להסביר ולהראות לה את המשמעות העצומה
של להיות אצל רבנו בראש השנה - אני לא מצליח לשכנע
אותה. אני מאמין שהיא לא מבינה את המשמעות כמו הרבה
אנשים אחרים, וזה לא בכונה כמובן. מה אני יכול לעשות?
האם יש מציאות של פשוט לקום ולטוס כנגד רצונה של
אשתי ולצער אותה חס ושלום?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בהר, ד' איר ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יעקב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, אתה צריך לתת תודה להקדוש ברוך הוא שאשתך הסכימה שתסע בראש השנה שעבר לאומן, ואתה צריך לכבד וליקר את אשתך שלא מנעה אותך מלנסע.

בענין ראש השנה הבא עלינו לטובה וכו', מה עליך להפנס בוכווחים עם אשתך? חבל על כל דבור שמדברים מזה עכשו וכו', ממילא עדין לא יודעים מה יהיה שמה בענין האי יציבות של מדינות רוסיה ואוקראינה וכו'.

אם הבעל מתנהג עם אשתו באהבה אחדות ובהבנה הדדית, האשה אינה מונעת את בעלה כלל מלנסע אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה, אדרבה, היא עוד מגרשת את בעלה לנסע על ראש השנה, כי באמת אין מלים להסביר בפה ומכל שכן בכתב את גדלת הראש השנה של רבנו ז"ל באומן דיקא, הרי חכמינו הקדושים אמרו (ראש השנה ח:) בראש השנה נדון מה יהיה בסופו, הינו בראש השנה הוא יום הדין והנורא שדנים את כלם, כל הבריאה כלה, מה יהיה עם כל אחד ואחד בשנה זו, מי לחיים מי למות וכו', מי בחניקה ומי בשרפה וכו', וכן אמרו (ביצה ט"ו:) כל מזונותיו של אדם קצובים מראש השנה, הינו שאז פותבים את התקציב לאדם על כל השנה, וכן אמרו (בראשית רבה פרשה נ"ו סימן י"ג) כל ימות השנה ישראל נאחזין בעברות, ומסתבכין בצרות, ובראש השנה הן נוטלין שופר ותוקעין בו, ונזכרים לפני הקדוש ברוך הוא והוא מוחל להם; כשאדם חוטא בר מינון, אזי בלי שום ספק יקבל ענש, כי יש דין ויש דין, אבל כשבא בראש השנה ומבקש סליחה, ומכניע את עצמו לפניו יתברך, מיד הוא מוחל לו, כמאמרם ז"ל (שחר טוב תהלים ק"ב) "פנה אל תפלת

הערער, אמר רבי יצחק: כלפי דורות אמרו, שאין להם לא נביא ולא כהן ולא בית המקדש שיכפר עליהם, אלא עוד תפלה אחת שנשתייר להם שהם מתפללין בראש השנה ויום הכפורים, ולא תבזה אותו מהם. הוי, ולא בזה את תפלתם.

הרי שלף לפניך, שבראש השנה אז הוא המשפט לכל העולם כלו, והנה ידוע כשיש משפט חמור צריכים לקחת עורך דין גדול, וככל שהמשפט יותר גדול ויותר מסבך, לוקחים את העורך דין הכי גדול, ואם נגזר עליו איזה ענש מות רחמנא ליצילן, אזי לוקחים את העורך דין הכי גדול בעולם, ואף שזה עולה הון תועפות, מוכרים את כל מה שיש לו כדי לשלם להעורך דין, העקר שיציל אותו ממות בטוח לחיים, והנה רבנו ז"ל הוא העורך דין הכי גדול בעולם, והוא הכריז (תני מוהר"ן סימן ת"ה) הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם כלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי; ולכן נוסעים אל רבנו ז"ל על ראש השנה, כדי שהוא יהיה לנו עורך דין במשפט ששופטים אז את כל אדם, והוא מוסר את נפשו עבור כל אחד שבא אליו וחוזר שם בתשובה שלמה, ומבקש ממנו יתברך שישמר אותנו כל השנה מכל מיני צרות ורעות רבות וכו', ושינזקה להכתב בשנה של בריאות והצלחה בחיים, ופרנסה טובה, ושמירה מכל מיני גנבות וגזלות ואלימות, ומכל מיני מיתות משנות ששומעים בכל יום מה שעובר על גברים ונשים וילדים ותינוקות וכו' וכו', כי הצדיק האמת הוא העורך דין הכי גדול, ורבנו ז"ל רצה שכלם יהיו אצלו בראש השנה בלי יוצא מן הכלל.

ולכן אשתך צריכה להבין כי בזה שאתה נוסע אצל רבנו ז"ל, אתה מציל את עצמך ואותה ואת הילדים מכל מיני מארעות ומכשולים וסכנות שרק קורים בעולם, וכן שתכתב בפרנסה בשפע,

ובכל הישועות שרק צריכים, האם לא כדאי בשביל זה להשאיר לבד עם הילדים סך הכל כמה ימים? הרי בראש השנה פועלים אצל רבנו ז"ל במיליונים וכו', כל אחד כפי האמונה החזקה בזה וכו', ולכן למה לנשים לדאג? אדרבה! הן צריכות לגרש את בעליהן להיות בראש השנה באומן, כי אם שמה מחלקים בריאות, פרנסה, שלום בית, ילדים ונחת וכו' וכו', האם זה לא שוה פי מיליון מלנסע לעסקים מעבר לים למזרח הרחוק כמו סין, או למערב הפרוע כמו לוס אנג'לס?

ולכן הנשים צריכות לדעת שבעליהן לא נוסעים לחפשה של כמה ימים בציון רבנו ז"ל בראש השנה, אלא שם נמצא העורך דין הכי גדול בעולם, והוא ממליץ עבורנו, ובזכותו נביא הביתה כל מה שאנחנו צריכים וכו', והן צריכות לדעת שזה בכלל לא קל להיות שמה בכמה ימים האלו, הגשמיות אינה גשמיות בכלל וכו' וכו', וכל אחד עובר את התקון שלו וכו' וכו', אבל בודאי זה משתלם במיליון אחוז וכו'.

עם כל זאת, הייתי אומר שלא כדאי עכשו לדבר מזה, אדרבה, תכבד ותיקר את אשתך, ובבוא הזמן היא עוד תגרש אותך לנסע אל רבנו ז"ל על ראש השנה.

לעת עתה עדין צריכים רחמים רבים שהמציב עם רוסייה ואוקראינה יתיצב וכו', כי עדין לא יודעים מה יהיה וכו', ולכן לא כדאי לבלבל את עצמו עכשו מזה, הן אמת צריכים בכל יום לבקש את הקדוש ברוך הוא שנוזקח להיות בראש השנה אצל רבנו ז"ל באומן, ויותר מתפלה אי אפשר לעשות עכשו שום דבר, ולכן לא כדאי להתבלבל מזה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

הַסֵּפֶר הַזֶּה נִדְפָס

לְכָבוֹד נְשֻׁמַּת

חֲסִידָא וּפְרִישָׁא, מְנוּרָה הַטְּהוֹרָה,

אֲסִפְקֻלְרִיא הַמְּאִירָה

מֵאוּר עֵינֵינוּ חַיִּית נִפְשָׁנוּ, מְקָרֵב לְבָבוֹת

יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים

מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

הַרְבֵּה הַגְּאוֹן הַצְּדִיק

מוֹהַר"ר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה זִלְה"ה

בֶּן

הַגַּה"צ רַבִּי מְנַחֵם זִיב זִצ"ל

עָלָה בְּסֶעֱרָה הַשְּׁמִימָה

י"ז שְׁבַט תשע"ה

תִּהְיֶה נְשֻׁמַּתוֹ צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים תַּחַת

כַּנְפֵי הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן, זְכוּתוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ תִּגֵּן

עָלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם שְׁנֹזֶפֶה לְהַנּוֹת מֵאוּרוֹ

הַבְּהִיר וְהַתְּגַלוֹת כְּבוֹד שְׁמִים

שְׁפַעַל וְעָשָׂה בְּעוֹלָם

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת יחנא שפרה ע"ה
בת הרה"צ רבי אשר ישעיה
ראטענברג מקוסון זצ"ל
בת מרת סאסיא ע"ה
אשת עטרת ראשינו
כ"ק אדמו"ר
רבי אליעזר שלמה זצוק"ל
נפטרה ט"ז תמוז ה'תשע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי אשר ישעיה הלוי
ראטטענבערג זצ"ל
נלב"ע ר"ח ניסן ה'תש"ע
ת.נ.צ.ב.ה

***

ולעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת סאסיא ע"ה
נלב"ע ט' סיון ה'תשמ"א
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

אריה בן רות	גולן בן אסתר	לרפואת הרבנית יחנא שפרה בת סאסיא
רונית שפרה בת מינה	כרמית בת מרים לזש"ק	לרפו' לירן בן סוזאן
מרים בת שרה	ישראל בן פרידא פיגא	אברהם בן פרידה
מיכאל דוד בן חנה	שרה בת שרה	סוזאן בת רבקה
דרור יצחק בן דליה	גל נחשון בן לאה	חנה בת יפה ובי"ב
דליה בת רוברט	מורן נחשון בת מזל	שמעון מאיר בן חנה
טל כהן בן רות מסעודה	לרפו' ליאת שרה בת צילה	בת שבע בת רוחמה
חנה אניטה בת שרה	עמית נועה בת ציפורה	אסתר בת רוחמה
ניסים רועי בן טובה	אביאל בן סגולה	דן בן אסתר
חיה מושקא בת רוחמה רחמונא	מלכה בת גילה	יעל טובה בת עירית
שלום בן יעל	בנימין בן אהרון	רחלי בת דורית
יעל בת ציביה	הדסה בת תמר (נאנאג"אן)	יוסף בן יפה
מרים בת רבקה	עמוס בן גילה	אסף בן כרמלה
רחמים בן יאסי	דבורה בת רבקה	רוז בן יעל
יעקב בן רחל	ישראל בן אראלה	משפחת אריאל
שלומית בת אורה	כרמית בת שרה	מיכל בת לאה
עוז אפרים בן בלומה	יוסף חי בן אורלית	נאורה בת מיכל
רבקה בת לאה	בת אל שמחה בת אסנת	יעקב בן לאה
אדל בת אסתר מלכה	נחמן ישראל בן אורלית	מעין אדל בת גילה
עמוס בן יהודית	סימא בת ברכה	דוד בן רחל
אופיר רפאל בן גאולה	שרגא בן חנה	כרמלה בת שרה
גאולה בת סיסה	ציפורה פייגא בת שרה ובי"ב	רינה בת זיול
אתי אסתר בת דליה	שפיקה בת מרים	חובב בן מרים
יצחק בן לאה	תקוה בת שפיקה	אליעזר שלמה שמעון בן מרים
אסתר בת דונה דבורה	יעל בת שרה	מאיר אליהו בן דליה
אורית בת חנה	אברהם בן דוי	

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

נפתלי בן רחל	דינה בת גרסיה	ישראל בן ורדה
רבקה בת מרים	ישי בן שרה סווטה	שילת בת אורית
נתן בן רחל	חנה ברכה בת נחמה	לירן אליהו בן משה דוד
פנינה חנה בת יהודית	אופיר בן אילנה	אורה בת אסנת
אדי בן רונית לזיווג	אבישג בת דינה שמחה	אלון אהרון בן גילה
שאול בן עליזה	משה בן ברוריה	נורית בת נעמי
אסף בן רונית	מיכל רונית בת שרה	יונה בן שולמית
ליאור בן עליזה	אברהם בן ורד	ספיר הודיה בת גלית
אליעזר שלמה בן רינה	הודיה רחל בת ורד	מאיר בן זיווה
סהר שני שושנה בת ענת	יהודה בן שרה	אלינור בת שמחה
צבי בן חנה טובה	רבקה בת לאה	פרחיה בת רינה
רבקה בת חנה טובה	יוסף בן סומבול	לרפ' תמר בת שמחה
מרדכי אליהו בן גילה	מנשה בן חנה	ויונה בת רחל
אסתר בת יפה	שמואל ג'פרי בן נוגה	אברהם בן חדוה
אליעזר שלמה בן אסתר	לרפ' מלכה בת זהבה	יסכה בת רוטל
יאיר בן עדינה	מנחם זאב בן מלכה	אליעזר שלמה בן יסכה
מלכה בת שמחה	מלכה בת דבורה דיל-ברא	רחל בת יסכה
עידו בן מיכל ליאור	יואב בן שושנה	אסתר מלכה בת יסכה
שושנה בת אורלי	שמעון בן תרצה	פייגא בת יסכה
נחמן בן אדל	יצחק ישראל בן מרים	רפאל נועם מאיר בן חנה
שרה בת יפה	מורן בת בריזיט	גליה בת יעל
מרים בת שירה יהודית	מאיר בן רחל וב"ב	יניב בן תקוה
תהילה בת שירה יהודית	נחמן נתן בן שמחה	אליעזר שלמה בן יניב
שלמה בן שרה	שרה בת מרים	מלכה בת יניב
אברהם בן מוזל	יעקב בן שרה קלוטילד	רמי חיים בן תקוה
אסתר בת רינה	יפה בת חנה	הרצל טוביה בן לאה

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

רחל בת שרה	משפחת טויטו	יעקב בן סילביה
תומר עמוס בן רבקה	משפחת טרייסמן	יפית בת אילנה
הלן בת דוד ואסתר	שיראל בת אורית	דורית בת שושנה
יורי בן סופיה	אביאל משה בן אורית	עומר רחמים בן סלימה
סופיה בת יודקה	יעל בת אורית	ליאור יצחק בן רות
שרה ריבה בת אטה	אדל בת אורית	סמדר בת ריזין
מרים טבנסקי בת יודקה	סמדר בת ורדה לזש"ק	מלכה בת סמדר
איליה בן גינדה	משפחת עובד	אליעזר שלמה בן סמדר
פריץ בן יחזקאל	להצלחת משפ' מלכה	נתן בן רחל
חנה בת רגינה	והילדים	לודמילה בת סופיה
אורלי בת עליזה	אמנון ורוחמה בסל	דוד בן לודמילה
ישעיהו ישראל בן לאה איטה	משה וגילה בשארי	משפחת תפוחי
ר' אליהו בן עיישה	לרפ' שושנה זוהרה בת צביה	ודים בן גינדה
רחמים בן אהובה	שלמה חי בן דיאנה לזיווג הגון	גליה בת קולט
שרה בת יקוט	צדוק ושרית מלמד	דוד רועי בן שרה אורית
יקוט בת חנה	ומשפחתם	שלמה בן קלודין שרה
פליקס מסעוד אשר בן	משפ' גרמה בועז	אביעד בן קלודין שרה
עליזה ג'וליה	מנחם מנדל בן מיכל רינה	מיכל בת קלודין שרה
ליאור בת שרה	דרור בן זהבה וזבו	אסתר מלכה בת ליהי
שרה זהרה בת סעידה	רחלי בת לימור לגאס לזש"ק	אדל בת ליהי
לואזה בת חסן	***	גולן בן מרגלית
משה בן לאה	לעילוי נשמת	רחל בת דונה דבורה
לייט בת פרחא	רבי אליעזר שלמה	רויטל בת רות
יעקב בן שלום	בן מלכה	משפחת שמחי
אליהו בן כמוס	חיים בן מרים	אברהם בן ישי וב"ב
אשר בן סוליקה	מרים בת מסעודה	אגדריי בן בלה

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכָל־לִיּוֹת
הַחֲטָאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנֶסֶה וּלְהַצְלָחָה
בְּכָל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁר־י מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכָל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפִרְסְמוֹ לְכָל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלַב
עִיָּה "ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב" א

תְּקוּן הַפְּלִילִי

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מִקְשֶׁר עֲצָמִי בְּאֲמִירַת הָעֶשְׂרָה מְזֻמָּרִים אֱלוֹ לְכֹל הַצְּדִיקִים
הָאֲמִתִּיִּים שְׁבֻדוֹרְנוּ, וּלְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם, קְדוּשִׁים
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּהָ, וּבִפְרֹט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, נַחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, רַבְּנוּ נַחֲמֵן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁגִלָּה
תְּקוּן זֶה.

לְכוּ נִרְנְנָה לִי נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה, בְּזִמְרוֹת
נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גְּדוֹל יְיָ, וּמִלְךָ גְּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הַרְיֵנִי מְזֻמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאִי, לְשֵׁם יְחוּד
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר
וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טז * מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי חֲסִיתִי בְךָ: ב אָמַרְתָּ
לִי אֲדֹנָי אַתָּה, טוֹבָתִי בַל עָלִיךָ: ג לְקְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
הַמָּהָ, וְאֲדִירִי כָּל חֲפְצֵי-בָם: ד יָרְבוּ עֲצָבוֹתֶם אַחַר מְהָרוּ
בַל אֲסִיף נִסְפִיהֶם מִדָּם, וּבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי: ה
יְיָ מִנַּת חֲלָקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי
בְּנַעֲמִים, אֵף נַחֲלַת שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֶת יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי,
אֵף לִילוֹת יִסְרוּנֵי כְלִיּוֹתַי: ח שׁוֹיֵתִי יְיָ לְנִגְדֵי תְמִיד, כִּי
מִימֵינִי בַל אֲמוֹט: ט לֶכֶן שָׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֵף בְּשָׂרִי
יִשְׁכַּן לְבַטַח: י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תַתֵּן חֲסִידְךָ
לְרֹאוֹת שְׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פָּנֶיךָ,
נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחַשֵׁב יִי לֹו עוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ נְהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֵלֶיךָ לַעַת מִצּוּא רַק לְשֹׁטֵף מִיָּם רַבִּים, אֲלִיו לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סֹתֵר לִי* מִצַּר תִּצְרֵנִי רְנִי פֶלֶט תִּסּוּבְּבֵנִי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֶה תִּלְךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵּן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּבֵנוּ : יא שְׂמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל תִּתְּנָהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכָתָ בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֵאוֹת שְׂוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יִחַשְׁבוּ רָעָה לִי : ט דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם : י גַּם אִישׁ שְׁלוּמִי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חֲפִצָתָ בִּי, כִּי לֹא יִרְיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכַּתְּ בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אליך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אליך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארכו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַּחֲמָה כִּלָּה וְאִינָמוֹ
 וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשַׁל בִּיעֶקֶב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ
 לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאָכֵל, אִם
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
 הִיִּית מִשְׁגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלִיָּה אֲזַמְרָה, כִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי **אֵל אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי
 דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאֲנָה הִנְחַם נַפְשִׁי: ד
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
 אֲחֻזַּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינְתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
 אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
 לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֻצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
 הַשְּׁכַח חֲנוּת אֵל אִם קִפְץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גִּאֲלַת בְּזִרוּעַ עַמְךָ בְּנֵי
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְלֵל,
 רְגִזָּה וְתַרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בֵּינֵם דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עַמְךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אלי"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטינו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פֶּרֶשׁ עָנַן לְמֶסֶךְ, וְאִשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושביעם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּחךָ יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵכִי אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחָתִי : ז זָכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשָׁרֵי שִׁישָׁלֵם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלַת לָנוּ : ט
 אֲשָׁרֵי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסָּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֶגְב : ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְיָ מֵעוֹזֵם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיִּפְלְטֵם
 יִפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :